

T.C.
E G E Ü N İ V E R S İ T E S İ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

CEPHE ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN
İZMİR KONUTLARINDA CUMBA VE ÇIKMA

Yüksek Lisans Tezi

YASEMİN BARBOROS

Sanat Tarihi Anabilim Dalı

İZMİR

2019

T.C.
E G E Ü N İ V E R S İ T E S İ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

CEPHE ÖZELLİKLERİ AÇISINDAN
İZMİR KONUTLARINDA CUMBA VE ÇIKMA

Yüksek Lisans Tezi

YASEMİN BARBOROS

Tez Danışmanı: Prof. Dr. İnci Kuyulu Ersoy

Sanat Tarihi Anabilim Dalı

Sanat Tarihi Yüksek Lisans Programı

Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü M¼d¼rl¼ğ¼ne sunduğ¼m “Cephe Özellikleri Açısından İzmir Konutlarında Cumba Ve Çıkma” adlı yüksek lisans tezinin tarafımdan bilimsel, ahlak ve normlara uygun bir şekilde hazırlandığını, tezimde yararlandığım kaynakları bibliyografyada ve dipnotlarda gösterdiğimi onurumla doğrularım.

Yasemin Barboros

T.C.EGE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS

TEZ SAVUNMA TUTANAĞI

ÖĞRENCİNİN

Adı Soyadı : YASEMIN BARBOROS

Numarası : 92160001501

Anabilim Dalı : Sanat Tarihi

Tez Başlığı (Türkçe) : Cephe Özellikleri Açısından İzmir Konutlarında Cumba ve Giltma

Tez Başlığı (İngilizce) : Projection Characteristics of Facade in İzmir Houses

Tez Savunma Tarihi : 27.05.2019

Tez Başlığı Değişikliği Varsa Yeni Başlık:

JÜRİ ÜYELERİ

Jüri Başkanı

Unvan, Adı, Soyadı : Prof. Dr. İnci Kuyulu Ersoy

Karar : ☒ Başarılı ☐ Başarısız ☐ Düzeltme

İmza : İ. Kuyulu

Jüri Üyesi

Unvan, Adı, Soyadı : Prof. Dr. Berkut Ersoy

Karar : ☒ Başarılı ☐ Başarısız ☐ Düzeltme

İmza : B. Ersoy

Jüri Üyesi

Unvan, Adı, Soyadı : Dr. Öğr. Üyesi Borat Kabanacı Keleşli

Karar : ☒ Başarılı ☐ Başarısız ☐ Düzeltme

İmza : B. Kabanacı

TEZ HAKKINDA JÜRİNİN GENEL GÖRÜŞÜ

(Jüri Başkanı Tarafından Doldurulacaktır)

Tez savunması sonucunda öğrenci tarafından hazırlanan çalışma;

Oybirliğiyle ☒

Oy çokluğuyla ☐

Başarılıdır

Düzeltilmelidir

Başarısızdır

☒☐☐

- Bu tutanak üç (3) işgünü içerisinde jüri üyelerinin raporlarıyla beraber Anabilim Dalı Başkanlığı üst yazısıyla Enstitü Müdürlüğüne gönderilmelidir.
- Tezli yüksek lisans programlarında düzeltme alan öğrencinin 3 (üç) ay içerisinde yeniden savunmaya girmesi zorunludur.

ÖNSÖZ

Yaşadığım şehir İzmir’de sayıları günden güne azalan tarihi konutlar, her zaman ilgimi çekmiştir. İzmir’in pitoresk görüntüsünün vazgeçilmez bir ögesi olan bu konutlar, içine girdiğiniz anda sizi yaşanmışlıklarla kuşatır.

Tarihi İzmir konutlarına ayrıcalık veren en önemli öğelerden biri kuşkusuz ki cumba ve çıkmalarıdır. Nefis işçiliklerle bezenen bu cumba ve çıkmalar, kültürlerin de bir yansımasıdır. Ne yazık ki hakettikleri değeri bir türlü bulamayan cumba ve çıkmalar her geçen gün yitip gitmektedir. Bu nedenle konutların hep ihmal edilmiş en önemli unsurlarından olan cumba ve çıkmalar tez konusu olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda 19-20. yüzyıl aralığına tarihlenen konutların cumba ve çıkmaları incelenerek, gün geçtikçe azalan bu örneklerin belgelenerek geleceğe aktarılması amacı güdülmüştür.

İzmir, 2019

Yasemin Barboros

ÖZET

19. yüzyılda İzmir, Levanten topluluklar, Ermeni, Rum ve Yahudi azınlıklar, gayri Müslüm Osmanlı tebaası, Kırım ve Balkanlar'dan gelen göçmenlerle kozmopolit bir yapıya kavuşmuştur. Kentin kozmopolit yapısı farklı kültürleri temsil eden mimari eserlerin meydana gelmesini sağlamıştır.

Çalışma konumuz olan cumba ve çıkmalar ise bu kozmopolit yapının etkileri ile oluşan konutların en önemli mimari unsurlarıdır.

Bu çalışmada amaç, bugüne kadar çeşitli araştırmalara konu olmuş İzmir konutuna çıkma açısından bakarak yeniden değerlendirmektir. Bir diğer amacımız ise her geçen gün yok olmakta olan İzmir'in eşsiz tarihi yapılarının ve İzmir'i İzmir evi yapan cumba ve çıkmalarının belgelenmesini sağlamaktır.

Çalışmamızda 19.yüzyıl-20.yüzyıl başına tarihlenen 82 adet konut ele alınmıştır. Söz konusu konutların genel fotoğrafları ile birlikte cumba ve çıkmalarının ayrıntılı fotoğrafları çekilip, çizimleri yapılarak zengin bir katalog oluşturulmaya çalışılmıştır. Değerlendirme bölümünde cumba ve çıkmalar konum, malzeme, form ve süsleme bakımından ayrıntılı olarak incelenmiştir. Elde edilen veriler sıralanarak çalışma sonlandırılmıştır.

ABSTRACT

Izmir has acquired a cosmopolitan identity in the 19th century as a result of Levantine communities, Armenian, Greek and Jewish minorities, non-muslim Ottoman people and immigrants from Crimea and the Balkans living together. Architectural works that are representative of various cultures came into existence thanks to the cosmopolitan nature of the city.

Projectings, which are in the focus of this study, are the most prominent architectural elements of the buildings that were influenced by the cosmopolitan nature of the city.

This study aims to analyze the widely studied Izmir houses from a projecting focused standpoint. Another aim of this study is to document the peerless historical Izmir houses which are slowly fading away, and the projectings which are the most prominent elements of Izmir houses.

82 houses which are dated to 19th and early 20th century are analyzed in this study. A comprehensive catalogue is created with the drawings and detailed photographs of the aforementioned buildings and their projectings. Projectings are analyzed in detail with regards to their position, material, form and ornamentation in the review chapter. The study ends with the presentation of the acquired data in the conclusion chapter.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
ÖZET.....	II
ABSTRACT.....	III
KISALTMALAR	V
GİRİŞ	1
1.CUMBA VE ÇIKMA KAVRAMLARI VE BU KAVRAMLARA İLİŞKİN TANIMLAMALAR.....	7
1.1.Cumba ve Çıkma.....	7
1.1.1.Cumbanın Bölümleri	12
1.1.2.Çıkmanın Bölümleri	15
2.KATALOG	17
2.1.Cumba	17
2.1.1.Mithatpaşa Caddesi, Paralel ve Dik Sokakları	17
2.1.2.Alsancak	109
2.1.3.Kadifekale Etekleri	294
2.1.4.Buca	319
2.1.5.Bayraklı	364
2.1.6.Karşıyaka	369
2.2.Çıkma	398
2.2.1.Kadifekale Etekleri	398
3.DEĞERLENDİRME.....	418
3.1.Cumba ve Çıkmaların Cephe Üzerindeki Konumları	419
3.2.Cumba ve Çıkmaların Form Özellikleri	426
3.3.Cumba ve Çıkmalarda Malzeme Kullanımı	428
3.4.Cumba ve Çıkmaların Süsleme Özellikleri	432
4.SONUÇ	460
5.KAYNAKLAR DİZİNİ	463
6.TEŞEKKÜR.....	469
7.ÖZGEÇMİŞ	470

KISALTMALAR

Bkz.	:	Bakınız
Cad.	:	Cadde
Kat. No:	:	Katalog No
No:	:	Numara
s.	:	Sayfa
ss.	:	Sayfadan sayfaya
Sok.	:	Sokak

GİRİŞ

İlk İzmir Şehri, M. Ö 3000 içinde Yamanlar Dağı'nın güneydeki en son ucu Bayraklı'nın üzerinde bulunduğu dağ burnu ile hemen doğusundaki Tepekule üzerinde kurulmuştur¹. Bu ilk yerleşmeden sonra İzmir şehri dağılmış, halk civarda kurulan küçük yerleşim alanlarında yaşamaya başlamış ve bugün İzmir çevresindeki Buca, Bornova, Balçova, Narlıköy, Kokluca gibi yerleşim alanlarının ilk temellerini atmıştır².

Bugünkü yerindeki İzmir şehri İskender'in kumandanı Lysimakhos tarafından M.Ö .300 civarında Kadifekale(Pagos) yamaçlarında kurulmuştur³. Daha sonra şehir Helenistik, Roma, Bizans devirlerini yaşamıştır. 1071'de Türkler Anadolu'ya girmeden önce İzmir şehri 440 yıllarında Atilla ve Hun, 695'den sonra da 2 kere kısa süreli Arap hakimiyetine girmiştir.

Türklerin İzmir'e girişlerine ait iki ayrı görüş bulunmaktadır. Bunlardan ilki 1079'da Süleyman Bey'in Edincik Selçuk ve İzmir'i(1081) ele geçirdiğidir. Diğer bir görüş ise İzmir şehri'nin 1084 yılında Süleyman Bey'in Kumandanı Çaka Bey tarafından alındığıdır⁴. İzmir şehri bu tarihlerde iki kısımdan oluşmaktaydı. Bunlardan ilki yukarı şehir diye anılan Kadifekale ve etekleriydi. Diğer kısım ise bu günkü Konak ve Hisar Camii arasında bulunan aşağı kale veya eski kale ve limanı içeren alandı⁵. Ancak İzmir'de esas Türk devri, Aydınoğlu Mehmet Bey'in 1317'de Kadifekale'yi alması ile başlamaktadır⁶. Bundan sonra şehir birçok kez Türkler ve Hristiyan şövelyeler arasında el değiştirmiştir. 1426 yılında Osmanlı İmparatorluğu'na bağlanmıştır. 16. Yüzyılın son çeyreğine kadar küçük kasaba özelliklerini koruyan⁷şehir 18.yüzyıla gelindiğinde ticari olarak önemli oranda büyüyerek en önemli Osmanlı limanı statüsüne gelmiştir.⁸

¹ Tuncer Baykara, **İzmir Şehri ve Tarihi**,Akademi Kitabevi,Manisa,2001,s.35.

² M.Çınar Atay, **Tarih İçinde İzmir**. Yasar Eğitim ve Kültür Vakfı, 1978.s.12.

³ Baykara,s.37.

⁴ Atay,s.12.

⁵ Atay,s.16.

⁶ Baykara,s.40.

⁷Daniel Goffman,**İzmir ve Levanten Dünya(1550-1650)**,Ayşen Anadol Neyyir Kalaycıoğlu (çev),İstanbul Tarih Vakfı Yurt Yayınları,1995, s. 4

⁸ Elena.Frangakis-Syrett, Uluslararası Önem Taşıyan Bir Akdeniz Limanının Gelişimi: Smyrna(1700-1914). **İzmir 1830-1930 Unutulmuş Bir Kent Mi?** ,(Ed. Marie Carmen Smyrnelis,(Çev. I. Ergüden) İletişim Yayınları, İstanbul,2016,s. 30.

Yoğun ticaret hacmi kent nüfusunun giderek artmasına neden olmuştur. Türklerin dışında Rum, Ermeni, Musevi gibi azınlıklar ve farklı milliyetteki Levantenlerle İzmir kozmopolit bir kent olmuştur. Hatta bu kozmopolit oluşuma Kırım'dan Balkanlar'a kadar uzanan geniş coğrafi bölgeden çeşitli topluluklar da katılmıştır⁹.

Kentin kozmopolit yapısı farklı kültürleri temsil eden mimari eserlerin meydana gelmesini sağlamıştır.

İzmir'de bu kozmopolit yapı ile şekillenen üç farklı konut tipi tespit edilebilmektedir. Bunlar geleneksel Osmanlı ev geleneğini yaşatan Türk evleri; azınlık ve Levantenlere ait evler ; geniş bahçeler içindeki Levanten köşkleridir¹⁰. Azınlık ve Levanten evlerine Geleneksel Konut, Rum evi, Batı Anadolu Konutu, Sakız Tipi Ev¹¹, Geçiş ya da Etkileşim Konutu gibi isimlerde verilmektedir¹². Bu konutlar iki katlı sıra ev düzeninde, çoğu kez asimetrik cepheli ve ahşap cumbalıdır¹³. Cumba, genellikle cephenin orta aksında yer almaktadır.

İncelenen konutların büyük bir bölümü cumba olarak nitelendirdiğimiz çıkmalara sahip, İzmir'de geniş bir alana yayılan Levanten ve Rum evi örnekleridir. Az sayıda konut ise daha sınırlı bir alanda görülen Geleneksel Türk evi niteliğindeki çıkmalı konutlardır.

İzmir konutlarının neredeyse tamamının 1870'lerden sonra yapıldığı bilinmektedir¹⁴. 1856 yılında Aydın-İzmir demiryolunun ülkenin ilk demiryolu hattı olarak tamamlanmasının İzmir konut kültüründe önemli değişimlerin başlangıcı olduğu söylenebilmektedir¹⁵. Hattın yapım kararının ardından bölgede mevzi imar planı yapılmış ve konut parselleri üretilmiştir. Bu parseller için önerilen sıra ev düzeni beğenilerek

⁹ Christoph Neumann-Işık Tamdoğan, Bilinmeyen Bir Cemaatin Portresi :Müslümanlar, Fikret Yılmaz'la Söyleşi, **İzmir 1830-1930 Unutulmuş Bir Kent Mi?** ,(Ed. Marie Carmen Smyrnelis), (Çev. I. Ergüden) İletişim Yayınları, İstanbul, 2016, s. 61-63.

¹⁰ İnci Kuyulu, "İzmir mimari" **İslam Ansiklopedisi**, Cilt 23:Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları , İstanbul, 2001, s. 529.

¹¹ Levanten ve Rum evleri "**sakız tipi ev**" olarakta isimlendirilmektedir. Konuyla ilgili kesin belgeler olmamasına rağmen yöre halkının hala söz konusu konutları bu şekilde adlandırıyor olması bu fikri desteklemektedir. Bkz. Şeniz Çıkış,Modern Konut Olarak XIX. Yüzyıl İzmir Konutu: Biçimsel ve Kavramsal Ortaklıklar", **Odtü Mimarlık Fakültesi Dergisi**, Cilt:26, Sayı:2, 2009(Modern Konut), ss.211-233.,s.221.

¹² Şeniz Çıkış,Modern Konut. S.212.

¹³ Çıkış, Modern Konut, ss. 211- 213.

¹⁴ İncelediğimiz konutlar içinde tarihi bilinen dört yapı bulunmaktadır. Bu yapıların tarihlerinden en erkeni 1888, en geçi 1911'dir.

¹⁵ Çıkış, Modern Konut, s. 217.

kentin eski ve yeni bütün mahallelerinde uygulanmıştır¹⁶. Punta'daki mevzi imar planında sıra ev düzeninin, planlama çalışmalarında İngiliz sıraev¹⁷ konut geleneğini bilen bir yatırımcının etkisiyle tercih edilmiş olabileceği düşünülmektedir¹⁸. 1876 senesinde ise bölge imara açılmış, 1876 ve 1911 seneleri arasında bölgede pek çok konut inşa edilmiştir¹⁹.

Anadolu'nun her bölgesinde farklı özellikler gösteren konutlar, araştırmacılar tarafından bölge bölge çalışılmasına rağmen konutlarda çok önemli bir mimari unsur olan çıkma ve bir çıkma türü olarak nitelendirdiğimiz cumba hakkındaki yayınlar oldukça kısıtlıdır.

İzmir konutlarındaki cumba ve çıkmaları doğrudan ele alan araştırmacıların başında Ufuk Baş gelmektedir. Baş, “Eski İzmir Evleri²⁰” ve “İzmir’de Çıkmalı Eski Türk Evleri²¹” isimli makalelerinde İzmir’in cumbalı evlerini ve İzmir’deki çıkmalı eski Türk evlerini ayrı birer tip olarak ele almıştır.

Çıkma konusunu doğrudan ele alan yayınlardan bir tanesi de Mesut Evren ‘in 1959 tarihli “ Türk Evinde Çıkma²²” adlı kitabıdır. Çalışmada çıkmanın tanımı ve çıkmaları doğuran sebeplerden bahsedilerek, çıkmalar formuna, desteğine, malzemesine ve mimarisine göre gruplandırılarak, ayrıntılı şekilde incelenmiştir.

Oya Şenyurt’un “İnşa Kuralları, Mimari Algı ve Mekân Kullanımı Bağlamında Osmanlı Toplumunda “Cumba”/ “Şahnişin²³” ” isimli makalesi cumba ve şahnişinin bir mekan olarak Osmanlı toplumundaki bireyler tarafından nasıl algılandığını belgeler ve diğer metinler aracılığıyla değerlendirerek cumba ve şahnişin terimlerinin bugünkü sözlüklerdeki anlamları ile sınırlı olmadığını ortaya koymuştur.

¹⁶ Çıkış, Modern Konut, s. 217.

¹⁷ İngiliz sıraevleri ve İzmir konutları arasındaki benzerlik sıra ev düzeninde ve plan şemasında görülebilmektedir. Bkz. Çıkış, Modern Konut, s. 223.

¹⁸ Çıkış, Modern Konut, s.217.

¹⁹ Çıkış, Modern Konut, s. 215.

²⁰ Ufuk Baş, “ Eski İzmir Evleri”, **Bilim,Birlik,Başarı**, Yıl:8, Sayı:31,1981(İzmir Evi).

²¹ Ufuk Baş, “İzmir’de Çıkmalı Eski Türk Evleri”, **Bilim Birlik Başarı**, Yıl:8, Sayı:32, Ekim 1981(Eski Türk Evi).

²² Mesut Evren, **Türk Evinde Çıkma**, İstanbul, 1959, (Çıkma).

²³ Oya Şenyurt, İnşa Kuralları, Mimari Algı ve Mekân Kullanımı Bağlamında Osmanlı Toplumunda “Cumba”/ “Şahnişin”, **Mimarlık ve Yaşam Dergisi**, Cilt:1, Sayı:1, 2016: ss. 87-103

Yusuf Çetin'in "Geleneksel Türk Evinde Cumba²⁴" isimli makalesi de çıkma konusunu ele alan yayınlardan biridir.

Gül Cephaneçigil'in "Geleneksel İstanbul Konutunda Çıkma²⁵" isimli yüksek lisans tezinde çıkmanın tanımı, kökeni, işlevi, çıkmanın Anadolu'daki örnekleri ve tarihsel süreçte çıkmanın İstanbul'daki değişimi üzerinde durulmuştur.

Aygül Uçar, "Bazı Özellikleriyle İzmir Yapılarında Figürlü Konsollar²⁶", isimli makalesinde genel olarak cumba konsollarından bahsedip, figürlü konsol örneklerinden bazılarını ayrıntılarıyla tanıtmıştır.

Çalışma alanımız İzmir'de belirli bir bölge ile sınırlandırılmamıştır (Harita 1). Bu sayede malzeme, süsleme, form olarak çok daha farklı örneğe ulaşılarak, çalışmamız kapsamına dahil edilmiştir.

Çalışmamız kapsamında 300'ü aşkın konut incelenmiş, içinden 82 adet konut seçilerek, kısaca yapıların genel özelliklerinden bahsedilmiş, daha sonra cumba ve çıkmaları ayrıntılı tanıtılarak, çizim ve fotoğraflarla anlatım desteklenmiştir.

Alan araştırmasına çıkılmadan önce çıkmalı konutların yer aldığı lokasyonlar kaynaklar taranarak belirlenmiştir. 82 adet konut seçilirken bazı hususlara dikkat edilmiştir. Cumbalarda form, motif ve malzeme olarak farklılık gösteren örnekler seçilmeye çalışılmıştır. Aynı form, aynı malzeme ve aynı süsleme özelliklerine sahip örneklerden daha iyi durumda olanı kataloğa dahil edilmiştir. Yenilenerek özgünlüğünü yitirmiş örnekler kataloğa dahil edilmemiştir. Çıkmalarda cephedeki konumu ve formu farklılık gösteren örnekler seçilmeye çalışılmıştır.

İzmir konutlarındaki cumba ve çıkmaların mimari ve süsleme özellikleriyle ele alındığı çalışmamızda, öncelikle literatür taranmış, konumuza kaynak olacak yayınlar belirlenmiştir. Yapılar fotoğraflanmış ve lazer metre ile ölçüleri alınmıştır. Bilgisayar destekli çizim programı ile ölçülere dayanarak fotoğraf üzerinden çizimler gerçekleştirilmiştir.

²⁴ Yusuf Çetin, "Geleneksel Türk Evinde Cumba." **Sanat Tarihi Dergisi**, Cilt: 15, Sayı:2, 2006: ss. 18-27

²⁵ Gül Cephaneçigil, **Geleneksel İstanbul Konutunda Çıkma**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul 1999, s. 24.

²⁶ Aygül Uçar, "Bazı Örnekleriyle İzmir Yapılarında Figürlü Konsollar", **Yaşar Erdemir'e Armağan: Sanat Tarihi Yazıları**, (Ed. Osman Kunduracı, Ed. Ahmet Yavuzılmaz), Literatürk Academia Yayınları, Konya, 2019, (Figür), ss. 265-284.

Cumbalardan bazıları üzerine yerleştirilen parçalar yer yer dökülmüştür. Dökülen bölümler tamamlanarak çizimleri yapılmıştır. Çokgen formlu köşe cumbalarının tam karşıdan bakılarak, L formlu köşe cumbalarının ise yan cepheden bakılarak çizimleri gerçekleştirilmiştir.

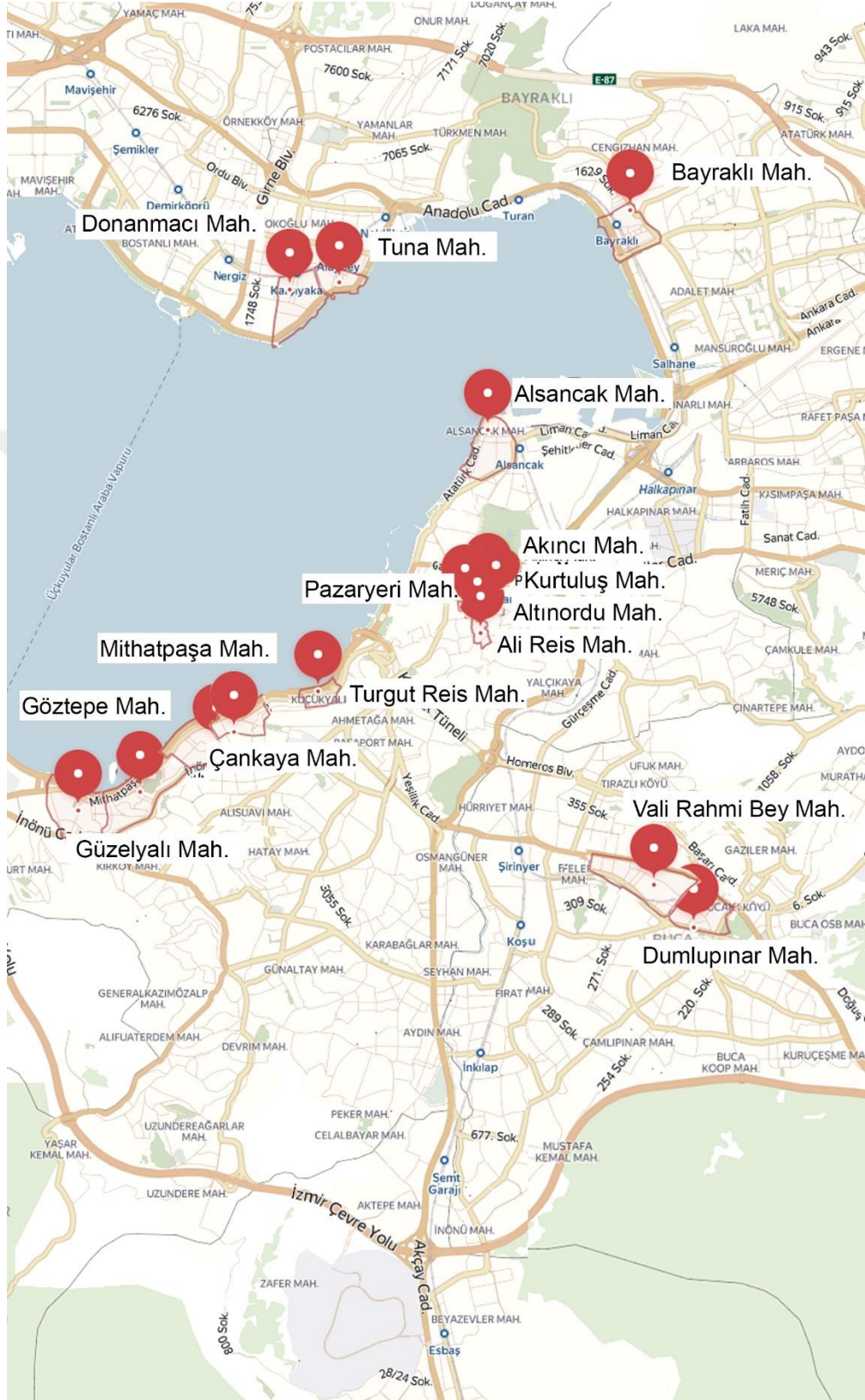
Bu çalışmada amaçlardan biri, bugüne kadar çeşitli araştırmalara konu olmuş İzmir konutuna çıkma açısından bakarak yeniden değerlendirmektir. Bir diğer amacımız ise her geçen gün yok olmakta olan İzmir'in tarihi yapılarını ve İzmir'i İzmir evi yapan çıkmalarını fotoğraflayıp çizimlerini gerçekleştirerek belgelenmesini sağlamaktır.

Çoğu kez birbiri yerine kullanılan cumba ve çıkma kavramlarının tasnifinde sıkıntılar yaşanmaktadır. Bu çelişkili duruma açıklık getirmek adına çalışmamızın birinci bölümünde çıkma ve cumba kavramları, bu kavramlara ilişkin tanımlamalardan ve ifade edilmiş görüşlerden bahsedilmiştir. Daha sonra ise bu konu ile ilgili kendi görüşlerimiz açıklanmıştır. Cumba ve çıkmaların bölümlerine kısaca değinilmiştir.

İkinci bölüm katalog bölümüdür. Bu bölümde cumba ve çıkmalar bölgesel olarak ayrılarak incelenmiştir. Yapılardan kısaca bahsedilip cumba ve çıkmaların bölümleri ayrıntılı olarak tanıtılmış, fotoğraf ve çizimlerle desteklenen zengin bir katalog oluşturulmuştur.

Üçüncü bölümde cumba ve çıkmalar konumları, malzemeleri, formları ve süslemeleri açısından ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmiştir.

Dördüncü bölümde, çalışmamız sırasında elde ettiğimiz bilgiler ve sayısal veriler ışığında ulaştığımız sonuçlara yer verilmiştir.

Harita 1. Çalışma kapsamındaki mahalleler.

1. CUMBA VE ÇIKMA KAVRAMLARI VE BU KAVRAMLARA İLİŞKİN TANIMLAMALAR

1.1.Cumba ve Çıkma

Cepheden çıkıntı yapan tüm mimari unsurlar için çıkma terimi kullanılabilir. Biz de çalışmamızda cepheden çıkıntı yapan tüm mimari unsurları çıkma olarak adlandırdık. Bu mimari unsurlar cepheden farklı biçimlerde çıkabilmekte ve cepheden yaptıkları çıkıntıya göre farklı isimlerle adlandırılabilir. Çalışmamızda çıkmalar ya oda genişliğinde çıkan gönye çıkma, düz çıkma biçiminde ya da oda genişliğinden daha dar çıkan “**cumba**” biçimindedir.

Cumba

Yayınlarda cumba kavramı ile ilgili çeşitli tanımlamalar yer almaktadır.

İslimyeli, kelimeyi “Yapıların üst katlarında, anaduvvar dışına taşkın, üstü örtülü, çevresi pencere ve kafesle çevrili yapı kısmı²⁷.” olarak tanımlamıştır. Küçük boy olanları ile birlikte daha geniş, bir oda ya da sofa genişliğinde yapılanlarının da bulunduğu da bahsetmiştir.

Arseven kelimeyi “ Bir binanın kat duvarı sathından dışarıya doğru çıkan kısım olarak ve dışarıya doğru çıkan ve içinde oturan üstü ve etrafı örtülü balkon.²⁸.” olarak tanımlamıştır.

Turani, “ Eski evlerde, bina zemininin üstündeki katlardan bir odasının bina esas bedeninden sokağa dışarı doğru taşmış biçimine denir. Cumbaların üstü örtülü, önü açık ya da kafeslidir²⁹.”

Erpi’ye göre ise cumba, “Yapının yalın taş cephe yüzeyine eklenmiş dikdörtgen prizma bir konstrüksiyondur³⁰”.

Akyüz, cumbayı pencereci bir çeşit çıkma olarak tanımlamıştır³¹.

²⁷ Nüzhet İslimyeli, **Sanat Terimleri Ansiklopedisi**, Cilt: I, Ankara, 1973. s. 112

²⁸ Celal Esad Arseven, **Sanat Ansiklopedisi**, Cilt I, İstanbul, 1975, s. 349- 350.

²⁹ Adnan Turani, **Sanat Terimleri Sözlüğü**, İstanbul, 1980, s. 27.

³⁰ Feyyaz Erpi, **Buca’da Konut Mimarisi 1838-1934**, Ankara,1987, s. 200.

³¹ Eti Akyüz, **Traditional Housing Architecture in Izmir**, (A Thesis Presented To The Graduate School of Natural And Applied Sciences), Dokuz Eylül University, İzmir, 1993, (Traditional), s. 228.

Büyük Larousse Ansiklopedisi'nde cumba, (İtal. Gibbo'dan) “ Üç tarafından sokağı gören pencereci çıkma” olarak tanımlanmış, içe dönük yaşam biçiminin egemen olduğu Türk evlerinde cumba gibi çıkmalar vasıtasıyla dış mekânla bağlantı sağlandığı ve cumbaların genelde evin ön cephesinin ortasında bulunan üç yöne açık çıkmalar olduğu belirtilmiştir³².

Pakalın, “ Binanın kat duvarı sathından dışarıya doğru çıkan çıkmaların küçüğü hakkında kullanılan bir tabirdir. Büyüğüne şahnişin, etrafı açık olanlarına da balkon denilir. Böyle olan oda ve sofalara cumbalı oda, cumbalı sofa adı verilir. Dışarıya doğru çıkan ve içinde oturlan üstü ve etrafı örtülü balkonlarla eski evlerde pencerenin üstünden karınlı olarak sokağa çıkan ve içine sarkılarak sokağa bakılan kafeslere de bu ad verilirdi³³”.

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi'nde kelime; Sivil mimaride dışarıdan görülmeden sokağa bakabilmek maksadıyla kullanılan kafesli pencere veya binaların cephelerindeki çıkmaların üzerine yapılan üstü örtülü, üç tarafı pencereci bir nevi kapalı balkon, meşrebiye olarak tanımlanmıştır³⁴.

Ana Britannica'da kelime “ Yapılarda zemin katın üstündeki katlarda cepheden dışa doğru çıkıntı yapan, genellikle üç yanı pencereci bölüm olarak tanımlanmıştır³⁵”.

Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, “ Şahniş'de denir. Bir yapıda zemin katın üstündeki katlarda cepheden dışa çıkıntı yapan oda bölümü³⁶.

Cephanecigil, “Gündelik dilde sıklıkla ve çoğu kez de çıkma yerine kullanılan “cumba”(italyanca gibbo) terimi ise odanın bir bölümünün, oda genişliğinden daha küçük bir ebatta yaptığı çıkmayı ifade eder³⁷”.

Cephanecigil, Ege bölgesi kıyı kesimi konutlarının çıkmalarının farkını “ Odaların çıkmaları ise çoğunlukla cephede merkezi bir konumda olacak şekilde düzenlenmiştir ve odada oturmakta olan kişinin görüş olanaklarını arttıran bir biçimlenmeden çok odaya eklenmiş bir seyir locası niteliğindedir. Bu farklılık çıkmanın çatısı, malzemesi ve

³² Anonim, “Cumba Maddesi”, **Büyük Larousse Ansiklopedisi**, 1993, s. 2504.

³³ Mehmet Zeki Pakalın, **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü I**, İstanbul, 1993, s. 310.

³⁴ Nebi Bozkurt, “Cumba Maddesi”, **İslam Ansiklopedisi**, Cilt: 11, Türk Diyanet Vakfı, İstanbul, 1993, s. 509.

³⁵ Anonim, “ Cumba Maddesi”, **Ana Britannica**, 1994, s.359.

³⁶ Anonim, “Cumba Maddesi”, **Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi**, Cilt: I., İstanbul, 1997, s. 364.

³⁷ Cephanecigil, s. 4.

taşıyıcısının da yapı bütününden ayrılacak şekilde düzenlenmesinde de hissedilir³⁸” şeklinde açıklamıştır.

Çıkış, Ondokuzuncu yüzyıl İzmir konutunda cumbanın Türk konut geleneğinden farklı olarak iç mekanın uzanımı olarak değil kapalı bir balkon olarak ele alındığından ve yapıya güçlü bir biçimde eklenmeyen , yalnızca bina cephesi ve iç mekanına iliştirilmiş bir yapı elemanı olduğundan söz etmiştir³⁹.

Akyüz, İzmir evlerinde görülen kapalı çıkmaların Türk evlerinde ve Batı etkisindeki konutlarda farklılıklar gösterdiğini Batı etkisindeki konutlarda cumba niteliğinde yanal yüzeyi ahşap, üç bölümlü, dökme demir konsollarla desteklenmiş bir öge olarak karşımıza çıktığından bahsetmiştir⁴⁰.

Metin Sözen ve Uğur Tanyeli cumbayı, yapının zemin katının üstündeki katta yer alıp sokağa doğru uzanan çıkmalı oda olarak tanımlamıştır⁴¹.

Çıkma

Yayınlarda çıkma farklı farklı şekillerde tanımlanmıştır.

İslimyeli “ Binaların dışa doğru çıkıntı yapmış kısımları. Balkon, cumba ve benzerleri⁴²”.

Arseven “ (Cumba) Binaların şakuli satırlarından ve yukarı kısımlarından dışarıya doğru altı boşta olarak taşmak üzere yapılan mimari kısımlar. Balkon ve cumba gibi kısımlar birer çıkmadır⁴³”.

Turani “ Binanın beden duvarından dışarı doğru cumba gibi olan taşmasına denir⁴⁴”.

Büyük Larousse Ansiklopedisi’nde çıkma, “Bir binanın revak üstünde yükselen ya da bindirmeli olarak taşınan bölümü⁴⁵” şeklinde geçmektedir.

³⁸ Cephaneçigil, .s. 24.

³⁹ Şeniz Ergeçgil Çıkış, “Ondokuzuncu Yüzyıl İzmir Konutunda Etkileşim ve Dönüşümler”, Mimarlar Odası İzmir Şubesi, **Ege Mimarlık Dergisi**, Cilt:36, Sayı:4, İzmir, 2000, (Ondokuzuncu Yüzyıl), s. 40.

⁴⁰ Eti Akyüz Levi, “İzmir Kentsel Kültür Varlıkları Envanter Raporu”, **TÜBA-KED**, Sayı:1, 2003, (Envanter), ss.46-89, s. 56.

⁴¹ Metin Sözen ve Uğur Tanyeli, **Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü**, İstanbul, 2015, s. 71.

⁴² İslimyeli, s. 129.

⁴³ Arseven, s. 393.

⁴⁴ Turani, s. 29.

⁴⁵ Anonim, “Çıkma Maddesi”, **Büyük Larousse Ansiklopedisi**, 1993, s. 2674.

Akyüz “Bir binanın üst katlarından dışarıya doğru taşan kısım. Cumba, şahniş, şahnişin, cihannüma, makat, gurfe, rızalit gibi adlar alır⁴⁶”.

Akyüz “İzmir evlerinin en karakteristik ögesi ise çıkmalardır. İki katlı olan tüm konutlarda yaygındır. Geleneksel Türk evlerinde iç mekânın dışa yansıması şeklinde, oda genişliğinde ve yapı üst örtüsüyle bütünleşmiş tarzda iken, Levanten ve Rum evlerinde cepheye yapıştırılmış bir oturma köşesi niteliğindedir. Çatısı da mekândan koparılmıştır⁴⁷.”

Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi çıkma için “Bir yapının üst katlarında dışa doğru taşan bölüm. Bütün bir cephenin ya da bir odanın alt kat duvarından dışa taşırılmasıyla oluşur⁴⁸” ifadesini kullanmıştır.

Çıkış “ Cumba ise Ondokuzuncu Yüzyıl İzmir konutunun en alt gelir düzeyleri hariç neredeyse vazgeçilmez bir ögesi halini almıştır. Ancak bu dönemde İzmir’de yapılan konutlarda cumba geleneksel Türk konutundan farklı olarak ele alınmıştır. Bilindiği gibi geleneksel Türk konutunda cumba ya da çıkma iç mekânın uzanımı olarak yer alan bir elemandır. Sokakla görsel ilişki kurmanın yanısıra çoğunlukla organik sokak dokusu dolayısıyla oluşan düzensiz parsellerden kaynaklanan, düzensiz geometriye sahip üst kat odalarının geometrisini ortogonal hale getirmek amacıyla oluşturulurlar⁴⁹.”

Hasol çıkmayı “Bir binanın üst katlarında dışarıya doğru taşan bölüm⁵⁰” şeklinde tanımlamaktadır.

Akyüz, çıkmayı “ İki katlı örneklerde İzmir evleri için karakteristik bir öge olan çıkmalar yaygın olarak kullanılmıştır. Kapalı çıkmalar Türk evlerinde ve Batı etkisindeki konutlarda farklılıklar yansıtır. Türk evlerinde görülen çıkmalar, kapalı, şahnişin niteliğinde, çıkmanın planda mekân ve üst örtü ile bütünleştiği örneklerdir⁵¹” şeklinde açıklamıştır.

⁴⁶ Eti Akyüz, “Geleneksel Konut Mimarisine İlişkin Kavramlar”, **Ege Mimarlık**, Cilt:17, Sayı:3, 1995, (Geleneksel) s. 39.

⁴⁷ Eti Akyüz, “İzmir Evleri”, **Atlas (İzmir Özel Sayısı)**, İstanbul, 1996, (İzmir), ss. 34-42, s. 42.

⁴⁸ Anonim, “Çıkma Maddesi”, **Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi**, Cilt: 1, İstanbul, 1997 ,s. 398.

⁴⁹ Ergeçgil Çıkış, Ondokuzuncu Yüzyıl, s. 40.

⁵⁰ Doğan Hasol, **Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü**, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul, 2002, s. 124.

⁵¹ Akyüz Levi, **Envanter**, s. 56.

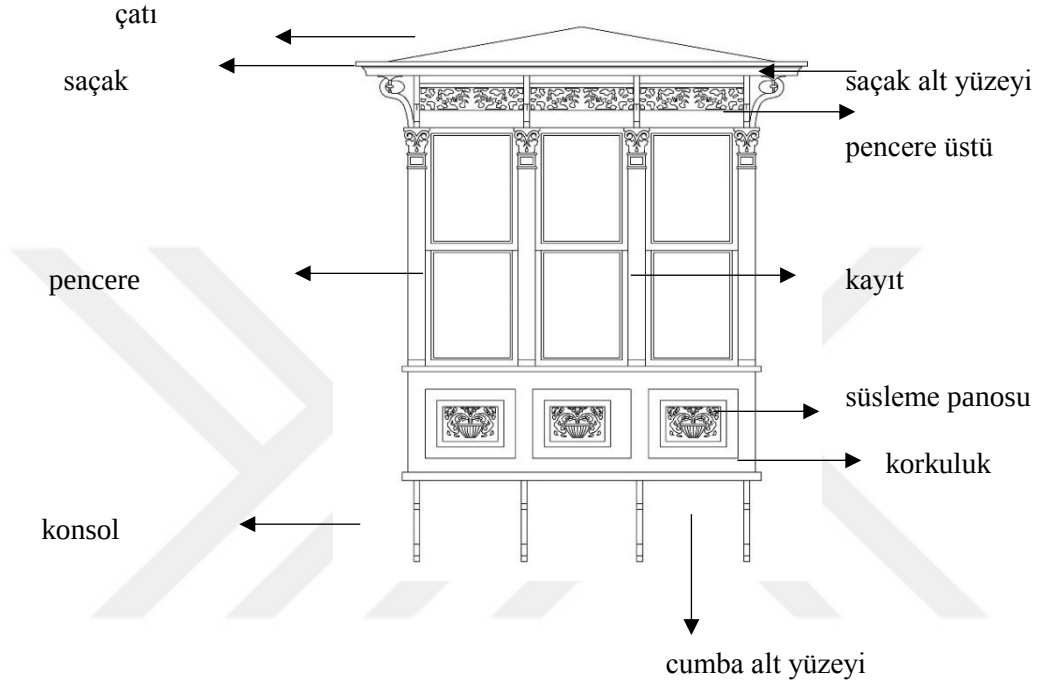
Sözen ve Tanyeli çıkmayı “Bir yapının üst katlarından dış mekâna doğru taşan bölümü⁵²” şeklinde tanımlamıştır.

Sonuç olarak; Cepheden çıkıntı yapan tüm mimari unsurlar için genel olarak çıkma ifadesi kullanılmaktadır. Çıkmalar cepheden çıkıntı yapma biçimlerine göre farklı isimler almaktadır. İzmir örneklerine baktığımızda da çıkma mimari unsurunun Geleneksel Türk evlerinde oda genişliğinde, Azınlık ve Levantenlere ait evlerde ise oda genişliğinden daha dar yani “**cumba**” şeklinde biçimlendiğini görüyoruz.

Geleneksel Türk evlerinde çıkmaya pek çok işlev yüklenmiştir. Türk evlerinde çıkmalar ile çarpık parselden kaynaklanan alt kattaki eğrisel mekanlar üst katlarda düzgün geometrik mekanlara dönüştürülmüştür. Ayrıca Türk evlerinde çıkma, mekanı genişletip, daha fazla ışık almasını sağlamakla birlikte konut sahiplerine, bilhassa kadına mahremiyet sınırları içinde çevreyi izleme imkanı vermektedir. Azınlık ve Levantenlere ait evlerdeki cumbalar ise konut sahiplerinin çevreyi izleyerek vakit geçirmesine olanak tanımaktadır.

⁵²Sözen ve Tanyeli, s. 76.

1. 1. 1. Cumbanın Bölümleri

Çizim 1. Cumbanın Bölümleri (Etüd Proje Müdürlüğü, Kemeraltı 2. Etap 1. Bölge Koruma Amaçlı Revizyon İmar Planı Plan Notları⁵³ isimli çalışmadan yararlanılarak, eklemelerle yeniden düzenlenmiştir.)

⁵³ Etüd Proje Müdürlüğü, Kemeraltı 2. Etap 1. Bölge Koruma Amaçlı Revizyon İmar Planı Plan Notları, İzmir Konak Belediyesi, İzmir, 2009, s.55.

“İzmir Kemeraltı Geleneksel Kent Dokusunda Konut Tipleri ve Cephe Tipolojisi” isimli makalede cumba; saçak, giyotin pencere, süsleme panosu ve dökme demir konsol olmak üzere dört bölümde incelenmiştir⁵⁴. Etüd Proje Müdürlüğü, Kemeraltı 2. Etap 1. Bölge Koruma Amaçlı Revizyon İmar Planı Plan Notları’nda ise cumba; kiremit çatı, ahşap saçak altı silmesi, cam, ahşap pencere kasası, pilaster görünümlü kayıt, süsleme paneli, dökme demir konsol olmak üzere yedi bölümde incelenmiştir. Biz çalışmamızda cumbayı; çatı, saçak, saçak alt yüzeyi, pencere üstü, pencere, kayıt, korkuluk, süsleme panosu, konsol ve cumba alt yüzeyi olmak üzere on bölümde inceleyeceğiz (Çizim 1).

Çatı: Kelime anlamı olarak çatı; Bir yapının üstünü doğal etkilerden koruyan eğimli yüzey olarak geçmektedir⁵⁵. Çalışma kapsamında incelenen cumbalar genel olarak eğimli ve çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür. Tek bir örnekte ise cumbanın üst örtüsü kiremitle kaplanmıştır.

Saçak: Çatının cumbadan dışarı taşan bölümüdür. İncelenen cumbaların büyük bir bölümünde saçak geniş tutulmuştur. Çokgen formlu cumbaların bazılarında korkuluktaki eğim saçağı da etkilemiştir. Saçaklar çoğu örnekte konsollarla desteklenmiştir. Konsollarla desteklenen örneklerin yanında, az da olsa saçağı konsollarla desteklenmemiş cumbalar görülmüştür.

Saçak Alt Yüzeyi: Saçakların alt yüzeyi çoğu zaman bezemelidir.

Pencere üstü: Genellikle dikdörtgen panolar biçiminde düzenlenmiş ve panoların üzeri bezenmiştir.

Pencere: Katalog dahilindeki cumbalarda dönemin en çok tercih edilen pencere türü olan giyotin pencereler tercih edilmiştir. Giyotin pencere, yukarı doğru sürülerek açılan penceredir⁵⁶. Bazı örneklerde giyotin pencerelerin her bir kanadı dört bölümlü

⁵⁴ Hasan Uçar ve Aygöl Uçar, İzmir Kemeraltı Geleneksel Kent Dokusunda Konut Tipleri ve Cephe Tipolojisi. **Sanat Tarihi Dergisi**, 2013, Cilt: 22 Sayı:2, s. 129.

⁵⁵ Sözen ve Tanyeli, s. 74.

⁵⁶ Hasol, s. 360.

düzenlenmiştir. Giyotin pencerelerin yanı sıra kanatlı tipte pencereler de az da olsa kullanılmıştır.

Kayıt: Pencere kayıtları cumba pencerelerinin önemli bir bölümüdür. Kayıt sözlükte ; pencere çerçevesini bölen, çerçeveyi meydana getiren ağaçlardan daha ince kesitli parça. olarak geçmektedir⁵⁷. Cumbaların çoğunda kayıtlar üzerine pilaster görünümlü bezemeli parçalar yerleştirilmiştir.

Korkuluk: Korkuluk; Köprü, merdiven, balkon gibi düşmek tehlikesi olan yerlerin kenarlarına dikilen alçak duvar veya parmaklık olarak tanımlanmaktadır⁵⁸. Form olarak baktığımızda yukarıdan aşağı düz bir hat halinde inen korkuluk bölümü bazı örneklerde cepheli tasarlanmıştır, bazı örneklerde ise aşağı doğru açılmaktadır.

Süsleme Panosu: Korkuluk bölümleri üzerinde panolar yer almaktadır. Çoğu zaman bu panoların üzeri bitkisel, geometrik ve figürlü süsleme kompozisyonlarıyla bezenmiştir.

Cumba Alt Yüzeyi: Bezeme nadiren görülür. Panolar şeklinde ayrıldığı örnekler mevcuttur.

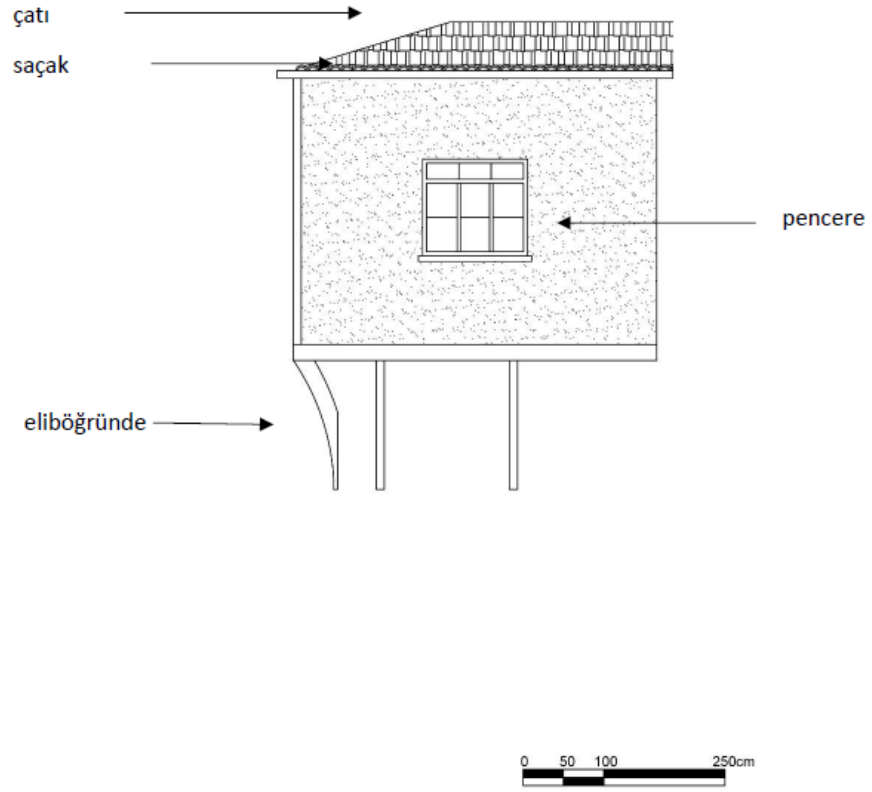
Konsol: Cepheden çıkıntı yapmış herhangi bir öğeyi alttan destekleyen “S” biçiminde kıvrımlı destek⁵⁹. Farklı uygulamaları görülmekle birlikte büyük bir "S" kıvrımı yapan yapraklı dalların yukarıda menderes motifli bir şeritle birleştirildiği konsolun İzmir için karakteristik olduğunu söylemek mümkündür.

⁵⁷ Hasol, s. 249.

⁵⁸ Hasol, s. 279.

⁵⁹ Anonim, “Konsol Maddesi”, **Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi**, Cilt: II., İstanbul, 1997, s. 1040.

1. 1. 2. Çıkmanın Bölümleri

Çizim 2. Çıkmanın Bölümleri

Çalışmamızda çıkmayı; çatı , saçak, pencere ve eliböğünde olmak üzere dört bölümde inceleyeceğiz (Çizim 2).

Çatı: Yapı ve yapı ile bütünleşmiş durumdaki çıkmaların üzeri kiremitle örtülüdür.

Saçak: Saçaklar genelde Türk ev geleneğine uygun olarak geniştir.

Pencere: Giyotin pencereler tercih edilmiştir. Çıkmalar üzerine yerleştirilen giyotin pencereler ile konutların daha fazla ışık alması sağlanmıştır.

Eliböğünde : Ahşap eliböğründeler tercih edilmiştir. Eliböğünde; Geleneksel Anadolu Türk evlerinde çıkmaları desteklemek için yerleştirilen eğimli ahşap göğüsleme ögesi⁶⁰.

⁶⁰ Hasol, s.98.

2. KATALOG

2. 1. CUMBA

2. 1. 1. MİTHATPAŞA CADDESİ, PARALEL VE DİK SOKAKLARI

KATALOG NO: 1.

ÇİZİM NO: 3

FOTOĞRAF NO: 1- 4.

ADRES: Güzelyalı Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:1021, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl - 20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kurs merkezi olarak kullanılmaktadır.

YAPI: İki kattan oluşmaktadır. Cephesi sıvalıdır. Alt kat asimetric düzendedir. Bir yanda giriş kapısı konumlanırken diğer yanda demir kepenkly, dikdörtgen formly iki pencere yer almaktadır. Üst kat simetrik bir cephe düzenine sahiptir. Cumba, üst kat cephe ortasında yer almaktadır. İki yanında demir kepenkly, dikdörtgen formly iki pencere mevcuttur. Kat ayrımı, düz bir silme ile vurgulanmıştır.

CUMBA: Üst kat cephe ortasında konumlanmaktadır. Üç bölümlü, dikdörtgen formly ve ahşap malzemelidir (Fotoğraf 1,2, Çizim 3).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtölüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Akant yaprağı ile başlayıp bir sarkıtle devam eden içbükey kıvrımlı sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Yivli düzenlenmiştir.

Pencere Üstü: Dikdörtgen panolar biçiminde düzenlenmiştir. Bu panolar bezemesizdir.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Bu pencerelerden üçü sokak cephesine bakarken, diğer ikisi yan cephelere konumlandırılmıştır.

Kayıt: Pencerelerin düşey kayıtları üzerine yivli pilasterler yerleştirilmiştir. Pilasterlerin altına ve üstüne ise çivi başı motifleri yerleştirilmiştir ve bu pilasterler Korint başlıklarla taçlanmaktadır.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Panolar, dairesel formlu istiridye kabuğu motifleri ile süslenmiştir. Bu istiridye kabuklarını stilize akant yaprakları çevrelemektedir. Panolar arasındaki bölümler çivi başı motiflerinin üst üste sıralanmasıyla oluşturulmuş süsleme kompozisyonuna sahiptir (Fotoğraf 3).

Cumba Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

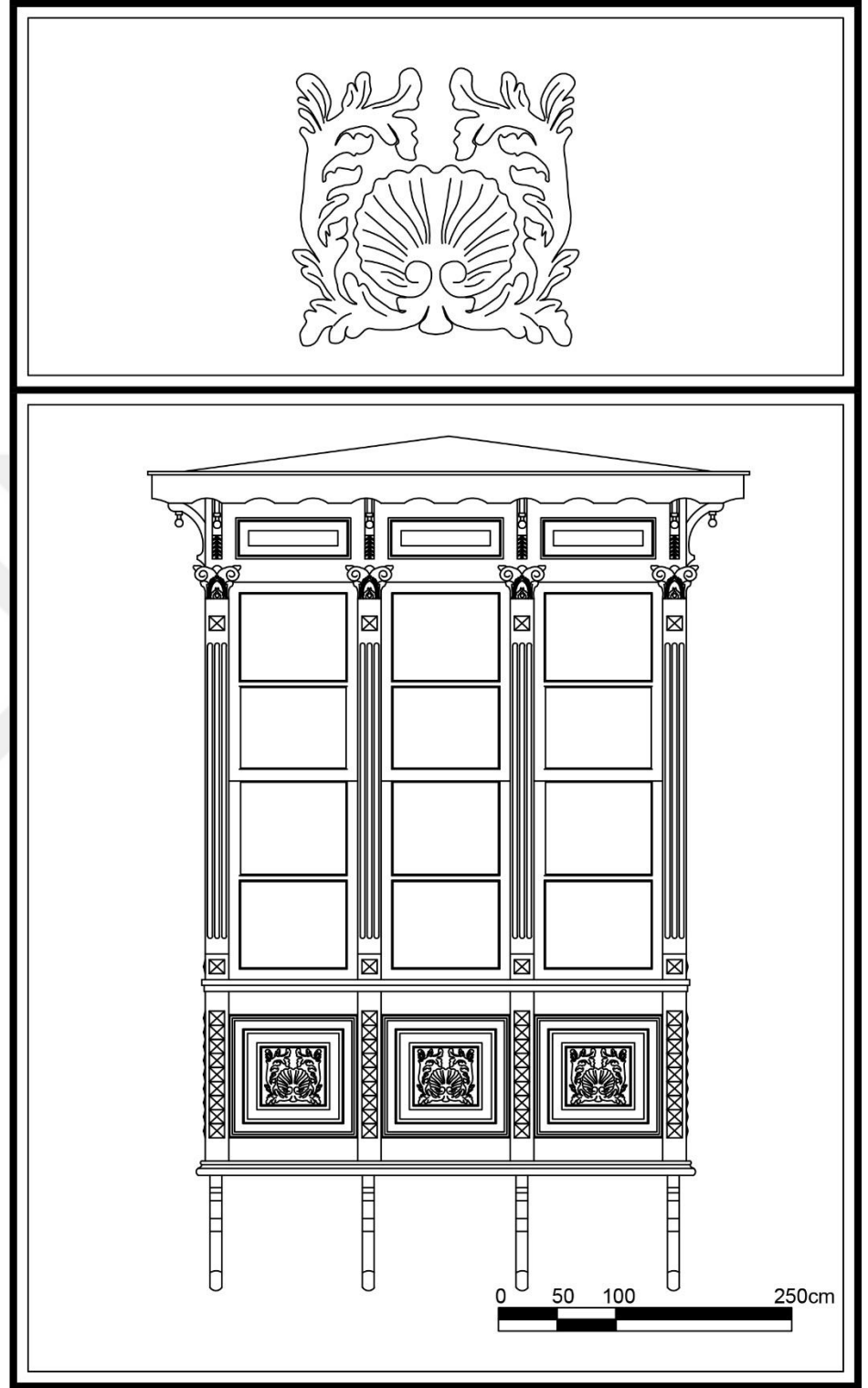
Konsol: Kıvrım dallardan oluşan süslemeye sahip, dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır (Fotoğraf 4).

Fotoğraf 1. Güzelyalı Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:1021, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 2. Güzelyalı Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:1021, Konak adresindeki konutun cumbası

Çizim 3. Güzelyalı Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:1021, Konak adresindeki konutun cumbası

Fotoğraf 3. Güzelyalı Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:1021, Konak adresindeki konutun cumba korkuluğu

Fotoğraf 4. Güzelyalı Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:1021, Konak adresindeki konutun cumba konsolları.

KATALOG NO: 2.

ÇİZİM NO: 4.

FOTOĞRAF NO: 5-9.

ADRES: Güzelyalı Mahallesi, 59 Sok., No:17, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kurs merkezi olarak hizmet vermektedir.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki kattan oluşan yapının cephesi taş görünümü verecek şekilde sıvanmıştır. Kat ayrımı, profilli kat silmesi ile vurgulanmıştır. Hem alt kat hem de üst kat asimetrik bir cephe düzenine sahiptir. Alt katta taş söveli, demir kepenkli, düşey dikdörtgen formlu iki pencere bir yanda yer alırken diğer yanda ise giriş açıklığı yer almaktadır. Üst katta giriş açıklığı ile aynı aksta konumlanan cumbanın yanında da taş söveli, ahşap kepenkli, dikdörtgen formlu iki pencere mevcuttur. Bodrum kat pencereleri de alt ve üst kat pencereleri ile aynı aksta yer alır. Hem pencereler hem de giriş açıklığı üzerinde akroter benzeri taş tepelikler bulunmaktadır. Bu tepeliklerin ortasında yer alan karşılıklı yerleştirilmiş C kıvrımları şeklindeki madalyon motifi hasır örgü deseniyle dolgulandırılmıştır. Köşelerine ise istiridye kabuğu motifleri yerleştirilmiştir. Madalyon ve istiridye kabuğu motiflerinin arasında kalan bölümler stilize akant yaprakları ile bezenmiştir. Alt kat pencerelerinin denizlikleri iki köşeden volütlü birer konsolla desteklenmektedir. Bu konsolların arasında kare çerçeveler içinde kabartma çiçek motifleri vardır. Üst kat pencerelerinin altına ise bitkisel süslemeli panolar yerleştirilmiştir. Cephe köşeleri, alt katta yumurta dizisi ve girlandlarla bezenmiş İyon başlıklı, üst katta Korint başlıklı pilasterlerle vurgulanmıştır.

CUMBA: Üst katta, cephenin solunda giriş açıklığı ile aynı aks üzerinde konumlanan cumba, üç bölümlü, dikdörtgen formlu ve ahşap malzemelidir (Fotoğraf 5, 6, Çizim 4)..

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Akant yaprağı motifi ile başlayıp volütle sonlanan içbükey sekiz konsolla desteklenmektedir. Cumbanın iç tavanının da bezemeli olduğu görülmektedir. İç tavan panolara ayrılmış, her bir panonun üzerine stilize büyük akant yaprakları yerleştirilmiştir(Fotoğraf 7).

Saçak Alt Yüzeyi: Dikdörtgen panolarda stilize akant yapraklarından oluşan kabartma motifler yer almaktadır (Fotoğraf 8).

Pencere Üstü: Konsollar arasındaki dikdörtgen formlu pencereler mavi renkli olup bitkisel motiflerle çerçevelenmiştir.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır.

Kayıt: Pencerelerin kayıtları üzerine pilasterler yerleştirilmiştir. Ayrıca bu kayıtlar üzerinde yer yer düştüğü görülen daireler içinde denizyıldızı motifleri ve stilize bitkisel motifler yer almaktadır.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde bezemesiz beş pano bulunmaktadır.

Cumba Alt Yüzeyi: Konsollar arasındaki her bölüm, dikdörtgen formlu ikili panolar biçiminde düzenlenmiştir.

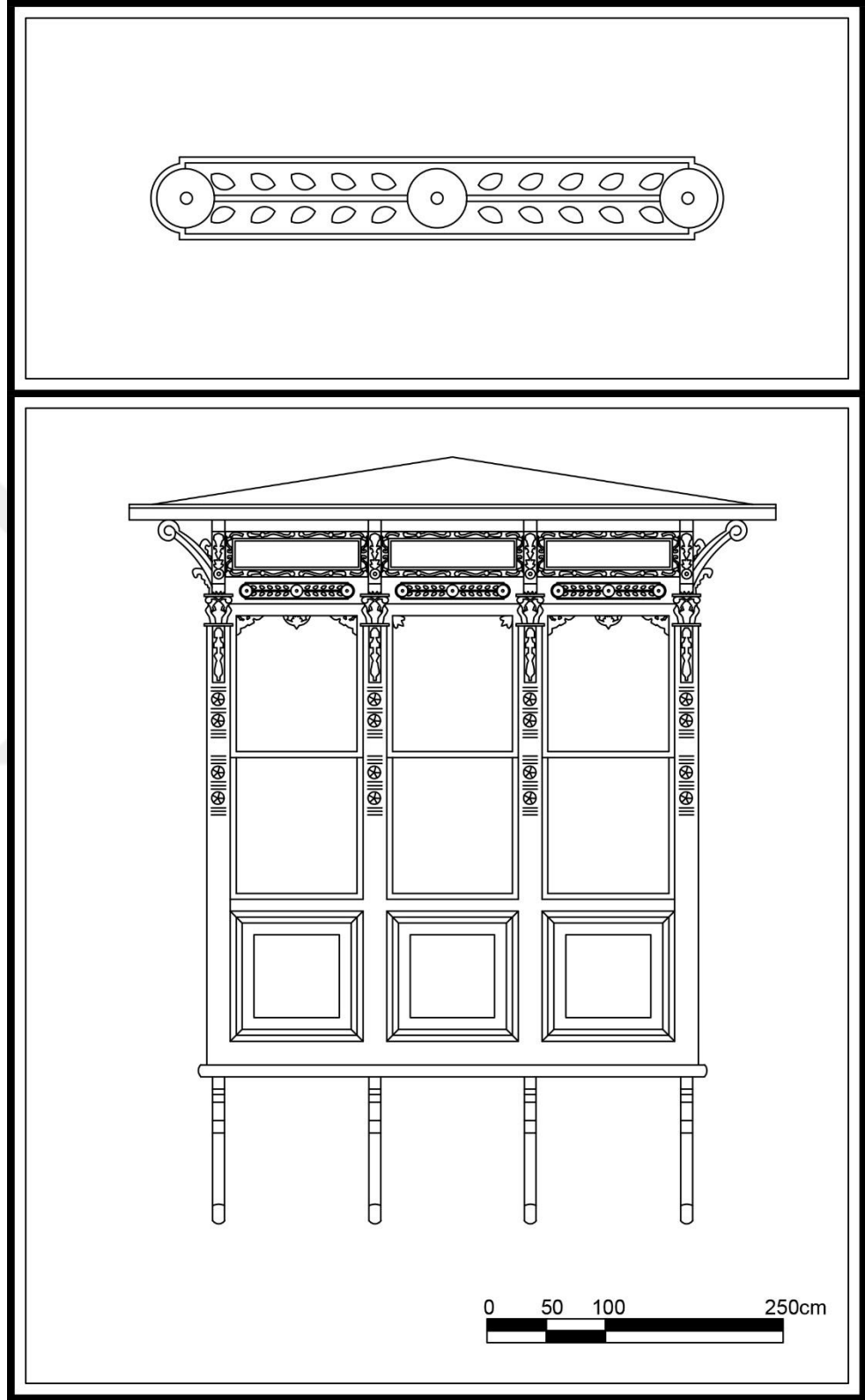
Konsol: Kıvrım dal ve meander motifli süslemeye sahip, dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır (Fotoğraf 9).

Fotoğraf 5. Güzelyalı Mahallesi, 59 Sok., No:17, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 6. Güzelyalı Mahallesi, 59 Sok., No:17, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 4. Güzelyalı Mahallesi, 59 Sok., No:17, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 7. Güzelyalı Mahallesi, 59 Sok., No:17, Konak adresindeki konutun cumba saçığı.

Fotoğraf 8. Güzelyalı Mahallesi, 59 Sok., No:17, Konak adresindeki konutun cumba saçak alt yüzeyi.

Fotoğraf 9. Güzelyalı Mahallesi, 59 Sok., No:17, Konak adresindeki konutun cumba alt yüzeyi ve cumba konsolları

KATALOG NO: 3.

ÇİZİM NO: 5.

FOTOĞRAF NO: 10- 13.

ADRES: Göztepe Mahallesi, 95 Sok., No:9, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Aile sağlığı merkezi olarak işlev görmektedir.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki kattan oluşmaktadır. Yapının sokağa bakan cephesi tuğla kaplamadır. Kat ayrımı, silme ile belirlenmiştir. Alt kat asimetrik bir cephe düzenine sahiptir. Taş söveli, demir kepenkli, dikdörtgen formlu iki pencere bir yanda yer alırken diğer yanda ise giriş kapısı yer almaktadır. Bodrum kat pencerelerinin, alt kat pencereleri ile aynı aksta yer aldığı görülmektedir. Simetrik olarak düzenlenmiş üst kat cephe ortasında konumlanan cumbanın iki yanında taş söveli birer pencere mevcuttur. Cephe köşeleri, her iki katta da Toskana başlıklı pilasterler ile vurgulanmıştır. Meander motifli karosimanlar ile oluşturulan silme kuşağı, saçak altını tüm cephelerde çevrelemektedir.

CUMBA: Üst kat cephe ortasında konumlanan ahşap cumba, üç bölümlü, dikdörtgen formlu mimari bir öge olarak karşımıza çıkmaktadır (Fotoğraf 10, 11, Çizim 5).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Akant yaprağı ile başlayıp volütle sonlanan iç bükey sekiz konsolla desteklenmektedir (Fotoğraf 12).

Saçak Alt Yüzeyi: Kıvrım dalların ortasında yuvarlak halkalar içinde çok yapraklı çiçekleri anımsatan kabartma süslemeler mevcuttur. Köşelerde ise stilize akant yaprakları sekiz köşeli bir yıldız gibi düzenlenmiş, merkezleri birer sarkıtle vurgulanmıştır.

Pencere Üstü: Ajur teknikli bitkisel süslemeler yer almaktadır.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır.

Kayıt: Pencereilerin kayıtları üzerine Korint başlıklarla sonlanan bitkisel süslemeli pilasterler yerleştirilmiştir.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano bulunmaktadır. Panolar üzerinde Antik Yunan kaplarını anımsatan yivli yayvan bir vazodan içinden sarkan stilize bitki motifleri yer almaktadır.

Cumba Alt Yüzeyi: Büyük çiçek motifleri ile süslenmiştir.

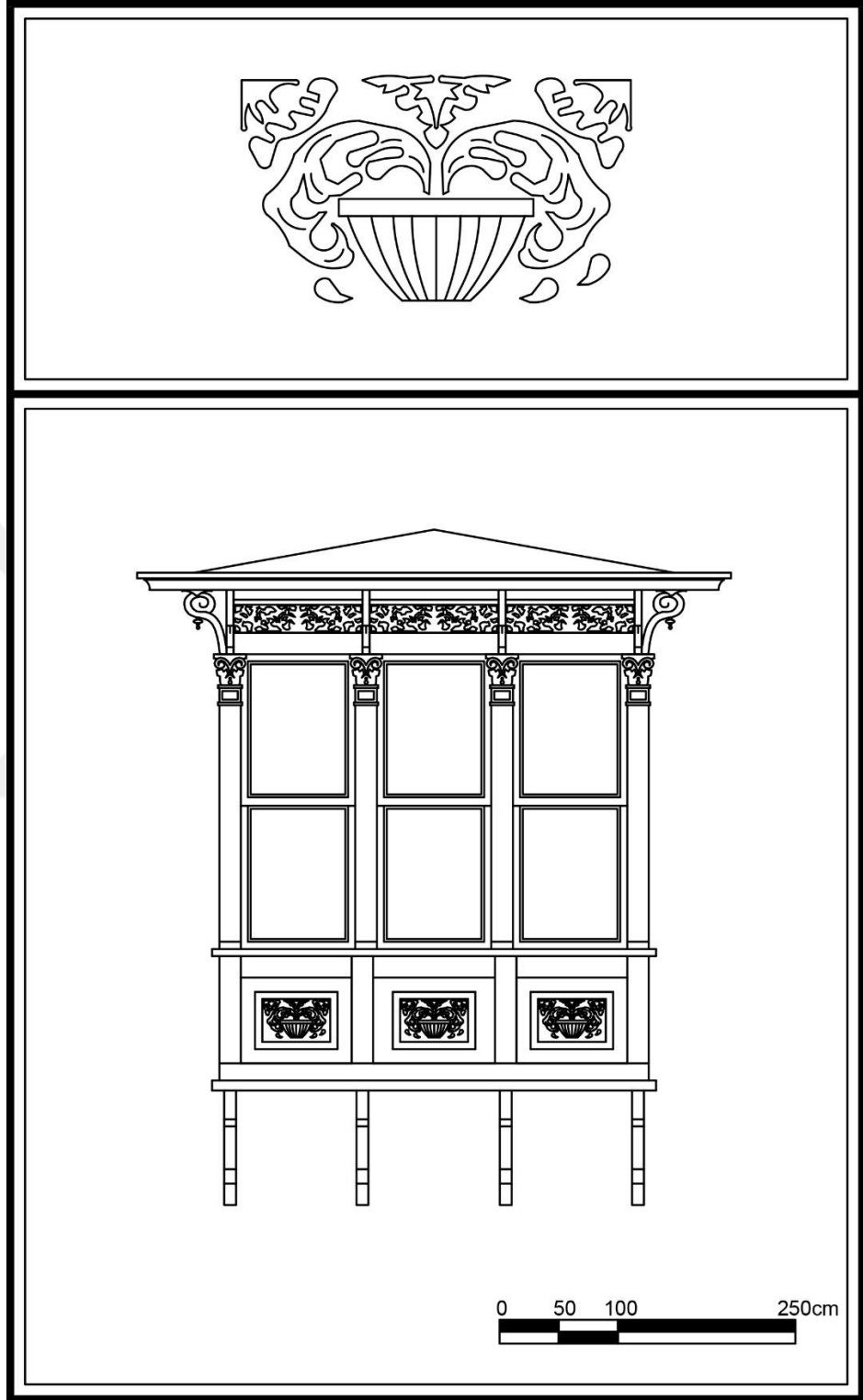
Konsol: Kıvrım dallar ve meander motiflerinden oluşan süslemeye sahip, dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır (Fotoğraf 13).

Fotoğraf 10. Göztepe Mahallesi, 95 Sok., No:9, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 11. Göztepe Mahallesi, 95 Sok., No:9, Konak adresindeki konutun cumbası

Çizim 5. Göztepe Mahallesi, 95 Sok., No:9, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 12. Göztepe Mahallesi, 95 Sok., No:9, Konak adresindeki konutun cumba saçağı

Fotoğraf 13. Göztepe Mahallesi, 95 Sok., No:9, Konak adresindeki konutun cumba korkuluğu ve konsolu.

KATALOG NO: 4.

ÇİZİM NO: 6.

FOTOĞRAF NO: 14 -17.

ADRES: Göztepe Mahallesi, 77 Sok., No:18, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Dernek binası olarak işlev görmektedir.

YAPI: Eğimli bir parsel üzerinde konumlanan yapı, basık bir bodrum kat üzeri iki kattan oluşmaktadır. Ön cephesi tuğla kaplamadır. Kat ayrımı, profilli bir silme ile vurgulanmıştır. Alt kat asimetrik düzendedir. Taş söveli, demir kepenkli, dikdörtgen formlu iki pencere bir yanda yer alırken diğer yanda taş söveli giriş açıklığı yer almaktadır. Bodrum kat pencereleri de alt kat pencereleri ile aynı aksta konumlanmıştır. Hem bodrum kat hem de alt kat pencerelerinde metal şebekeler kullanılmıştır. Üst kat ise simetrik düzendedir. Üst kat cephe ortasında konumlanan cumbanın iki yanında taş söveli demir kepenkli birer pencere mevcuttur. Giriş açıklığının ve pencerelerin kilit taşı belirgindir.

CUMBA: Üst kat cephe ortasında konumlanan ahşap cumba, üç bölümlü ve çokgen formudur (Fotoğraf 14, 15, Çizim 6).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Korkuluktaki eğim saçağa da yansıtılmıştır.

Saçak Alt Yüzeyi: Geniş saçağın alt yüzeyinde stilize bitkisel motifler yer almaktadır.

Pencere Üstü: Dikdörtgen panolar üzerinde kıvrım dallardan oluşan motifler yer almaktadır.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi mevcuttur.

Kayıt: Pencere kayıtlarının saçak altına bağlandığı yerde bitkisel bezemeler yer almaktadır.

Korkuluk: Ön yüzü düz bir hat halinde uzanmamaktadır, köşelidir.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzde beş pano yer almaktadır. Panolarda saçak alt yüzeyindeki kabartma bitkisel motifler biraz daha büyütülerek tekrarlanmıştır (Fotoğraf 16).

Cumba Alt Yüzeyi: Panolar biçiminde düzenlenmiştir. Bu panoların merkezinde saçak alt yüzeyindeki kabartma motiflerin aynısı tekrarlanmıştır.

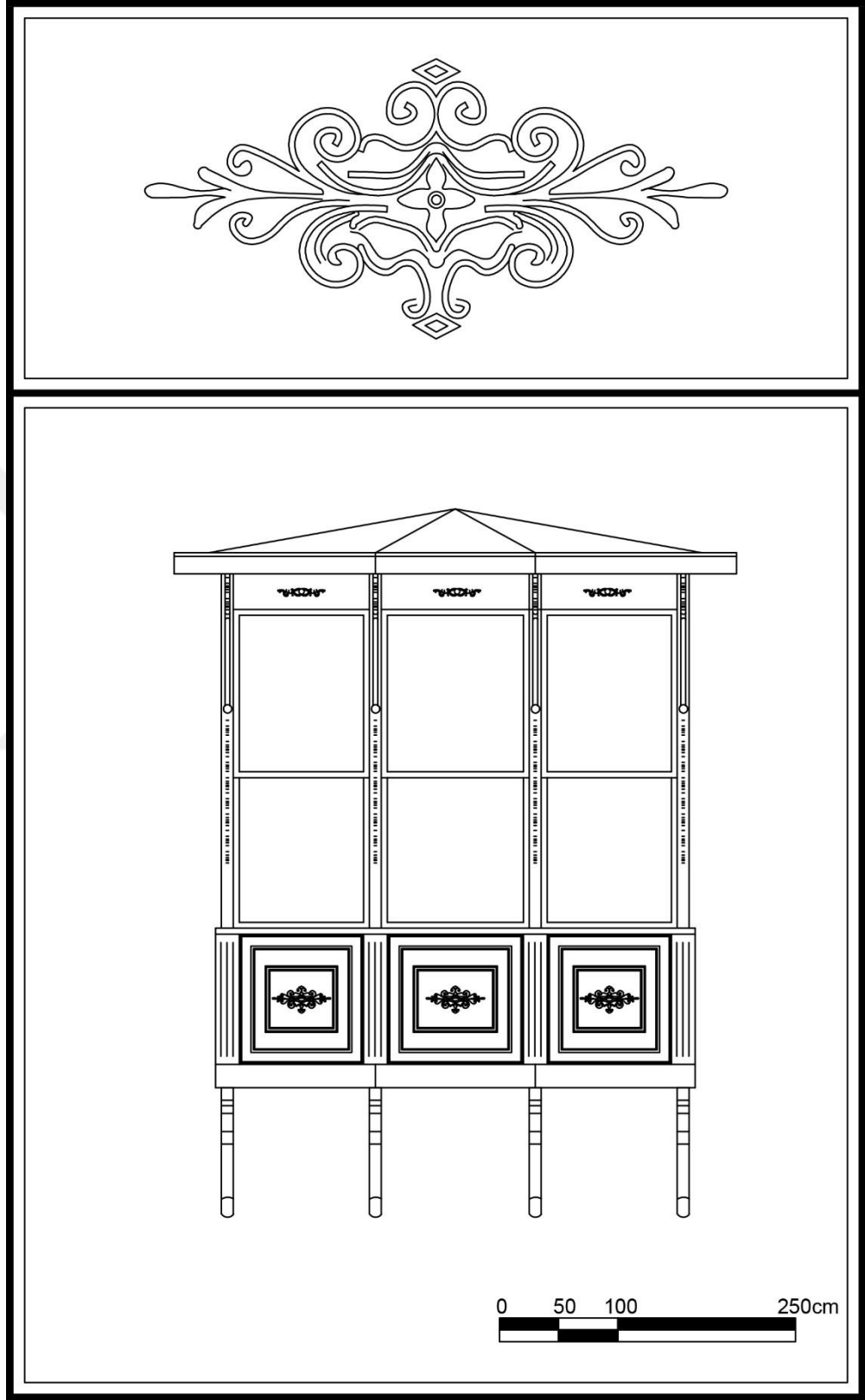
Konsol: Kıvrım dallar ve meander motiflerinden oluşan süslemeye sahip, dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır (Fotoğraf 17).

Fotoğraf 14. Göztepe Mahallesi, 77 Sok., No:18, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 15. Göztepe Mahallesi, 77 Sok., No:18, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 6. Göztepe Mahallesi, 77 Sok., No:18, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 16. Göztepe Mahallesi, 77 Sok., No:18, Konak adresindeki konutun cumba süsleme panosundan detay.

Fotoğraf 17. Göztepe Mahallesi, 77 Sok., No:18, Konak adresindeki konutun cumba alt yüzeyi ve konsolu.

KATALOG NO: 5.

ÇİZİM NO: 7.

FOTOĞRAF NO: 18- 20.

ADRES: Göztepe Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:894-896, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl – 20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı devam etmektedir.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlıdır. İkiz konut biçimindedir. Sokağa bakan cephesi tuğla kaplamadır. Cephenin köşeleri dışa taşkın olarak tasarlanmıştır. Bu dışa taşkın bölümlerin üst katında cumba⁶¹, alt katında ise giriş açıklığı yer almaktadır. Cephenin iç bölümündeki tüm pencereler aynı aks üzerinde yer alır. Alt kat pencerelerinde demir, üst kat pencerelerinde ahşap kepenkler kullanılmıştır. Dış dizisi silme, saçak altını tüm cephelerde çevrelemektedir. Kat ayrımı da düz bir silme ile vurgulanmıştır.

CUMBA: Üç bölümlü, dikdörtgen formlu ve ahşap malzemelidir (Fotoğraf 18, 19, Çizim 7).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Bir sarkıtla başlayıp yine bir sarkıtla sonlanan içbükey sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesiz dikdörtgen panolar biçiminde düzenlenmiştir.

Pencere Üstü: Dikdörtgen pencereler yer almaktadır.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır.

⁶¹ Biri sol kenarda diğeri sağ kenarda yer alan iki cumba, birebir aynıdır. Bu sebeple bir tanesi tanıtılmıştır.

Kayıt: Kayıtlar üzerine yerleştirilen Korint başlıklı pilasterlerin saçak altına bağlandığı yerde bitkisel bezemeler bulunmaktadır.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Bu panolar balıksırtı motifli bölümlerle birbirlerinden ayrılmaktadır. Panolar üzerinde dairesel formlu istiridye kabuğu motifleri yer almaktadır. Bu istiridye kabuğu motifleri stilize akant yaprakları ile çevrelenmiştir.

Cumba Alt Yüzeyi: Süslemesizdir.

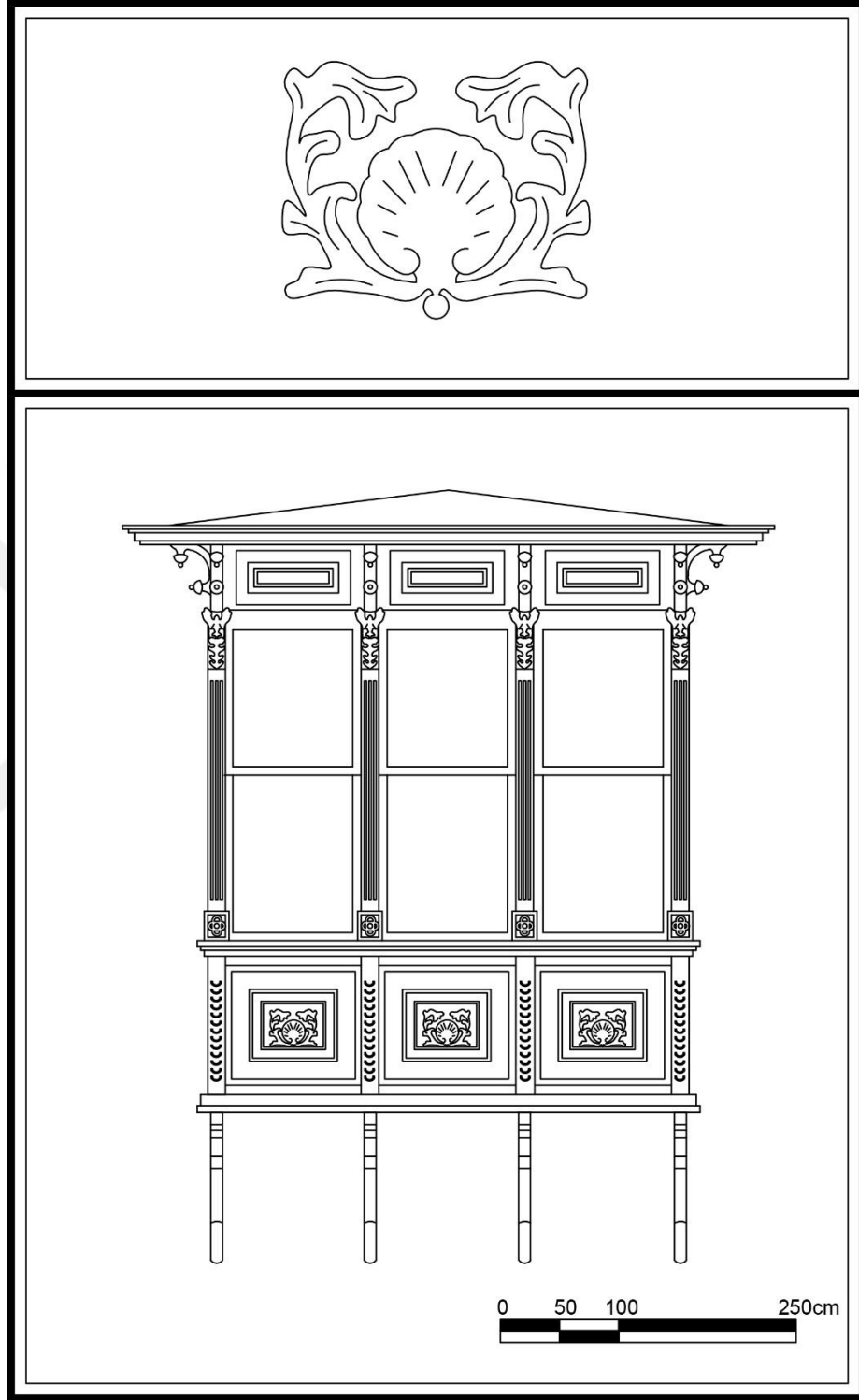
Konsol: Kıvrım dal ve meander motifli süslemeye sahip, dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır (Fotoğraf 20).

Fotoğraf 18. Göztepe Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:894-896, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 19. Göztepe Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:894-896, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 7. Göztepe Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:894-896, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 20. Göztepe Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:894-896, Konak adresindeki konutun cumba korkuluk ve konsol detayı.

KATALOG NO: 6.

ÇİZİM NO: 8.

FOTOĞRAF NO: 21-24.

ADRES: Göztepe Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:862, Konak.

TARİHİ: Bahçe kapısı üzerinde 1900 tarihi yer almaktadır.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı devam etmektedir.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki kattan oluşmaktadır. Cephenin alt katı asimetric, üst katı simetric olarak düzenlenmiştir. Alt katta giriş kapısı bir yanda yer alırken diğer yanda taş söveli, dikdörtgen iki pencere yer almaktadır. Bu pencereler ahşap kepenklere sahiptir. Hem pencereler hem de giriş açıklığı üzerinde kilit taşı görünümünde akant yaprağı formu kabartmalar bulunmaktadır. Üst katta ise cumba cepheyi ortalamaktadır. İki yanında taş söveli, düz atkılı, ahşap kepenkli, dikdörtgen iki pencere yer almaktadır. Saçak altı dış dizisi silme ile süslenmiştir.

CUMBA: Üst kat cephe ortasında konumlanan ahşap cumba, üç bölümlü ve dikdörtgen formudur (Fotoğraf 21, 22, Çizim 8).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Akant yaprağı ile başlayıp kozalak biçiminde bir sarkıtle sonlanan içbükey sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Dikdörtgen panolarda kıvrım dallardan oluşan bitkisel süslemeler yer almaktadır.

Pencere Üstü: Dikdörtgen panolar üzerinde stilize akant yaprakları ile çevrelenmiş dairesel formu istiridye kabuğu motifleri yer almaktadır. Dikdörtgen panoların altına ise kıvrım dallardan oluşan bir süsleme kompozisyonu işlenmiştir (Fotoğraf 23).

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi vardır.

Kayıt: Pencere kayıtları üzerine Korint başlıklarla sonlanan pilasterler yerleştirilmiştir. Pilasterlerin yüzeyinde balıksırtı motifli süslemeler bulunmaktadır.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde ikisi yan yüzlerde beş pano bulunmaktadır. Panolara stilize akant yaprakları ile çevrelenmiş dairesel formlu istiridye kabuğu motifleri işlenmiştir (Fotoğraf 24). Panolar arasındaki düşey bölümlerde de pencere kayıtlarında olduğu gibi balıksırtı bezeme yer almaktadır.

Cumba Alt Yüzeyi: Panolar üzerinde dallarla çevrelenmiş vazoyu anımsatan stilize bir süsleme yer almaktadır.

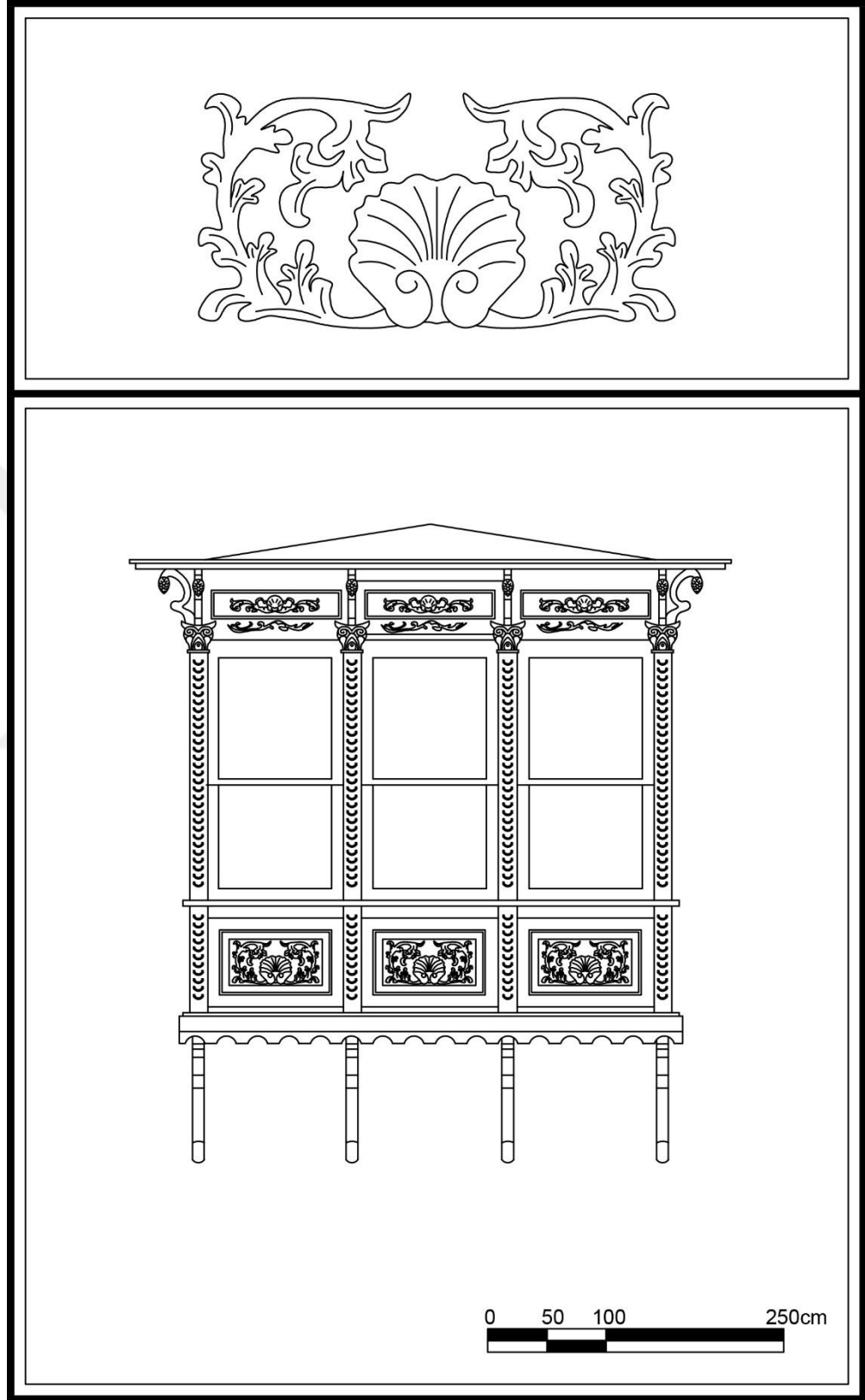
Konsol: Kırırım dal ve meander motifli süslemeye sahip, dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır.

Fotoğraf 21. Göztepe Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:862, Konak adresindeki konutun genel görünümü

Fotoğraf 22. Göztepe Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:862, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 8. Göztepe Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:862, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 23. Göztepe Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:862, Konak adresindeki konutun cumba saçağı.

Fotoğraf 24. Göztepe Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:862, Konak adresindeki konutun cumba korkuluğu ve cumba alt yüzeyi.

KATALOG NO: 7.

ÇİZİM NO: 9.

FOTOĞRAF NO: 25- 26.

ADRES: Çankaya Mahallesi, 133 Sok., No:14, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl – 20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı devam etmektedir.

YAPI: Köşe parselde konumlanan bodrum kat üzeri iki katlı yapının, sokağa bakan iki cephesinde de bodrum kat kesme taş görünümlü kaplama elemanlarıyla, diğer iki kat ise sakız tuğlasıyla kaplanmıştır. Sakız tuğlaları birinci kat ile ikinci katın pencere alt hizaları boyunca dar yüzleri, diğer taraflarda ise geniş yüzlerinin oluklu kısımları dışa bakacak şekilde dizilmiştir. Yapıya giriş yan cepheden sağlanmaktadır. Alt kat pencerelerinin demir, üst kat pencerelerinin ise ahşap kepenkleri bulunmaktadır. Pencere altlarında kare formlu karosiman panolar yer almaktadır. Dış dizisi ve bir ucu yuvarlatılmış tuğlaların dikdörtgen oluşturacak biçimde yerleştirilmesiyle oluşturulmuş süsleme kompozisyonu, hem kat arası silmesi hem de saçak silmesi olarak kullanılmıştır.

CUMBA: L formludur ikinci katın köşesinde yer almaktadır (Fotoğraf 25). Ahşap malzemevidir. Altı bölümlüdür. (Fotoğraf 26, Çizim 9).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Dar tutulmuştur.

Saçak Alt Yüzeyi: Süslemesizdir.

Pencere Üstü: Dikdörtgen açıklıklar, kafesli bölümler olarak değerlendirilmiştir.

Pencere: Giyotin tipinde sekiz penceresi vardır.

Kayıt: Pencere kayıtları üzerine yivli pilasterler yerleştirilmiştir.

Korkuluk: Altı bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde altısı ön, ikisi yan yüzlerde sekiz pano bulunmaktadır. Panoların üzeri boş bırakılmıştır. Panolar arasında kalan düşey bölümler yivli düzenlenmiştir.

Cumba Alt Yüzeyi: Yivli düzenlenmiştir.

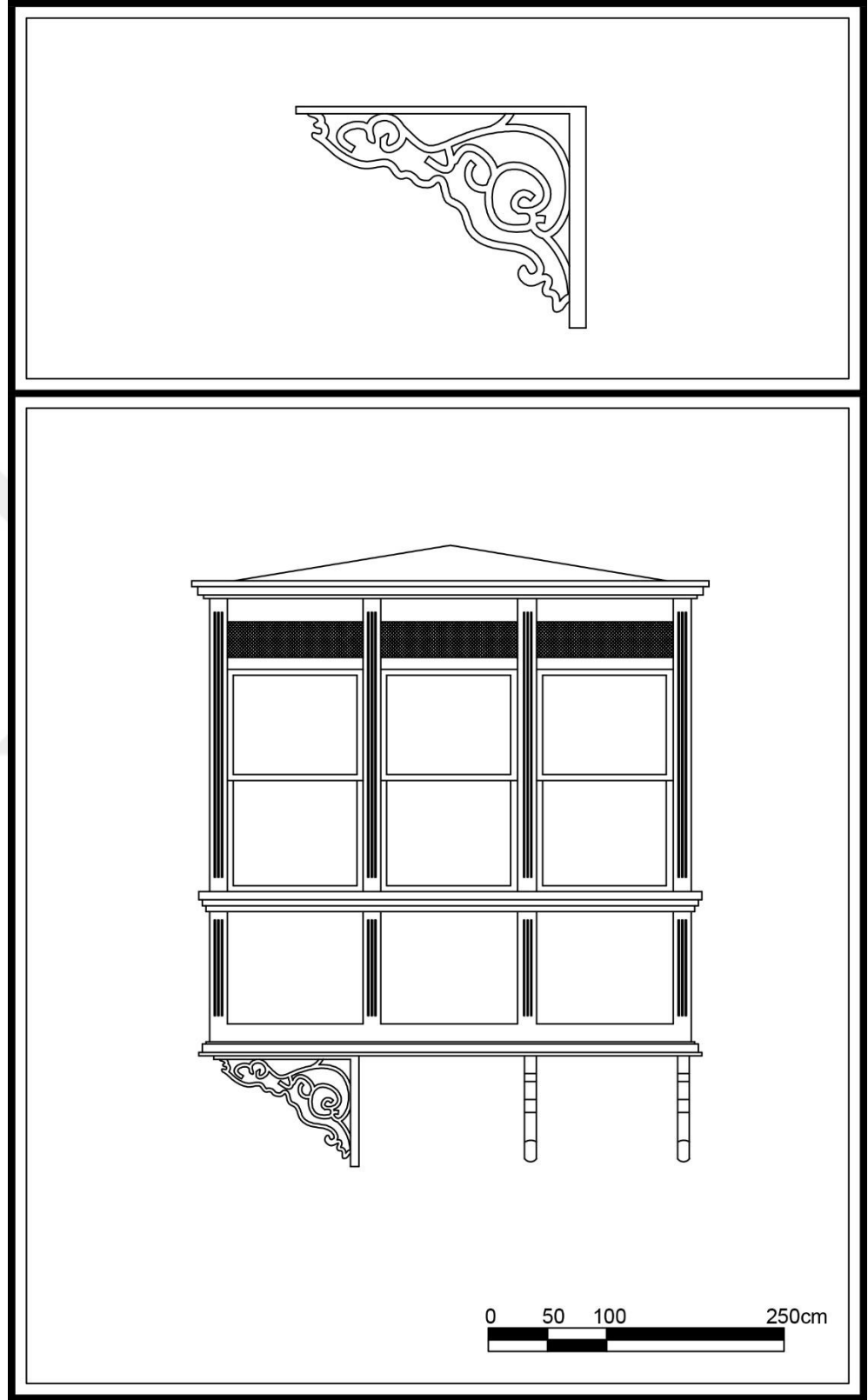
Konsol: Kıvrım dallardan oluşan süslemeye sahip, dökme demir beş konsol cumbayı taşımaktadır. Cumbanın tam köşesine denk gelen konsol, dövme demirden bir ekle uzatılmıştır.

Fotoğraf 25. : Çankaya Mahallesi, 133 Sok., No:14, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 26. Çankaya Mahallesi, 133 Sok., No:14, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 9. Çankaya Mahallesi, 133 Sok., No:14, Konak adresindeki konutun cumbası.

KATALOG NO: 8.

ÇİZİM NO: 10.

FOTOĞRAF NO: 27- 29.

ADRES: Çankaya Mahallesi, 134 Sok., No:10, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl- 20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı devam etmektedir.

YAPI: Üç katlıdır. Yapıda taş ve tuğla malzeme birlikte kullanılmıştır. Birinci kat asimetrik bir cephe tasarımına sahiptir. Bir giriş açıklığı ve ikinci kat pencereleri ile aynı aks üzerinde yer alan dikdörtgen formlu pencereler bulunmaktadır. Pencereler demir kepenklere sahiptir. İkinci kat, asimetrik bir cephe düzenine sahiptir. Bir yana giriş kapısı, diğer yana söveli, demir kepenkli, dikdörtgen pencereler yerleştirilmiştir. Üçüncü kat ise simetrik düzendedir. Orta aksta cumba konumlanırken, iki yanında söveli ahşap kepenkli dikdörtgen iki pencere yer almaktadır. Saçak altı dış dizisi silme ile süslenmiştir.

CUMBA: Üst kat cephe ortasında konumlanan ahşap cumba, dikdörtgen formlu ve iki bölümlüdür (Fotoğraf 27, 28, Çizim 10).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Özgünde yedi konsolla desteklendiği anlaşılan dar saçığın, S kıvrımlı konsollarından beşi günümüze gelebilmiştir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Pencere Üstü: Dikdörtgen panolar bezemesiz bırakılmıştır.

Pencere: Ön yüzde iki bölmeli kanatlı tipte iki penceresi bulunmaktadır. Yan yüzlerde ise tek kanatlı pencereler kullanılmıştır.

Kayıt: Süslemesizdir.

Korkuluk: İki bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde ikisi ön yüzde, ikisi yan yüzlerde dört pano yer almaktadır. Bu panolarda kıvrım dallarla iç içe geçmiş stilize akant yapraklarının çevrelediği armudi formda istiridye kabuğu motifleri görülmektedir (Fotoğraf 29).

Cumba Alt Yüzeyi: Süslemesizdir.

Konsol: Kıvrım dallardan oluşan süslemeye sahip, dökme demir üç konsol cumbayı taşımaktadır.

Fotoğraf 27.Çankaya Mah. 134 Sok.

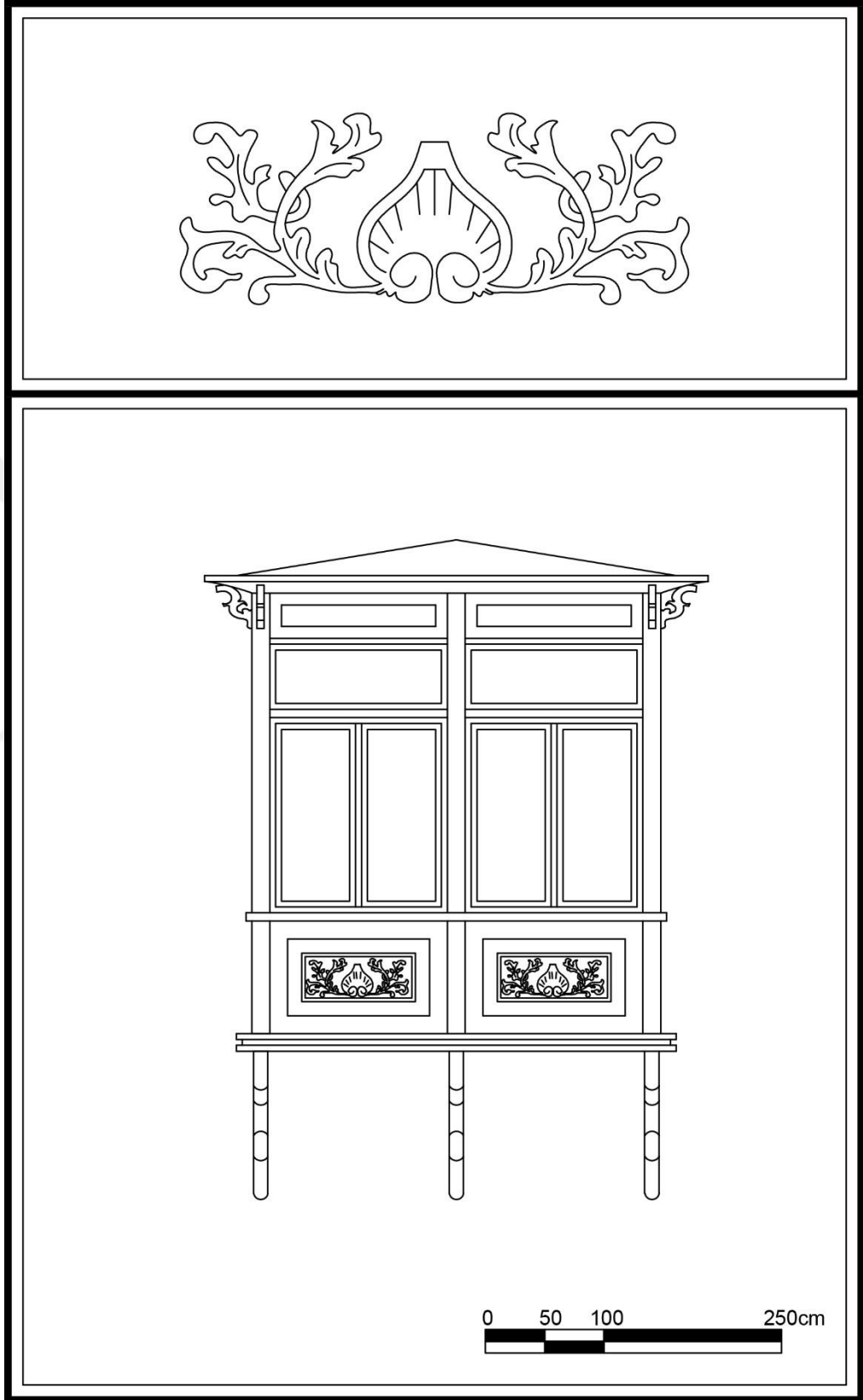

Fotoğraf 28. Çankaya Mah., 134 Sok.

No:10 Konak adresindeki konutun genel görünüşü. No:10 Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 29. Çankaya Mahallesi, 134 Sok., No:10, Konak adresindeki konutun cumba süsleme panosu.

Çizim 10. Çankaya Mahallesi, 134 Sok., No:10, Konak adresindeki konutun cumbası.

KATALOG NO: 9.

ÇİZİM NO: 11.

FOTOĞRAF NO: 30-31.

ADRES: Çankaya Mahallesi, 141 Sok. No:37-37A, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl- 20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı devam etmektedir.

YAPI: Üç katlıdır. Birinci kat seviyesi, köşeler ve giriş açıklığı ile cumbayı ayıran kesim bosajlı taşlarla kaplanmıştır. Bu taşlar köşelerde ve cumba ile girişin diğer bölümden ayrıldığı yerde sütun başlıkları ile taçlanarak pilaster görünümüne bürünmüştür. Bosajlı kaplama elemanlarının arası sakız tuğlası kaplamadır. Bütün katlar asimetrik bir cephe düzenine sahiptir. İkinci katta cephenin solunda merdivenle ulaşılan derin bir niş içine yerleştirilmiş giriş kapısı konumlanırken, yanında taş söveli, dikdörtgen iki pencere yer almaktadır. Bu pencerelerin istiridye kabuğu ve volütlerden oluşan taş tepelikleri bulunmaktadır. Üçüncü katta giriş açıklığının hemen üzerinde cumba yer alırken yanında yine taş tepelikle süslenmiş iki pencere bulunmaktadır. Yapının tüm pencereleri aynı aks üzerinde yer almaktadır. Dış dizisi ile birbirinden ayrılan karosimanlardan oluşan silme kuşağı saçak altını süslemektedir.

CUMBA: Üçüncü katta solda konumlanan ahşap cumba, çokgen formlu, üç bölümlüdür.(Fotoğraf 30, 31, Çizim 11).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Korkuluktaki eğim saçağa da yansıtılmıştır. Akant yaprağı ile başlayıp içbükey kıvrımla devam eden ve sarkıtlı son bulan sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Yüksek kabartma bitkisel motifler yer almaktadır.

Pencere Üstü: Bitkisel bezemeli çerçeve içine alınmış yatay dikdörtgen pencereler yer almaktadır.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır.

Kayıt: Pencere kayıtları Korint başlıklarla taçlanan pilasterlerle süslenmiştir. Pilasterlerin alt kısmı yivli, üst kısmı bitkisel süslemelidir.

Korkuluk: Ön yüzü düz bir hat halinde değil köşeli gelmektedir. Hafif bir eğim yaratılmıştır.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Bu panolarda kıvrım dalların ortasında büyük bir çiçeğin yer aldığı bezeme kompozisyonu görülmektedir. Panoları birbirinden ayıran düşey bölümler üzerinde kıvrım dalların ortasında lale motifinin yer aldığı bir süsleme görülmektedir.

Cumba Altı: Konsollar arasındaki bölümler ikili panolar biçiminde düzenlenmiştir. Bu panoların üzeri boş bırakılmıştır.

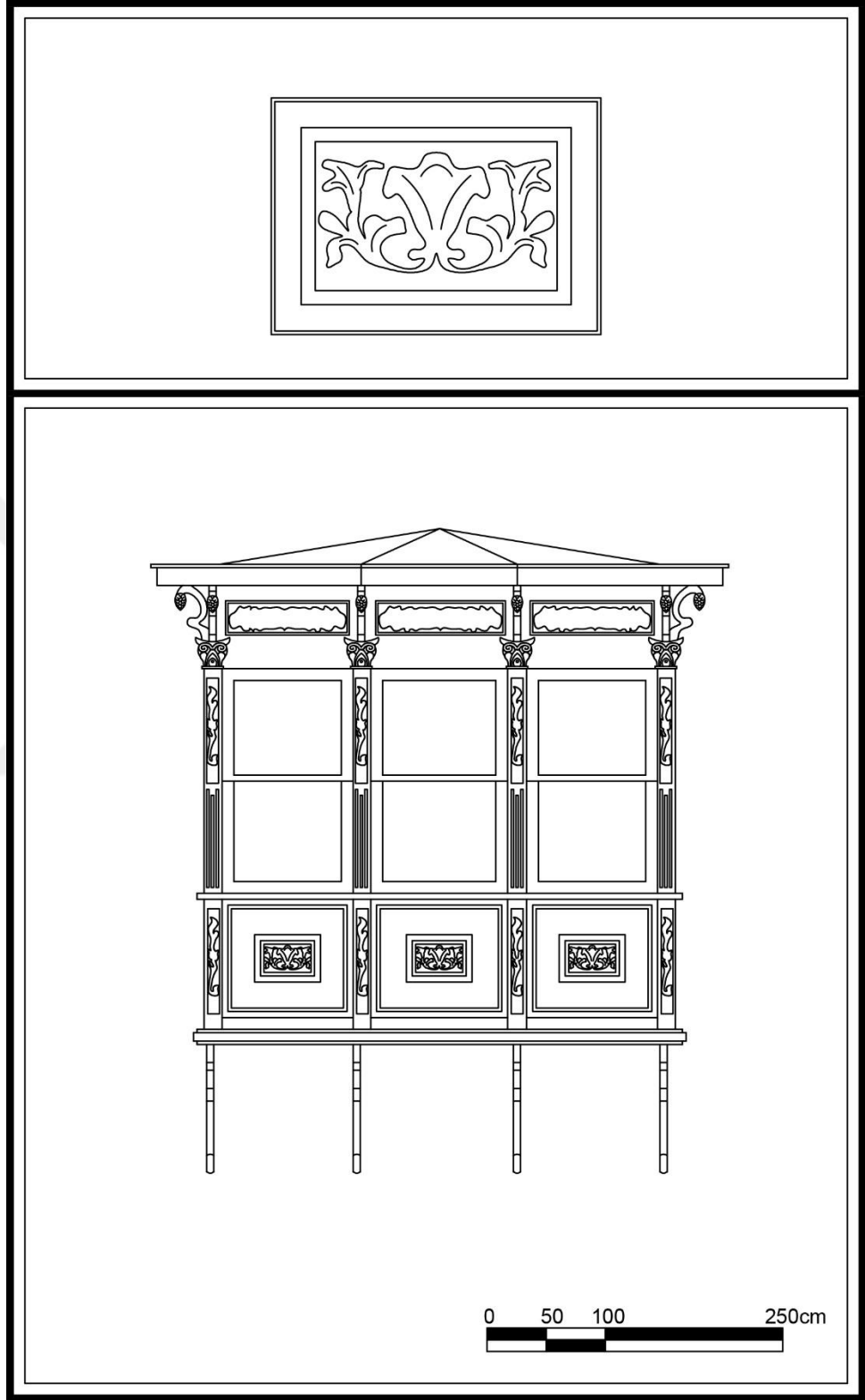
Konsol: Kıvrım dallardan oluşan süslemeye sahip, dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır.

Fotoğraf 30. Çankaya Mahallesi, 141 Sok. No:37-37A, Konak adresindeki konutun genel görünüşü

Fotoğraf 31. Çankaya Mahallesi, 141 Sok. No:37-37A, Konak adresindeki konutun cumbası ve cumba konsolları

Çizim 11. Çankaya Mahallesi, 141 Sok. No:37-37A, Konak adresindeki konutun cumbası.

KATALOG NO: 10.

ÇİZİM NO: 12.

FOTOĞRAF NO: 32- 33.

ADRES: Çankaya Mahallesi, 141 Sok., No:51- 51 A- 51 B, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl- 20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı devam etmektedir.

YAPI: Üç kattan oluşmaktadır. Günümüzde sıvalı durumdadır. Yapının alt katlarına ve üst katına ayrı giriş kapıları ile ulaşılmaktadır. Girişler, cephenin iki yanına ve birinci kata yerleştirilmiştir. İki yanda konumlanan giriş kapıları arasında taş söveli, demir kepenkli, dikdörtgen ikiz pencere yer almaktadır. İkiz pencereyle aynı aksta üçüncü katta cumba, birinci katta ise demir kepenkli ikiz pencere konumlanmaktadır. Üçüncü katta cumba cepheyi ortalarken her iki yanında ahşap kepenkli iki pencere bulunmaktadır.

CUMBA: Üçüncü katta cephenin orta aksında konumlanan ahşap cumba, üç bölümlü ve dikdörtgen formudur (Fotoğraf 32, Çizim 12).

Çatı: Üst örtüsü çinko kaplamalı çatıdır.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Akant yaprağı ile başlayıp bir sarkıtle sonlanan S kıvrımlı sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Dikdörtgen panolarda yaprak ve çiçek kabartmalarından oluşan süsleme kompozisyonu görülmektedir.

Pencere Üstü: Ajur teknikli stilize bitkisel bezemeler yer almaktadır.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır.

Kayıt: Pencere kayıtları üzerine Korint başlıklarla sonlanan pilasterler yerleştirilmiştir. Bu pilasterlerin üzeri ise balıksırtı bezeme ile süslüdür.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Üçü ön, ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Ortadaki pano dışındaki panolarda kıvrım dallar ve çiçekten oluşan yüksek kabartma bitkisel bezemeler görülmektedir. Ortadaki panoda ağzından bitkiler çıkan bir mask yer almaktadır (Fotoğraf 33). Günümüzde bu figür “Yeşil Adam⁶²” olarak adlandırılmaktadır.

Cumba Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Konsol: Kıvrım dal ve meander motifli süslemeye sahip dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır (Fotoğraf 33A).

⁶² “Yeşil Adam” figürü ile ilgili daha geniş bilgi için bkz. Phyliss Araneo, **Green Man Resurrected: An Examination of the Underlying Meanings and Messages of the Re- Emergence oh the Ancient Image of the Green Man In Contemporary**, (PhD Thesis) University of the Sunshine Coast, Western Visual Culture, 2006, Lady Raglan, “The Green Man in Church Architecture” **The Folklore Journal**, Cilt: 50, Sayı:1, 1939, ss. 47-57.

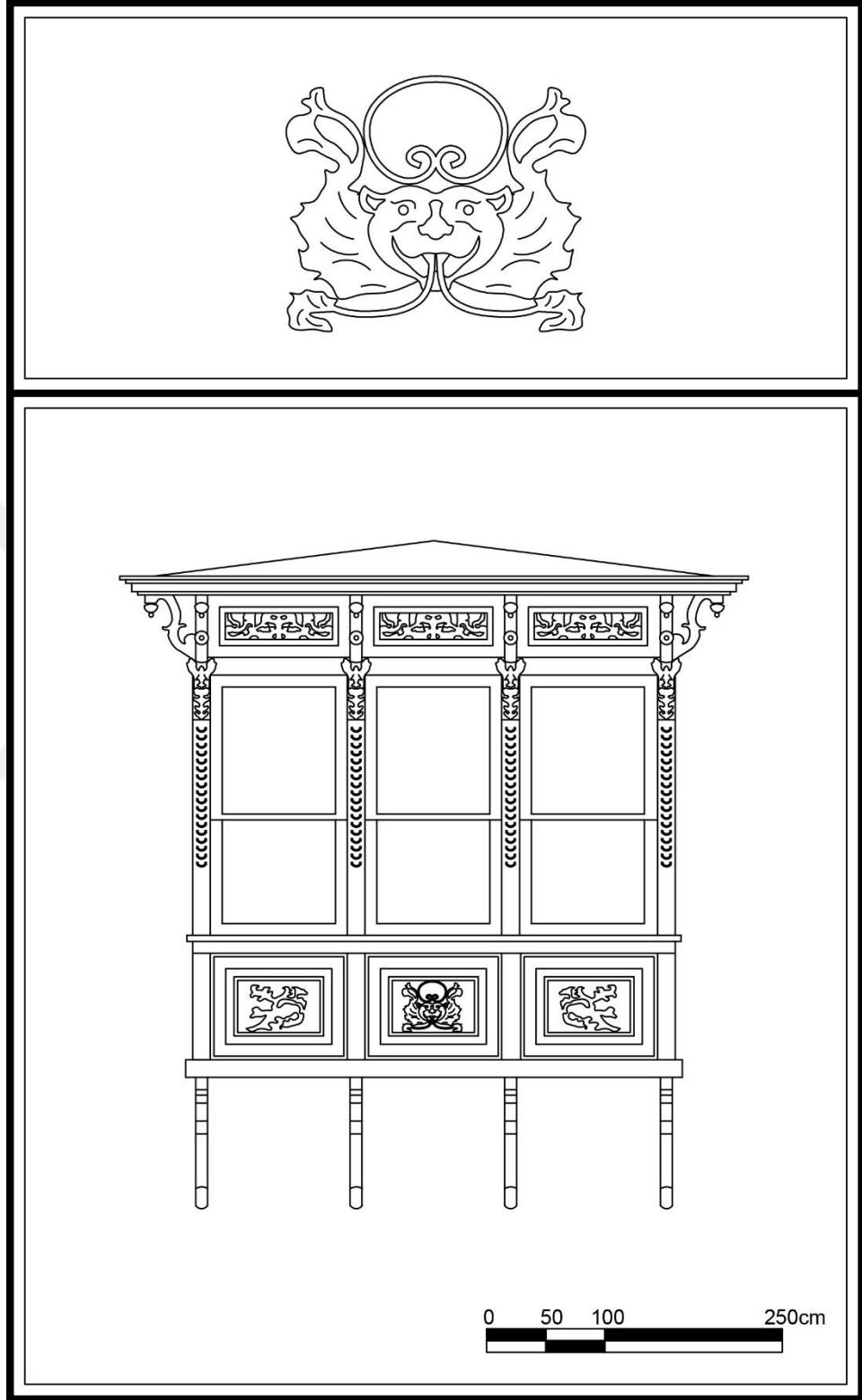
Fotoğraf 32. Çankaya Mahallesi, 141 Sok., No:51- 51 A- 51 B, Konak adresindeki konutun genel görünüşü ve cumbası.

Fotoğraf 33. Çankaya Mahallesi, 141 Sok., No:51- 51 A- 51 B, Konak adresindeki konutun cumba süsleme panolarından detay.

Fotoğraf 33A. Çankaya Mahallesi, 141 Sok., No:51- 51 A- 51 B, Konak adresindeki konutun konsol detayı.

Çizim 12. Çankaya Mahallesi, 141 Sok., No:51- 51 A- 51 B, Konak adresindeki konutun cumbası.

KATALOG NO: 11.

ÇİZİM NO: 13.

FOTOĞRAF NO: 34-36.

ADRES: Çankaya Mahallesi, 141 Sok., No:53, Konak.

TARİHİ: 19.yüzyıl- 20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Anaokulu olarak kullanılmaktadır.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlı bir yapıdır. Bugün sıvalı durumdadır. Köşede konumlanmaktadır. Ön cephesinde her iki katta simetrik cephe düzenine sahiptir. Alt katta trabzanlı merdivenle ulaşılan giriş kapısı cepheyi ortalamaktadır. Giriş kapısının iki yanında demir kepenkli, dikdörtgen ikişer pencere yer almaktadır. Üst katta cephe ortasında giriş açıklığı üzerinde konumlanan cumbanın sağında ve solunda dikdörtgen ikişer pencere bulunmaktadır. Alt ve üst kat pencereleri aynı akstadır.

CUMBA: Üst kat cephe ortasında konumlanan ahşap cumba, dikdörtgen formlu ve üç bölümlüdür (Fotoğraf 34, 35, Çizim 13).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Sarkıtle sonlanan içbükey kıvrımlı sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesiz panolar biçiminde düzenlenmiştir.

Pencere Üstü: Dikdörtgen panolarda, daireler içindeki çok yapraklı çiçekleri akant yapraklarının çevrelediği bir süsleme kompozisyonu yer almaktadır.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır.

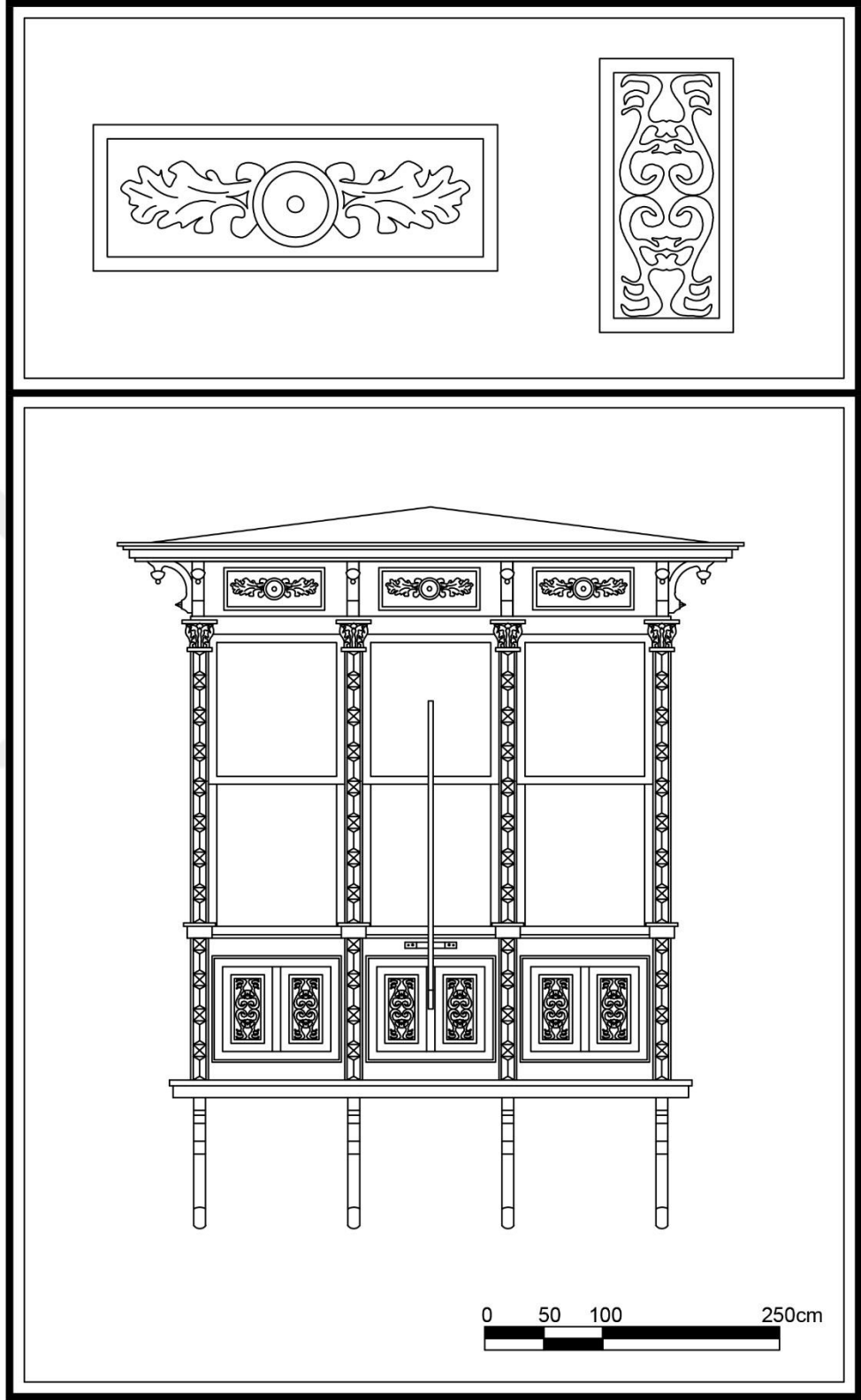
Kayıt: Pencerelemler kayıtları üzerinde çivi başı motifleri ile süslü pilasterler kullanılmıştır. Ve bu çivi başı motifleri ile süslü pilasterlerin Korint tarzı başlıkları bulunmaktadır.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Üzerinde üçü ön ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Panolar kendi içlerinde dikdörtgen iki bölüme ayrılmaktadır. Bu bölümler üzerinde volütle sonlanan stilize akant yapraklarının karşılıklı yerleştirilmesi ile oluşturulmuş bezeme kompozisyonu yer almaktadır.

Cumba Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Konsol: Kıvrım dallar ve meander motiflerinden oluşan süslemeye sahip dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır. Konsollardan üçü dövme demirden “S” biçimli eklerle uzatılmıştır (Fotoğraf 36).

Çizim 13. Çankaya Mahallesi, 141 Sok., No:53, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 36. Çankaya Mahallesi, 141 Sok., No:53, Konak adresindeki konutun cumba korkuluğu ve cumba konsolları.

KATALOG NO: 12.

ÇİZİM NO: 14.

FOTOĞRAF NO: 37- 40.

ADRES: Çankaya Mahallesi, 141 Sok., No:9, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı sürmektedir.

YAPI: Eğimli bir parsel üzerinde köşede konumlanan yapı, bodrum kat üzeri iki kattan oluşmaktadır. Ön cephesinde alt kat asimetrik bir cephe düzenine sahiptir. Bir yanda trabzanlı merdivenle ulaşılan giriş kapısı yer alırken diğer yanda taş söveli, düz atkılı, demir kepenkli, dikdörtgen iki pencere yer almaktadır. Üst katta yan yana dikdörtgen üç pencere bulunmaktadır. Cumba, yan cephede konumlanmıştır (Fotoğraf 37). Yan cephenin alt katında düz atkılı, demir kepenkli, dikdörtgen üç pencere mevcuttur. Üst katta cepheyi ortalayan cumbanın iki yanında taş söveli, ahşap kepenkli, dikdörtgen iki pencere yer almaktadır. Hem giriş açıklığının hem de pencerelerin kilit taşı belirgindir. Kat ayrımı, profilli bir silme ile sağlanmıştır. Saçak altını dış dizisi silme çevrelemektedir.

CUMBA: Köşede konumlanan yapının ahşap cumbası ön cephede değil, yan cephede yer almaktadır. Dikdörtgen formlu ve üç bölümlüdür (Fotoğraf 38, Çizim 14).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Oldukça dar tutulmuştur. Volütle başlayıp sarkıtle sonlanan içbükey kıvrımlı sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Pencere Üstü: Bezemesiz dikdörtgen panolar yer almaktadır.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır.

Kayıt: Pencerelemler kayıtları üzerinde Toskana başlıklarla sonlanan yivli pilasterler yer almaktadır.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Bu panolar üzerinde büyük çiçek kabartmaları bulunmaktadır (Fotoğraf 39).

Cumba Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

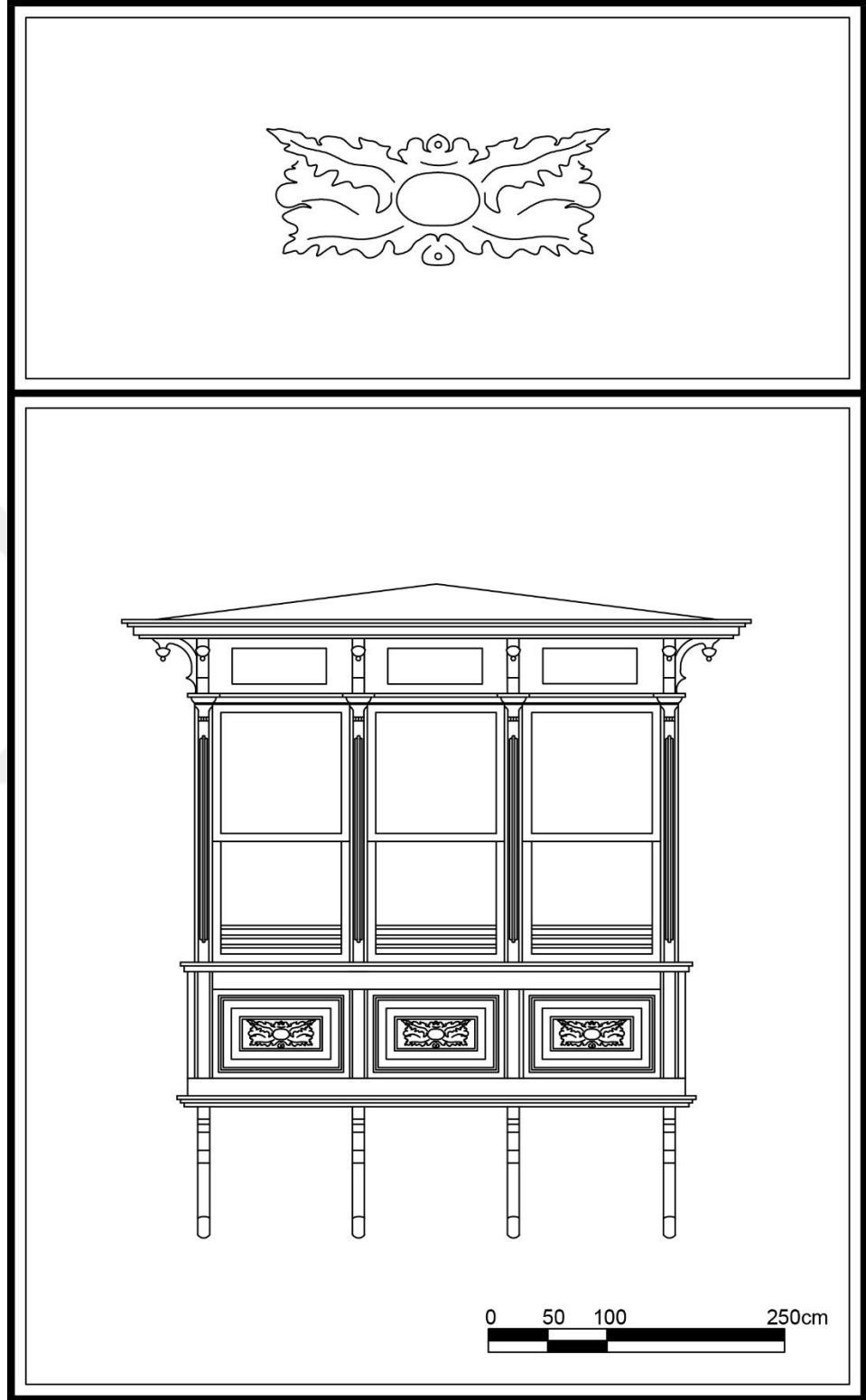
Konsol: Kıvrım dallar ve meander motiflerinden oluşan süslemeye sahip dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır (Fotoğraf 40).

Fotoğraf 37. Çankaya Mahallesi, 141 Sok., No:9, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 38. Çankaya Mahallesi, 141 Sok., No:9, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 14. Çankaya Mahallesi, 141 Sok., No:9, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 39. Çankaya Mahallesi, 141 Sok., No:9, Konak adresindeki konutun cumba korkuluk panosundan detay.

Fotoğraf 40. Çankaya Mahallesi, 141 Sok., No:9, Konak adresindeki konutun cumba konsol detayı.

KATALOG NO: 13.

ÇİZİM NO: 15.

FOTOĞRAF NO: 41- 42B.

ADRES: Çankaya Mahallesi, 141 Sok., No:5, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl- 20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı devam etmektedir.

YAPI: Yüksekçe tutulmuş bir bodrum kat üzeri iki kattan oluşmaktadır. Günümüzde sıvalı durumdadır. İki katı da asimetrik düzendedir. Alt katta giriş kapısı bir yanda yer alırken diğer yanda söveli, demir kepenkli, dikdörtgen ikiz pencere yer almaktadır. Cumba, bu ikiz pencerenin hemen üstünde konumlanmıştır (Fotoğraf 41). Cumbanın yanında da dikdörtgen bir pencere bulunmaktadır. Saçak altı, dış dizisi silme ile süslenmiştir.

CUMBA: Üst katta cephenin sağında konumlanan ahşap cumba, dikdörtgen formlu ve üç bölümlüdür (Fotoğraf 42, Çizim 15).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: İç bükey kıvrımlı sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Pencere Üstü: Ajur tekniği ile oluşturulmuş bitkisel bezemeler yer almaktadır (Fotoğraf 42A).

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır.

Kayıt: Pencereilerin kayıtları üzerine Korint başlıklarla taçlanan yivli pilasterler yerleştirilmiştir.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano bulunmaktadır. Bu panolarda istiridye kabuğu motifleri yer almaktadır. Bu istiridye kabukları dairesel formdadır ve stilize akant yaprakları ile çevrelenmiştir (Fotoğraf 42B).

Cumba Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Konsol: Kıvrım dallarla süslü dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır.

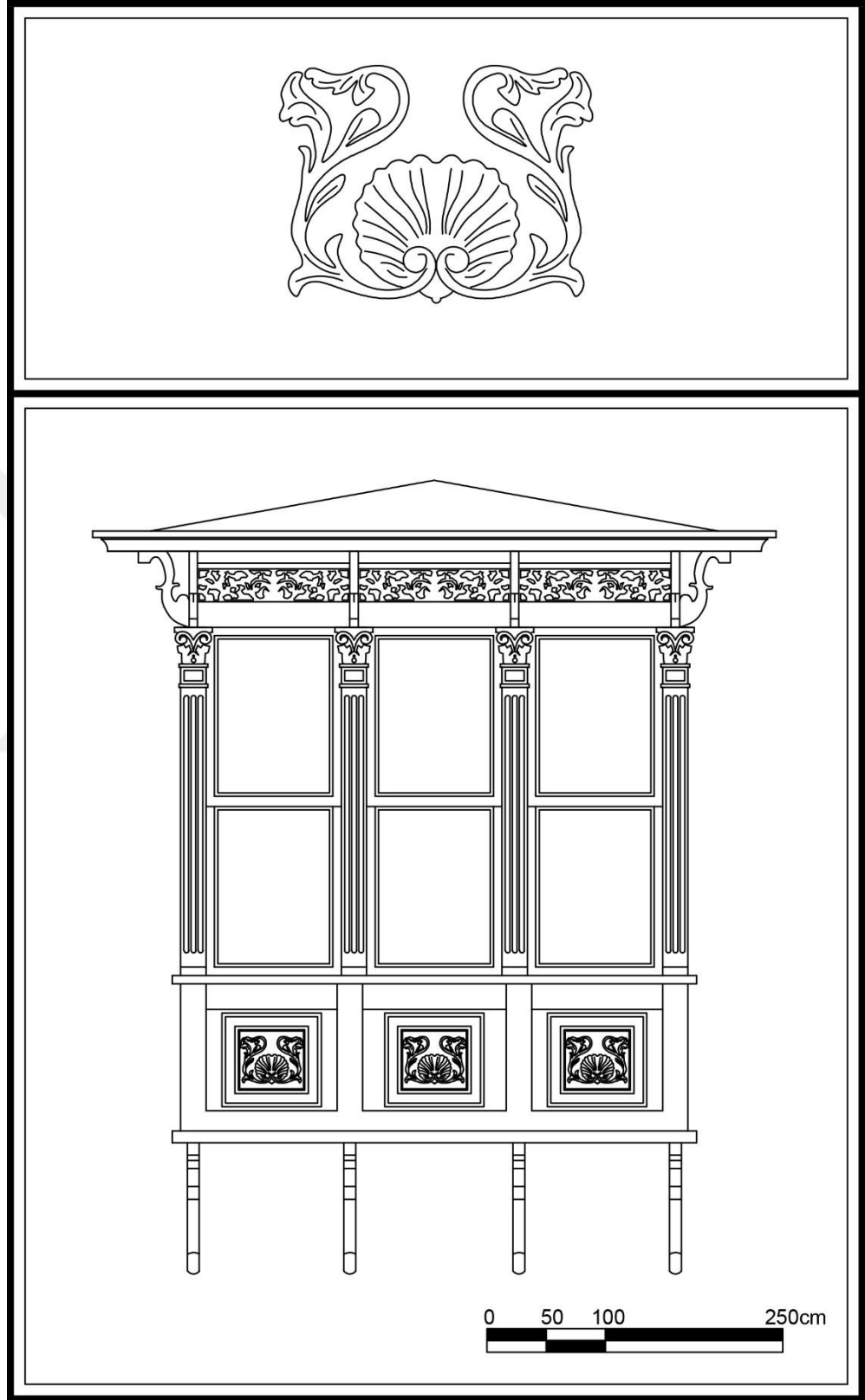

Fotoğraf 41. Çankaya Mahallesi, 141 Sok., No:5, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 42. Çankaya Mahallesi, 141 Sok., No:5, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 15. Çankaya Mahallesi, 141 Sok., No:5, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 42A. Çankaya Mahallesi, 141 Sok., No:5, Konak adresindeki konutun cumba saçağı.

Fotoğraf 42B. Çankaya Mahallesi, 141 Sok., No:5, Konak adresindeki konutun cumba korkuluk panosu.

KATALOG NO: 14.

ÇİZİM NO: 16.

FOTOĞRAF NO: 43- 46.

ADRES: Mithatpaşa Mahallesi, 211 Sok. No:2, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl- 20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı devam etmektedir.

YAPI: Eğimli bir parsel üzerinde köşede konumlanmaktadır. Bodrum kat üzeri iki katlıdır. Her iki cephesinde aynı özellikleri gösteren cumbalar kullanılmıştır (Fotoğraf 43). Ön cephesinde alt kat asimetrik düzendedir. Bir yanda düz atkılı, taş söveli giriş açıklığı konumlanırken, diğer yanda düz atkılı, taş söveli, demir kepenkli iki pencere yer almaktadır. Üst kat simetrik düzendedir. Cumba, cepheyi ortalamaktadır ve iki yanında düz atkılı ahşap kepenkli birer pencere bulunmaktadır. Kat ayrımı, ay yıldız kabartmalı silme kuşağı ile sağlanmıştır. Saçak altında da ay yıldız kabartmalı silme kuşağı dolaşmaktadır. Cephe köşeleri, alt katta Toskana, üst katta Korint başlıklı pilasterlerle vurgulanmıştır. Yan cephe üst katta cepheyi ortalayan bir cumba yer almaktadır. Alt katta ise dikdörtgen iki pencere mevcuttur. Pencerelerden birinin bombeli formda metal şebekesi, diğerinin ise ahşap kepengi bulunmaktadır.

CUMBA: Cumbalar birebir aynıdır⁶³. Her iki cumba da ahşap malzemeli, dikdörtgen formlu ve üç bölümlüdür (Fotoğraf 44, Çizim 16).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Akant yaprağı ile başlayıp sarkıtla sonlanan içbükey formlu sekiz konsolla desteklenmektedir.

⁶³ Cumbalar birebir aynı olduğu için sadece biri tanıtılmıştır.

Saçak Alt Yüzeyi: Dikdörtgen panolar üzerinde daire içindeki çok yapraklı çiçekleri çevreleyen yaprak ve dal motifleri yer almaktadır (Fotoğraf 45).

Pencere üstü: Ajur teknikli bitkisel süslemeler yer almaktadır.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi vardır.

Kayıt: Pencereilerin kayıtları üzerinde balıksırtı bezemelerin ortasında kabartma çiçek motifleri ile süslü Korint başlıklı pilasterler yer almaktadır.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde olmak üzere beş pano yer almaktadır. Bu panolarda Antik Yunan kraterlerini anımsatan yivli bir vazo içinden çıkan stilize bitki motifleri bulunmaktadır. Panoları ayıran düşey bölümler üzerine balıksırtı motifi uygulanmıştır (Fotoğraf 46).

Cumba Alt Yüzeyi: Cumba altındaki panoların merkezinde uçları volütle biten C kıvrımlarından oluşan kare kabartma süslemeler yer almaktadır.

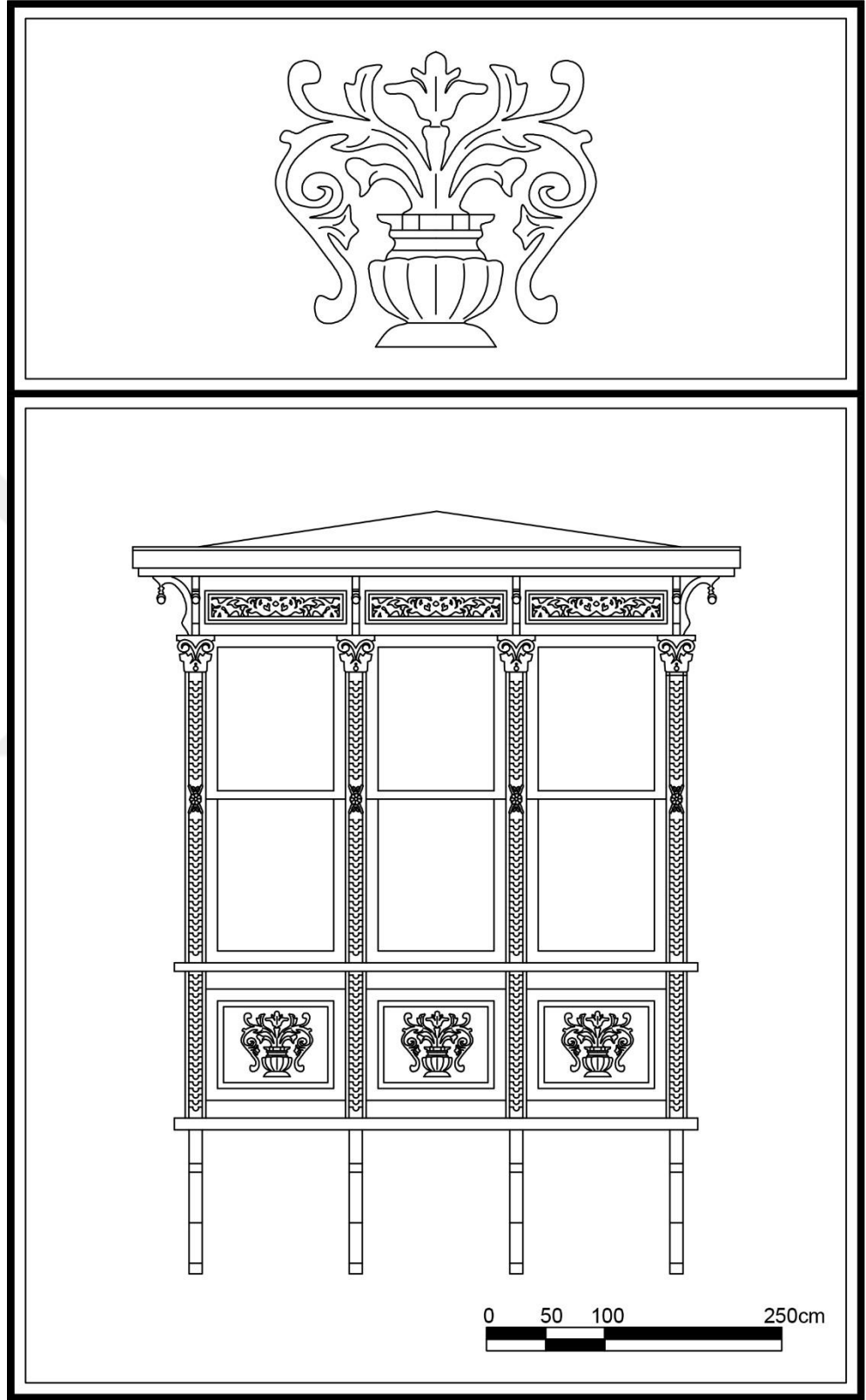
Konsol: Kıvrım dallardan oluşan süslemeye sahip dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır.

Fotoğraf 43. Mithatpaşa Mahallesi, 211 Sok. No:2, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 44. Mithatpaşa Mahallesi, 211 Sok. No:2, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 16. Mithatpaşa Mahallesi, 211 Sok. No:2, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 45. Mithatpaşa Mahallesi, 211 Sok. No:2 Konak adresindeki konutun cumba saçağı.

Fotoğraf 46. Mithatpaşa Mahallesi, 211 Sok. No:2 Konak adresindeki konutun cumba korkuluk panosu ve cumba alt yüzeyi.

KATALOG NO: 15.

ÇİZİM NO: 17-18.

FOTOĞRAF NO: 47- 51A.

ADRES: Mithatpaşa Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:2- 2 A, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Boş durumdadır.

YAPI: Üç katlı yapı eğimli bir parsel üzerinde köşede konumlanmaktadır. Bugün sıvalı durumdadır. Yapıya giriş arka cephede büyük bir bahçe içinde yer alan giriş kapısından sağlanmaktadır. Ön cephede birinci kat dükkân olarak düzenlenmiştir. İkinci katta taş söveli, düz atkılı, demir kepenkli, dikdörtgen üç pencere, cumba ve cumba ile yan yana konumlandırılmış bir balkon yer almaktadır. Üçüncü kata düz atkılı, ahşap kepenkli, dikdörtgen beş pencere yerleştirilmiştir. Yan cephede birinci katta dikdörtgen formlu, söveli, demir kepenkli beş pencere mevcuttur. İkinci katta cumba cephenin orta aksında konumlanırken iki yanında ahşap kepenkli ikişer pencere bulunmaktadır. Arka cephede birinci katta cepheyi ortalayan yuvarlak kemerli giriş kapısının her iki yanında ikişer pencere yer almaktadır. Bu pencereler demir kepenkli ve dikdörtgen formludur. İkinci katta ise söveli, ahşap kepenkli beş pencere bulunur. Köşeler ve kat ayrımları taş silmelerle vurgulanmıştır. Saçak altında havalandırma için küçük açıklıklar ve dış dizisi silme kuşağı yer almaktadır.

CUMBA: Hem ön cephede hem yan cephede birer cumba yer almaktadır (Fotoğraf 47).

ÖN CEPHEDE YER ALAN CUMBA: Üç katlı yapıda ahşap cumba ikinci katta, cephenin sağında yer almaktadır. Balkonla yan yana konumlandırılmıştır. Dikdörtgen formlu ve üç bölümlüdür (Fotoğraf 48, Çizim 17).

Çatı: Üst örtüsü çinko kaplamalı çatıdır.

Saçak: Akant yaprağı bezemeli, sarkıtlı sonlanan içbükey sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Dikdörtgen bölümler biçiminde düzenlenmiştir. Bu dikdörtgen bölümlerde kabartma büyük çiçek motifleri yer almaktadır.

Pencere Üstü: Ajur teknikli bitkisel süslemeler bulunmaktadır (Fotoğraf 49).

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır.

Kayıt: Pencere kayıtları üzerine pilasterler yerleştirilmiştir. Pilasterlerin merkezinde küçük daireler içinde çok yapraklı çiçekler yer almaktadır. Dairelerin alt kısmı kıvrım dallar, üst kısmı ise stilize akant yaprakları ile bezenmiştir.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde bezemeli beş pano yer almaktadır. Bu panolarda karşılıklı yerleştirilmiş stilize S kıvrımları ortasında Antin Yunan kaplarını anımsatan vazolar yer almaktadır (Fotoğraf 49A). Panoları ayıran bölümler üzerine ise balıksırtı deseni uygulanmıştır.

Cumba Alt Yüzeyi: Süsleme çok harap durumda olduğu için tanımlanamamaktadır.

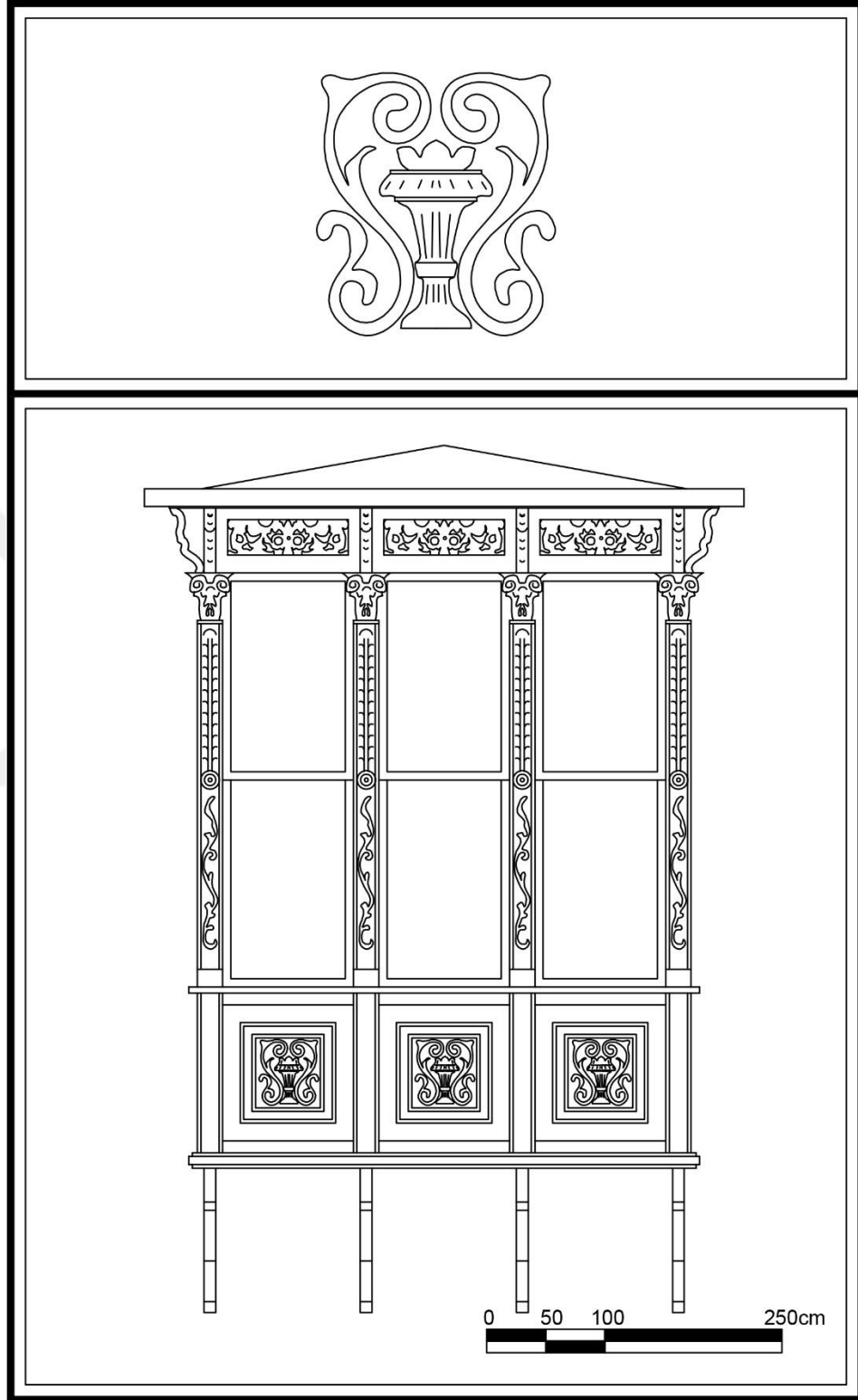
Konsol: Kıvrım dallardan oluşan süslemeye sahip dökme demir on konsol balkon ve cumbayı taşımaktadır.

Fotoğraf 47. Mithatpaşa Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:2- 2 A, Konak adresindeki konutun ön cepheden genel görünüşü.

Fotoğraf 48. Mithatpaşa Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:2- 2 A, Konak adresindeki konutun ön cephede yer alan cumbası.

Çizim 15. Mithatpaşa Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:2- 2 A, Konak adresindeki konutun ön cephede yer alan cumbası.

Fotoğraf 49. Mithatpaşa Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:2- 2 A, Konak adresindeki konutun ön cephede yer alan cumbasından saçak detayı.

Fotoğraf 49A. Mithatpaşa Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:2- 2 A, Konak adresindeki konutun ön cephede yer alan cumbasından pano detayı.

YAN CEPHEDE YER ALAN CUMBA: Üç katlı yapının üçüncü katında orta aks üzerinde yer almaktadır (Fotoğraf 50, 51, Çizim 18). Ahşap malzemeli, dikdörtgen formlu ve üç bölümlüdür.

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Oldukça dar tutulmuştur. Konsollarla desteklenmemiştir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezeme görülmemektedir.

Pencere Üstü: Meander motifli silme kuşağı, saçak altını üç yönde çevrelemektedir (Fotoğraf 51A). Silme kuşağının altındaki dikdörtgen panolar bezemesizdir.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır.

Kayıt: Pencereilerin kayıtları üzerine Toskana başlıklarla taçlanan pilasterler yerleştirilmiştir.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Üzerinde üçü ön, ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Panoların üzeri süslemesizdir.

Cumba Alt Yüzeyi: Herhangi bir bezeme bulunmamaktadır.

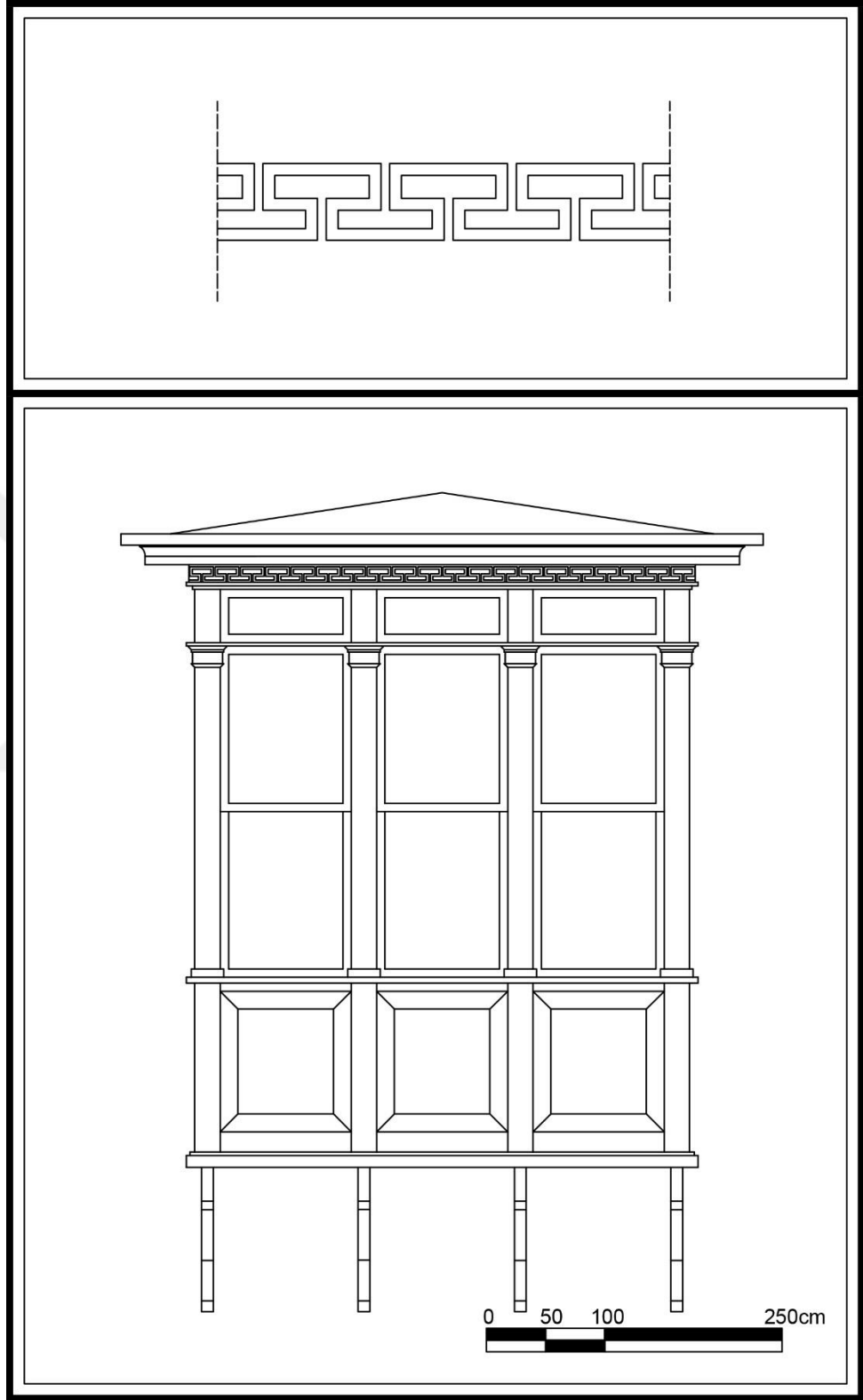
Konsol: Kırırım dallardan oluşan süslemeye sahip dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır.

Fotoğraf 50. Mithatpaşa Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:2- 2 A, Konak adresindeki konutun yan cephesinden genel görünüş.

Fotoğraf 51. Mithatpaşa Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:2- 2 A, Konak adresindeki konutun yan cephede yer alan cumbası.

Çizim 18. Mithatpaşa Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:2- 2 A, Konak adresindeki konutun yan cephede yer alan cumbası.

Fotoğraf 51A. Mithatpaşa Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:2- 2 A, Konak adresindeki konutun yan cephede yer alan cumbasından pencere üstü detayı.

Fotoğraf 51B. Mithatpaşa Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:2- 2 A, Konak adresindeki konutun yan cephede yer alan cumbasından konsol detayı.

KATALOG NO: 16.

ÇİZİM NO: 19.

FOTOĞRAF NO: 52- 55.

ADRES: Mithatpaşa Mahallesi, 211 Sok., No:10-12, Konak

TARİHİ: 19. yüzyıl- 20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Fotoğraf stüdyosu olarak kullanılmaktadır.

YAPI: Üç katlı bir yapıdır. Eğimli bir parsel üzerinde köşede yer almaktadır. İnşa malzemesi taştır. Yapının hem ön hem yan cephede iki girişi bulunmaktadır. Alt kat pencereleri demir, üst kat pencereleri ahşap kepenklidir. Cumba, köşede konumlanmaktadır (Fotoğraf 52). Kat ayrımı yaprak ve dallarla süslü karosiman silme kuşağı ile belirginleştirilmiştir. Saçak altı da karosiman silme kuşağı ile süslenmiştir.

CUMBA: İkinci katta köşede yer almaktadır. Çokgen formudur. Dört bölümlüdür. (Fotoğraf 53, Çizim 19).

Çatı: Üst örtüsü çinko kaplamalı çatıdır.

Saçak: Akant yaprağı bezemeli, volütle sonlanan içbükey formu dokuz konsolla taşınmaktadır.

Saçak Alt Yüzeyi: Stilize bitki kabartmaları görülmektedir (Fotoğraf 54).

Pencere Üstü: Ajur teknikli bitkisel bezemeler yer almaktadır.

Pencere: Giyotin tipinde altı penceresi vardır. Giyotin tipindeki pencerelerin her birinin kanadı dört bölümlüdür.

Kayıt: Pencerelerin kayıtları üzerinde balıksırtı bezemeli pilasterler yer almaktadır

Korkuluk: Düz bir hat halinde değil, cepheli gelmektedir.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde dördü ön yüzde ikisi yan yüzlerde altı pano yer almaktadır. Panolar ikili dikdörtgenler biçiminde düzenlenmiştir ve panolar arasındaki düşey bölümlerde çivi başı motiflerinden oluşan süsleme kompozisyonu görülmektedir.

Cumba Alt Yüzeyi: Birbiri içine giren kıvrım dallardan oluşan bir bezeme kompozisyonu yer almaktadır (Fotoğraf 55).

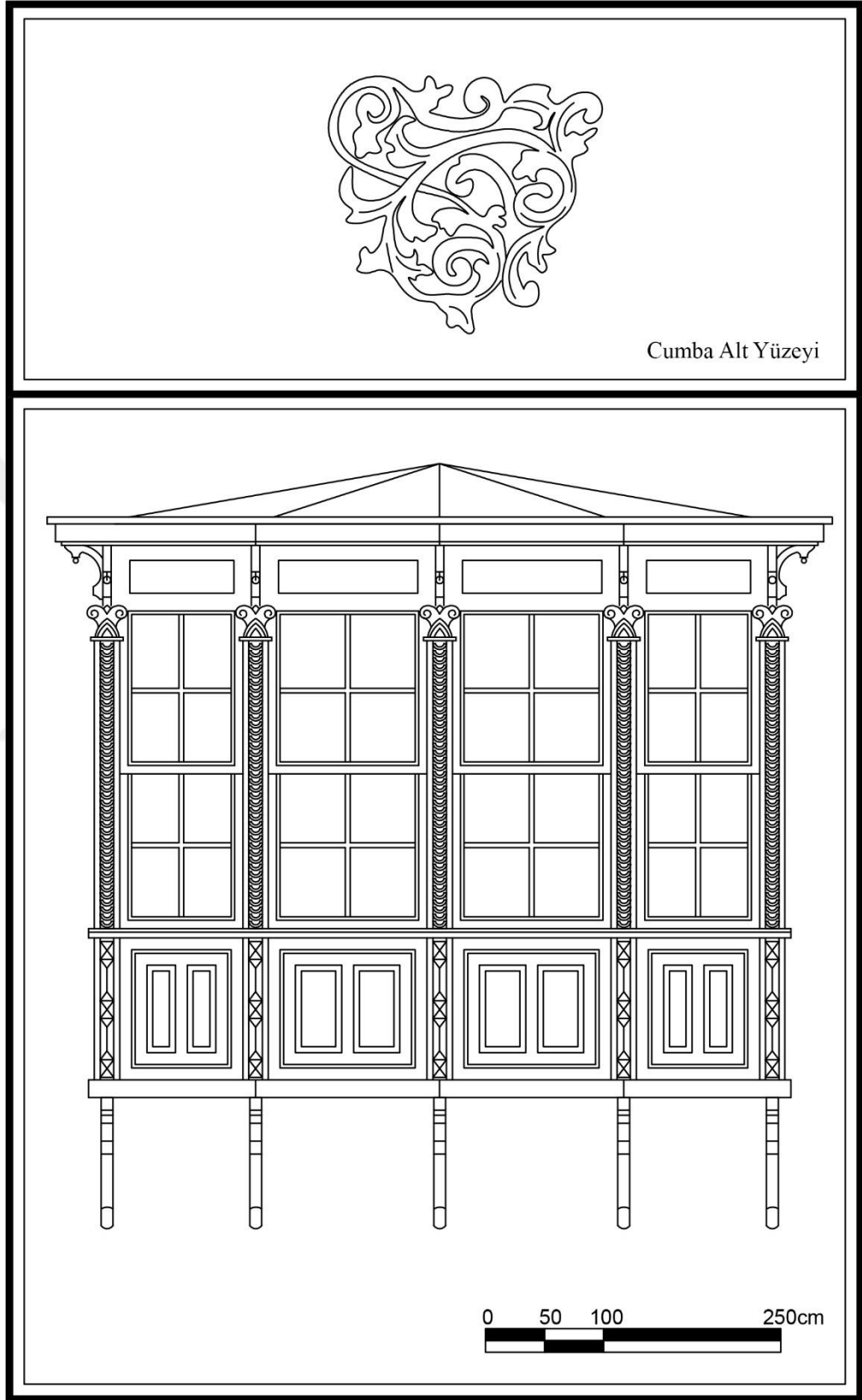
Konsol: Kıvrım dallardan oluşan süslemeye sahip dökme demir beş konsol cumbayı taşımaktadır. Konsollardan dördü uçları volütlenmiş, “C” biçimli dövme demir eklerle uzatılmıştır.

Fotoğraf 52. Mithatpaşa Mahallesi, 211 Sok., No:10-12, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 53. . Mithatpaşa Mahallesi, 211 Sok., No:10-12, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 19. Mithatpaşa Mahallesi, 211 Sok., No:10-12, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 54. . Mithatpaşa Mahallesi, 211 Sok., No:10-12, Konak adresindeki konutun saçak alt yüzeyi ve pencere üstü.

Fotoğraf 55. Mithatpaşa Mahallesi, 211 Sok., No:10-12, Konak adresindeki konutun cumba alt yüzeyi.

KATALOG NO: 17.

ÇİZİM NO: 20.

FOTOĞRAF NO: 56-57B.

ADRES: Mithatpaşa Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:441, Konak

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Anaokulu olarak kullanılmaktadır.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki kattan oluşmaktadır. Günümüzde sıvalı durumdadır. Alt kat asimetrik düzendedir. Bir yanda giriş kapısı yer alırken diğer yanda demir kepenkli metal şebekeli iki pencere yer almaktadır. Üst kat simetrik düzendedir. Cumba cephenin orta aksında konumlanırken iki yanına ahşap kepenkli, metal şebekeli ikişer pencere yerleştirilmiştir (Fotoğraf 56).

CUMBA: Üst katta cephe ortasında konumlanan ahşap cumba, dikdörtgen formlu ve iki bölümlüdür (Fotoğraf 57, Çizim 20).

Çatı: Üst örtüsü çinko kaplamalı çatıdır.

Saçak: Oldukça dar tutulmuştur. Konsollarla desteklenmemiştir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Pencere Üstü: Küçük boyutlu dış dizilerinden oluşan silmeyle süslenmiştir.

Pencere: Giyotin tipinde dört penceresi bulunmaktadır. Pencereleler ahşap kafeslere sahiptir.

Kayıt: Pencere kayıtlarının üzerine pilasterler monte edilmiştir ve bu yivli düşey pilasterler Korint başlıklarla sonlanmaktadır. (Fotoğraf 57A).

Korkuluk: İki bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Üzerinde ikisi ön yüzde, ikisi yan yüzlerde dört pano yer almaktadır. Bu panolar üzerinde dairesel formlu istiridye kabuklarını çevreleyen stilize akant yapraklarından oluşan bir kompozisyon yer almaktadır (Fotoğraf 57B). Panolar arasındaki düşey bölümler çivi başı motifleriyle süslenmiştir.

Cumba Alt Yüzeyi: Cumba altı süslemesizdir.

Konsol: Kıvrım dallar ve meander motiflerinden oluşan süslemeye sahip dökme demir üç konsol cumbayı taşımaktadır.

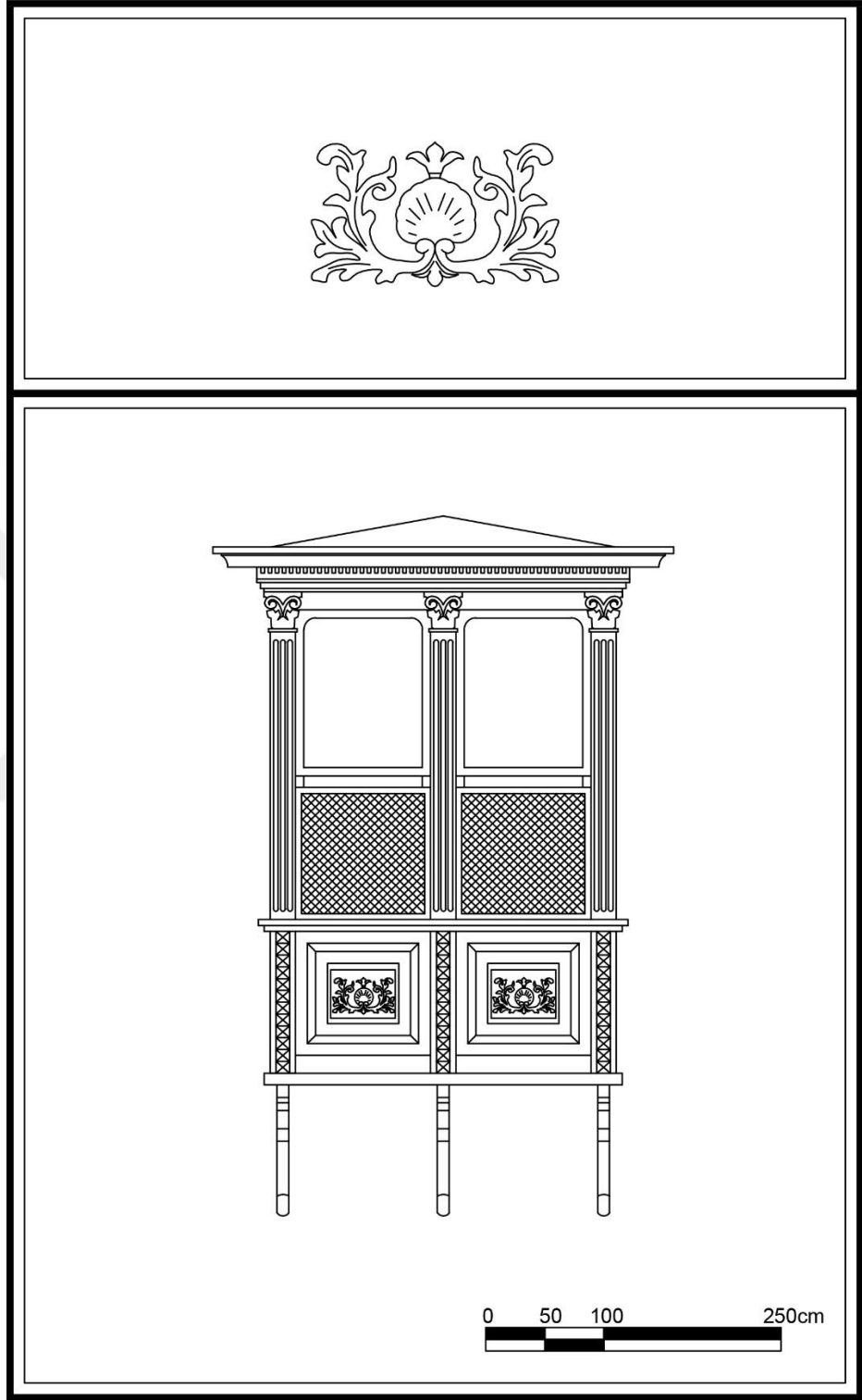

Fotoğraf 56. Mithatpaşa Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:441, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 57. Mithatpaşa Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:441, Konak

Çizim 20. Mithatpaşa Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:441, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 57A. Mithatpaşa Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:441, Konak adresindeki konutun cumba pencere üstü.

Fotoğraf 57B. Mithatpaşa Mahallesi, Mithatpaşa Cad., No:441, Konak adresindeki konutun cumba korkuluk panosundan detay.

KATALOG NO: 18

ÇİZİM NO: 21.

FOTOĞRAF NO: 58-61.

ADRES: Turgut Reis Mahallesi, Şehit Kemal Keser Sok., No:59- 59 A, Konak

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kafe olarak kullanılmaktadır.

YAPI: Üç katlı bir yapıdır. Köşede konumlanmaktadır. Günümüzde sıvalı durumdadır. Ön cephesinde tüm katlar asimetrik düzendedir. İkinci katta bir yanda trabzanlı merdivenle ulaşılan giriş kapısı, diğer yanda söveli, demir kepenkli iki pencere yer almaktadır. Üçüncü katta cumba giriş kapısının hemen üstünde konumlanırken yanına söveli ahşap kepenkli dikdörtgen iki pencere yerleştirilmiştir (Fotoğraf 58).

CUMBA: Üçüncü katta cephenin sağında konumlanan ahşap cumba, dikdörtgen formlu ve üç bölümlüdür (Fotoğraf 59, Çizim 21).

Çatı: Üst örtüsü kiremit çatıdır.

Saçak: Dar tutulmuştur. Konsollarla desteklenmemiştir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Pencere Üstü: Bezemesizdir.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır.

Kayıt: Pencereilerin kayıtları bezemesizdir.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Üzerinde üçü ön yüzde ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Bu panoların üzeri boş bırakılmıştır.

Cumba Alt Yüzeyi: Köşelerde düğümler yapan çerçeveler içine alınmış kartuşlarla süslenmiştir (Fotoğraf 60).

Konsol: Dövme demirden dört konsol cumbayı taşımaktadır. Bu konsollar volütle biten S kıvrımı ve üç oval halkadan oluşan süslemeye sahiptir (Fotoğraf 61).

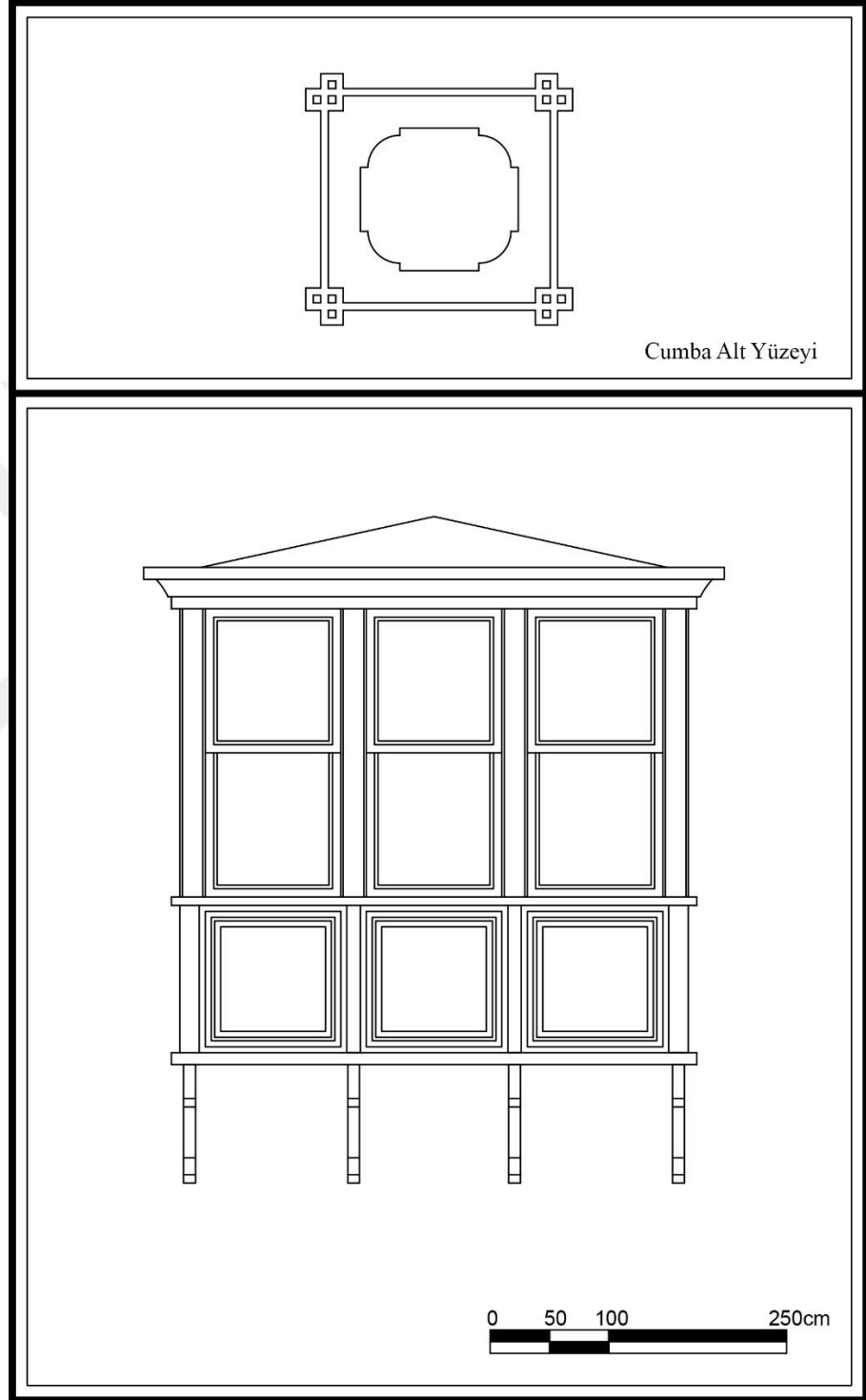

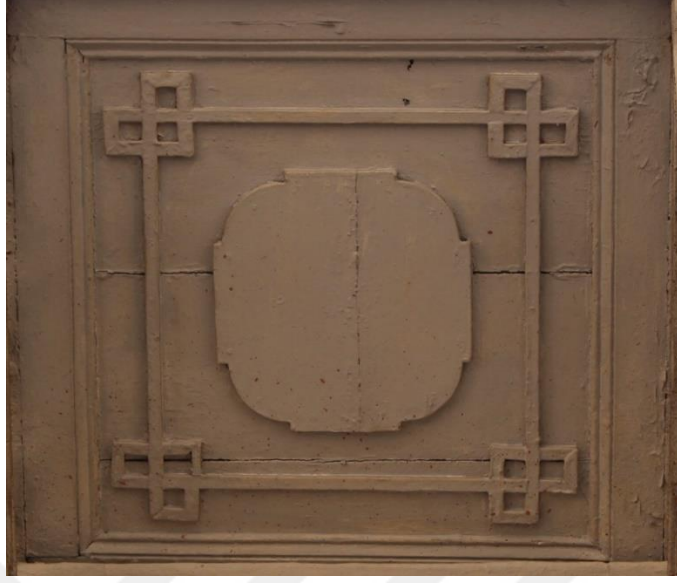
Fotoğraf 58. Turgut Reis Mahallesi, Şehit Kemal Keser Sok., No:59- 59 A, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 59. Turgut Reis Mahallesi, Şehit Kemal Keser Sok., No:59- 59 A, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 21. Turgut Reis Mahallesi, Şehit Kemal Keser Sok., No:59- 59 A, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 60. Turgut Reis Mahallesi, Şehit Kemal Keser Sok., No:59- 59 A, Konak adresindeki konutun cumba alt yüzeyi.

Fotoğraf 61. Turgut Reis Mahallesi, Şehit Kemal Keser Sok., No:59- 59 A, Konak adresindeki konutun cumba alt yüzeyi ve konsolları.

2. 1. 2. ALSANCAK

KATALOG NO: 19.

ÇİZİM NO: 22.

FOTOĞRAF NO: 62-65.

ADRES: Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:4, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı devam etmektedir.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlıdır. Köşe konumda yer alan yapının köşesi yuvarlatılmıştır. Yuvarlatılmış köşenin alt katında üç pencere bulunmaktadır. Pencerelerin altında at nalı kemerli niş dizisi yer alır. Yuvarlatılmış köşenin üst katında ise konsollarla taşınan balkon bulunmaktadır. Yapıya giriş yan cepheden sağlanır. Yan cephede alt katta taş söveli, düz atkılı giriş açıklığı bir yanda yer alırken diğer yanda bir pencere bulunmaktadır. Üst katta ise iki pencere mevcuttur. Yapının ön cephesinde alt katta iki pencere yer almaktadır. Üst katta sağda cumba, solda bir pencere bulunmaktadır (Fotoğraf 62). Yapıdaki tüm pencereler düz atkılı, taş söveli ve dikdörtgen formludur. Alt kat pencerelerinde metal şebekeler, üst kat pencerelerinde ise ahşap kepenkler kullanılmıştır. Kat ayrımı ve saçak altı profilli silme ile vurgulanmıştır. Cephe köşeleri, Toskana başlıklı pilasterlerle belirginleştirilmiştir.

CUMBA: Üst katta cephenin sağında konumlanan ahşap cumba, dikdörtgen formlu ve üç bölümlüdür (Fotoğraf 63, Çizim 22).

ÇATI: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Akant yaprağı ile başlayıp sarkıtla sonlanan S formlu sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Tam merkeze ortadaki stilize bir çiçeğin iki yanına yerleştirilmiş yaprak ve dallardan oluşan motifler yerleştirilmiştir. Köşeleri ise yapraklar içinden çıkan sarkıtlar süslemektedir.

Pencere Üstü: Geniş tutulmuş, iki kademeli olarak düzenlenmiştir. İlk kademede dikdörtgen formlu pencereler yer almaktadır. İkinci kademede ise bezemesiz dikdörtgen panolar yer almaktadır. İki kademeyi ayıran silme, tam ortada yarım daire formlu kemere dönüşmüştür. Kemerin kilit taşı görünümünde kabartması bulunmaktadır (Fotoğraf 65).

Pencere: İki kanatlı beş penceresi bulunmaktadır. Bu pencerelerden üçü sokak cephesine bakarken, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir.

Kayıt: Pencerelerin Korint başlıklarla sonlanan yivli pilasterle süslü kayıtları mevcuttur.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Bu panolar, uçları volütlendirilmiş kıvrımlar arasına yerleştirilmiş palmet motifleri ile süslenmiştir (Fotoğraf 64).

Cumba Alt Yüzeyi: Süslemesizdir.

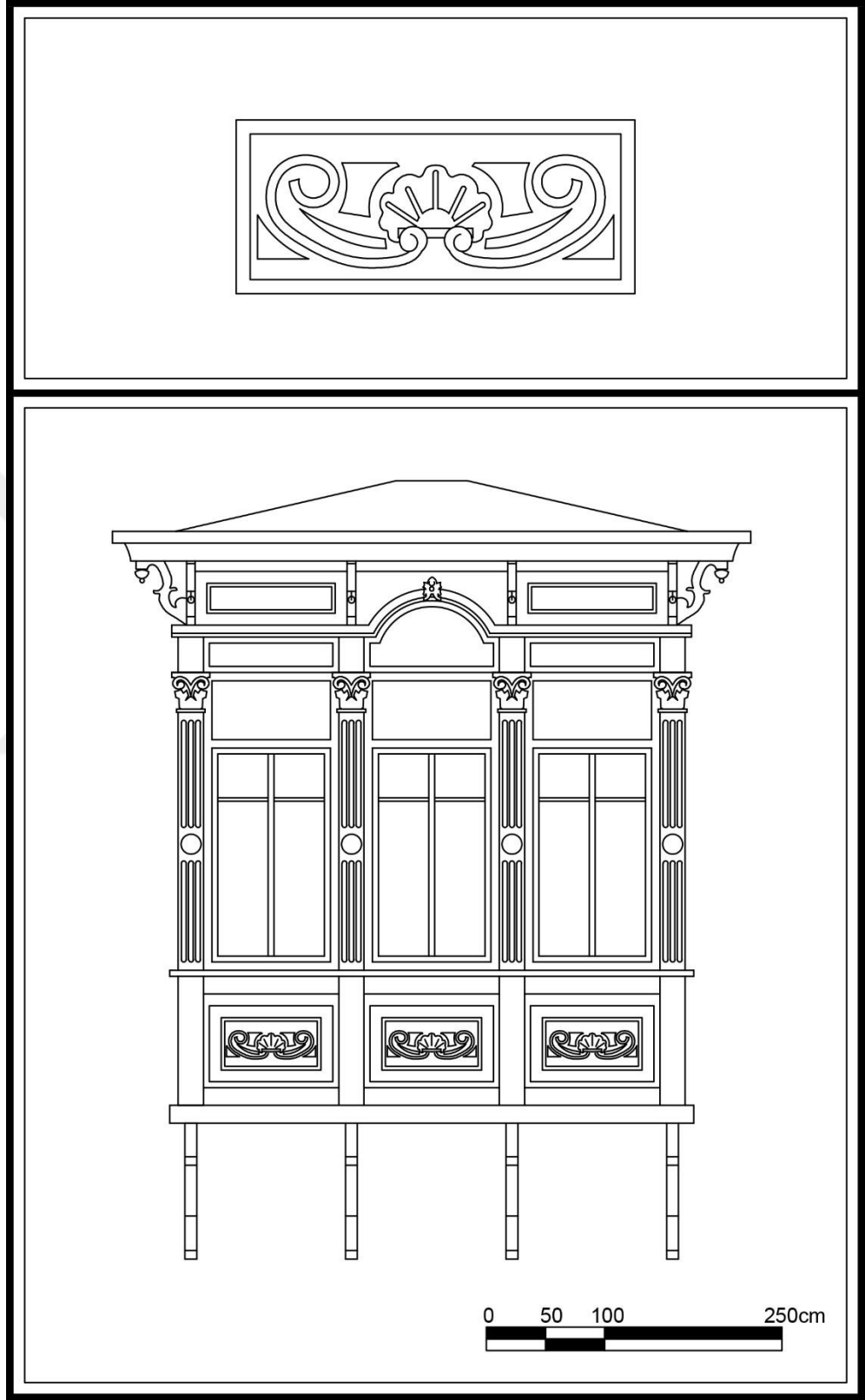
Konsol: Dökme demirden dört konsol cumbayı taşımaktadır. Bu konsollar meander motifleri ve küçük C kıvrımları ile çevrelenmiş merkezdeki büyük bir S kıvrımının oluşturduğu bir süsleme repertuarına sahiptir.

Fotoğraf 62. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:4, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 63. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:4, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 22. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:4, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 64. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:4, Konak adresindeki konutun cumba panosundan detay.

Fotoğraf 65. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:4, Konak adresindeki konutun pencere üstünden detay.

KATALOG NO: 20.

ÇİZİM NO: 23.

FOTOĞRAF NO: 66-67.

ADRES: Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:266, Konak

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kullanılmamaktadır.

YAPI: Köşede konumlanan yapı, toprağa gömülü bir bodrum kat üzeri iki katlıdır. Çatı odası bulunmaktadır. Cephesi sıvalıdır. Köşesi pahlanmıştır. Kat ayrımı, geniş bir silme kuşağı ile sağlanmaktadır. Saçak altı da profilli silme ile vurgulanmıştır. İki cephesinde birebir aynı cumbalar yer almaktadır (Fotoğraf 66). Ön cephesinde alt katta cephenin sağında giriş açıklığı yer alırken yanında iki pencere yer almaktadır. Üst katta giriş açıklığının hemen üzerinde cumba konumlanmaktadır. Cumbanın yanında da iki pencere bulunmaktadır. Yan cephede ise alt katta üç pencere mevcuttur. Üst katta cumba cepheyi ortalarken, iki yanında birer pencere bulunmaktadır. Yapıda alt kattaki pencereler metal şebekeli, üst kattaki pencereler ahşap kepenklidir.

CUMBA⁶⁴: Üç bölümlü, dikdörtgen formlu ve ahşap malzemelidir (Fotoğraf 67, Çizim 23).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Dar tutulmuştur. Konsollarla desteklenmemiştir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Pencere Üstü: Diş dizisinden oluşan silme şeridi yer almaktadır (Fotoğraf 67A).

⁶⁴ Cumbalar birebir aynı olduğu için sadece biri tanıtılmıştır. Ön cephede yer alan cumba, üst kat sağında konumlanırken, yan cephede yer alan cumba cephenin orta aksında konumlanmaktadır.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Pencerelerden üçü sokak cephesine bakarken, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir.

Kayıt: Kayıtlar, Toskana başlıklarla sonlanan yivli pilasterlerle süslenmiştir.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Bu panoların üzeri bezemesizdir.

Cumba Alt Yüzeyi: Süslemesiz bırakılmıştır.

Konsol: Dökme demirden dört konsol cumbayı taşımaktadır. Bu konsollar kıvrım dallar ve meander motiflerinden oluşan süslemeye sahiptir. Konsollar, uçları volütlendirilmiş ‘8’ biçimli dövme demirden eklerle uzatılmıştır.

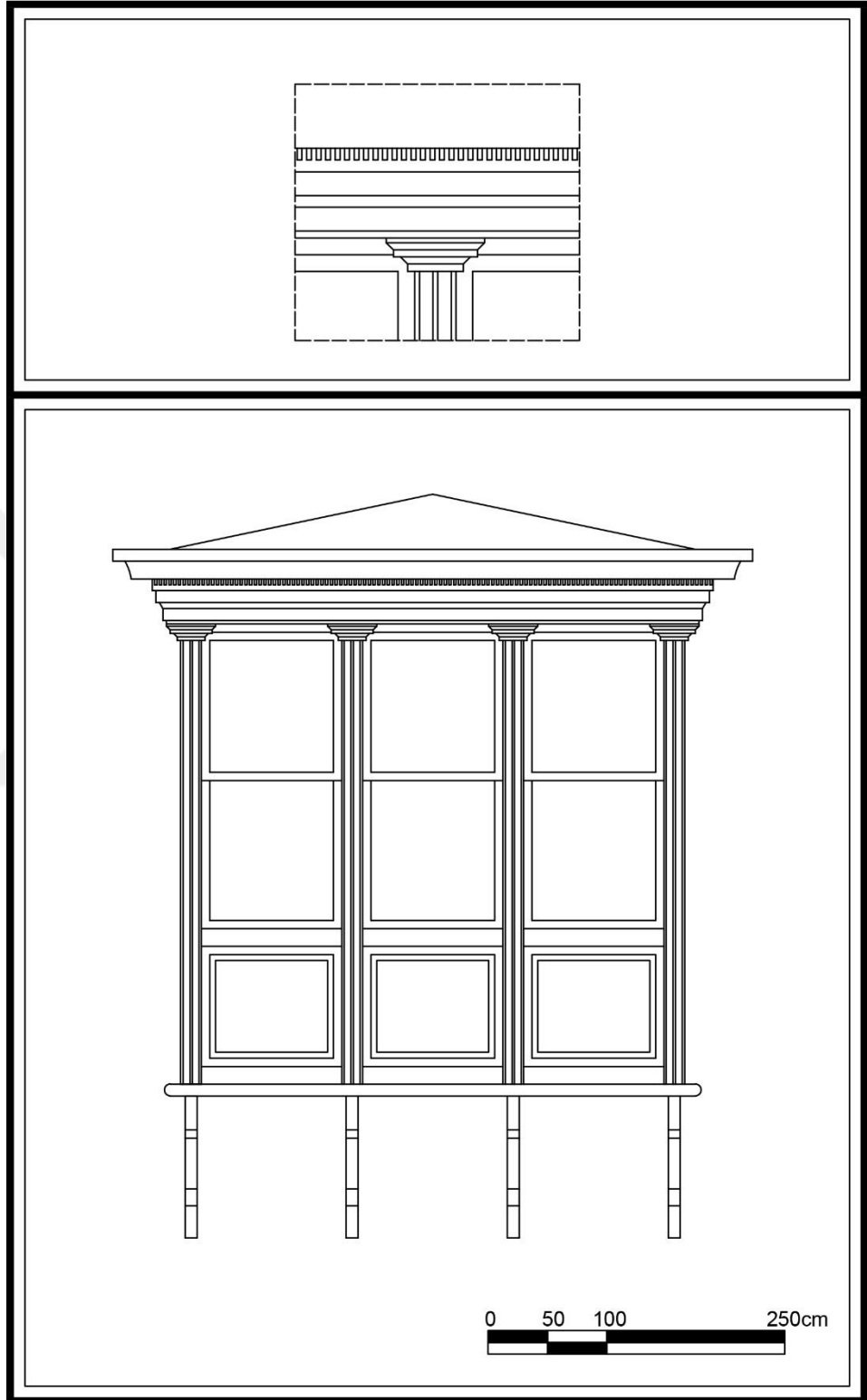
Fotoğraf 66. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:266, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 67. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:266, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 67A. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:266, Konak adresindeki konutun pencere üstü.

Çizim 23. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:266, Konak adresindeki konutun cumbası.

KATALOG NO: 21.

ÇİZİM NO: 24.

FOTOĞRAF NO: 68- 71A.

ADRES: Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:252, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı devam etmektedir.

YAPI: Toprağa gömülü bir bodrum kat üzeri iki katlıdır. Kat ayrımı profilli bir silme ile sağlanmıştır. Alt kat asimetrik, üst kat simetrik bir cephe düzenine sahiptir. Alt katta cephenin sağına taş söveli giriş kapısı yerleştirilirken, yanına demir kepenkli iki pencere yerleştirilmiştir. Üst katta ise iki yanında ahşap kepenkli birer pencere bulunan cumba, cepheyi ortalamaktadır (Fotoğraf 68). Saçak altı, dönüşümlü olarak yerleştirilen konsol ve rozetlerle bezenmiştir.

CUMBA: Üst katta cephenin orta aksında konumlanan ahşap cumba, dikdörtgen formlu ve üç bölümlüdür (Fotoğraf 69, Çizim 24).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Dar tutulmuştur. Konsollarla desteklenmemiştir.

Saçak Alt Yüzeyi : Bezemesizdir.

Pencere Üstü: Dikdörtgen panolar şeklinde düzenlenmiştir. Panoların üzerinde çivi başı motiflerinden oluşan süsleme şeritleri yer almaktadır (Fotoğraf 70).

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Bu pencerelerin üçü sokak cephesine bakarken, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir.

Kayıt: Pencerelelerin kayıtları üzerine Korint başlıklarla sonlanan pilasterler yerleştirilmiştir.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Bu panoların üzeri hasır örgü deseniyle bezenmiştir (Fotoğraf 71).

Cumba Alt Yüzeyi: Konsollarla ayrılan her bir bölümün merkezine iç içe geçmiş dairelerden oluşan kabartma süslemeler yerleştirilmiştir.

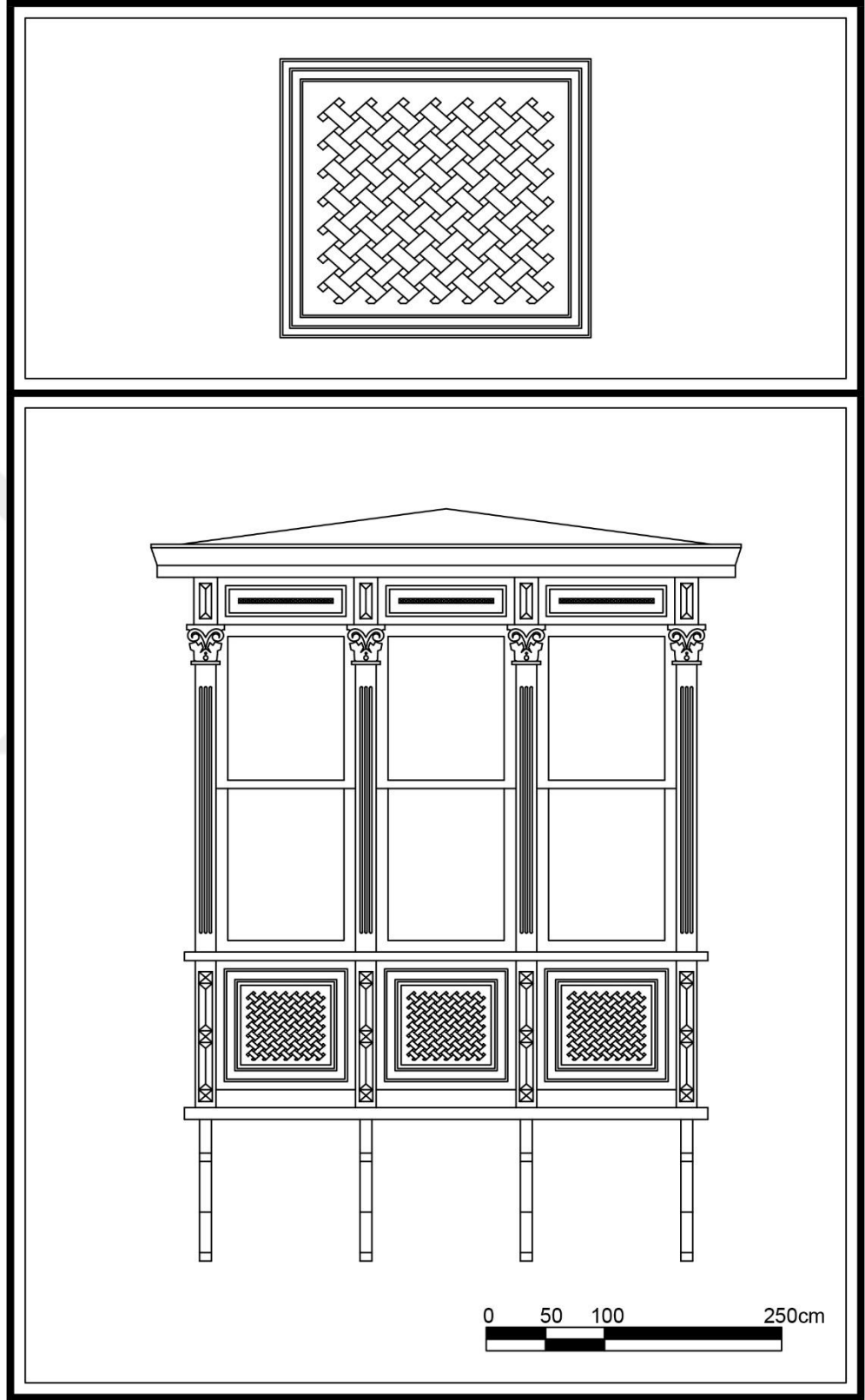
Konsol: Dökme demirden dört konsol cumbayı taşımaktadır. Bu konsollar meander motifleri ve kıvrım dallardan oluşan bir süslemeye sahiptir (Fotoğraf 71A).

Fotoğraf 68. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:252, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 69.. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:252, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 24. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:252, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 70. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:252, Konak adresindeki konutun cumba pencere üstü.

Fotoğraf 71. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:252, Konak adresindeki konutun cumba panosu.

Fotoğraf 71A. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul No:252, Konak. adresindeki konutun cumba konsolları.

KATALOG NO: 22.

ÇİZİM NO: 25.

FOTOĞRAF NO: 72- 75.

ADRES: Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:248, Konak.

TARİHİ: Giriş açıklığının kemer kilit taşı üzerinde 1888 tarihi yer almaktadır.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Restoran olarak kullanım görmektedir.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlıdır. Çatı odası bulunmaktadır. Cephesi taş görünümü verecek şekilde sıvanmıştır. Ön cephesinde alt kat asimetrik, üst kat simetrik düzendedir. Alt katta bir yanda giriş açıklığı konumlanırken diğer yanda taş söveli, demir kepenkli iki pencere konumlanmaktadır. Üst katta cephenin orta aksında cumba yer alırken iki yanına ahşap kepenkli birer pencere yerleştirilmiştir (Fotoğraf 72). Cephe köşeleri, pilaster şeklinde biçimlendirilmiştir. Kat ayrımı, profilli bir silme ile sağlanmaktadır.

CUMBA: Üst katta cephenin orta aksında konumlanan ahşap cumba, çokgen formlu ve üç bölümlüdür (Fotoğraf 73, Çizim 25).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Korkuluktaki eğim saçağa da yansıtılmıştır. Saçakta kırılmalar yaratılmıştır. Dilimli kabaralar ile başlayıp akant yaprağı ile devam eden ve volütle sonlanan içbükey sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Dikdörtgen bölümler yumurta dizisiyle dolgulandırılmış, köşelere de merkezi sarkıtlı vurgulanan çok yapraklı çiçekler yerleştirilmiştir (Fotoğraf 74).

Pencere Üstü: Dikdörtgen formlu pencereler biçiminde düzenlenmiştir. Stilize istiridye kabuğu motifleriyle süslenmiş bu pencerelerin üst kısmında yumurta dizisinden süsleme şeritleri, alt kısmında ise halat bezemeli süsleme şeritleri bulunmaktadır.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi vardır. Bu pencerelerden üçü sokak cephesine bakarken, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir.

Kayıt: Kayıtların üzerine pilasterler yerleştirilmiştir. Pilasterlerin ortasında çok yapraklı çiçek kabartmaları, altında ve üstünde akant yaprağı, istiridye kabuğu ve volütlerden oluşan süslemeler bulunmaktadır.

Korkuluk: Düz bir hat halinde değil cepheli gelmektedir, eğim yaratılmıştır. Pencereyle birleştiği noktada akant yapraklarından oluşan süsleme frizi yer almaktadır.

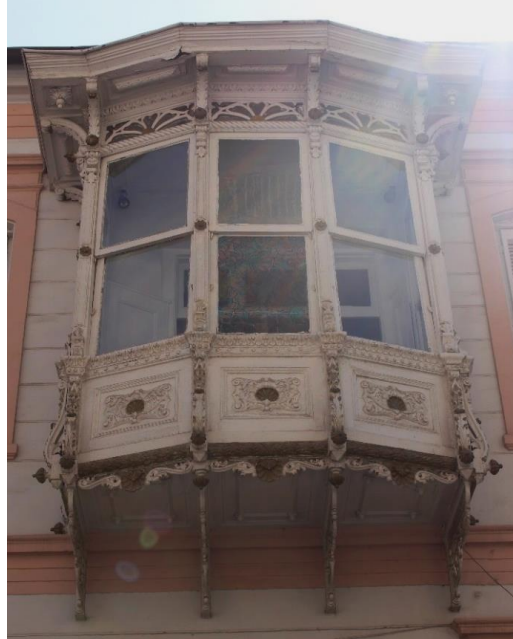
Süsleme Panosu: Üzerinde üçü ön yüzde ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Panolar üzerinde volütler ve kıvrım dallarla çevrelenmiş istiridye kabuğu motifleri yer almaktadır. Panolar arasındaki düşey bölümler konsol biçiminde düzenlenmiştir. Bu konsollar dilimli kabaralar ile başlayıp akant yaprakları ile devam etmekte ve üst kısımda volütlerden çıkan stilize bitkisel motiflerle birleşmektedir. Cumba altında ise istiridye kabukları ile birbirine bağlanan “S” kıvrımlarının sarkıt görünümlü dilimli kabaralarla ayrıldığı bir süsleme kompozisyonu görülmektedir (Fotoğraf 75).

Cumba Alt Yüzeyi: Köşeleri vurgulanmış kare çerçeveler biçiminde düzenlenmiştir.

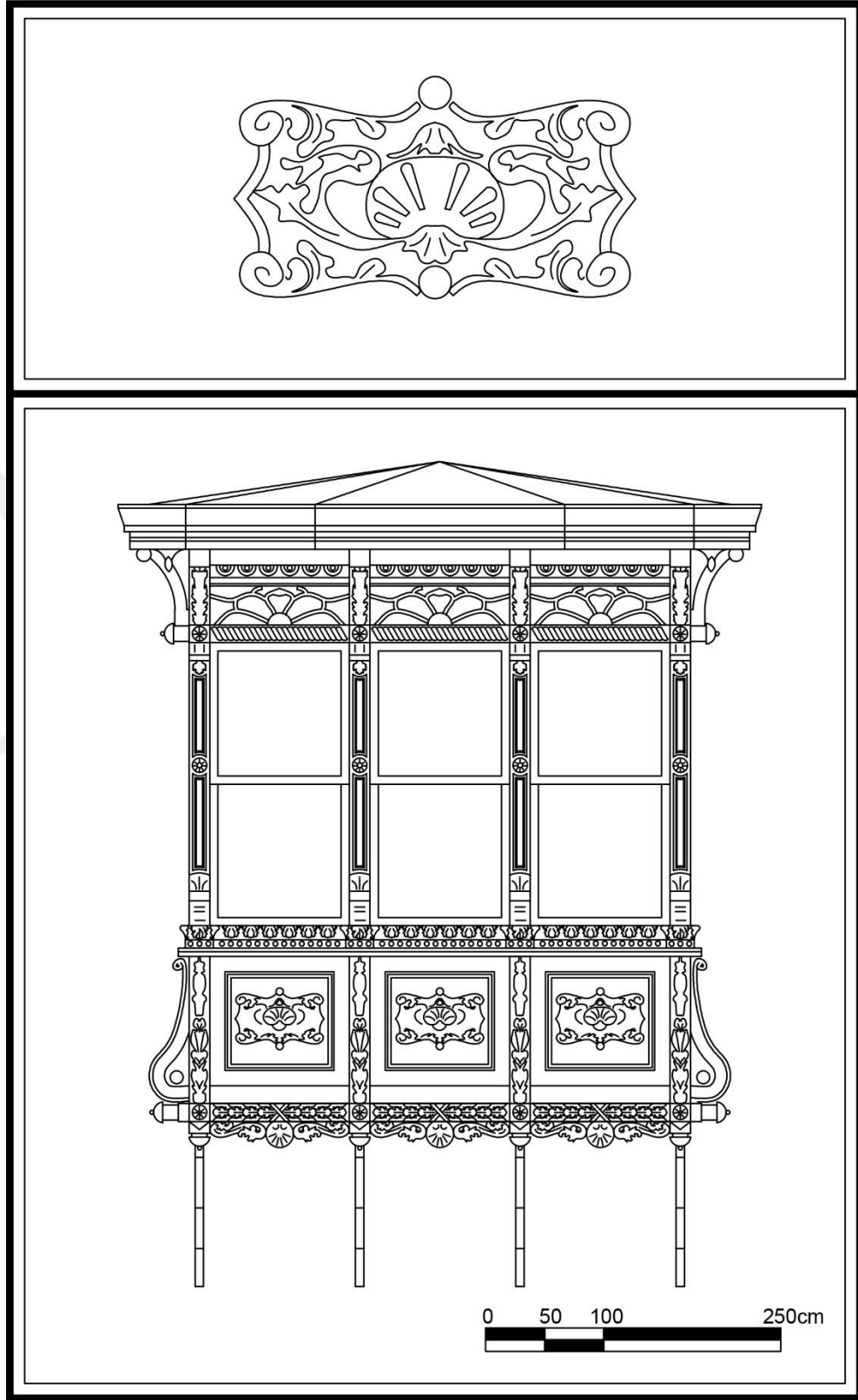
Konsol: Kıvrım dallar ve meander motiflerinden oluşan süslemeye sahip dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır.

Fotoğraf 72. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:248, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 73. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:248, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 25. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:248, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 74. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:248, Konak adresindeki konutun cumba pencere üstü.

Fotoğraf 75. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:248, Konak adresindeki konutun cumba korkuluğu.

KATALOG NO: 23.

ÇİZİM NO: 26.

FOTOĞRAF NO: 76-78.

ADRES: Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:244, Konak

TARİHİ: 19. yüzyıl- 20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kullanılmamaktadır.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlıdır. Cephesi sıvalıdır. Alt katı asimetrik, üst katı simetrik bir cephe düzenine sahiptir. Alt katta solda giriş açıklığı konumlanırken, sağa dikdörtgen formlu iki pencere yerleştirilmiştir. Üst katta orta aksta cumba bulunmaktadır (Fotoğraf 76). Cumbanın her iki yanında söveli, dikdörtgen birer pencere yer alır.

CUMBA: Üst katta cephenin orta aksında konumlanan ahşap cumba, dikdörtgen formlu ve üç bölümlüdür (Fotoğraf 77, Çizim 26).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Süslemesiz, içbükey sekiz konsolla desteklenmiştir.

Saçak Alt Yüzeyi: Süslemesizdir.

Pencere Üstü: Dikdörtgen pencereler biçiminde düzenlenmiştir.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Pencerelerin üçü sokak cephesine bakarken, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir.

Kayıt: Pencerelerin yivli pilasterlerle süslü kayıtları bulunmaktadır.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Bu panoların yüzeyi kepenk görünümündedir.

Cumba Alt Yüzeyi: Süslemesizdir.

Konsol: Volütler, palmetler, daire içinde çok yapraklı çiçekler, kıvrım dallar ve oval halkalardan oluşan süslemeye sahip dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır (Fotoğraf 78).

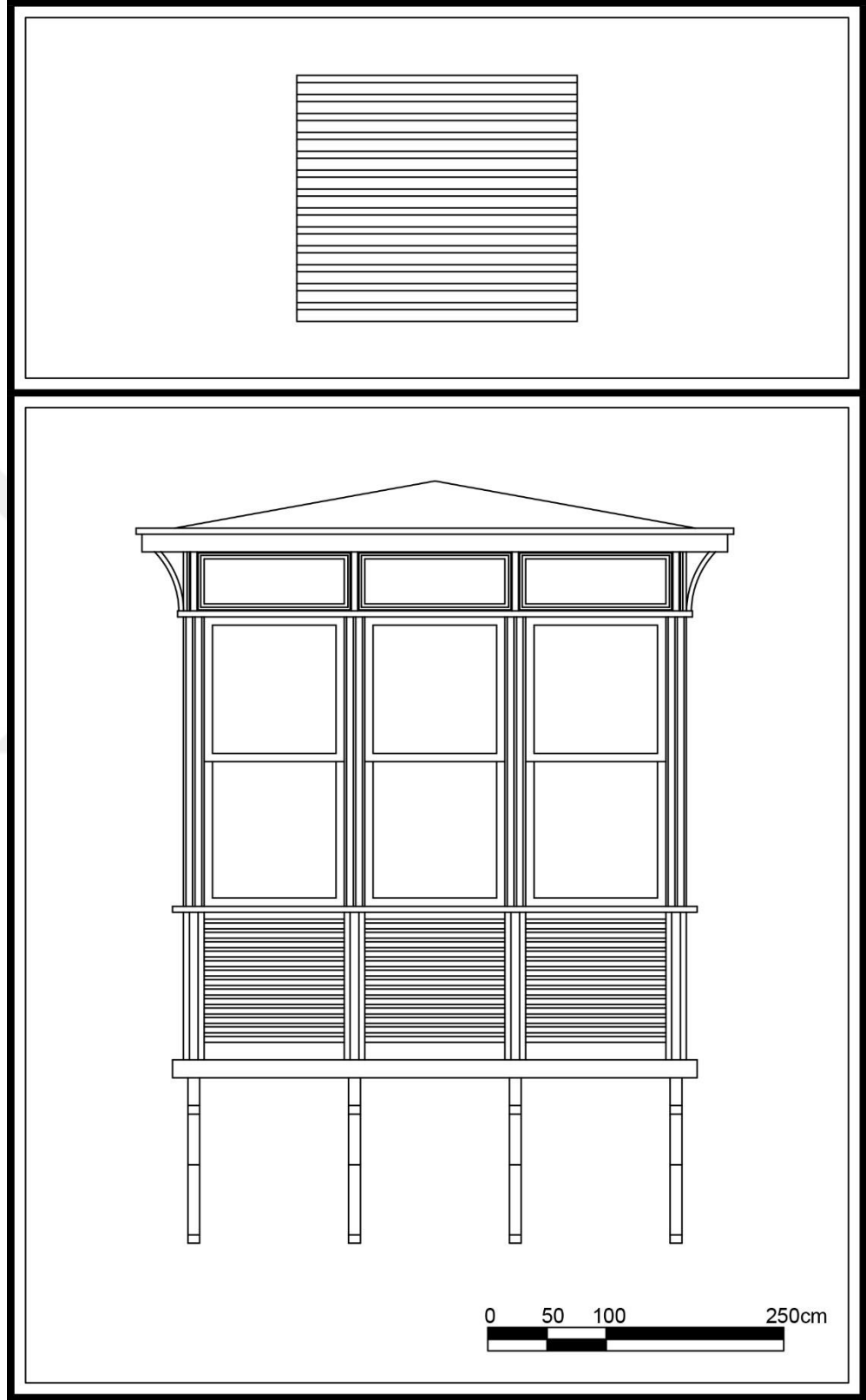
Fotoğraf 76. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:244, Konak adresindeki konutun genel görünüşü

Fotoğraf 77. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:244, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 78. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:244, Konak adresindeki konutun cumba konsol detayı.

Çizim 26. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:244, Konak adresindeki konutun cumbası.

KATALOG NO: 24.

ÇİZİM NO: 27.

FOTOĞRAF NO: 79-82.

ADRES: Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:2, Konak

TARİHİ: 19. yüzyıl- 20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kafe olarak kullanılmaktadır.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlı bir yapıdır. Yan cephede hem alt ve üst kat simetrik düzendedir. Alt katta cephe ortasında düz atkılı giriş açıklığı yer alırken, iki yanında demir kepenkli birer pencere bulunmaktadır. Üst katta taş söveli iki pencerenin arasına ahşap cumba yerleştirilmiştir (Fotoğraf 79). Ön cephede ise alt katta düz atkılı demir kepenkli metal şebekeli üç pencere yer almaktadır. Üst katta cumba cepheyi ortalarken, her iki yanına dikdörtgen birer pencere yerleştirilmiştir. Saçak altı dış dizisi silme ile çevrelenmektedir.

CUMBA: Cumbalardan biri ön cephenin üst katında orta aksta yer almaktadır. Diğer cumba ise yan cephenin üst katında yine cephenin orta aksında konumlanmaktadır. Cumbalar birebir aynıdır⁶⁵. Dikdörtgen formlu, üç bölümlü ve ahşap malzemelidir (Fotoğraf 80, Çizim 27).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Sarkıtlı sonlanan içbükey formlu sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Çivi başı motiflerinin iki sıra halinde dizilmesiyle oluşturulmuş dikdörtgen süsleme kompozisyonları yer almaktadır (Fotoğraf 81).

Pencere Üstü: Dikdörtgen pencereler biçiminde düzenlenmiştir.

⁶⁵ Cumbalar birebir aynı olduğu için birinin tanıtımı yapılmıştır.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır.

Kayıt: Pencereilerin kayıtları üzerinde çubuk biçiminde kabartmalar görölmektedir. Çubuk biçimli kabartmaların altında ve ortasında çivi başı motifleri yer almaktadır.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Bu panolar üzerindeki küçük dikdörtgenler çivi başı motifleriyle dolgulandırılmıştır (Fotoğraf 82).

Cumba Alt Yüzeyi. Konsollar arasındaki her bölüm dikdörtgen ikili çerçeveler biçiminde düzenlenmiştir. Bu çerçevelerin üzeri bezemesizdir.

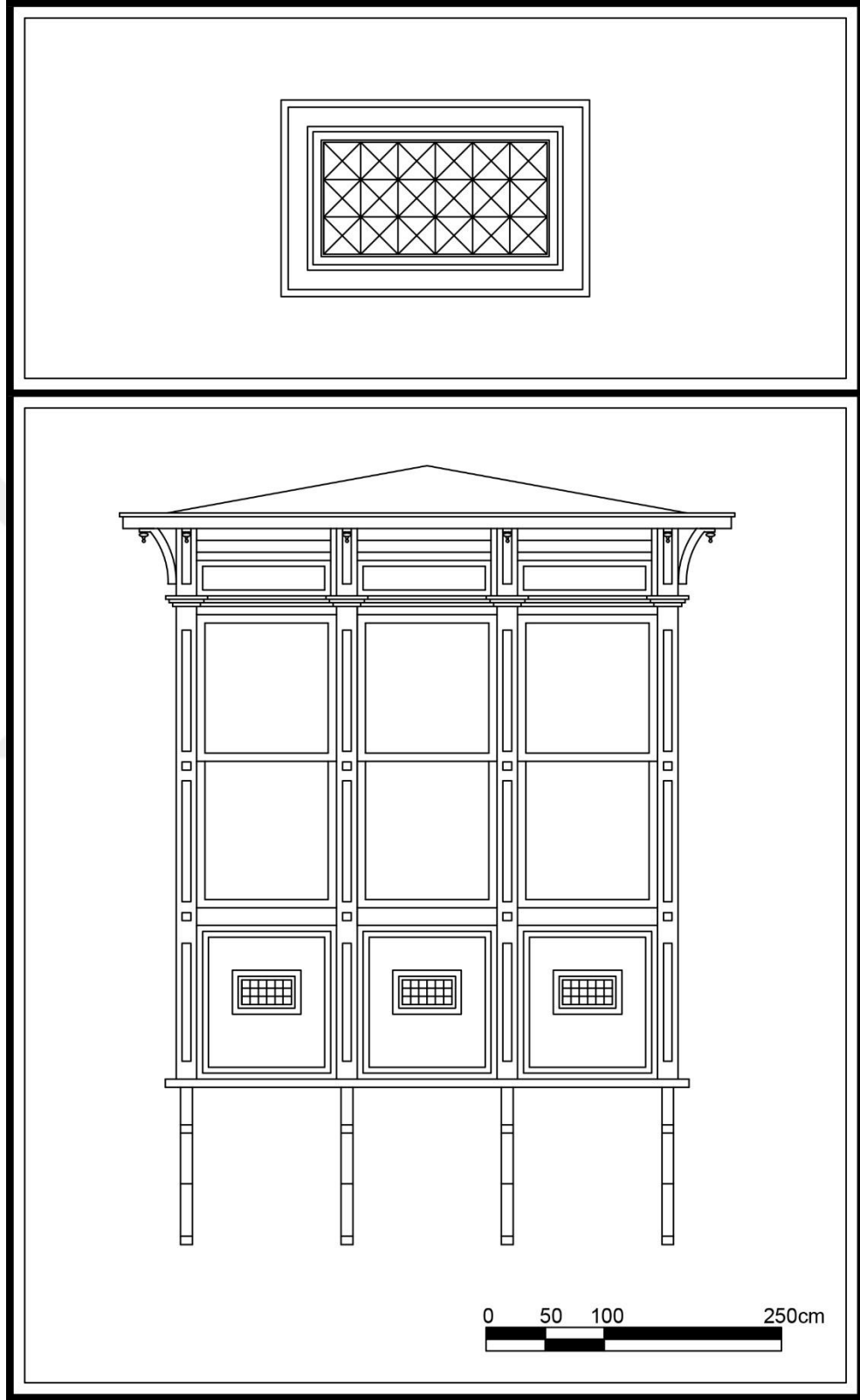
Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallardan oluşan süslemeye sahip dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır.

Fotoğraf 79. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:2, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 80. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:2, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 27. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:2, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 81. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:2, Konak adresindeki konutun pencere üstü ve saçak alt yüzeyi.

Fotoğraf 82. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:2, Konak adresindeki konutun cumba korkuluk panosu.

KATALOG NO: 25.

ÇİZİM NO: 28.

FOTOĞRAF NO: 83- 85A.

ADRES: Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:240, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl- 20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı devam etmektedir.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlıdır. Cephesi sıvanmıştır. Alt kat asimetric, üst kat simetric düzendedir. Alt katta bir yanda taş söveli, düz atkılı giriş açıklığı yer alırken diğer yanda taş söveli, düz atkılı, demir kepenkli iki pencere yer almaktadır. Üst katta cumba cephenin orta aksında konumlanmaktadır (Fotoğraf 83). Cumbanın her iki yanına dikdörtgen birer pencere yerleştirilmiştir. Pencerelerin kepenkleri olduğu hala mevcut olan menteşelerinden anlaşılmaktadır. Kat ayrımı, profilli bir silme ile sağlanmıştır. Saçak altında rozet ve akant yaprağı bezemeli konsolların dönüşümlü olarak yerleştirilmesiyle oluşturulmuş bir süsleme kompozisyonunun izleri görülmektedir.

CUMBA: Ahşap cumba, üst katta cephenin orta aksında konumlanmaktadır. Dikdörtgen formu ve üç bölümlüdür (Fotoğraf 84, Çizim 28).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Oldukça dar tutulmuştur.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Pencere Üstü: Konsolvari süslemeler ve iç içe geçmiş daire kabartmalarının dönüşümlü kullanılmasıyla oluşturulmuş bezeme kompozisyonu yer almaktadır (Fotoğraf 85).

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır.

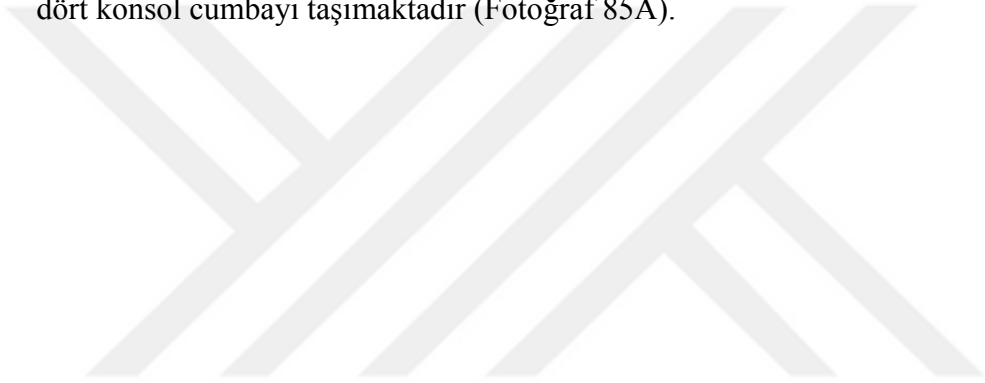
Kayıt: Pencerelerin kayıtları üzerine Korint başlıklı yivli pilasterler yerleştirilmiştir.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Her bir pano dikdörtgen iki bölüme ayrılmıştır. Panoların üzeri bezemesizdir.

Cumba Alt Yüzeyi: Cumba altında herhangi bir bezeme görülmemektedir.

Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallardan oluşan süslemeye sahip dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır (Fotoğraf 85A).

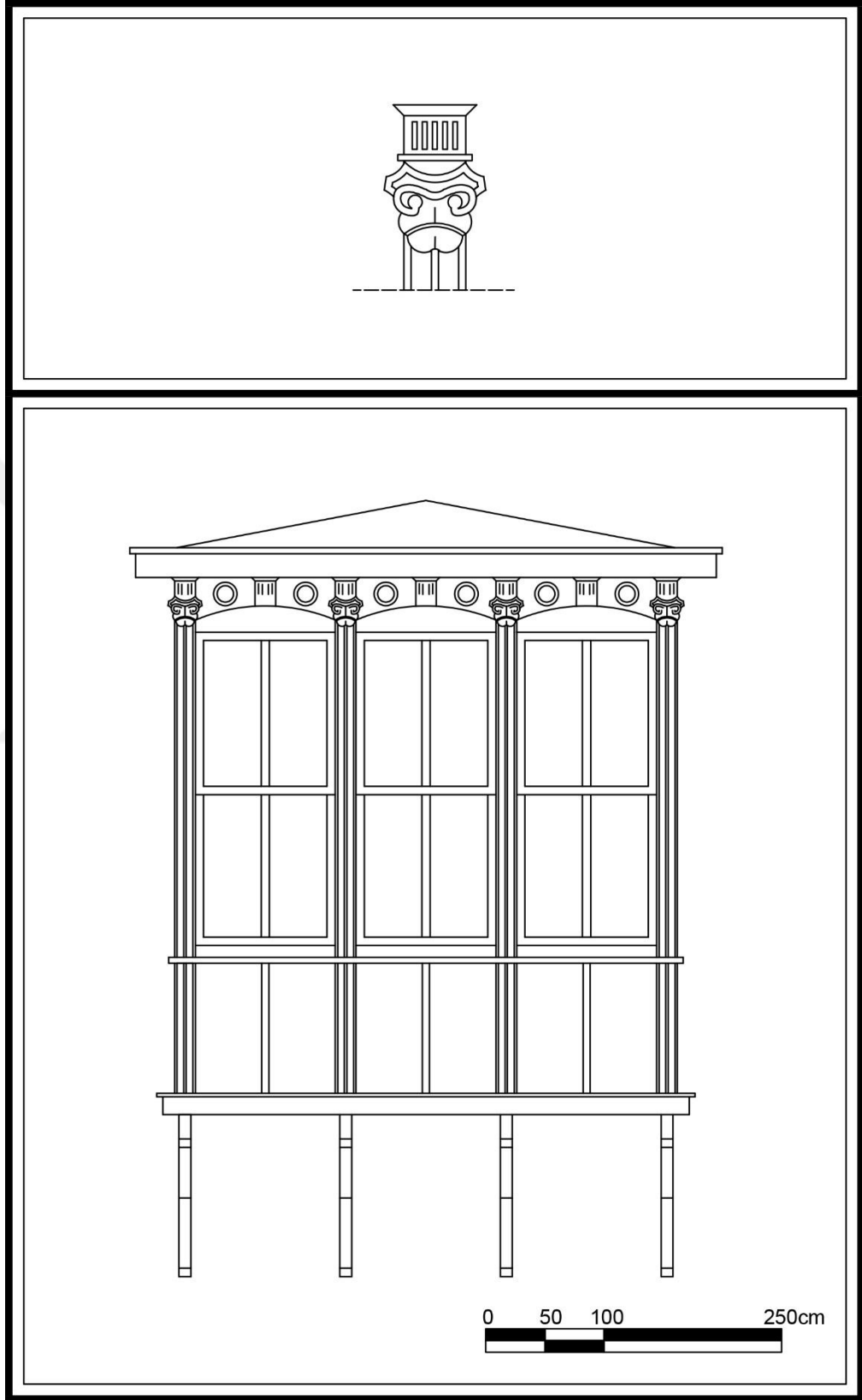

Fotoğraf 83. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:240, Konak.adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 84. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:240, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 28. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:240, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf. 85. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:240, Konak adresindeki konutun cumba pencere üstü,

Fotoğraf 85A. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:240, Konak adresindeki konutun cumba konsol detayı.

KATALOG NO: 26.

ÇİZİM NO: 29.

FOTOĞRAF NO: 86- 88.

ADRES: Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:224, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl- 20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Restoran olarak kullanım görmektedir.

YAPI: Köşede konumlanan yapı, alçak tutulmuş bir bodrum kat üzeri iki katlıdır. Cephesi sıvalıdır. Yapıya giriş ön cepheden sağlanmaktadır. Giriş açıklığı, alt katta cephenin solundadır. Giriş açıklığının bir yanında bir pencere, diğer yanında iki pencere bulunur. Üst katta cumba giriş açıklığının hemen üzerinde yer alır (Fotoğraf 86). Cumbanın bir yanında ahşap kepenkli dikdörtgen bir pencere, diğer yanında yine ahşap kepenkli dikdörtgen iki pencere mevcuttur. Yan cephede altlı üstlü üçer pencere bulunmaktadır. Üst kat pencereleri ahşap kepenklidir. Kat ayrımı, profilli bir silme ile sağlanmıştır. Saçak altında da yine profilli bir silme şeridi dolaşmaktadır.

CUMBA: Ön cephede solda konumlanmaktadır. Dikdörtgen formu ve üç bölümlüdür. Malzemesi ahşaptır (Fotoğraf 87, Çizim 29).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Akant yaprağı ile başlayıp bir sarkıtle sonlanan içbükey sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Dikdörtgen panolar biçiminde düzenlenmiştir. Bu panolar üzerinde bitkisel süslemeler yer almaktadır.

Pencere Üstü: Konsollar arasındaki dikdörtgen formu pencerelerin iç yüzeyi ajur teknikli bitkisel süslemelerle bezenmiştir.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Pencereleden üçü sokak cephesine bakarken diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir.

Kayıt: Kayıtlar üzerine Korint başlıklarla taçlanan pilasterler yerleştirilmiştir. Pilasterlerin üzeri akant yaprakları, yivler ve balıksırtı deseni ile süslenmiştir.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Bu panolar stilize palmet motiflerini çevreleyen akant yaprakları ile süslenmiştir (Fotoğraf 88). Panolar arasında kalan bölümlerde ise balıksırtı deseni görülmektedir.

Cumba Alt Yüzeyi: Yivli düzenlenmiştir.

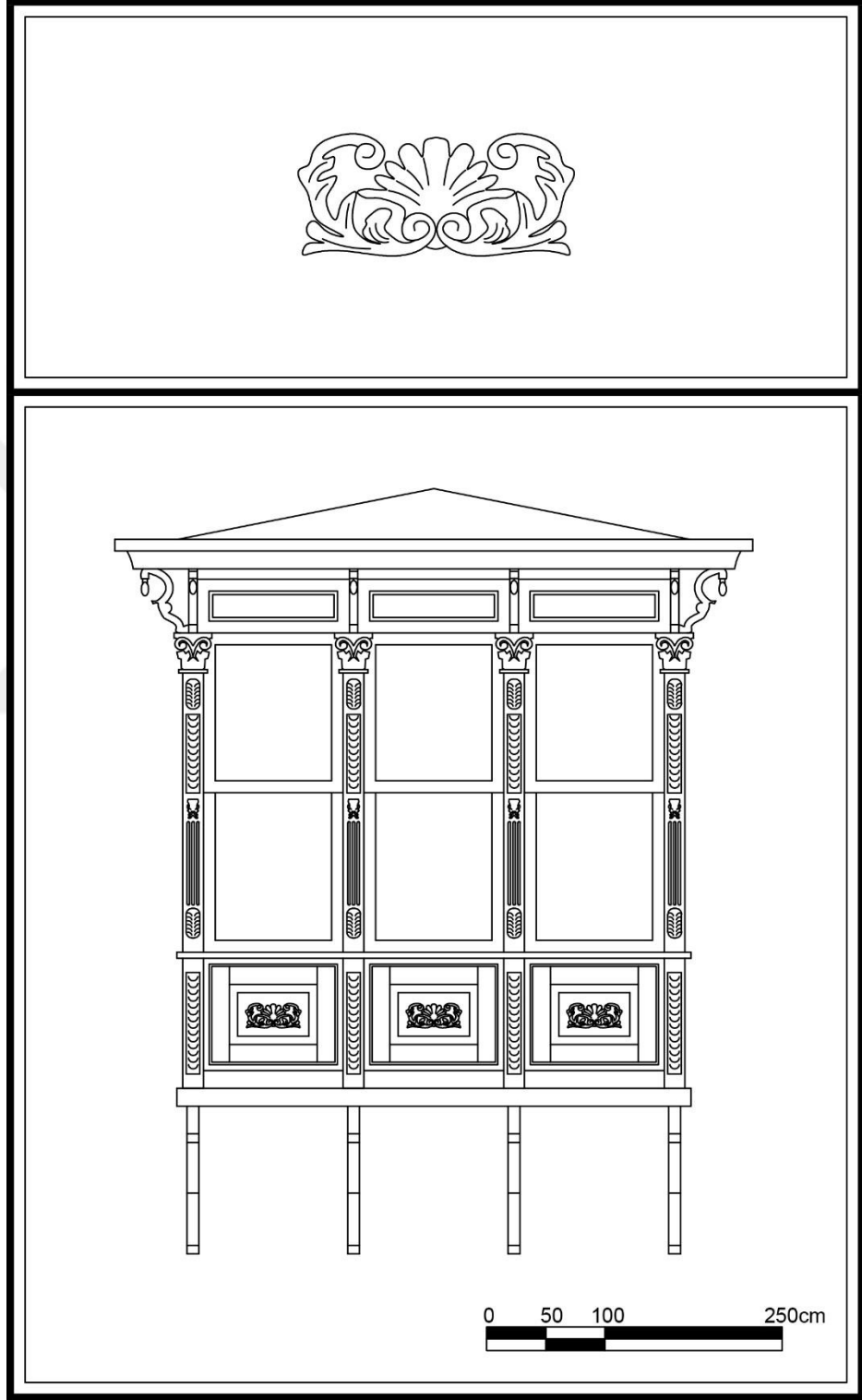
Konsol: Dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır. Bu konsollar, iç içe geçmiş kıvrım dallar ve meander motiflerinden oluşan bir süsleme kompozisyonuna sahiptir.

Fotoğraf 86. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:224, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 87. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:224, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 29. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:224, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 88 Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:224, Konak adresindeki konutun cumba korkuluk detayı.

Fotoğraf 88A. Alsancak Mahallesi, Cumhuriyet Bul., No:224, Konak adresindeki konutun cumba konsol detayı.

KATALOG NO: 27.

ÇİZİM NO: 30.

FOTOĞRAF NO: 89- 92.

ADRES: Alsancak Mahallesi, 1451 Sok., No:7, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl- 20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kafe ve sanat merkezi olarak kullanılmaktadır.

YAPI: Toprağa gömülü bir bodrum kat üzeri iki katlıdır. Alt katta derin bir niş içine yerleştirilmiş giriş kapısı cephenin sağına, demir kepenkli iki pencere ise cephenin soluna yerleştirilmiştir. Pencerelerin istiridye kabuğu formunda taş tepelikleri bulunmaktadır. Üst katta cumba, cephenin orta aksında konumlanırken, her iki yanında taş korkulukları ve istiridye kabuğu biçimli tepelikleriyle iki pencere açıklığı yer almaktadır (Fotoğraf 89). Saçak altı, dönüşümlü yerleştirilmiş konsol ve rozetlerle süslenmiştir.

CUMBA: Üst katta orta aksta konumlanan ahşap cumba, dikdörtgen formlu ve üç bölümlüdür (Fotoğraf 90, Çizim 30).

Çatı: Üst örtüsü çinko kaplamalıdır.

Saçak: Dar tutulmuştur. Konsollarla desteklenmemiştir. süslenmiştir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Pencere Üstü: Meander ve dış dizisi süsleme şeritleriyle bezenmiştir. Bu süsleme şeritlerinin altı kısmı ise dikdörtgen panolar biçiminde düzenlenmiştir. Panoların merkezinde büyük bitkisel motifler yer almaktadır (Fotoğraf 91).

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır.

Kayıt: Pencerelemin dūşey kayıtları iki yandan düz ahşap çubuklarla sınırlandırılmış ve Korint başlıklarla sonlanmıştır.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Bu panolar üzerinde içinde çiçek olan dairelerin dört yönden kıvrım dallarla çevrelendiğı bitkisel motifler görölmektedir (Fotoğraf 92). Korkuluğun ön yüzündeki panolardan bir tanesi düşmüştür.

Cumba Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

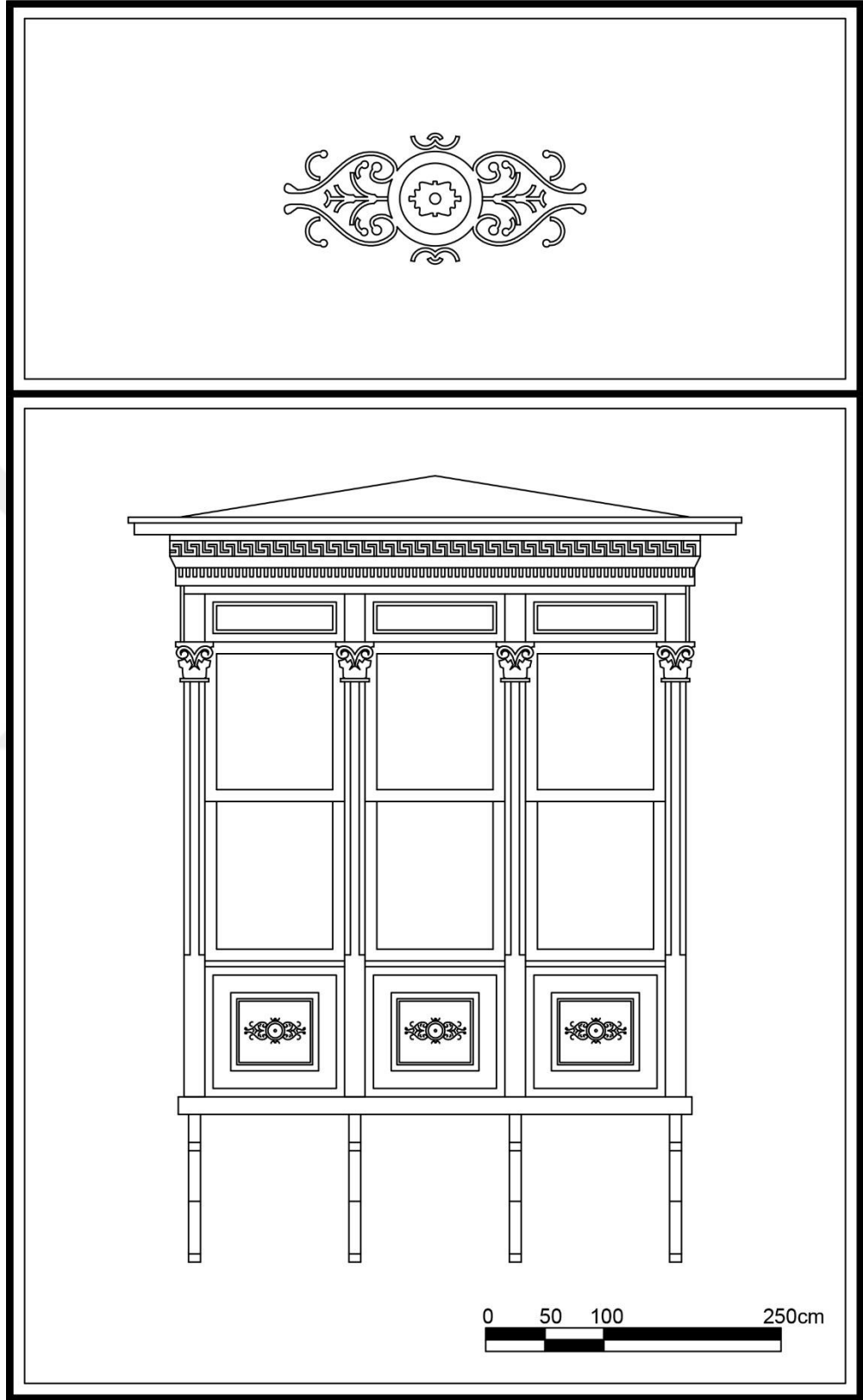
Konsol: Dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır. Bu konsollar, meander motifleri ve kıvrım dallardan oluşan bir süsleme kompozisyonuna sahiptir.

Katalog 89. Alsancak Mahallesi, 1451 Sok., No:7, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 90. Alsancak Mahallesi, 1451 Sok., No:7, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 30. Alsancak Mahallesi, 1451 Sok., No:7, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 91 Alsancak Mahallesi, 1451 Sok., No:7, Konak adresindeki konutun cumba pencere üstü.

Fotoğraf 92. Alsancak Mahallesi, 1451 Sok., No:7, Konak adresindeki konutun cumba korkuluk panosu.

KATALOG NO: 28.

ÇİZİM NO: 31.

FOTOĞRAF NO: 93-94B.

ADRES: Alsancak Mahallesi, 1451 Sok., No: 11, Konak

TARİHİ: 19. yüzyıl- 20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kullanılmamaktadır.

YAPI: İki katlı bir yapıdır. Cephesi sıvalıdır. Üst kat simetrik, alt kat asimetrik düzendedir. Alt katta bir yanda derin niş içinde giriş kapısı konumlanırken, diğer yanda düz atkılı demir kepenkli iki pencere yer almaktadır. Üst katta cumba cepheyi ortalarken her iki yanına iki pencere yerleştirilmiştir (Fotoğraf 93). Kat ayrımı profilli bir silme ile sağlanmaktadır.

CUMBA: Üst katta cephenin orta aksında konumlanan ahşap cumba, dikdörtgen formu ve üç bölümlüdür (Fotoğraf 94, Çizim 31).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Akant yaprağı ile başlayıp balıksırtı deseni ile devam eden ve bir sarkıtle sonlanan içbükey sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Pencere Üstü: Konsollar arasındaki dikdörtgen formu panolar, daire içinde çok yapraklı çiçek motifleri ve yivlerle süslenmiştir (Fotoğraf 94A).

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Pencerelelerden üçü sokak cephesine bakarken, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir.

Kayıt: Pencerelelerin kayıtları üzerine Korint başlıklarla sonlanan yivli pilasterler yerleştirilmiştir.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Üzerinde üçü ön yüzde ikisi yan yüzlerde beş pano yer bulunmaktadır. Panolar üzerine akant yaprakları ile çevrelenmiş stilize palmet motifleri işlenmiştir (Fotoğraf 94B). Panolar arasındaki bölümlerde ise balıksırtı bezeme görülmektedir.

Cumba Alt Yüzeyi: Herhangi bir bezeme görülmemektedir.

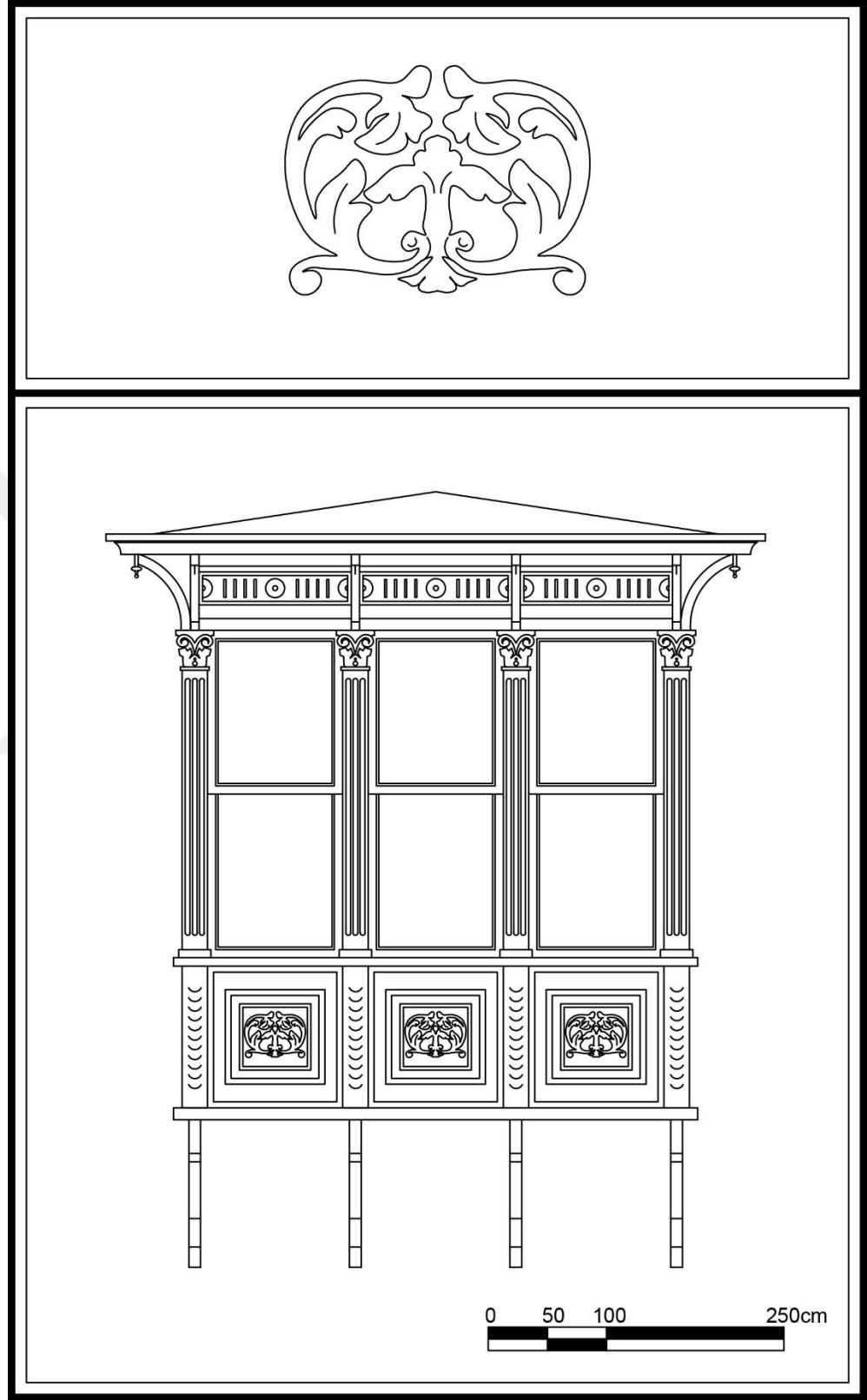
Konsol: Dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır. Konsollar, meander motifleri ve kıvrım dallardan oluşan bir süsleme kompozisyonuna sahiptir.

Fotoğraf 93. Alsancak Mahallesi, 1451 Sok., No: 11, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 94. Alsancak Mahallesi, 1451 Sok., No: 11, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 31. Alsancak Mahallesi, 1451 Sok., No: 11, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 94A. Alsancak Mahallesi, 1451 Sok., No: 11, Konak adresindeki cumba pencere üstü.

Fotoğraf 94B. Alsancak Mahallesi, 1451 Sok., No: 11, Konak adresindeki konutun cumba korkuluk panosu.

KATALOG NO: 29.

ÇİZİM NO: 32.

FOTOĞRAF NO: 95- 96B.

ADRES: Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:11, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl- 20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kullanılmamaktadır.

YAPI: Toprağa gömülü bir bodrum kat üzeri iki katlı bir yapıdır. Alt kat asimetrik, üst kat simetrik bir cephe düzenine sahiptir. Alt katta cephenin solunda, derin niş içinde, merdivenle ulaşılan giriş kapısı yer almaktadır. Giriş kapısının yanında ise taş söveli ahşap kepenkli kilit taşı belirgin iki pencere bulunur. Üst katta cumba, cepheyi ortalamaktadır (Fotoğraf 95). Cumbanın her iki yanında taş söveli, ahşap kepenkli, dikdörtgen formlu iki pencere yer almaktadır. Kat ayrımı silme ile sağlanmıştır. Köşeler, Toskana başlıklı dört pilaster ile belirginleştirilmiştir. Saçak altında dış dizisi silme yer almaktadır.

CUMBA: Üst katta cephenin orta aksında konumlanan ahşap cumba, dikdörtgen formlu ve üç bölümlüdür (Fotoğraf 96, Çizim 32).

Çatı: Üst örtüsü çinko kaplamalıdır.

Saçak: Dar tutulmuştur. Küçük boy sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi : Bezemesizdir.

Pencere Üstü: Dar tutulmuş, dikdörtgen panolar şeklinde düzenlenmiştir. Bu dikdörtgen panoların üzerinde stilize akant yaprağı kabartmaları yer almaktadır.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Pencerelerin her bir kanadı dört bölümlüdür.

Kayıt: Kayıtlar üzerine Korint başlıklarla sonlanan yivli pilasterler yerleştirilmiştir.

Korkuluk: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano bulunmaktadır. Her bir pano, dört eş kareye bölünmüştür. Karelerin üzeri yivlidir.

Cumba Alt Yüzeyi: Yivli düzenlenmiştir.

Konsol: Dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır (Fotoğraf 96B). Bu konsollar, “S” ve “C” eğrilerinden oluşan kıvrım dallar ve meander motifleriyle süslenmiştir.

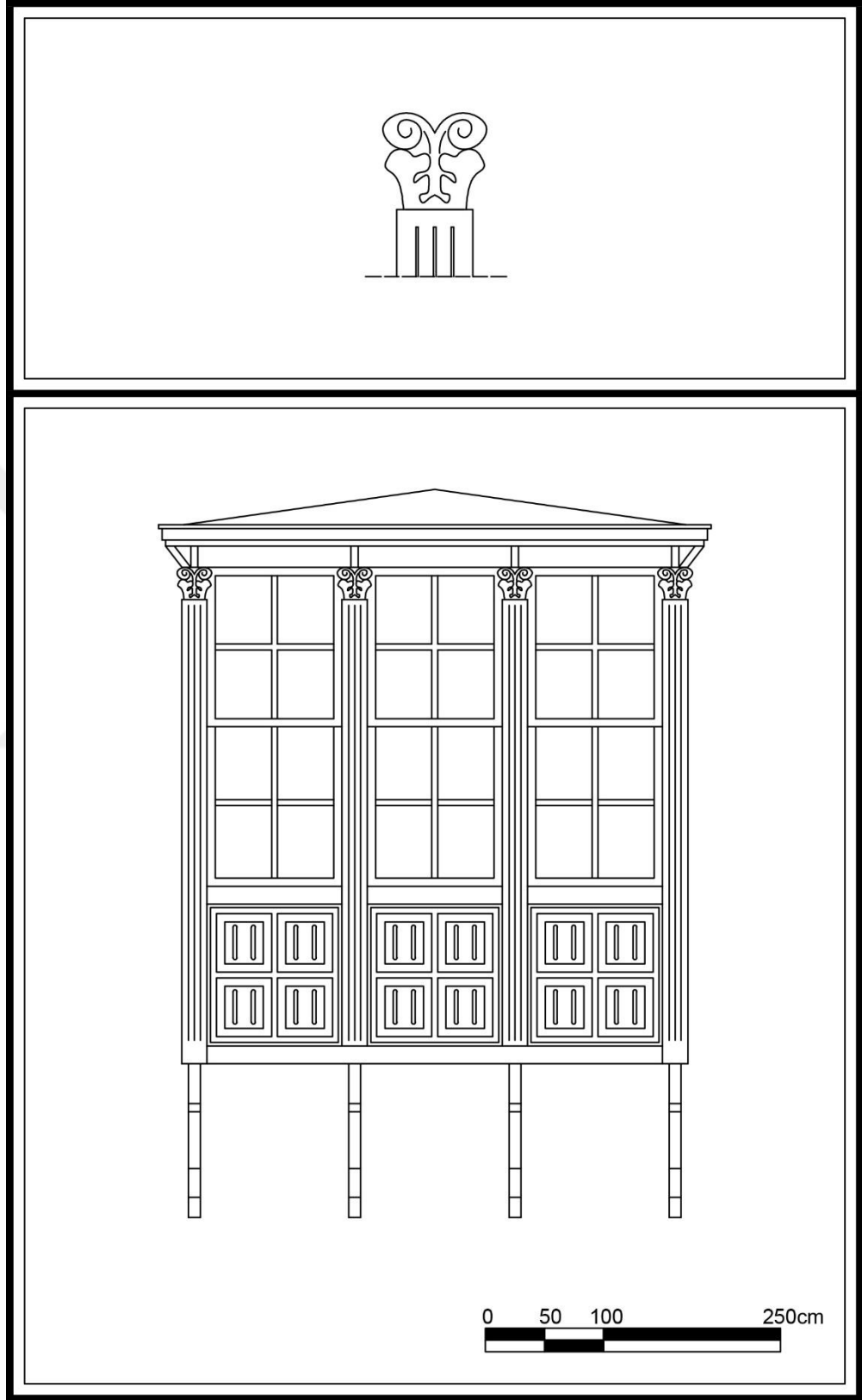

Fotoğraf 95. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:11, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 96. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:11, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 32. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:11, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 96A. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:11, Konak adresindeki konutun saçak alt yüzeyi ve pencere st..

Fotoğraf 96B. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:11, Konak adresindeki konutun cumba korkulukları.

KATALOG NO: 30.

ÇİZİM NO: 33.

FOTOĞRAF NO: 97- 98C.

ADRES: Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:18, Konak

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Eğlence mekânı olarak kullanılmaktadır.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlı bir yapıdır. Bodrum kat dışında cephesi taş görünümü verecek şekilde sıvanmıştır. Bodrum kat cephesi taş kaplamalıdır. Alt katta, asimetric bir cephe düzeni görölmektedir. Cephenin sağına, taş söveli giriş açıklığı yerleştirilmiştir. Giriş açıklığı üzerinde kilit taşı görünümünde akant yaprağı biçimli bir kabartma ve taş tepelik yer almaktadır. Tepeliğin hemen üzerinde ise metal şebekeli dairesel formlu bir pencere mevcuttur, Bu pencerenin de kilit taşı görünümlü akant yaprağı biçimli bir kabartması ve istiridye kabuğu formlu taş tepeliği bulunmaktadır. Solda ise taş korkuluklu, söveli ikiz pencere yer almaktadır. Üst kat, simetric düzendedir. Cumba, cephenin orta aksında konumlanırken iki yanına dikdörtgen iki pencere yerleştirilmiştir (Fotoğraf 97). Kat ayrımını, profilli bir silme sağlamaktadır. Yapının köşeleri ise pilaster şeklinde biçimlendirilmiştir.

CUMBA: Üst katta cepheyi ortalayan cumba, üç bölümlü, dikdörtgen formlu ve ahşap malzemelidir (Fotoğraf 98, Çizim 33).

Çatı: Üst örtüsü çinko kaplamalıdır.

Saçak: Akant yaprağı ile başlayıp volütle devam eden ve bir sarkıtle son bulan sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Büyük çiçek kabartmaları yer almaktadır. Köşelerde ise stilize akant yaprakları sekiz köşeli bir yıldızmış gibi düzenlenmiş, merkezleri birer sarkıtla vurgulanmıştır.

Pencere Üstü: Ajur teknikli bitkisel süslemeler ve halat biçiminde burmalı silmeler görülmektedir (Fotoğraf 98A).

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Pencere kemerlerinin kilit taşı görünümünde, akant yaprağı bezemeli kabartmaları dikkati çekmektedir (Fotoğraf 98B)

Kayıt: Pencerelerin kayıtları üzerindeki pilasterlerde kıvrım dallardan oluşan bitkisel motifler yer almaktadır ve bu pilasterler kıvrımlı yapraklardan oluşan başlıklarla taçlanmaktadır.

Korkuluk: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano bulunmaktadır. Panolarda stilize çiçek kabartmaları yer almaktadır (Fotoğraf 98C). Panolar arasındaki bölümler ise kıvrım dallarla süslenmiştir.

Cumba Alt Yüzeyi: Süslemesizdir.

Konsol: Dört adet konsol cumbayı taşımaktadır. Konsolların betonarme ya da taş malzemeli olabileceği düşünülmeyle birlikte malzemesi tam olarak bilinmemektedir⁶⁶. Konsollarda ana süsleme unsuru volüttür. İçinden zarif bitkiler çıkan volütler, konsolun yere bakan yüzeyinde akant yaprağına dönüşmüştür (Fotoğraf 98D).

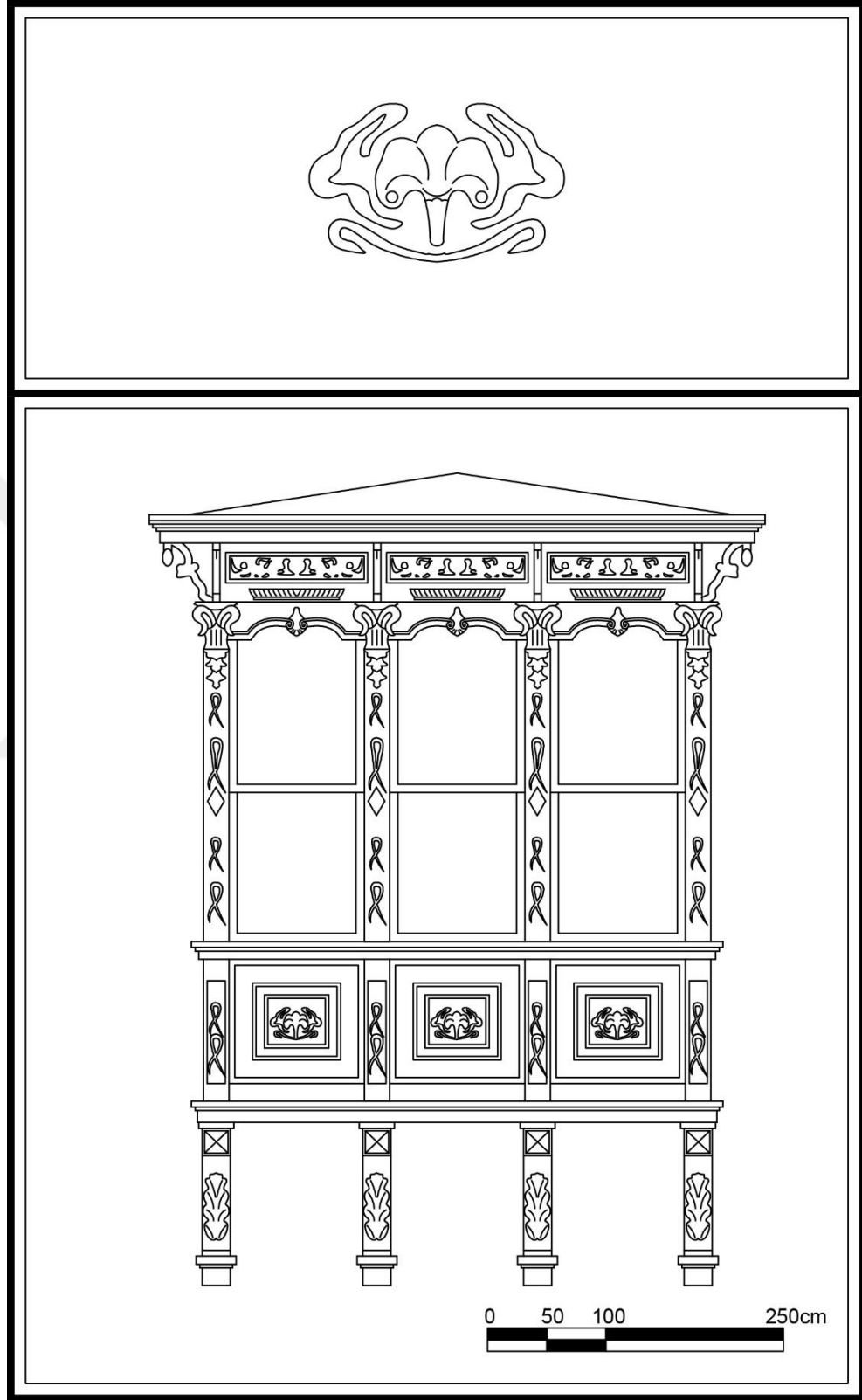
⁶⁶ Benzer tipteki bazı konsolların zamanla yıpranması ile içindeki demir çubuklar ortaya çıkmış ve betonarme malzemeli oldukları anlaşılmıştır. Bkz. Aygöl Uçar, Figür, s.268.

Fotoğraf 97. : Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:18, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 98. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:18, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 33. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:18, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 98A. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:18, Konak adresindeki konutun cumba saçak alt yüzeyi ve pencere üstü.

Fotoğraf 98B. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:18, Konak adresindeki konutun cumba pencere üstü.

Fotoğraf 98C. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:18, Konak adresindeki konutun cumba panosu.

Fotoğraf 98D. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:18, Konak adresindeki konutun cumba konsolları.

KATALOG NO: 31.

ÇİZİM NO: 34.

FOTOĞRAF NO: 99- 101.

ADRES: Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:15, Konak

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Eğlence mekânı olarak kullanılmaktadır.

YAPI: Toprağa gömülü bir bodrum kat üzeri iki katlı bir yapıdır. Alt kat asimetrik, üst kat simetrik düzendedir. Alt katta bir yanda taş söveli, kilit taşı belirgin giriş açıklığı yer alırken diğer yanda taş söveli, ahşap kepenkli, dikdörtgen iki pencere konumlanmaktadır. Üst katta cumba, cepheyi ortalamaktadır (Fotoğraf 99). Cumbanın her iki yanında taş söveli dikdörtgen birer pencere yer alır. Kat ayrımı, profilli bir silme ile sağlanmaktadır. Saçak altı, dış dizisi silme ile bezelidir. Köşeler, Toskana başlıklı pilasterlerle vurgulanmıştır.

CUMBA: Üst katta cepheyi ortalayan ahşap cumba, üç bölümlü ve dikdörtgen formudur (Fotoğraf 100, Çizim 34).

Çatı: Üst örtüsü çinko kaplamalıdır.

Saçak: Akant yaprağı ile başlayıp bir sarkıtle son bulan “S” biçimli sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Büyük bitkisel kabartmalar yer almaktadır. Saçak alt yüzeyi ve pencere üstü arasında yumurta dizisi ile bezeli süsleme şeritleri bulunmaktadır (Fotoğraf 100A).

Pencere Üstü: Konsolların arası dikdörtgen panolar biçiminde düzenlenmiştir. Panoların merkezine uçları kesişen dallardan oluşan bitkisel motifler yerleştirilmiştir.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Pencerelerden üçü sokak cephesine bakarken, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir. Pencere kemerlerinin kilit taşı görünümünde kabartma süslemeleri mevcuttur.

Kayıt: Pencerelemi bölen kayıtların üzerine yerleştirilmiş pilasterler yivlidir ve bu pilasterler Korint başlıklarla sonlanmaktadır.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano bulunmaktadır. Bu panolar ve panolar arasındaki bölümler hasır örgü bezeme ile dolgulandırılmıştır.

Cumba Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

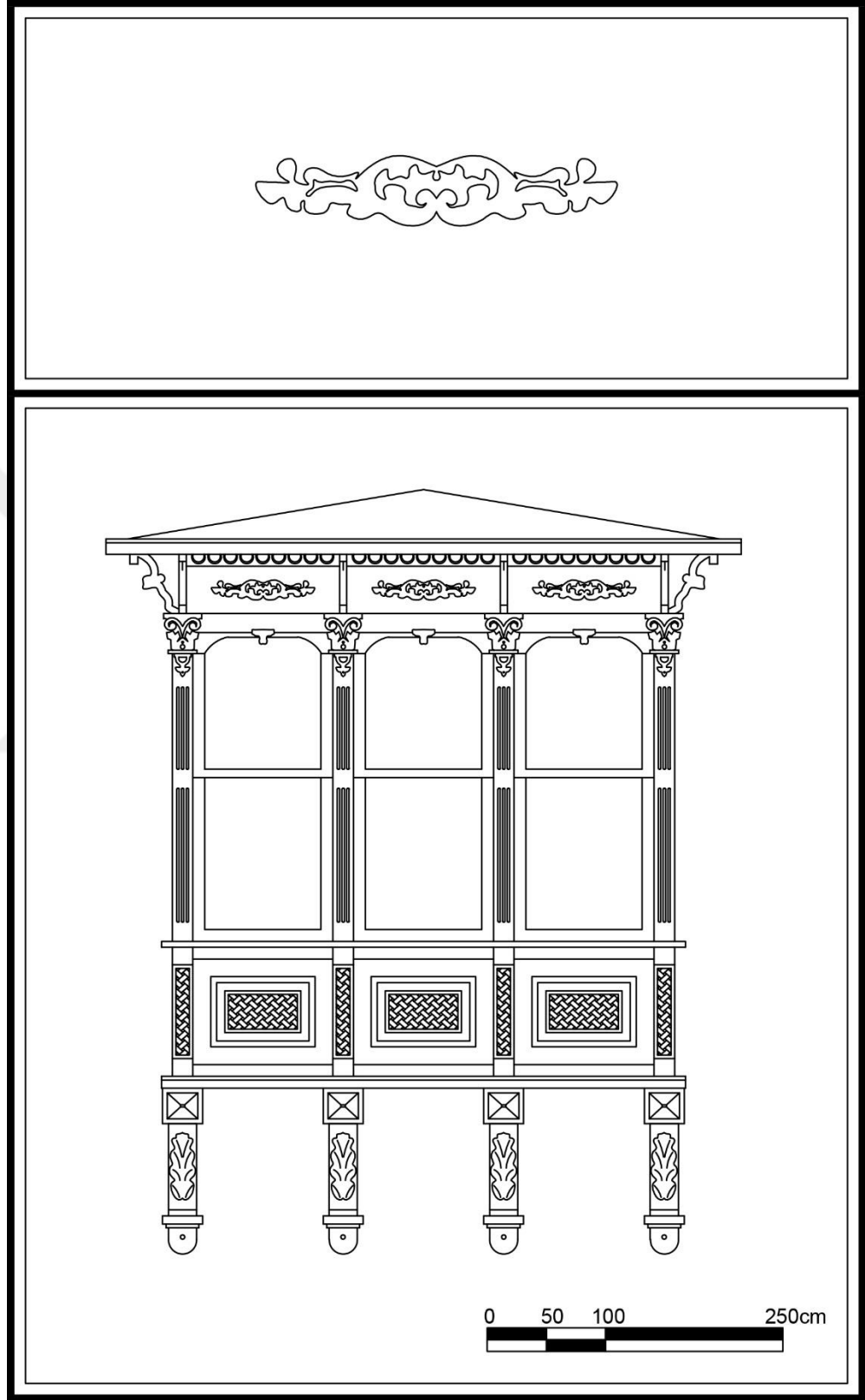
Konsol: Dört adet konsol cumbayı taşımaktadır (Fotoğraf 101). Konsolların malzemesi tam olarak bilinmemektedir. Konsollarda ana bezeme unsuru volüttür. İçinden yapraklarla bezeli ince dallar çıkan volütün, zemine bakan yüzeyi akant yaprağı ile süslenmiştir. Zar biçiminde sonlanmaktadır. Zarın zemine ve karşıya bakan yüzeyleri çivi başı motifiyle, iki yan cepheye bakan yüzeyleri aralarından dallar çıkan dört yapraklı çiçek motifiyle süslenmiştir.

Fotoğraf 99. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:15, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 100. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:15, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 34. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:15, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 100A. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:15, Konak adresindeki konutun cumba pencere üstü.

Fotoğraf 101. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:15, Konak adresindeki konutun cumba konsolları.

KATALOG NO: 32.

ÇİZİM NO: 35.

FOTOĞRAF NO: 102- 103.

ADRES: Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:17, Konak

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Eğlence mekânı olarak kullanılmaktadır.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlı bir yapıdır. Alt kat, asimetrik düzendedir. Alt katta cephenin solunda taş söveli giriş açıklığı konumlanmaktadır. Sağ kenarda ise taş söveli, metal şebekeli, dikdörtgen iki pencere yer almaktadır. Cumba, üst katta cepheyi ortalamıştır (Fotoğraf 102). Her iki yanında taş söveli, ahşap kepenkli, dikdörtgen birer pencere yer almaktadır. Yapıda hem giriş açıklığının hem de pencerelerin kilit taşları belirgindir. Saçak altı, dış dizisi silme ile süslenmiştir. Köşeler, farklı boylardaki düzgün kesme taşların üst üste yerleştirilmesiyle oluşturulmuş Toskana başlıklı pilasterlerle belirginleştirilmiştir.

CUMBA: Üç bölümlü, dikdörtgen formlu ve ahşap malzemeli cumba, üst katta cephenin orta aksına yerleştirilmiştir (Fotoğraf 103, Çizim 35).

Çatı: Üst örtüsü çinko kaplamalıdır.

Saçak: Geniş tutulmuştur. İçbükey formlu, bezemesiz sekiz konsol, saçak altını desteklemektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Sade tutulmuştur.

Pencere Üstü: Konsolların arası dikdörtgen panolar biçiminde düzenlenmiştir. Dikdörtgen panoların merkezine yapraklı çiçek kabartmaları yerleştirilmiştir.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Pencereleden üçü sokak cephesine, diğer ikisi iki yan cepheye bakmaktadır. Kemer kilit taşları belirgindir.

Kayıt: Kayıtlar üzerine yumurta dizisi ile dolgulandırılmış başlıklarla taçlanan yivli pilasterler monte edilmiştir(Fotoğraf 103A).

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano bulunmaktadır. Bu panolar üzerinde stilize büyük akant yaprakları yer almaktadır.

Cumba Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Konsol: Dört adet konsol cumbayı taşımaktadır. Konsolların malzemesi tam olarak bilinmemektedir. Konsollarda ana bezeme unsuru volüttür. Volütlerin içinden yapraklarla bezeli dallar çıkmaktadır. Volütün zemine bakan yüzeyi yivli düzenlenmiştir. Zar biçiminde sonlanmaktadır. Zarın yüzeyleri sekiz köşeli bir yıldız gibi düzenlenmiş olan stilize akant yaprağı motifleri ile bezenmiştir.

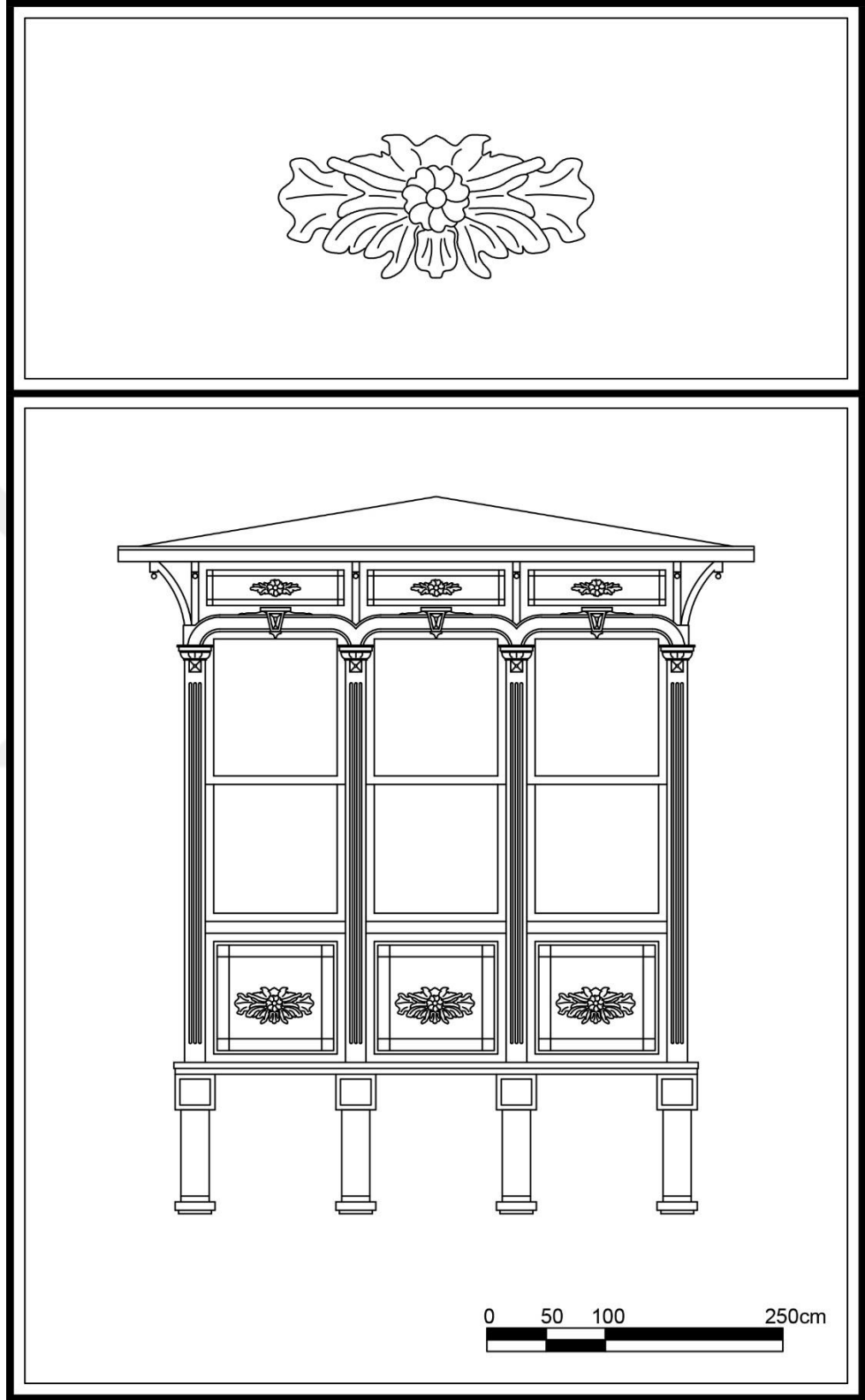
Fotoğraf 102. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:17, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 103. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:17, Konak adresindeki konutun cumbası ve cumba panosundan detay.

Fotoğraf 103A.. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:17, Konak adresindeki konutun cumba pencere kayıtlarından detay.

Çizim 35. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:17, Konak adresindeki konutun cumbası.

KATALOG NO: 33.

ÇİZİM NO: 36.

FOTOĞRAF NO: 104-107.

ADRES: Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No: 19- 19A, Konak .

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kafe olarak kullanılmaktadır.

YAPI: Alçak tutulmuş bodrum kat üzeri iki katlı bir yapıdır. Yapının cephesinin büyük bir bölümü yeşil renkli taşlarla kaplanmıştır. Alt kat pencerelerinin başlangıç seviyesine kadar olan bölüm, kat ayrımını sağlayan silme ve köşeler bosajlı taş kaplama görünümündedir. Toskana başlıklı pilasterler, köşelerdeki vurguyu arttırmaktadır. Alt katta bir yanda taş söveli giriş açıklığı yer alırken diğer yana taş söveli, dikdörtgen iki pencere yerleştirilmiştir. Cumba, cepheyi ortalamaz (Fotoğraf 104). Üst katta cephenin soluna doğru hafifçe kaydırılmıştır. Her iki yanında taş söveli, dikdörtgen iki pencere yer almaktadır. Alt kat pencereleri demir, üst kat pencereleri ahşap kepenklere sahiptir. Pencereler ve giriş açıklığının kilit taşı görünümünde akant yaprağı biçimli kabartmaları bulunmaktadır. Kat ayrımı, profilli bir silme ile sağlanmıştır. Yapı, duvar örgüsü, cumbası, pencere üstü kornişleri, figürlü ve bitkisel süsleme kompozisyonları ile Neoklasik üslup ve Art Nouveau üslubundan izler taşımaktadır⁶⁷.

CUMBA: Cephenin orta aksında yer almaz. Üst katta cephenin soluna doğru hafifçe kaydırılmıştır. Üç bölümlü, dikdörtgen formlu ve ahşap malzemelidir (Fotoğraf 105, Çizim 36).

Çatı: Üst örtüsü çinko kaplamalıdır.

⁶⁷ A.Uçar, Figür, s. 270.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Akant yaprağı ile başlayıp volütütle devam eden ve bir sarkıtla son bulan sekiz konsol ile desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Yaprak ve çiçeklerden oluşan süsleme kompozisyonu görülmektedir.

Pencere Üstü: Konsollar arasındaki dikdörtgen formlu panolar üzerinde ajur teknikli bitkisel süslemeler yer almaktadır. Panoların altında ise halat biçiminde burmalı silmeler dikkati çekmektedir (Fotoğraf 106).

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi vardır. Bu pencerelerden üçü sokak cephesine bakarken, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir.

Kayıt: Pencerelerin kayıtları üzerindeki pilasterler, kıvrım dallar ve çiçekler ile süslenmiştir. Pencere kemerlerinin akant yaprağı biçimli kilit taşı görünümlü kabartmaları bulunmaktadır.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano bulunmaktadır. Bu panoların merkezine dairesel formlu kabartmalar yerleştirilmiştir. Panolar arasındaki bölümler bezemesizdir.

Cumba Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Konsol: Güvercin figürlü dört konsol cumbayı taşımaktadır. Konsolların malzemesi tam olarak bilinmemektedir. Uçar pozisyonunda verilen güvercinin gövdesi ve boynu balık pullarıyla dolgulandırılarak, tüylerine dikkat çekilmiştir⁶⁸. Kanatlar ve kuyruk kaynaşmış, kanatların yere bakan yüzeyi akant yaprağına dönüşmüştür (Fotoğraf 107). Figür ve bitki kaynaşımından meydana gelen ana süsleme kompozisyonu Art Nouveau üslubundan izler taşımaktadır⁶⁹.

⁶⁸ A.Uçar, Figür, s. 270.

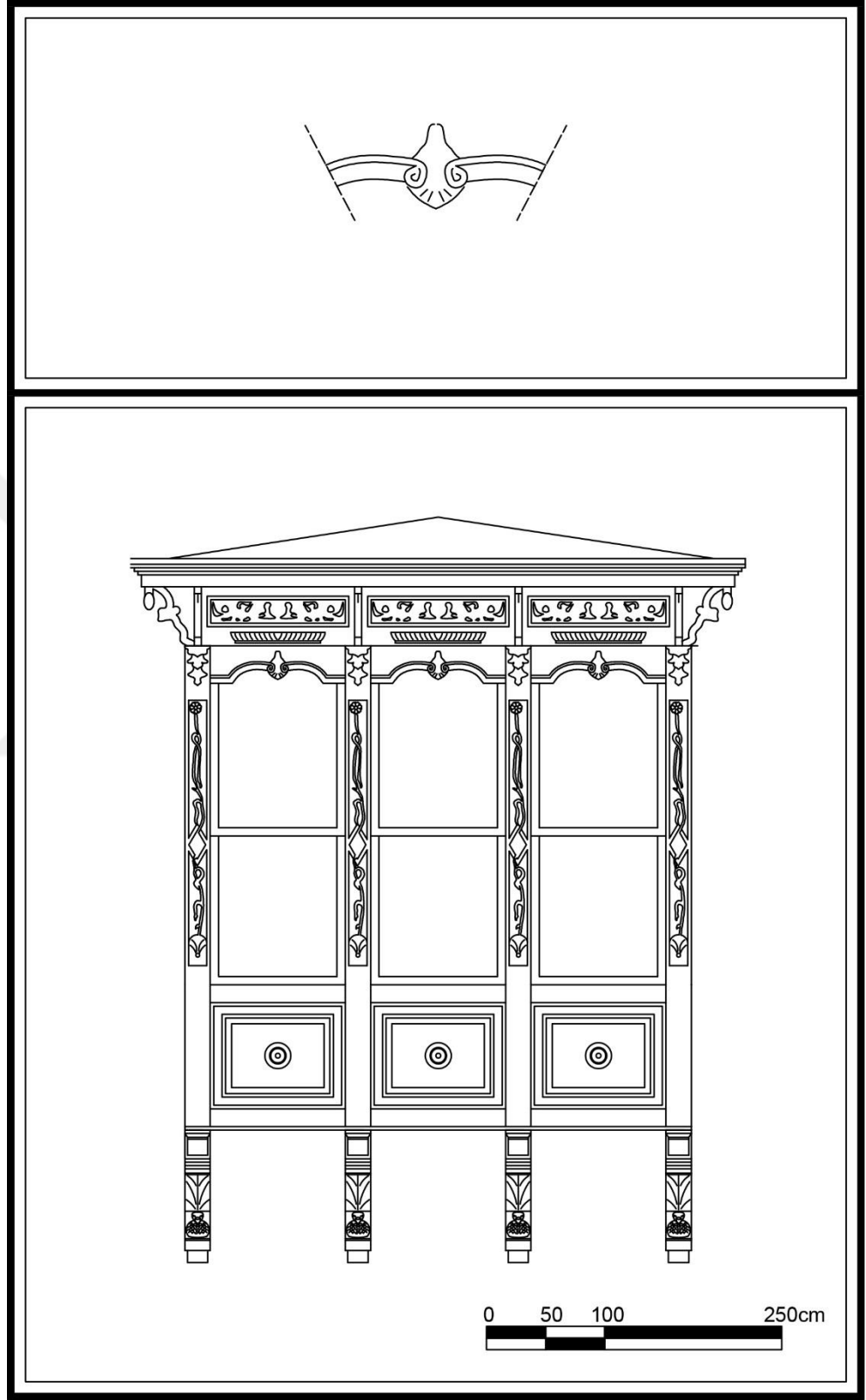
⁶⁹ A.Uçar, Figür, s. 271.

Fotoğraf 104. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No: 19- 19A, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 105. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No: 19- 19A, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 36. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No: 19- 19A, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 106. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No: 19- 19A, Konak adresindeki konutun cumba saçağı.

Fotoğraf 107. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No: 19- 19A, Konak adresindeki konutun cumba konsolu.

KATALOG NO: 34.

ÇİZİM NO: 37.

FOTOĞRAF NO: 108- 111.

ADRES: Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:26, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Dükkân olarak kullanılmaktadır.

YAPI: İki katlı bir yapıdır. Cephesi sıvalıdır. Yapı tamamen değişime uğramış, kimliksizleşmiştir. Hem alt hem üst kat asimetrik düzendedir. Alt katta bir yanda değişime uğramış giriş açıklığı yer alırken diğer yanda muhtemelen bir pencere yer almaktaydı. Günümüzde alt kat bozulmaya uğramış, dükkâna çevrilmiştir. Üst katta sağda cumba yer alırken, sola dikdörtgen bir pencere yerleştirilmiştir (Fotoğraf 108). Saçak altı, aralıklı yerleştirilmiş konsollarla süslenmiştir.

CUMBA: Üst katta cephenin sağında ahşap cumba yer almaktadır. İki bölümlü ve dikdörtgen formludur (Fotoğraf 109, Çizim 37).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Dar tutulmuştur. Dış dizisinden oluşan bir silme ve bunun altında stilize palmet motifli ahşap saçak dantelası ile süslenmiştir⁷⁰ (Fotoğraf 110).

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Pencere Üstü: Geometrik bezemeler içeren dikdörtgen panolar biçiminde düzenlenmiştir.

⁷⁰ İzmir konutlarında saçak düzenlemeleri hakkında bilgi için bkz. Selahattin Tülek, **19. yy. İzmir Yapılarında Saçak Düzenlemesi**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2016.

Pencere: Giyotin tipinde dört penceresi bulunmaktadır. Pencereleden ikisi sokak cephesine bakarken, diğeri ikisi iki yan cepheye konumlandırılmıştır.

Kayıt: Pencereilerin kayıtları üzerine pilasterler yerleştirilmiştir ve bu pilasterler çivi başı motifleri ile bezelidir.

Korkuluk: İki bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde ikisi ön yüzde, ikisi yan yüzlerde dört pano bulunmaktadır. Bu panolar süslemesizdir. Panolar arasındaki bölümlerde de herhangi bir bezeme görülmemektedir.

Cumba Alt Yüzeyi: Herhangi bir süsleme görülmemektedir.

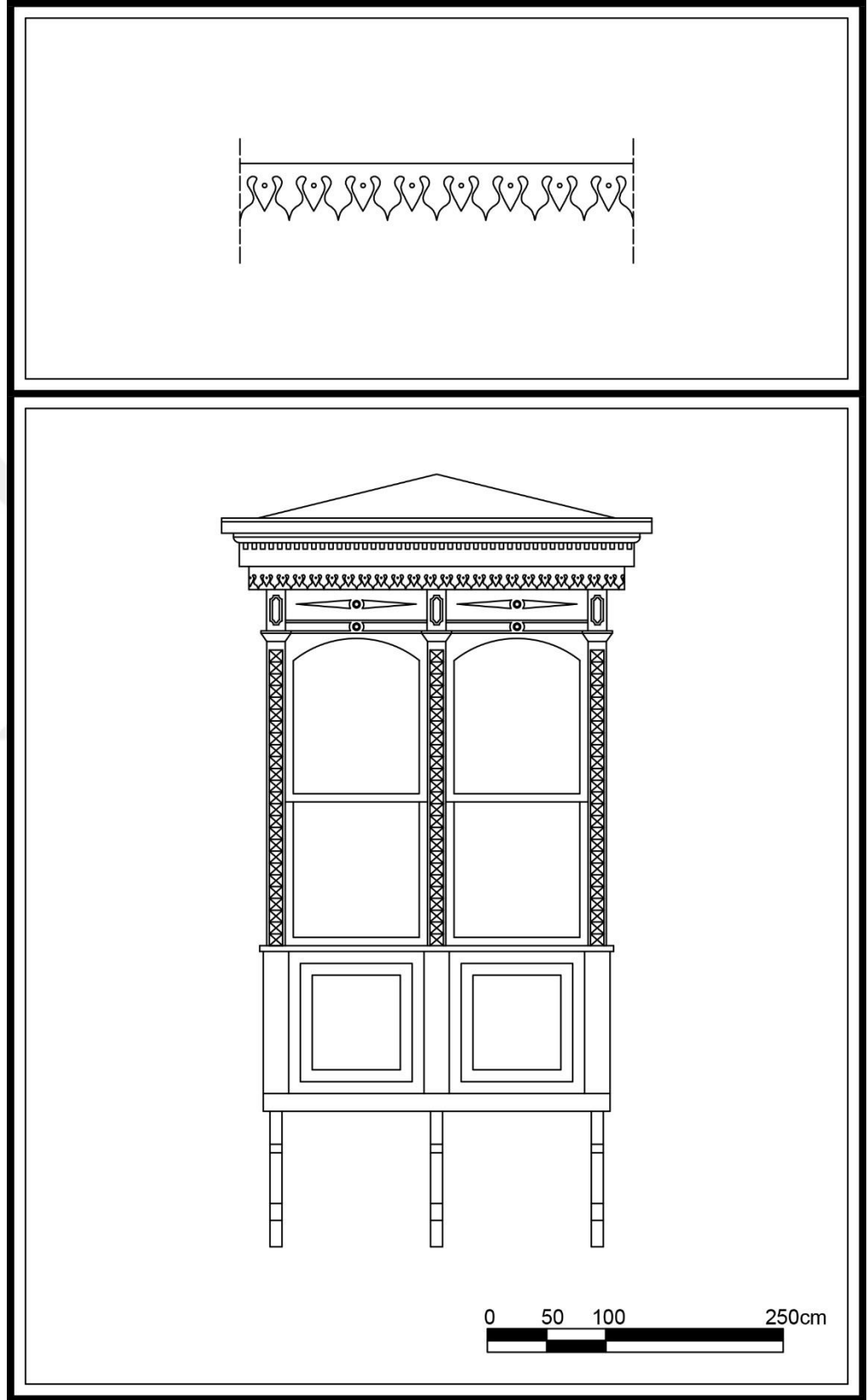
Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallarla süslü dökme demir üç konsol cumbayı taşımaktadır (Fotoğraf 111).

Fotoğraf 108. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:26, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 109. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:26, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 37. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:26, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 110. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:26, Konak adresindeki konutun cumba pencereleri ve saçağı.

Fotoğraf 111. Alsancak Mahallesi, 1453 Sok., No:26, Konak adresindeki konutun cumba konsolu.

KATALOG NO: 35.

ÇİZİM NO: 38.

FOTOĞRAF NO: 112-114.

ADRES: Alsancak Mahallesi, 1482 Sok., No:3A, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kafe olarak kullanılmaktadır.

YAPI: Toprağa gömülü bir bodrum kat üzeri iki katlı bir yapıdır. Cephesi sıvalıdır. Hem alt hem üst kat asimetrik bir cephe düzenine sahiptir. Alt katta bir yanda giriş açıklığı yer alırken, diğer yanda taş söveli, denizliği konsollarla desteklenmiş ikiz pencere yer almaktadır. Üst katta sağda cumba, solda ise taş söveli, denizliği üç konsolla desteklenmiş ikiz pencere yer almaktadır (Fotoğraf 112). Kat ayrımı profilli bir silme ile sağlanmıştır.

CUMBA: Üst katta ahşap cumba cepheyi ortalamamaktadır. Cephenin sağına yerleştirilmiştir. Üç bölümlü ve dikdörtgen formudur (Fotoğraf 113, Çizim 38).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. İçbükey kıvrımlı bezemesiz sekiz konsol ile desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemeye yer verilmemiştir.

Pencere Üstü: Konsollar arasındaki bölümler dikdörtgen formu panolar olarak düzenlenmiştir.

Pencere: Giyotin türünde beş penceresi bulunmaktadır. Bu pencerelerden üçü sokak cephesine, diğer ikisi iki yan cepheye konumlandırılmıştır. Giyotin pencerelerden her birinin üst bölümü sabit iki küçük pencere olarak düzenlenmiştir.

Kayıt: Kayıtlar üzerine pilasterler yerleştirilmiştir, pilasterlerin saçağı destekleyen konsollarla birleştiği noktada bitkisel motifler yer almaktadır.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano bulunmaktadır. Bu panolar bezemesizdir.

Cumba Alt Yüzeyi: Herhangi bir süsleme görülmemektedir.

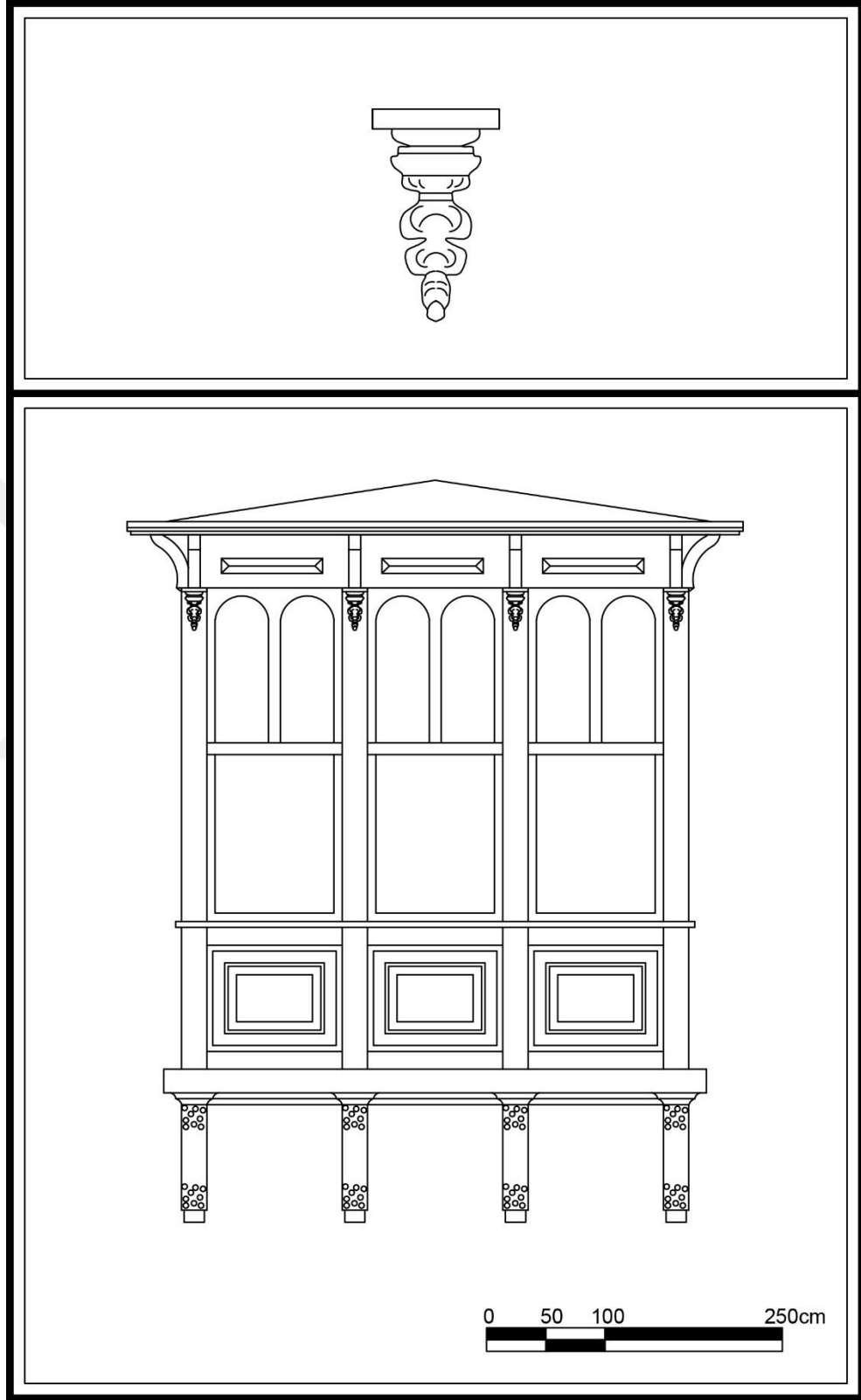
Konsol: Yapraklarla süslü üç adet konsol cumbayı taşımaktadır (Fotoğraf 114). Konsolların malzemesi tam olarak bilinmemektedir. Kat ayrımını sağlayan silme, konsolların da etrafını kuşatarak cepheyi dolaşmaktadır.

Fotoğraf 112. Alsancak Mahallesi, 1482 Sok., No:3A, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 113. Alsancak Mahallesi, 1482 Sok., No:3A, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 38. Alsancak Mahallesi, 1482 Sok., No:3A, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 114. Alsancak Mahallesi, 1482 Sok., No:3A, Konak adresindeki konutun cumba konsolu.

KATALOG NO: 36.

ÇİZİM NO: 39.

FOTOĞRAF NO: 115- 118.

ADRES: Alsancak Mahallesi, 1482 Sok., No:7A, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Restoran olarak kullanılmaktadır.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlı bir yapıdır. Yapının cephesi taş görünümü verecek şekilde sıvanmıştır. Sadece bodrum kat seviyesi bosajlı duvar görünümüne sahiptir. Alt kat asimetrik düzendedir. Bir yanda derin bir niş içine yerleştirilmiş giriş kapısı yer alırken diğer yanda söveli, metal şebekeli, dikdörtgen iki pencere yer almaktadır. Üst katta cumba, cepheyi ortalamaktadır (Fotoğraf 115). Her iki yanına söveli, ahşap kepenkli, dikdörtgen birer pencere yerleştirilmiştir.

CUMBA: Üst katta cephenin orta aksında konumlanmaktadır. Üç bölümlü, dikdörtgen formlu ve ahşap malzemelidir (Fotoğraf 116, Çizim 39).

Çatı: Üst örtüsü çinko kaplamalıdır.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Akant yaprağı bezemeli, sarkıtlı sonlanan, içbükey altı konsolla desteklenmiştir. Konsollardan ikisi iki köşeye yerleştirilmiştir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Pencere Üstü: Konsolların arası dikdörtgen panolar şeklinde düzenlenmiştir. Bu panolar ağ bezeme ile süslenmiştir (Fotoğraf 117).

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Pencerelerden üçü sokak cephesine bakarken, diğer ikisi iki yan cephede konumlanmaktadır.

Kayıt: Pencereleeri bölen kayıtlar üzerine Korint başlıklarla taçlanan, yüzeyleri yuvarlatılmış yivli pilasterler yerleştirilmiştir.

Korkuluk: Korkuluk bölümü düz bir hat halinde gelmemektedir. Hem öne hem de yana doğru açılmaktadır. Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Panolar stilize kıvrım dallardan oluşan bitkisel motiflerle süslenmiştir (Fotoğraf 118).

Cumba Alt Yüzeyi: Konsolların arası bezemesiz panolar şeklinde düzenlenmiştir.

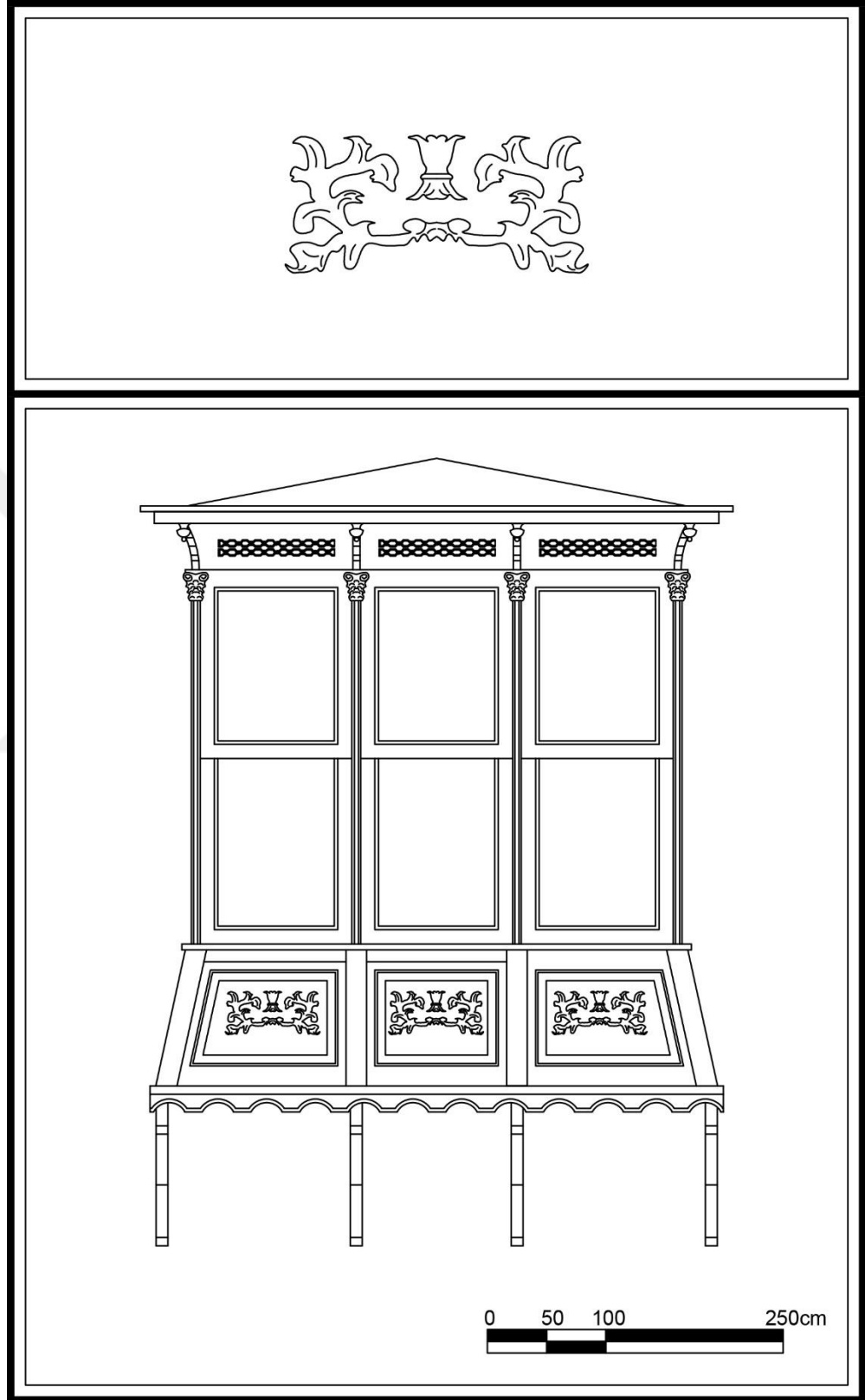
Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallarla süslü dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır.

Fotoğraf 115. Alsancak Mahallesi, 1482 Sok., No:7A, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 116. Alsancak Mahallesi, 1482 Sok., No:7A, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 39. Alsancak Mahallesi, 1482 Sok., No:7A, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 117. Alsancak Mahallesi, 1482 Sok., No:7A, Konak adresindeki konutun cumba pencere üstü.

Fotoğraf 118. Alsancak Mahallesi, 1482 Sok., No:7A, Konak adresindeki konutun cumba korkuluk panosu.

KATALOG NO: 37.

ÇİZİM NO: 40.

FOTOĞRAF NO: 119-122.

ADRES: Alsancak Mahallesi, Muzaffer İzgü Sok., No:10, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kafe olarak kullanılmaktadır.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlı bir yapıdır. Alt kat asimetric bir cephe düzenine sahiptir. Cephenin solunda niş içine yerleştirilmiş taş tepeliği bulunan, söveli giriş açıklığı yer alırken, sağda denizliği üç konsolla desteklenmiş, taş söveli, metal şebekeli ikiz pencere yer almaktadır. Üst kat simetric bir düzendedir. Cumba, cephenin orta aksında konumlanmaktadır (Fotoğraf 119). Her iki yanına taş tepeliği bulunan, söveli, dikdörtgen iki pencere yerleştirilmiştir. Kat ayrımı, dış dizisi silme ile sağlanmaktadır. Saçak altı ise aralıklı yerleştirilmiş konsollarla süslenmiştir.

CUMBA: Ahşap cumba, üst katta cepheyi ortalamaktadır. Üç bölümlü ve dikdörtgen formudur (Fotoğraf 120, Çizim 40).

Çatı: Üst örtüsü çinko kaplamalıdır.

Saçak: Geniş saçak, akant yaprağı biçiminde gövdesi olan ejder figürlü sekiz konsolla desteklenmektedir (Fotoğraf 121, 122).

Saçak Alt Yüzeyi: Süslemesizdir.

Pencere Üstü: Ejder figürlü konsolların arası dikdörtgen panolar şeklinde düzenlenmiştir. Bu dikdörtgen panolar, hasır örgü deseniyle dolgulandırılmış, tam merkezlerine daire içinde dört yapraklı çiçek motifleri yerleştirilmiştir.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır.

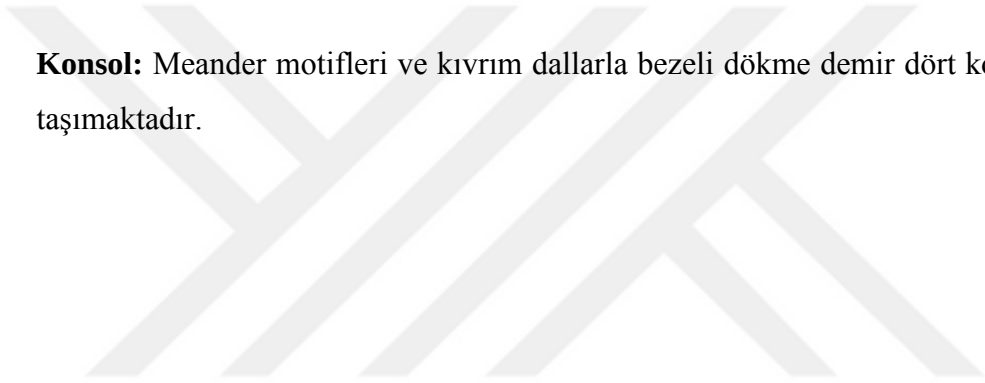
Kayıt: Pencereleeri b6len kayıtlar, Korint başlıklarla taçlanan yivli pilasterlerle s6slenmiştir.

Korkuluk: 66 b6l6ml6d6r.

S6sleme Panosu: Korkuluk 6zerinde 666 6n y6zde, ikisi yan y6zlerde beş pano bulunmaktadır. Panolar 6zerinde stilize bitkisel bezemeler yer alır.

Cumba Alt Y6zeyi: Konsolların arası yatay dikd6rtgen ikili panolar şeklinde d6zenlenmiştir.

Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallarla bezeli d6kme demir d6rt konsol cumbayı taşımaktadır.

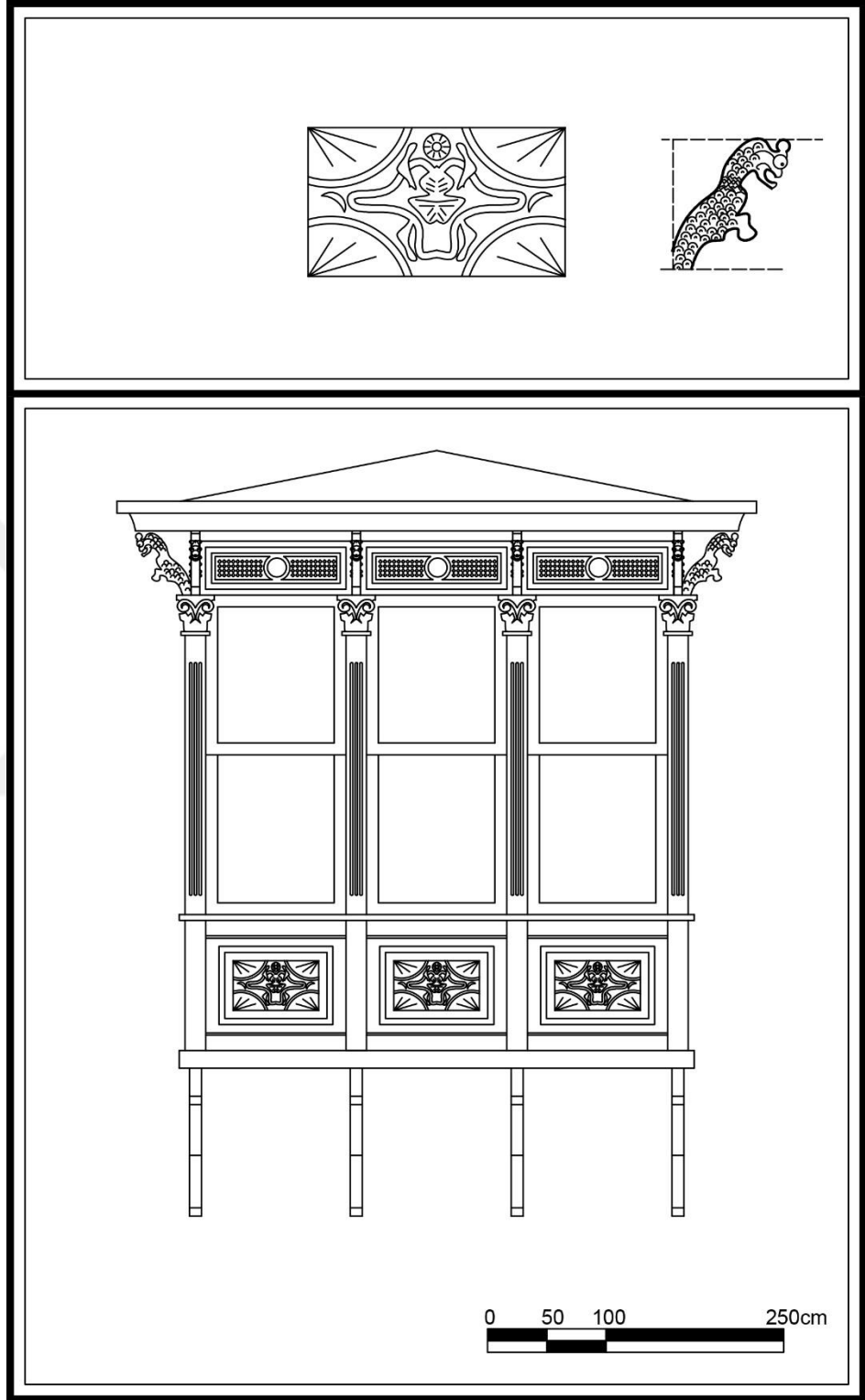

Fotoğraf 119. Alsancak Mahallesi, Muzaffer İzgü Sok., No:10, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

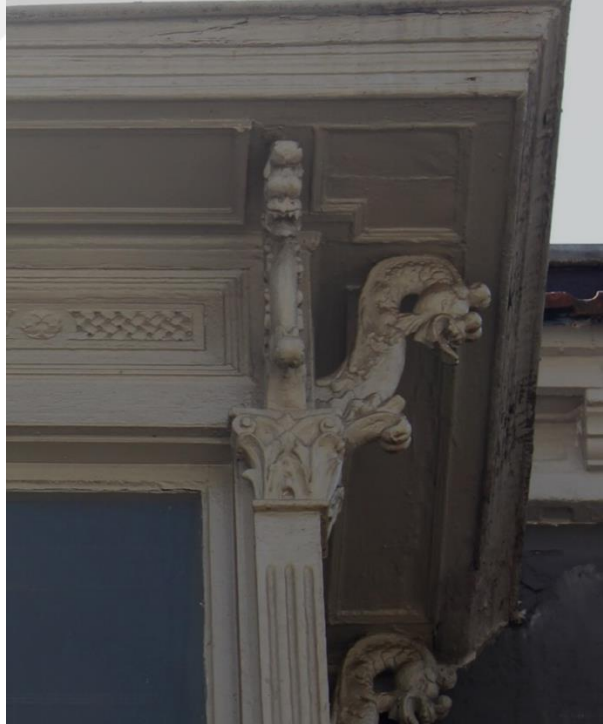
Fotoğraf 120. Alsancak Mahallesi, Muzaffer İzgü Sok., No:10, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 40. Alsancak Mahallesi, Muzaffer İzgü Sok., No:10, Konak adresindeki konutun cumbası

Fotoğraf 121. Alsancak Mahallesi, Muzaffer İzgü Sok., No:10, Konak adresindeki konutun cumba pencere üstü ve cumba saçak alt yüzeyi.

Fotoğraf 122. Alsancak Mahallesi, Muzaffer İzgü Sok., No:10, Konak adresindeki konutun cumba saçak konsolları.

KATALOG NO: 38.

ÇİZİM NO: 41.

FOTOĞRAF NO: 123- 126.

ADRES: Alsancak Mahallesi, 1482 Sok., No:9A, Konak .

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kafe olarak kullanılmaktadır.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlı bir yapıdır. Cephesi taş kaplama izlenimi verecek şekilde sıvanmıştır. Alt kat asimetrik düzendedir. Bir yanda söveli, kilit taşı belirgin giriş açıklığı yer alırken diğer yanda dikdörtgen formlu iki pencere yer almaktadır. Üst kat simetrik bir cephe düzenine sahiptir. Cumba, cephenin orta aksında konumlanmaktadır (Fotoğraf 123). Her iki yanına dikdörtgen formlu birer pencere yerleştirilmiştir.

CUMBA: Üst katta cephenin orta aksında konumlanan ahşap cumba, üç bölümlü ve dikdörtgen formludur (Fotoğraf 124, Çizim 41).

Çatı: Üst örtüsü çinko kaplamalıdır.

Saçak: Akant yaprağı bezemeli, sarkıtle sonlanan, içbükey altı konsol saçak altını desteklemektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesiz panolar biçiminde düzenlenmiştir.

Pencere Üstü: Konsollar arasındaki yatay dikdörtgen formlu panolar, hasır örgü deseniyle dolgulandırılmıştır (Fotoğraf 125).

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Pencerelerden üçü sokak cephesine bakarken, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir.

Kayıt: Pencereleri bölen kayıtlar üzerine Korint başlıklarla taçlanan, yüzeyleri yuvarlatılmış yivli pilasterler yerleştirilmiştir.

Korkuluk: Korkuluk bölümü düz bir hat halinde inmemektedir, öne doğru açılmaktadır. Üç bölümlüdür.

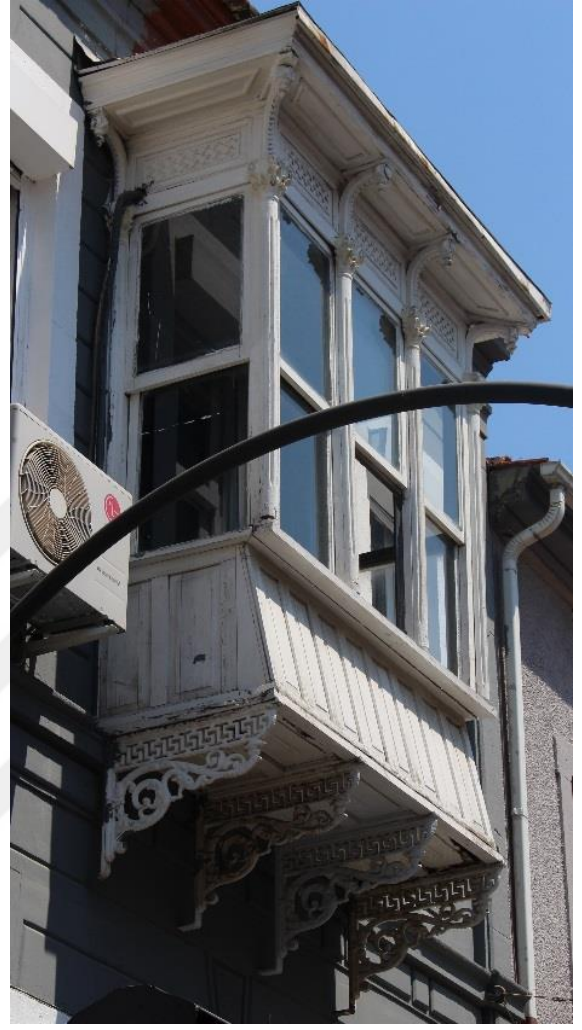
Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde sekizi ön yüzde, dördü iki yan yüzde düşey dikdörtgen, küçük boyutlu sekiz pano yer almaktadır. Yan cephelerdeki panolar ön cephedekilere göre daha büyük tutulmuştur.

Cumba Alt Yüzeyi: Konsollar arasındaki her bölüm yatay dikdörtgen formlu ikili panolar biçiminde düzenlenmiştir.

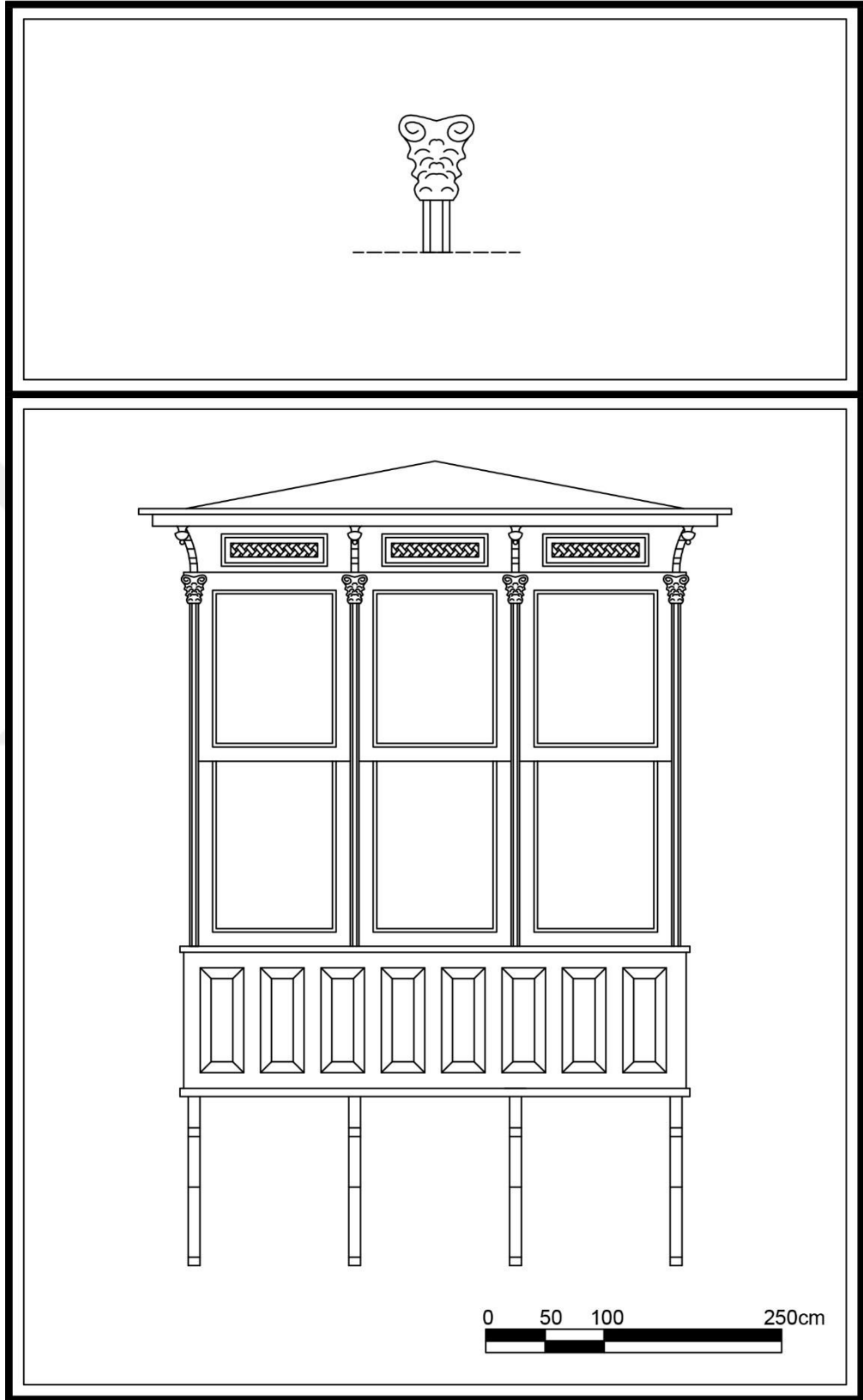
Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallarla süslenmiş dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır (Fotoğraf 126).

Fotoğraf 123. Alsancak Mahallesi,
1482 Sok., No:9A, Konak adresindeki
Konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 124. Alsancak Mahallesi, 1482
Sokak No: 9A, Konak adresindeki
konutun cumbası.

Çizim 41. Alsancak Mahallesi, 1482 Sok., No:9A, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 125.. Alsancak Mahallesi, 1482 Sok., No:9A, Konak adresindeki konutun saçağı.

Fotoğraf 126. Alsancak Mahallesi, 1482 Sok., No:9A, Konak adresindeki konutun cumba korkuluğu.

KATALOG NO: 39.

ÇİZİM NO: 42.

FOTOĞRAF NO: 127- 131.

ADRES: Alsancak Mahallesi, Muzaffer İzgü Sok., No:14, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kullanılmamaktadır.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlı bir yapıdır. Cephesi yeşil taş kaplamalıdır. Hem alt hem üst kat asimetrik bir cephe düzenine sahiptir. Alt katın sağında taş söve ile çevrelenmiş niş içindeki giriş kapısı yer alırken, soluna taş söveli, demir kepenkli ikiz pencere yerleştirilmiştir. Cumba, üst katın sağında, giriş açıklığının hemen üzerinde konumlanırken, solda taş söveli, ahşap kepenkli ikiz pencere yer almaktadır (Fotoğraf 127). Kat ayrımı, profilli bir silme ile sağlanmıştır. Saçak altı ise dış dizisi silme ile bezelidir.

CUMBA: Üst katın sağında, giriş açıklığı üzerinde konumlanan ahşap cumba, üç bölümlü ve dikdörtgen formludur (Fotoğraf 128, Çizim 42).

Çatı: Üst örtüsü çinko kaplamalıdır.

Saçak: Saçağın yarım daire biçimli alınlığı bulunmaktadır. Alınlık içinde ağzından bitkiler çıkan yaprak saçlı bir insan başı, üzerinde ise Athena Glaukopis figürü yer almaktadır⁷¹ (Fotoğraf 129, 130). Daha öncede cumba panosu üzerinde karşımıza çıkan “Yeşil Adam”olarak isimlendirilen yaprak saçlı insan başı figürü burada alınlık içine yerleştirilmiştir.

⁷¹ Aygül Uçar, “Punta’nın Yeşil Adamı”, **KNK-Kent Konak Dergisi**, Sayı: 34, 2018, (Yeşil) s.71.

Saçak Alt Yüzeyi: Üçgen bölümlere ayrılmıştır. Bu bölümlerin içi ters konumlandırılmış akant motifi ve kıvrım dallar ile bezenmiştir. Üçgen bölümlerin arası ise hasır örgü deseni ile dolgulandırılmıştır.

Pencere Üstü: Konsolların arası küçük pencereler şeklinde düzenlenmiştir.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Pencerelerden üçü ön cepheye, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir.

Kayıt: Pencerelerin kayıtları Korint başlıklarla sonlanan yivli pilasterlerle süslenmiştir.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Bu panolar, stilize akant yaprakları ile süslenmiştir.

Cumba Alt Yüzeyi: Herhangi bir süsleme görülmemektedir.

Konsol: Kartal figürlü, dört konsol cumbayı taşımaktadır (Fotoğraf 131). Konsolların malzemesi bilinmemektedir. Figürler, akant yapraklarıyla bezenmiş konsollara oturtulmuştur. Hâkimiyet, güç, kudret simgesi olan kartal figürleri, keskin bakışları, iri kanat ve kuyrukları, kıvrık gagaları ile oldukça gerçekçi verilmiştir⁷². Kartal figürünün gövdesi, kanatları ve kuyruğu ayrıntılı olarak tasvir edilmiştir.

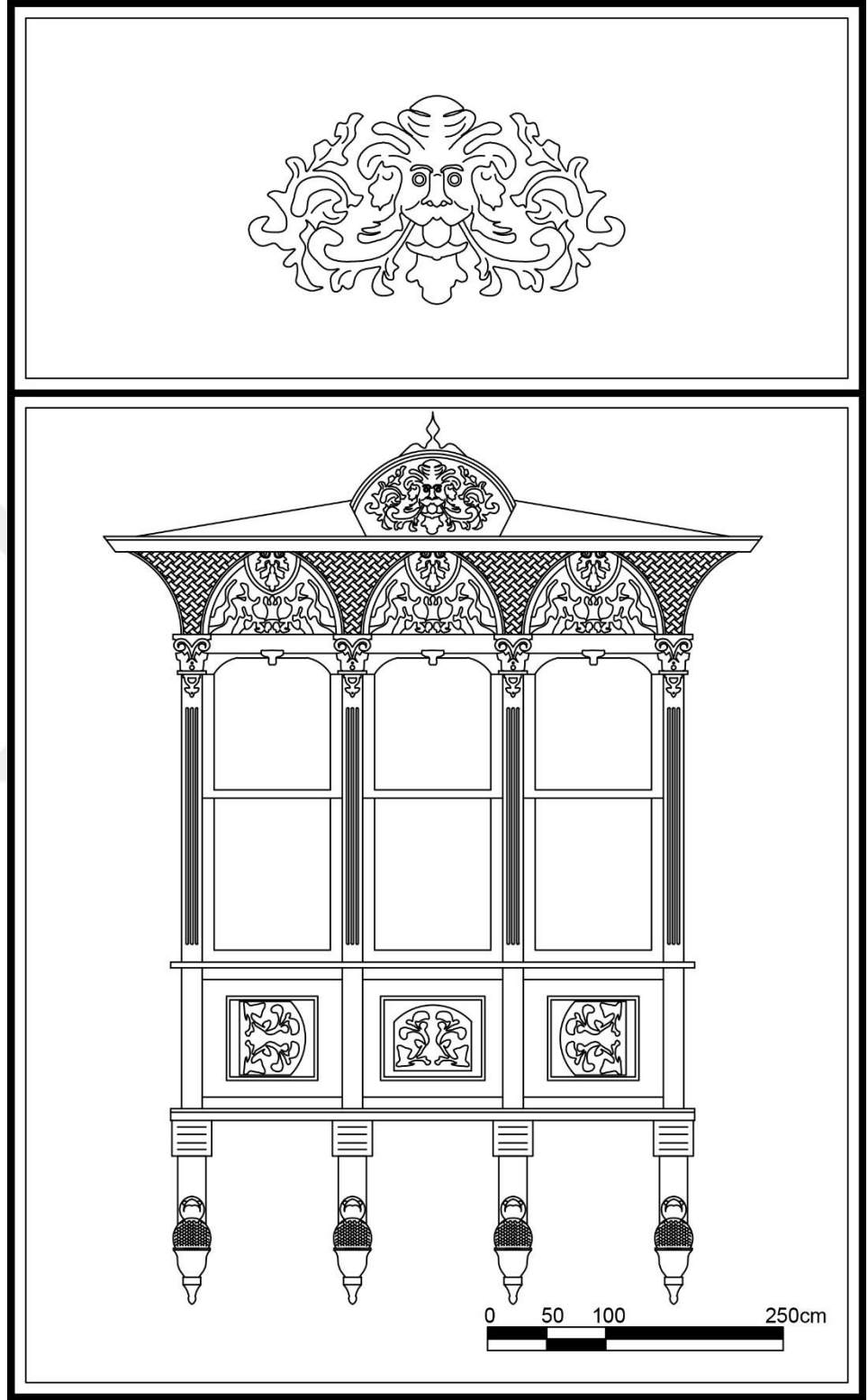
⁷² A.Uçar , Figür, s. 272.

Fotoğraf 127.. Alsancak Mahallesi,
Muzaffer İzgü Sok., No:14, Konak.
adresindeki konutun genel görünüşü.

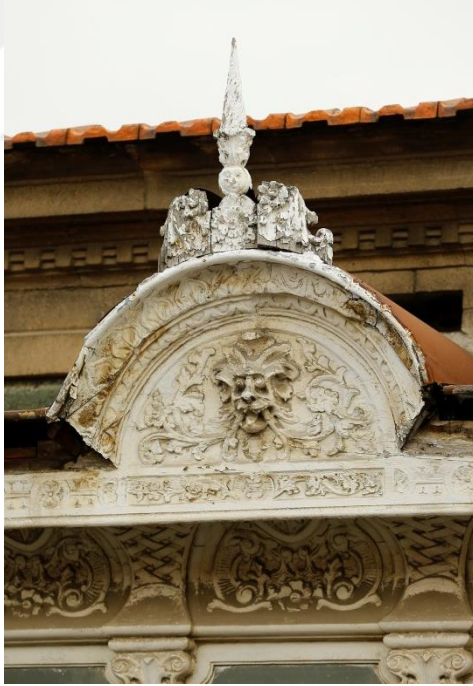
Fotoğraf 128. Alsancak Mahallesi, Muzaffer
İzgü Sok. No:14 Konak adresindeki konutun
cumbası.

Çizim 42. Alsancak Mahallesi, Muzaffer İzgü Sok., No:14, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 129. Alsancak Mahallesi, Muzaffer İzgü Sok., No:14, Konak adresindeki konutun cumba saçak alt yüzeyi.

Fotoğraf 130. Alsancak Mahallesi, Muzaffer İzgü Sok., No:14, Konak adresindeki konutun cumba saçak alınlığı.(A. Uçar'dan).

Fotoğraf 131. Alsancak Mahallesi, Muzaffer İzgü Sok., No:14, Konak adresindeki konutun cumba konsolları.

KATALOG NO: 40.

ÇİZİM NO: 43.

FOTOĞRAF NO: 132-136.

ADRES: Alsancak Mahallesi, 1482 Sok., No:18, Konak.

TARİHİ: Giriş açıklığının sövesi üzerinde 1902 tarihi yer almaktadır (Fotoğraf 132).

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kafe olarak kullanılmaktadır.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlıdır. Cephesi tuğla kaplamalıdır. Alt kat asimetric bir düzendedir. Bir yanda taş söveli giriş açıklığı yer alırken diğer yanda taş söveli, demir kepenkli ikiz pencere yer almaktadır. Giriş açıklığı üzerinde dairesel formu, taş söveli, metal şebekeli bir pencere daha bulunmaktadır. Üst katta cumba, cephenin orta aksında yer almaktadır (Fotoğraf 133). Her iki yanına taş söveli, dikdörtgen birer pencere yerleştirilmiştir. Kat ayrımı dış dizisi silme ile sağlanmaktadır. Saçak altı da yine dış dizilerinden oluşan silme ile süslenmiştir.

CUMBA: Üst katta cephenin orta aksında konumlanan ahşap cumba üç bölümlü ve dikdörtgen formudur (Fotoğraf 134, Çizim 43).

Çatı: Üst örtüsü çinko kaplamalıdır.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Akant yaprağı ile başlayıp volütle devam eden ve bir sarkıtle sonlanan içbükey sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Büyük bitkisel kabartmalar yer almaktadır. Köşelerde ise stilize akant yaprakları sekiz köşeli bir yıldızmış gibi düzenlenmiş, merkezleri birer sarkıtle vurgulanmıştır (Fotoğraf 135).

Pencere Üstü: Konsolların arası yatay dikdörtgen panolar biçiminde düzenlenmiştir. Panolarda ajur teknikli bitkisel bezemeler yer almaktadır.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır.. Pencere kemerleri düz bir çizgi halinde başlayıp kıvrımla devam etmektedir. Kemerin tam orta noktasında kilit taşı görünümünde akant yaprağı motifi kabartması yer almaktadır.

Kayıt: Pencere kayıtları üzerindeki kıvrım dallarla bezeli düşey pilasterler, yine kıvrımlı yapraklardan oluşan başlıklarla son bulmaktadır

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Bu panoların merkezine dışa taşkın yapraklı bir çiçek kabartması yerleştirilmiş çevresi kıvrım dallarla süslenmiştir. Panolar arasındaki bölümler de kıvrım dallarla bezenmiştir.

Cumba Alt Yüzeyi: Herhangi bir süsleme görülmemektedir.

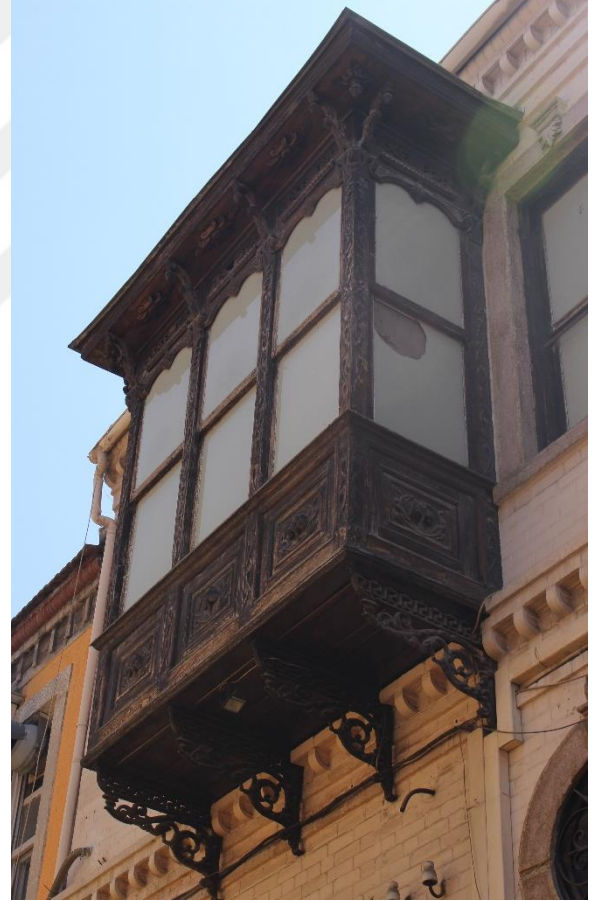
Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallardan oluşan süslemeye sahip dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır (Fotoğraf 136).

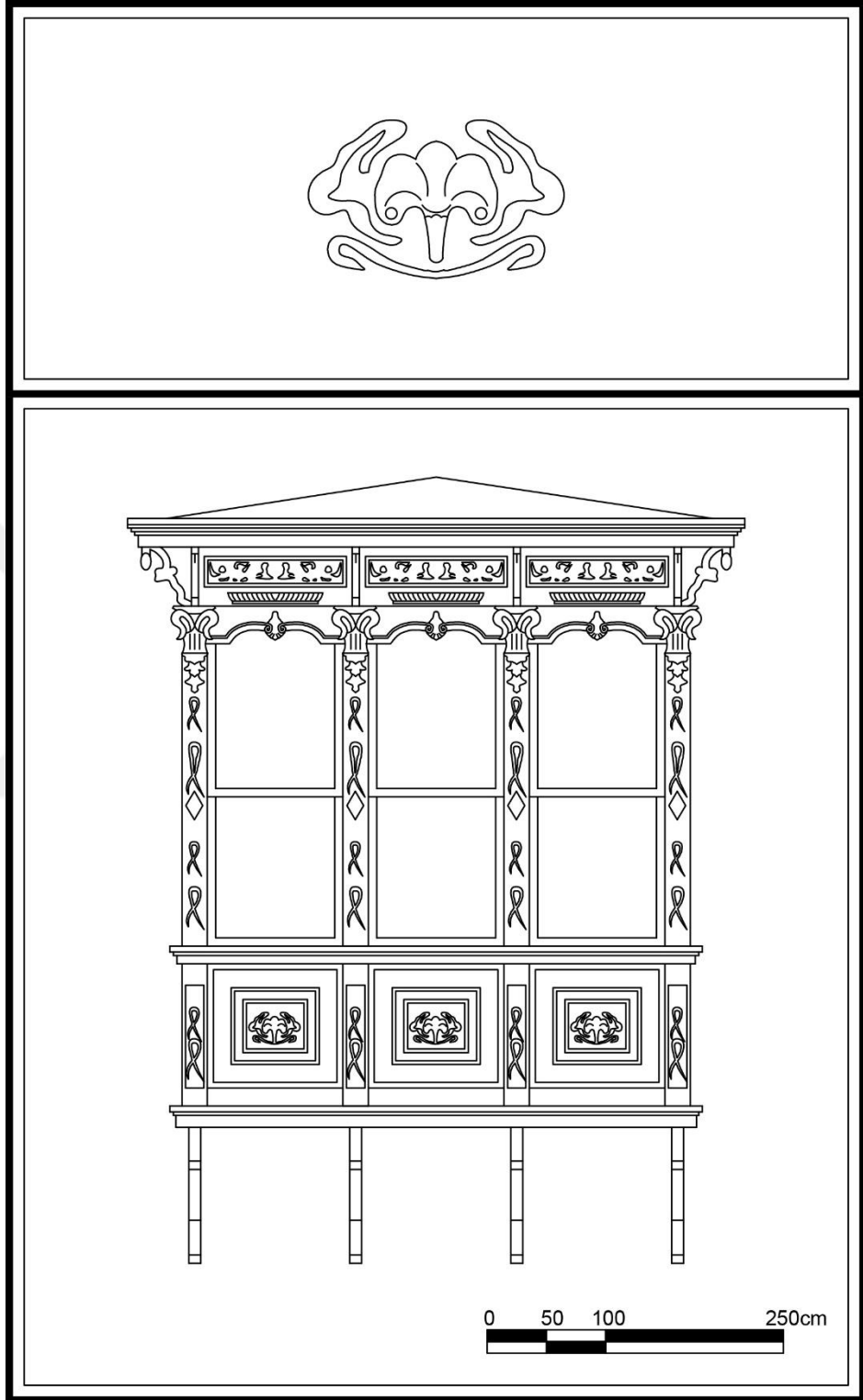
Fotoğraf 132. Alsancak Mahallesi, 1482 Sok., No:18, Konak adresindeki konutun giriş açıklığı.

Fotoğraf 133. Alsancak Mahallesi, 1482 Sok., No:18, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 134. Alsancak Mahallesi, 1482 Sok, No:18, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 43. Alsancak Mahallesi, 1482 Sok., No:18, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 135. Alsancak Mahallesi, 1482 Sok., No:18, Konak adresindeki konutun cumba saçak alt yüzeyi.

Fotoğraf 136. Alsancak Mahallesi, 1482 Sok., No:18, Konak adresindeki konutun cumba korkuluğu.

KATALOG NO: 41.

ÇİZİM NO: 44.

FOTOĞRAF NO: 137-139.

ADRES: Alsancak Mahallesi, Kıbrıs Şehitleri Cad., No:26, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Alt katı tamamen bozulmaya uğramıştır. Dükkân olarak kullanılmaktadır.

YAPI: Köşede konumlanan taş yapı, iki yöne cephe vermektedir. İki katlıdır. Alt katı tamamen değişime uğramıştır. Giriş açıklığı ön cephede cephenin orta aksında yer almaktadır. Üst katta köşede cumba konumlanırken iki yanında söveli, demir kepenkli, dikdörtgen pencereler yer almaktadır (Fotoğraf 137).

CUMBA. İkinci katta köşede yer almaktadır. Çokgen formudur. Dört bölümlüdür (Fotoğraf 138, Çizim 44).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Akant yaprağı ile başlayıp sarkıtle sonlanan içbükey formu dokuz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Kıvrım dallar ve yapraklar içine yerleştirilmiş çiçek kabartmaları yer almaktadır (Fotoğraf 139).

Pencere Üstü: Konsollar arası dikdörtgen panolar şeklinde düzenlenmiştir. Bu dikdörtgen panoların üzerinde dönüşümlü yerleştirilen çok yapraklı çiçek ve yivlerden oluşan bezeme kompozisyonu görülmektedir.

Pencere: Giyotin tipinde altı penceresi bulunmaktadır. Pencerelerden dördü ön cepheye bakarken, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir.

Kayıt: Pencerelemler kayıtları üzerindeki düşey pilasterler yivlidir.

Korkuluk: Düz bir hat halinde değil, cepheli gelmektedir. Dört bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Ahşap korkuluk üzerinde dördü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde altı pano yer almaktadır. Her bir pano, dikdörtgen ikili panolara ayrılmıştır(Fotoğraf 139A).

Cumba Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallardan oluşan süslemeye sahip dökme demir beş konsol cumbayı taşımaktadır.

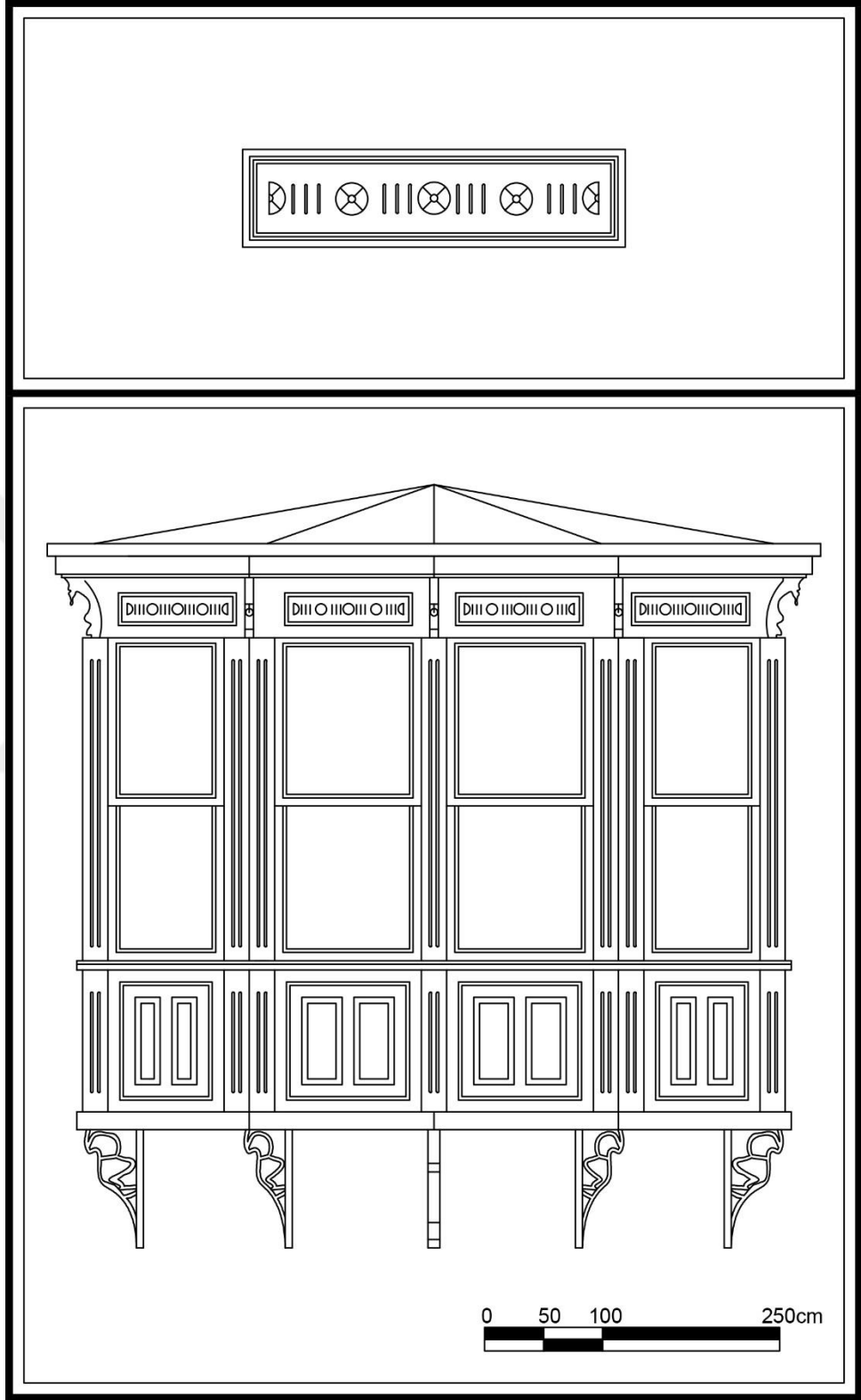

Fotoğraf 137. Alsancak Mahallesi, Kıbrıs Şehitleri Cad., No:26, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 138. Alsancak Mahallesi, Kıbrıs Şehitleri Cad., No:26, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 44. Alsancak Mahallesi, Kıbrıs Şehitleri Cad., No:26, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 139. Alsancak Mahallesi, Kıbrıs Şehitleri Cad., No:26, Konak adresindeki konutun cumba saçağı.

Fotoğraf 139A. Alsancak Mahallesi, Kıbrıs Şehitleri Cad., No:26, Konak adresindeki konutun cumba korkuluğu.

KATALOG NO: 42.

ÇİZİM NO: 45.

FOTOĞRAF NO: 140-143.

ADRES: Alsancak Mahallesi, Kıbrıs Şehitleri Caddesi., No.:29-31A, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Restoran olarak kullanılmaktadır.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlı yapı, köşede konumlanmaktadır. Alt kat, değişime uğramış, dükkâna dönüştürülmüştür. Köşelerde, bosajlı taş kaplamalı bölüm, Toskana başlıklarla sonlanarak pilaster görünümüne bürünmüştür. Üst kat, simetrik düzendedir. Cumba, cepheyi ortalarken iki yanında dikdörtgen formlu birer pencere yer almaktadır (Fotoğraf 140). Kat ayrımı, profilli silme ile sağlanmıştır. Dış dizisi silme ve bir ucu yuvarlatılmış tuğlaların dikdörtgen oluşturacak biçimde yerleştirilmesiyle oluşturulmuş süsleme kompozisyonu saçak altını süslemektedir.

CUMBA: Üst katta cephenin orta aksına ahşap cumba yerleştirilmiştir. Dört bölümlü cumba, dikdörtgen formludur (Fotoğraf 141, Çizim 45).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Volütle başlayan içbükey dokuz konsol ile desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir (Fotoğraf 142).

Pencere Üstü: Konsolların arası yatay dikdörtgen panolar biçiminde düzenlenmiştir. Bu panoların üzeri bezemesizdir.

Pencere: Giyotin tipinde altı penceresi bulunmaktadır. Pencerelerden dördü sokak cephesine bakarken, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir.

Kayıt: Pencerelelerin kayıtları, Toskana başlıklı yivli düşey pilasterlerle süslenmiştir.

Korkuluk: Dört bölümlüdür.Düz bir hat halinde uzanmaktadır.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde dördü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde altı pano yer almaktadır. Bu panolar üzerinde Antik Yunan kaplarını anımsatan vazolar ve bunları çevreleyen stilize bitkisel motifler yer almaktadır (Fotoğraf 143).

Cumba Altı: Süslemesizdir.

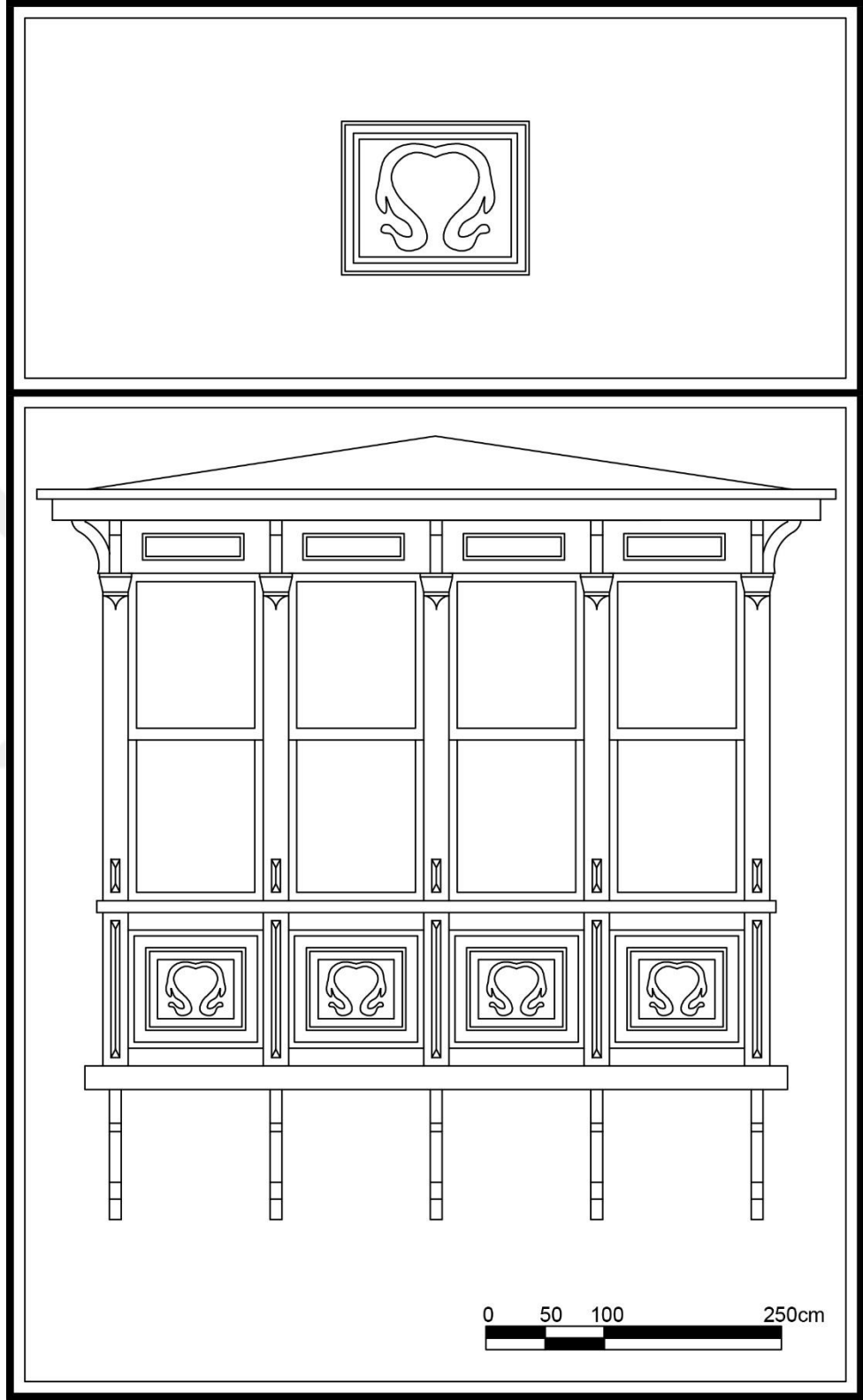
Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallardan oluşan süslemeye sahip dökme demir beş konsol cumbayı taşımaktadır.

Fotoğraf 140. Alsancak Mahallesi, Kibris Şehitleri Caddesi., No.:29-31A, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 141. Alsancak Mahallesi, Kibris Şehitleri Caddesi., No.:29-31A, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 45. Alsancak Mahallesi, Kıbrıs Şehitleri Caddesi., No.:29-31A, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 142. Alsancak Mahallesi, Kıbrıs Şehitleri Caddesi., No.:29-31A, Konak adresindeki cumba saçığı.

Fotoğraf 143. Alsancak Mahallesi, Kıbrıs Şehitleri Caddesi., No.:29-31A, Konak adresindeki konutun cumba korkuluk panosu.

KATALOG NO: 43.

ÇİZİM NO: 46.

FOTOĞRAF NO: 144- 147.

ADRES: Alsancak Mahallesi, Enver Başar Dünder Sok., No:7, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Sanat merkezi olarak kullanılmaktadır.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlı olarak tasarlanmıştır. Çatı odası bulunmaktadır. Bodrum kat seviyesi ve köşeler dışında cephesi sıvalıdır. Bodrum kat seviyesi ve köşeler bosajlı taş kaplamalıdır. Alt kat, asimetrik bir cephe düzenine sahiptir. Cephenin sağında merdivenle ulaşılan derin bir niş içine yerleştirilmiş giriş kapısı yer alırken, diğer yanda taş söveli, dikdörtgen iki pencere yer almaktadır. Üst katta cumba cephenin orta aksında bulunmaktadır (Fotoğraf 144). Her iki yanına dikdörtgen birer pencere yerleştirilmiştir.

CUMBA: Üst katta cephenin orta aksında yer almaktadır. Ahşap malzemeli, üç bölümlü ve dikdörtgen formudur (Fotoğraf 145, Çizim 46).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Sarkıtlı sonlanan içbükey sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Dikdörtgen panolar biçiminde düzenlenmiştir. Dikdörtgen panolar üzerinde çivi başı motifleriyle süslü şeritler yer almaktadır. Köşeleri birer sarkıtlı vurgulanmıştır (Fotoğraf 146).

Pencere Üstü: Dikdörtgen panolarda çivi başı bezemeli süsleme şeritleri yer almaktadır.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır.

Kayıt: Pencerelelerin kayıtları, Korint başlıklarla sonlanan yivli düşey pilasterlerle süslenmiştir.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano bulunmaktadır. Panolar üzerinde hasır örgü deseni ile dolgulandırılmış daha küçük boyda yatay dikdörtgen panolar yer almaktadır. Panolar arasındaki bölümler ise balıksırtı deseni ile süslenmiştir (Fotoğraf 147).

Cumba Alt Yüzeyi: Konsolların arası kıvrım dal ve çiçeklerden oluşan bir bezeme kompozisyonu ile bezenmiştir.

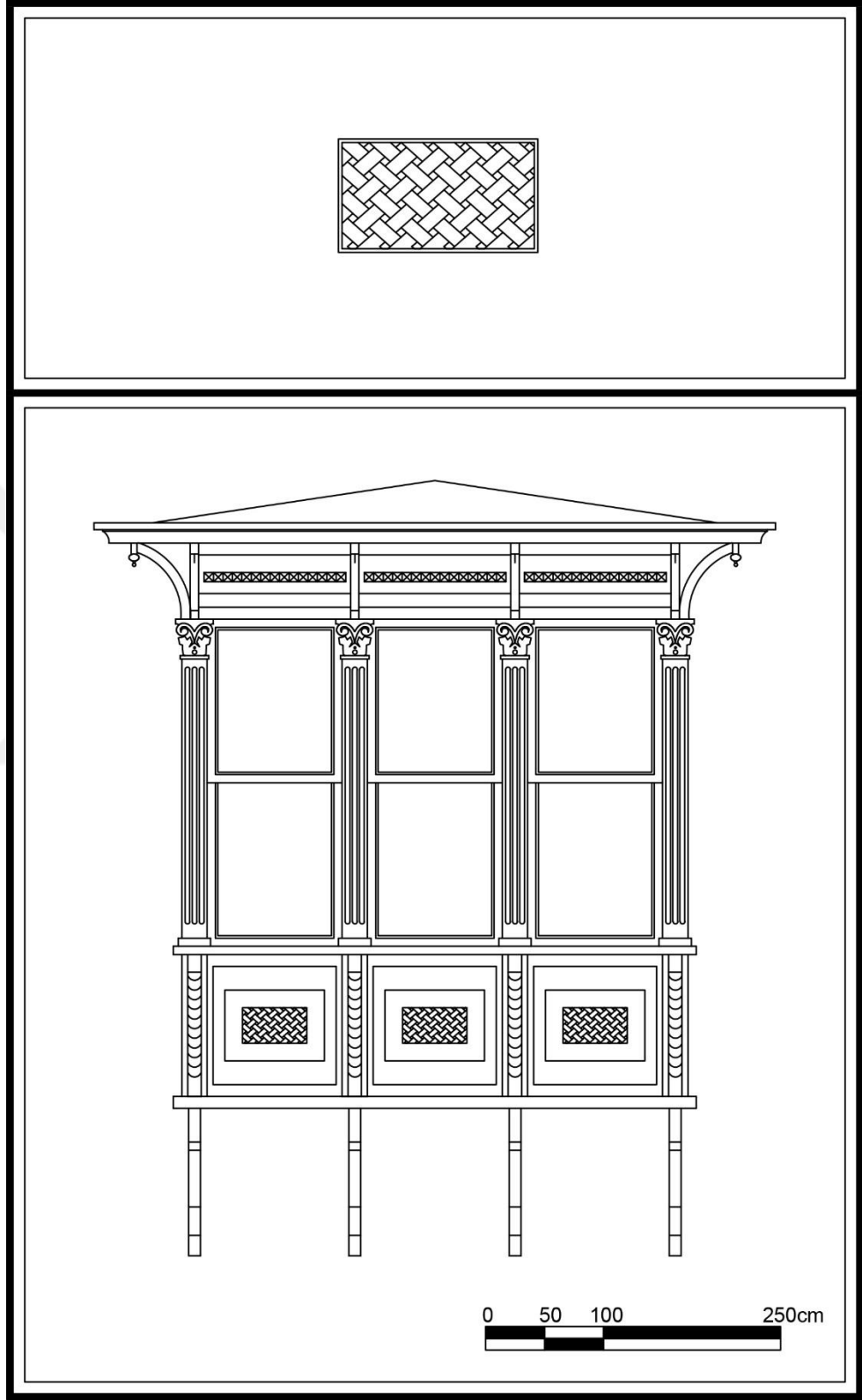
Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallardan oluşan süslemeye sahip dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır.

Fotoğraf 144. Alsancak Mahallesi, Enver Başar Dünder Sok., No:7, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 145. Alsancak Mahallesi, Enver Başar Dünder Sok., No:7, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 46. Alsancak Mahallesi, Enver Başar Dünder Sok., No:7, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 146. Alsancak Mahallesi, Enver Başar Dünder Sok., No:7, Konak adresindeki konutun cumba saçağı.

Fotoğraf 147. Alsancak Mahallesi, Enver Başar Dünder Sok., No:7, Konak adresindeki konutun cumba korkuluğu.

KATALOG NO: 44.

ÇİZİM NO: 47.

FOTOĞRAF NO: 148-150.

ADRES: Alsancak Mahallesi, 1480 Sok., No:4, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Dernek binası olarak işlev görmektedir.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlı bir yapıdır. Cephesi sıvalıdır. Alt kat asimetrik bir cephe düzenine sahiptir. Cephenin solunda derin bir niş içine alınmış, merdivenle ulaşılan giriş kapısı yer alırken, cephenin sağına metal şebekeli, dikdörtgen iki pencere yerleştirilmiştir. Üst kat simetrik bir düzendedir. Cumba, cephenin orta aksında konumlanmaktadır (Fotoğraf 148). Her iki yanına dikdörtgen, ahşap kepenkli birer pencere yerleştirilmiştir. Kat ayrımı, profilli bir silme ile sağlanmaktadır.

CUMBA: Üst katta cephenin orta aksında konumlanan ahşap cumba, üç bölümlü ve dikdörtgen formudur (Fotoğraf 149, Çizim 47).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: İçbükey formlu sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Pencere Üstü: Konsolların arası dikdörtgen panolar biçiminde düzenlenmiştir. Bu panolar üzerinde herhangi bir bezeme görülmemektedir.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Pencereleler, yarıya kadar metal şebekelidir. Üçü ön cepheye bakarken, diğesi ikisi iki yan cephede konumlandırılmıştır.

Kayıt: Pencerelelerin kayıtları üzerine Toskana başlıklı pilasterleler yerleştirilmiştir.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano bulunmaktadır. Bu panoların merkezine baklava dilimi motifleri yerleştirilmiştir. Panolar arasındaki bölümler ise yivlidir (Fotoğraf 150).

Cumba Alt Yüzeyi: Konsollar arasındaki her bölüm bezemesiz panolar olarak düzenlenmiştir.

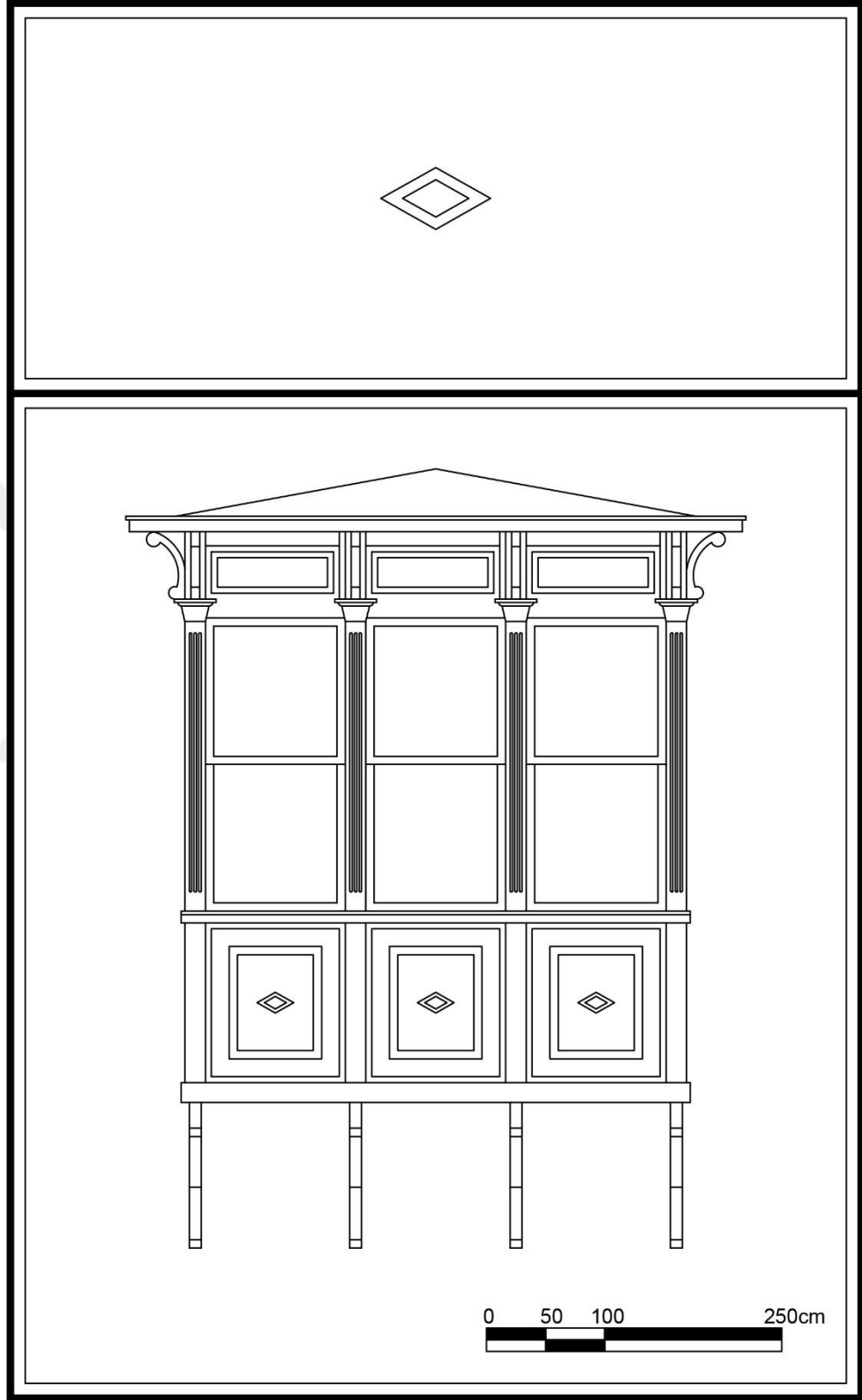
Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallardan oluşan süslemeye sahip dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır. Konsollar, volütle sonlanan “8” biçimli dövme demir eklerle uzatılmıştır.

Fotoğraf 148. Alsancak Mahallesi, 1480 Sok., No:4, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 149. Alsancak Mahallesi, 1480 Sok., No:4, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 47. . Alsancak Mahallesi, 1480 Sok., No:4, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 150. . Alsancak Mahallesi, 1480 Sok., No:4, Konak adresindeki konutun cumba konsolları.

KATALOG NO: 45.

ÇİZİM NO: 48.

FOTOĞRAF NO: 151-155.

ADRES: Alsancak Mahallesi, 1469 Sok., No:6, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Sanat merkezi olarak kullanılmaktadır.

YAPI: Toprağa gömülü bir bodrum kat üzeri iki kattan oluşmaktadır. Alt kat, asimetrik bir cephe düzenine sahiptir. Cephenin sağında niş içine yerleştirilmiş giriş açıklığı yer alır. Soluna ise dikdörtgen formlu iki pencere yerleştirilmiştir. Üst katta simetrik bir cephe düzeni görülmektedir. Cumba cephenin orta aksına yerleştirilmiştir (Fotoğraf 151). İki yanında ahşap kepenkli, dikdörtgen birer pencere bulunmaktadır. Giriş açıklığı ve pencereler stilize palmet biçimli taş tepeliklerle süslüdür. Kat ayrımını profilli bir silme sağlamaktadır. Saçak altı da dış dizisi silme ile çevrelenmiştir.

CUMBA: Üst katta cephenin orta aksında konumlanan ahşap cumba, üç bölümlü ve dikdörtgen formludur (Fotoğraf 152, Çizim 48).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Akant yaprağı bezemeli, sarkıtle sonlanan, içbükey sekiz konsol ile desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Stilize akant yaprakları ile süslenmiştir.

Pencere Üstü: Konsolların arasında ajur teknikli bitkisel süslemeli panolar yer almaktadır (Fotoğraf 153).

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi vardır. Pencerelelerden üçü ön cepheye, diğer ikisi iki yan cepheye bakmaktadır. Pencere kemerlerinin akant yaprağı motifli kilit taşı görünümlü kabartmaları bulunmaktadır.

Kayıt: Pencerelelerin kayıtları üzerine akant yaprağı ile başlayıp Korint başlıklarla sonlanan pilasterler yerleştirilmiştir.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano bulunmaktadır. Bu panoların üzerinde “Yeşil Adam” figürü bulunan küçük dikdörtgen çerçeveler yer almaktadır (Fotoğraf 154, 155).

Cumba Alt Yüzeyi: Konsollar arasındaki her bölüm dikdörtgen ikili panolar şeklinde düzenlenmiştir. Panoların merkezine bitkisel süslemeli kartuşlar yerleştirilmiştir.

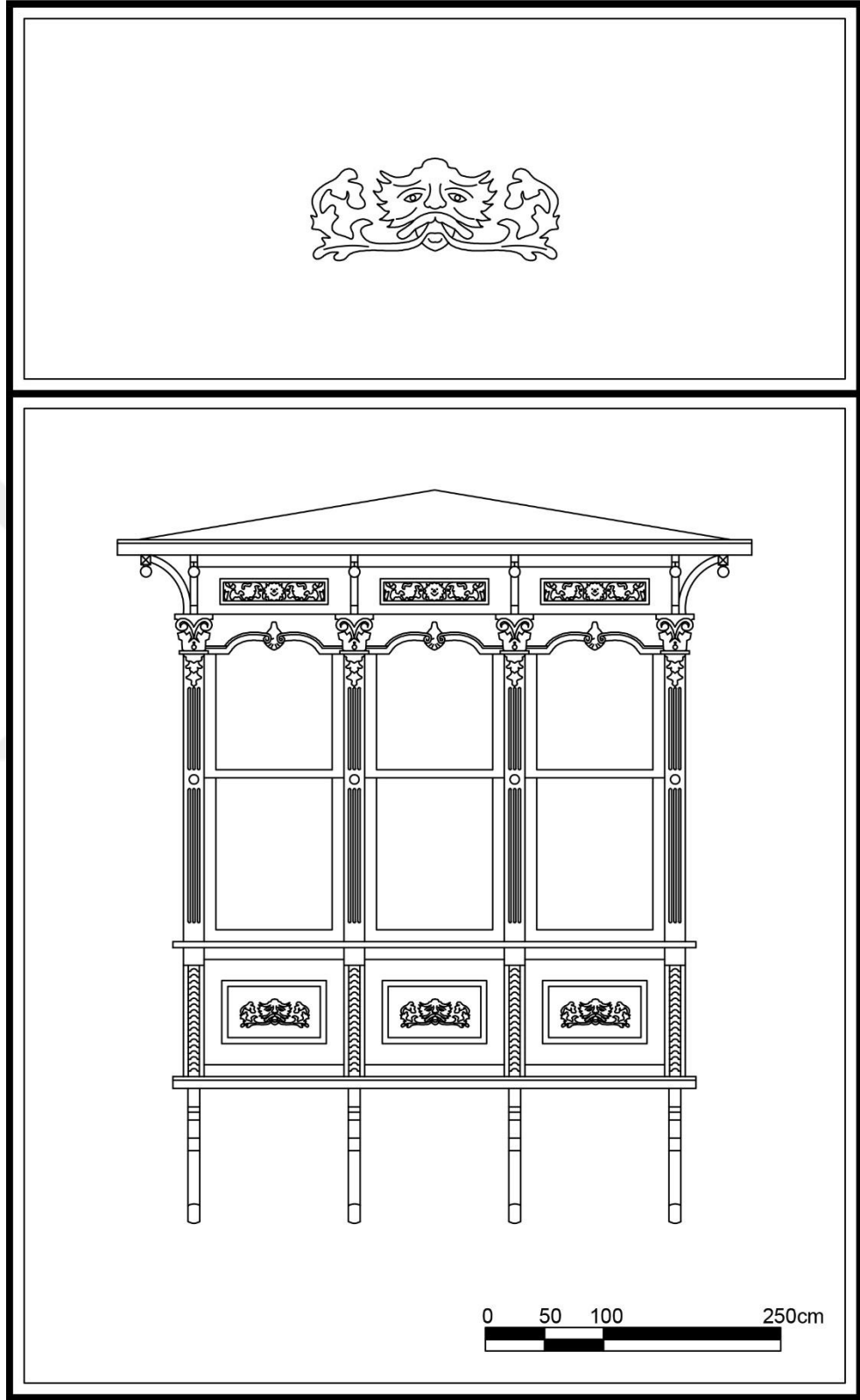
Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallardan oluşan süslemeye sahip dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır.

Fotoğraf 151. Alsancak Mahallesi, 1469 Sok., No:6, Konak.
konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 152. Alsancak Mahallesi, 1469 Sok., No:6, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 48. Alsancak Mahallesi, 1469 Sok., No:6, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 153. Alsancak Mahallesi, 1469 Sok., No:6, Konak adresindeki konutun cumba saçak alt yüzeyi.

Fotoğraf 154. Alsancak Mahallesi, 1469 Sok., No:6, Konak adresindeki konutun cumba korkuluğu.

Fotoğraf 155. Alsancak Mahallesi, 1469 Sok., No:6, Konak adresindeki konutun cumba korkuluk panosu.

KATALOG NO: 46.

ÇİZİM NO: 49.

FOTOĞRAF NO: 156-159.

ADRES: Alsancak Mahallesi, Atatürk Cad., No: 364 A, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Restoran olarak kullanılmaktadır.

YAPI: İki katlı taş yapının cephesi, pencerelerin alt bölümü dışında sıvalıdır. Pencerelerin alt bölümü mermer kaplamadır. Alt katta yuvarlak kemerli giriş açıklığı, yapıyı ortalamaktadır. Giriş açıklığının her iki yanında düz atkılı, taş söveli, dikdörtgen ikişer pencere yer alır. Pencereler ve giriş açıklığının akant yaprağı biçiminde kilit taşı görünümlü kabartması bulunmaktadır. Üst katta cephe, Toskana başlıklı pilaster ile ikiye bölünmüştür. Cumba, cephenin solunda taş söveli, taş korkuluklu, dikdörtgen iki pencere arasında konumlanmıştır (Fotoğraf 156).

CUMBA: Üst katta cephenin solunda yer alan taş cumba, üç bölümlü ve dikdörtgen formudur (Fotoğraf 157, Çizim 49).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Oldukça geniş tutulmuştur. Sarkıtlı başlayan “C” kıvrımlı altı konsol ile desteklenmektedir. Sarkıtların çoğu düşmüştür.

Saçak Alt Yüzeyi: Çevresi bitkisel bezemeli içi boş kartuşlar yer almaktadır (Fotoğraf 158).

Saçak altı: Konsolların arası iki sıra dikdörtgen pano olarak düzenlenmiştir. Bu bölümdeki panolarda da saçak alt yüzeyi gibi çevresi bitkisel bezemeli içi boş kartuşlar yer almaktadır.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır.

Kayıt: Pencere kayıtlarının üzeri sade tutulmuştur.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano bulunmaktadır. Panoların üzeri bezemesizdir.

Cumba Alt Yüzeyi: Süsleme görülmemektedir.

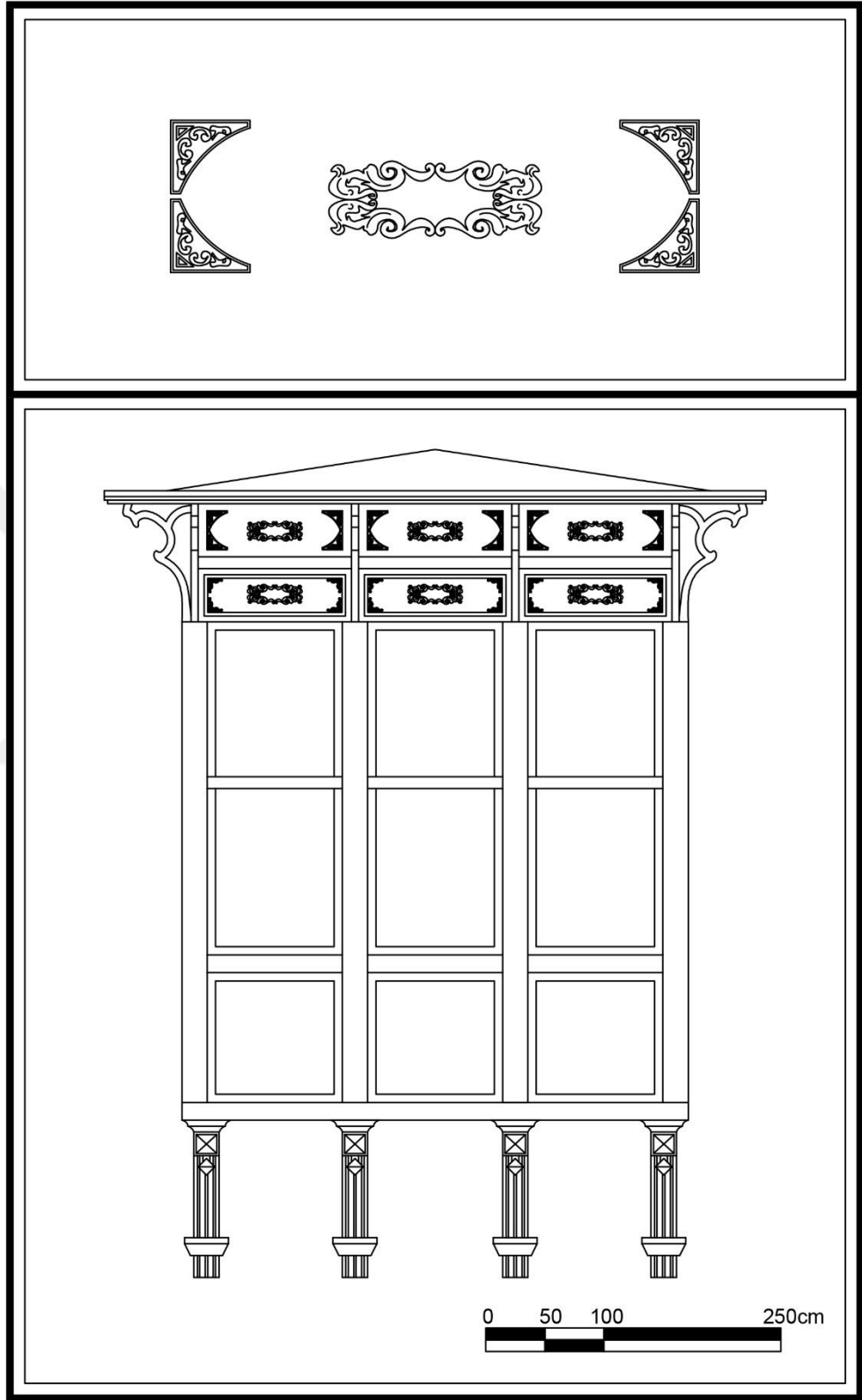
Konsol: Dört mermer konsol cumbayı taşımaktadır. Süsleme kompozisyonunun ana ögesi volüttür. İçinden zarif yapraklarla bezeli ince dallar çıkan volütün, zemine bakan yüzeyi yivli düzenlenmiştir. Konsollar, zar biçiminde sonlanmaktadır. Zarın zemine bakan yüzü sarkıtle, diğer yüzleri çivi başı motifleriyle süslenmiştir (Fotoğraf 159).

Fotoğraf 156. Alsancak Mahallesi, Atatürk Cad., No: 364 A, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 157. Alsancak Mahallesi, Atatürk Cad., No: 364 A, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 49.. Alsancak Mahallesi, Atatürk Cad., No: 364 A, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 158. Alsancak Mahallesi, Atatürk Cad., No: 364 A, Konak adresindeki konutun cumba saçak alt yüzeyi.

Fotoğraf 159. Alsancak Mahallesi, Atatürk Cad., No: 364 A, Konak adresindeki konutun cumba konsolları.

KATALOG NO: 47.

ÇİZİM NO: 50.

FOTOĞRAF NO: 160- 163.

ADRES: Alsancak Mahallesi, Atatürk Cad., No: 362, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı devam etmektedir.

YAPI: Bodrum üzeri iki katlı yapının bir bölümü içeri çekilmiştir. Giriş açıklığı içeri çekilen bölümde yer almaktadır. Yapı, bodrum kat seviyesi hariç taş kaplamadır. Bodrum kat seviyesinde mermer kaplama kullanılmıştır. Dışa taşkın bölümün alt katında düz atkılı, mermer söveli üçüz pencere yanında yine düz atkılı, mermer söveli bir pencere yer almaktadır. Dışa taşkın bölümün üst katında solda cumba, sağda küçük bir balkon konumlanmıştır (Fotoğraf 160). Kat ayrımı, stilize palmetlerden oluşan silme ile vurgulanmaktadır. Üst kat köşeleri, pilasterlerle belirginleştirilmiştir.

CUMBA: Dışa taşkın bölümün üst katında solda yer almaktadır. Dikdörtgen formlu, üç bölümlü ve taş malzemelidir. Orta bölüm geniş tutulmuştur. Üzerinde üçgen alınlık yer almaktadır. Alınlığın kenarları çivi başı motifleriyle bezenmiştir. Oldukça süslü bir örnektir (Fotoğraf 161, Çizim 50).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Dar tutulmuştur. Kenarları çivi başı motifleriyle bezenmiştir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Pencere Üstü: İki bölümlü düzenlenmiştir(Fotoğraf 162). Alt bölümde yatay dikdörtgen pencereler ve ortada akant yaprağı biçiminde başlayıp uç kısmı volütle biten dekoratif iki konsolun sınırlandığı küçük dikdörtgen üç pencere yer almaktadır. Üst bölümde ise üç

sıra süsleme şeridi dikkati çeker. En altta soyut şekillerden oluşan süsleme şeridi, onun üstünde dış dizisi süsleme şeridi ve en üstte yumurta dizisinin oluşturduğu süsleme şeridi yer almaktadır. Yumurta dizisi bezeme, hem küçük pencereleri çevrelemekte hem küçük pencerelerin alt bölümdeki giyotin pencerelerden ayrıldığı bölümü vurgulamaktadır.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Ortada yer alan pencerenin boyutu diğerlerine oranla daha büyüktür.

Kayıt: Pencerelerin kayıtları üzerine pilasterler yerleştirilmiştir. Yivli pilasterler, volüt ve yumurta dizisi ile bezeli İyon başlıklarla taçlanmaktadır.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano bulunmaktadır. Panolardan ortadaki kendi içinde üç kare panoya daha ayrılmıştır. Bu küçük panolar çok yapraklı çiçekler ile süslenmiştir. Diğer panolarda yivli bir düzenleme görülmektedir.

Cumba Alt Yüzeyi: Süslemesizdir.

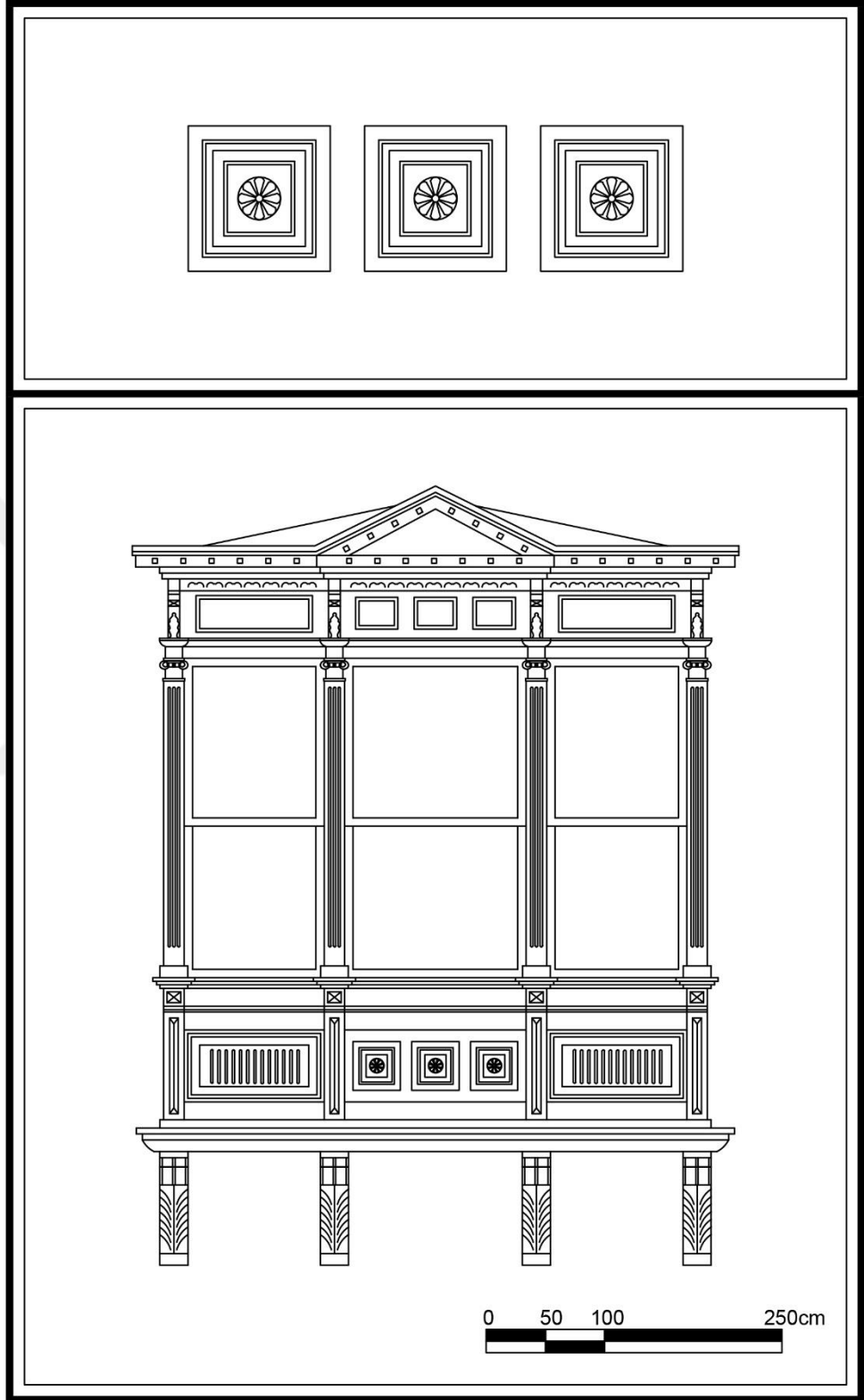
Konsol: “S” kıvrımlı dört mermer konsol cumbayı taşımaktadır. “S” motifi, volütle başlayıp volütle sonlanmaktadır. Volütlerin içinden yaprak ve çiçekle bezeli zarif dallar çıkmaktadır (Fotoğraf 163).

Fotoğraf 160. Alsancak Mahallesi, Atatürk Cad., No: 362, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 161. Alsancak Mahallesi, Atatürk Cad., No: 362, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 50. Alsancak Mahallesi, Atatürk Cad., No: 362, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 162. Alsancak Mahallesi, Atatürk Cad., No: 362, Konak adresindeki konutun cumba pencere üstü.

Fotoğraf 163. Alsancak Mahallesi, Atatürk Cad., No: 362, Konak adresindeki konutun cumba konsolları.

KATALOG NO: 48.

ÇİZİM NO: 51.

FOTOĞRAF NO: 164- 167.

ADRES: Alsancak Mahallesi, 1462 Sok.(Yüzbaşı Şerafettin Bey Sok.), No:2, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kurs merkezi olarak kullanılmaktadır.

YAPI: İki katlı olarak inşa edilmiş yapının ara katı da bulunmaktadır. Yapının cephesi sıvalıdır. Alt kat, dükkân olarak kullanılmaktadır. Ara katta dikdörtgen iki pencere yer almaktadır. Üst katta cumba, cephenin orta kısmında konumlanmıştır (Fotoğraf 164). Her iki yanına ahşap kafesli, dikdörtgen iki pencere yerleştirilmiştir. Saçak altı, dış dizisi silme ile bezelidir.

CUMBA: Üst katta cephenin orta kısmında konumlanmaktadır. Üç bölümlü, çokgen formlu ve ahşap malzemelidir (Fotoğraf 165, Çizim 51).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Eğimlidir. Sarkıtlı sonlanan içbükey on konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Pencere Üstü: İki bölümlü düzenlenmiştir. İki bölümde de benzer süsleme kompozisyonu uygulanmıştır. Alt bölümde kıvrım dallar ortasına çok yapraklı çiçek bezemeleri yerleştirilmiştir. Üst bölümde ise dikdörtgen panolar yine kıvrım dallarla süslenmiştir. Bu defa kıvrım dallar ortasında oval bir motif yer almaktadır (Fotoğraf 166).

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Orta pencere diğerlerine göre daha büyük boyutludur.

Kayıt: Pencerelemin kayıtları üzerine Korint başlıklarla sonlanan pilasterler yerleştirilmiştir. Pilasterler, saçak altı konsolları ile bütünleşmiş izlenimi yaratmaktadır.

Korkuluk: Ön yüzü düz bir hat halinde değil köşeli gelmektedir. Eğim yaratılmıştır. Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano bulunmaktadır. Panolarda “8” den geliştirilen bir bezeme uygulanmıştır. Yatay konumlandırılmış “8”ler yapraklarla bezenmiştir (Fotoğraf 167).

Cumba Alt Yüzeyi: Sıva ile kapatılmıştır.

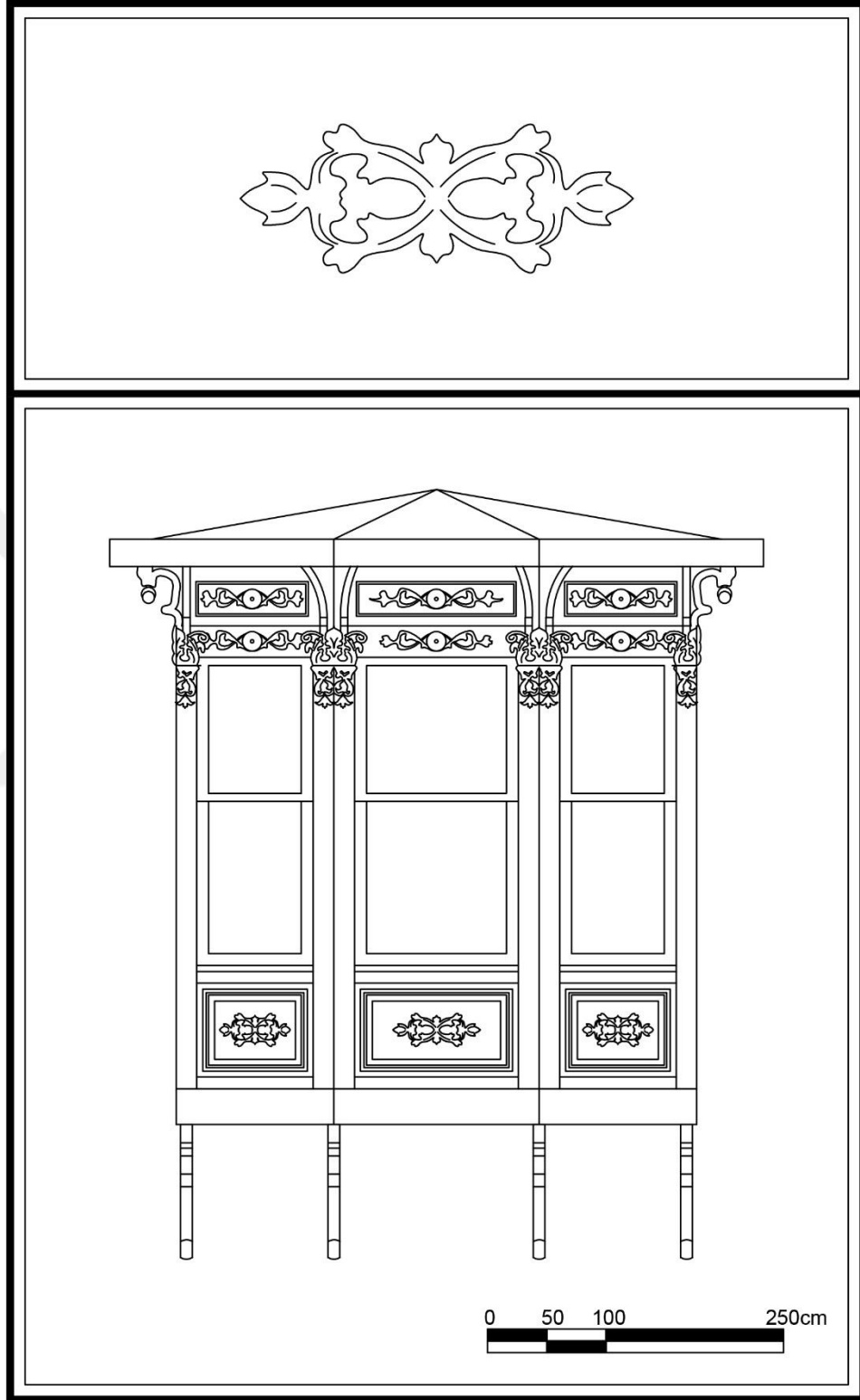
Konsol: Kıvrım dallarla süslü dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır. Konsollardan ikisi volüt biçimli dövme demir eklerle uzatılmıştır.

Fotoğraf 164. Alsancak Mahallesi, 1462 Sok.(Yüzbaşı Şerafettin Bey Sok.), No:2, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 165. Alsancak Mahallesi, 1462 Sok.(Yüzbaşı Şerafettin Bey Sok.), No:2, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 51. Alsancak Mahallesi, 1462 Sok.(Yüzbaşı Şerafettin Bey Sok.), No:2, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 166. Alsancak Mahallesi, 1462 Sok.(Yüzbaşı Şerafettin Bey Sok.), No:2, Konak adresindeki konutun saçağı.

Fotoğraf 167. Alsancak Mahallesi, 1462 Sok.(Yüzbaşı Şerafettin Bey Sok.), No:2, Konak adresindeki konutun cumba korkuluğu.

KATALOG NO: 49.

ÇİZİM NO: 52.

FOTOĞRAF NO: 168- 171.

ADRES: Alsancak Mahallesi, 1462 Sok., No:48, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kullanılmamaktadır.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlıdır. Cephesi yeşil taş kaplamadır. Alt katta cephenin solunda taş söveli, dikdörtgen biçimli giriş açıklığı yer almaktadır. Birkaç basamakla cepheden içeri çekilmiştir. Giriş açıklığının yanında taş söveli, demir kepenkli, dikdörtgen iki pencere mevcuttur. Pencereilerin altında panolar oluşturulmuştur. Panoların içi hasır örgü deseniyle dolgulandırılmıştır. Üst katta cumba, cepheyi ortalamaktadır (Fotoğraf 168). Her iki yanına ahşap kepenkli birer pencere yerleştirilmiştir. Kat ayrımı profilli silme ile sağlanmaktadır. Köşeler, Toskana başlıklı pilasterler ile vurgulanmıştır. Saçak altında dış dizisi silme dolaşmaktadır. Dış dizisi silmenin altında havalandırma amaçlı küçük açıklıklar yer alır.

CUMBA: Üst katta cepheyi ortalayan ahşap cumba, üç bölümlü ve dikdörtgen formludur (Fotoğraf 169, Çizim 52).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Saçak, akant yaprağı ile başlayıp sarkıtle sonlanan içbükey sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Panolar biçiminde düzenlenmiştir. Panolarda ince dallar ortasına yerleştirilmiş çiçekten oluşan bezeme çerçeveler içine alınmıştır. Panoların altında ise yumurta dizilerinden oluşan süsleme şeridi bulunmaktadır (Fotoğraf 170).

Pencere Üstü: Konsolların arası dikdörtgen panolar şeklinde düzenlenmiştir. Dikdörtgen panolar, kıvrım dallarla bezenmiştir.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Pencerelelerden üçü sokak cephesine bakarken, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir.

Kayıt: Pencere kayıtları, Korint başlıklarla sonlanan pilasterlerle süslenmiştir.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano bulunmaktadır. Panolar üzerinde hasır örgü deseniyle dolgulandırılmış küçük dikdörtgen çerçeveler yer almaktadır.

Cumba Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

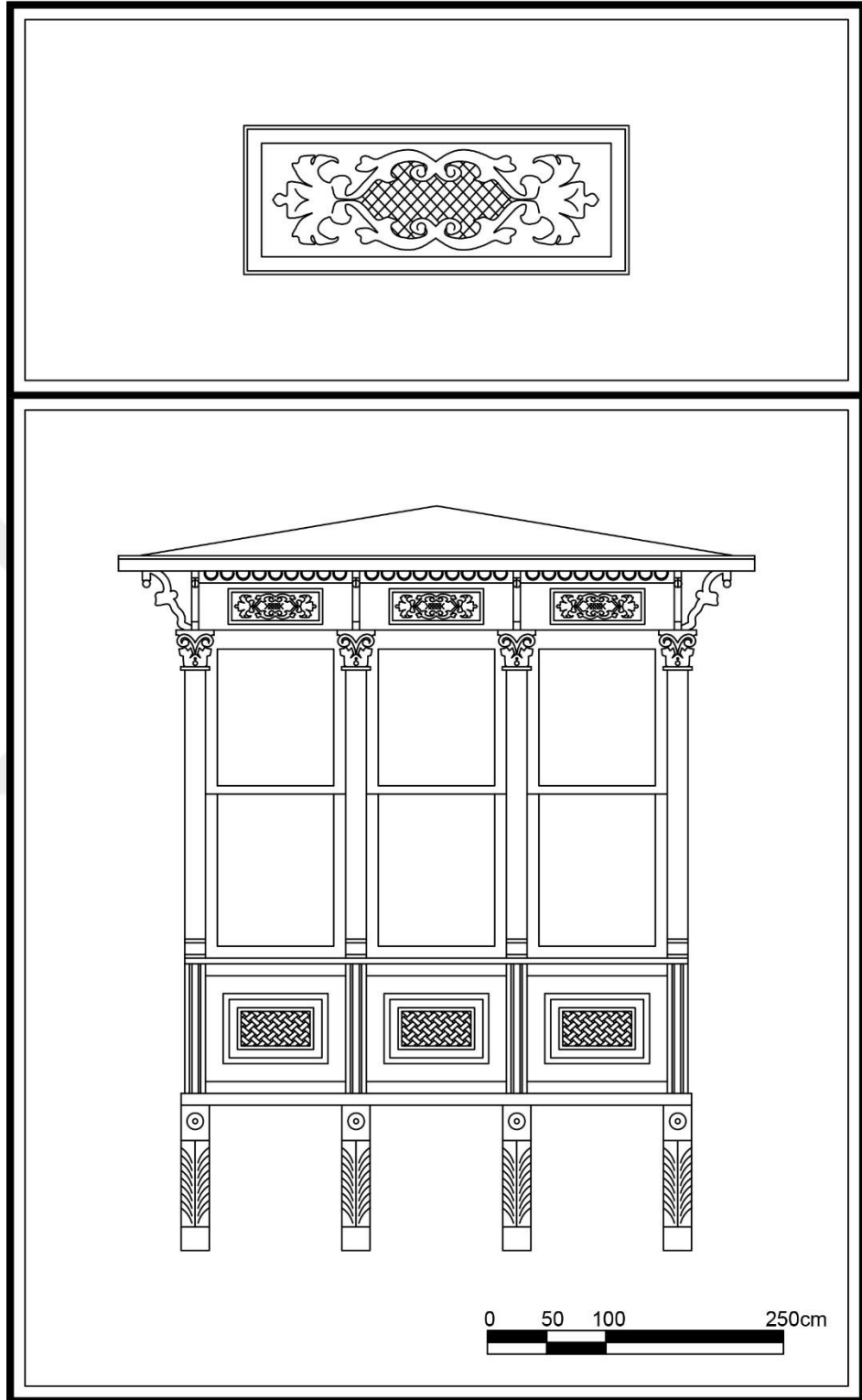
Konsol: Dört adet konsol cumbayı taşımaktadır. Konsolların malzemesi tam olarak bilinmemektedir. Volütten geliştirilen bir bezeme kompozisyonu görülür. Çok yapraklı bir çiçekle başlayan volütlerin içinden ince bitkiler çıkmaktadır. Konsolun zemine bakan iç yüzeyi akant yaprağı bezemelidir. Konsol, zar biçiminde sonlanmıştır (Fotoğraf 171).

Fotoğraf 168. Alsancak Mahallesi, 1462 Sok., No:48, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 169. Alsancak Mahallesi, 1462 Sok., No:48, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 52. Alsancak Mahallesi, 1462 Sok., No:48, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 170. Alsancak Mahallesi, 1462 Sok., No:48, Konak adresindeki konutun cumba saçağı.

Fotoğraf 171. Alsancak Mahallesi, 1462 Sok., No:48, Konak adresindeki konutun cumba konsolları.

KATALOG NO: 50.

ÇİZİM NO: 53.

FOTOĞRAF NO: 172-175.

ADRES: Alsancak Mahallesi, 1462 Sok., No:50-52A Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kullanılmamaktadır.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlıdır. Cephesi taş kaplamadır. Yapının her iki katına ayrı girişlerle ulaşılmaktadır. Girişler cephenin iki yanına yerleştirilmiştir. Hem alt hem üst kat simetrik bir cephe düzenine sahiptir. Alt katta cephe ortasında söveli, demir kepenkli ikiz pencere yer almaktadır. İkiz pencerenin altında bezemeli kare panolar oluşturulmuştur. Üst katta cumba, cephenin orta aksında konumlanmaktadır (Fotoğraf 172). Her iki yanına ahşap kepenkli birer pencere yerleştirilmiştir. Bu pencerelerin altında da panolar yer almaktadır.

CUMBA: Üst katta cephenin orta aksında konumlanan ahşap cumba, üç bölümlü ve dikdörtgen formudur (Fotoğraf 173, Çizim 53).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Volütle başlayıp akant yaprağı ile devam eden ejder figürlü içbükey sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesiz dikdörtgen panolar biçiminde düzenlenmiştir.

Pencere Üstü: Dikdörtgen panolar şeklinde düzenlenmiştir. Bu panolar üzerinde at nalı biçiminde oyma süslemeler mevcuttur.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Pencerelerden üçü ön cepheye bakarken, diğer ikisi iki yan cephede yer almaktadır.

Kayıt: Pencere kayıtları üzerine Korint başlıklarla sonlanan yivli pilasterler yerleştirilmiştir.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Panolar üzerinde armudi formda istiridye kabuğu motifleri yer almaktadır. İstiridye kabukları kıvrımla sonlandırılmıştır. İstiridye kabuklarını stilize akant yaprakları çevrelemektedir. Panolar arasındaki bölümler yuvarlaklar ve bitkisel motiflerle süslenmiştir (Fotoğraf 175).

Cumba Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

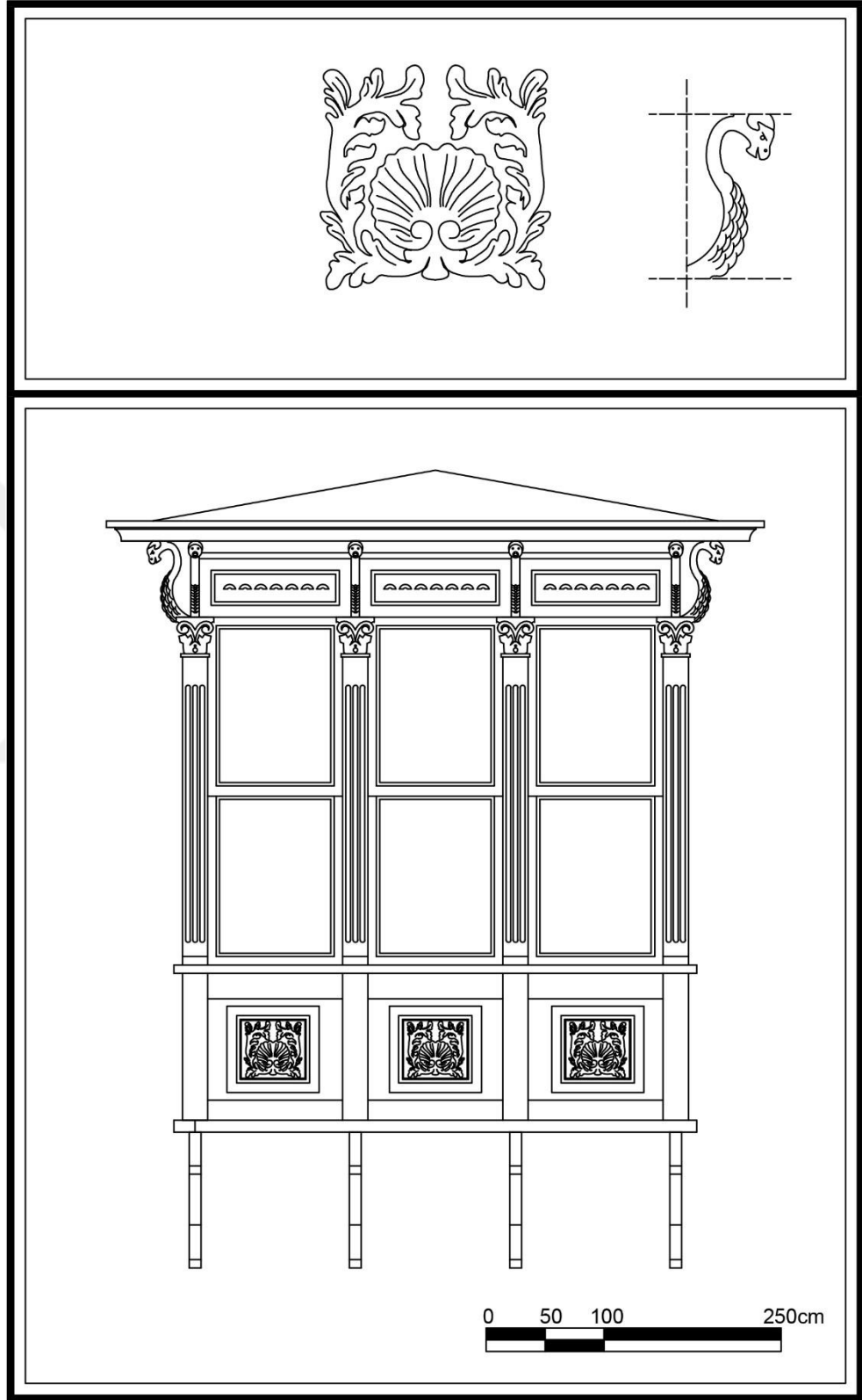
Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallarla süslü dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır.

Fotoğraf 172. Alsancak Mahallesi, 1462 Sok., No:50-52A Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 173. Alsancak Mahallesi, 1462 Sok., No:50-52A Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 53. Alsancak Mahallesi, 1462 Sok., No:50-52A Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 174.. Alsancak Mahallesi, 1462 Sok., No:50-52A Konak adresindeki konutun cumba saçağı.

Fotoğraf 175. Alsancak Mahallesi, 1462 Sok., No:50-52A Konak adresindeki konutun cumba korkuluk panosu.

KATALOG NO: 51.

ÇİZİM NO: 54.

FOTOĞRAF NO: 176- 179.

ADRES: Alsancak Mahallesi, 1460 Sok., No:33-35, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı devam etmektedir.

YAPI: Köşede konumlanmaktadır. Üç katlıdır. Çatı odası bulunmaktadır. Alt katı dükkân, üst katları konut olarak tasarlanmıştır. Dükkâna giriş ön cepheden, konuta giriş yan cepheye yerleştirilmiş giriş kapısından sağlanmaktadır. İkinci katta ön cephede bir balkon, yan cephede de yine bir balkon ve basık kemerli demir kepenkli pencereler yer almaktadır. Üçüncü katta balkon ile yan yan konumlanmış cumba mevcuttur (Fotoğraf 176). Yan cephede ahşap kepenkli beş pencere mevcuttur. Kat ayrımı ve saçak altı döşeme karolarından oluşan silme ile vurgulanmıştır.

CUMBA: Üçüncü katın ön cephesinde yer almaktadır. Üç bölümlü, çokgen formu ve ahşap malzemelidir (Fotoğraf 177, Çizim 54).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Eğimlidir. Volütle başlayıp akant yaprağı ile devam eden içbükey sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Panolar şeklinde düzenlenmiştir. Panolarda stilize akant yapraklarının merkezinin sarkıtla vurgulandığı bir bezeme görülmektedir (Fotoğraf 178).

Pencere Üstü: Konsolların arası dikdörtgen panolar şeklinde düzenlenmiştir. Bu panolar üzerinde ajur teknikli bitkisel bezemeler ve yivler yer almaktadır.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Pencereleden üçü ön cepheye bakarken, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir.

Kayıt: Pencere kayıtları üzerine Korint başlıklarla taçlanan pilasterler yerleştirilmiştir. Pilasterlerin bitkisel bezemeli süslemelerinden büyük bir kısmı düşmüştür.

Korkuluk: Düz bir hat halinde değil, cepheli gelmektedir.

Süsleme Panosu: Panolar bezemesiz yüzeyler olarak bırakılmıştır.

Cumba Alt Yüzeyi: Herhangi bir süsleme görülmemektedir.

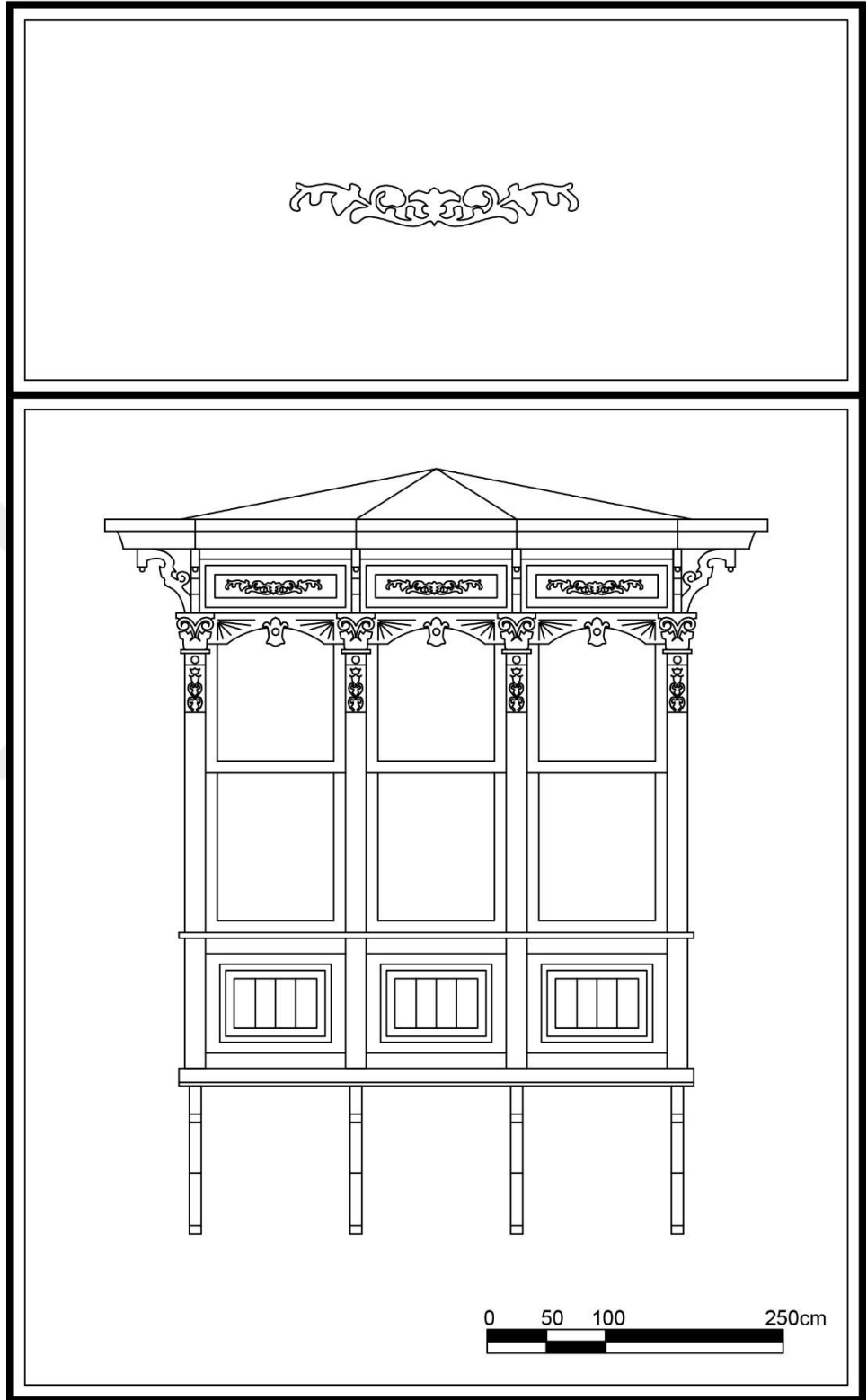
Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallarla süslü dökme demir sekiz konsol, cumba ve balkonu taşımaktadır. Konsollardan bazıları ”8” biçimli basit eklerle uzatılmıştır (Fotoğraf 179).

Fotoğraf 176. Alsancak Mahallesi, 1460 Sok., No:33-35, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 177. Alsancak Mahallesi, 1460 Sok., No:33-35, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 54. Alsancak Mahallesi, 1460 Sok., No:33-35, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 178. Alsancak Mahallesi, 1460 Sok., No:33-35, Konak adresindeki konutun cumba saçağı.

Fotoğraf 179. Alsancak Mahallesi, 1460 Sok., No:33-35, Konak adresindeki konutun cumba konsolu.

KATALOG NO: 52.

ÇİZİM NO: 55.

FOTOĞRAF NO: 180-184.

ADRES: Alsancak Mahallesi, 1460 Sok., No:35, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı devam etmektedir.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlı bir yapıdır. Cephesi sıvalıdır. Alt katta bir yanda cepheden biraz içeri çekilmiş giriş kapısı konumlanmaktadır. Diğer yana ahşap kepenkli iki pencere yerleştirilmiştir. Üst katta cumba cephenin orta aksında bulunmaktadır (Fotoğraf 180). Her iki yanına dikdörtgen iki pencere yerleştirilmiştir. Kat ayrımı, profilli bir silme ile sağlanmaktadır. Saçak altında karosiman bordür dikkati çekmektedir.

CUMBA: Üst katta yer almaktadır. Cephenin tam ortasında konumlanmıştır. Üç bölümlü, çokgen formlu ve ahşap malzemelidir (Fotoğraf 181, Çizim 55).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Eğimli saçak, oldukça geniş tutulmuştur. Volütle başlayıp akant yaprağı ile devam eden ve sarkıtle sonlanan içbükey sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Panolar biçiminde düzenlenmiştir. Bu panolar üzerinde akant yapraklarının merkezinin birer sarkıtle vurgulandığı görülmektedir. Köşelerde de yine akant yaprakları sekiz köşeli bir yıldızmış gibi düzenlenmiş ve merkezleri birer sarkıtle vurgulanmıştır (Fotoğraf 182).

Pencere Üstü: Konsolların arası dikdörtgen panolar şeklinde düzenlenmiştir. Bu panolar, ajur tekniği ile oluşturulmuş kıvrım dallar ve yivlerle süslenmiştir.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır.

Kayıt: Pencere kayıtları üzerine Korint başlıklı pilasterler yerleştirilmiştir. Pilasterlerin hemen altındaki küçük bir bölümde bitkisel bezeme görülmektedir.

Korkuluk: Düz bir hat halinde değil, köşeli gelmektedir. Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerindeki dikdörtgen panolarda stilize akant yapraklarıyla çevrelenmiş insan maskaları yer almaktadır. İnsan maskalarının başlıkları bulunmaktadır. Yanakları üzerinde başlayan kanat gibi tasvir edilmiş kulaklarıyla bu badem gözlü insan figürleri, panoları oldukça farklı ve dikkat çekici hale getirmektedir (Fotoğraf 183, 184).

Cumba Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

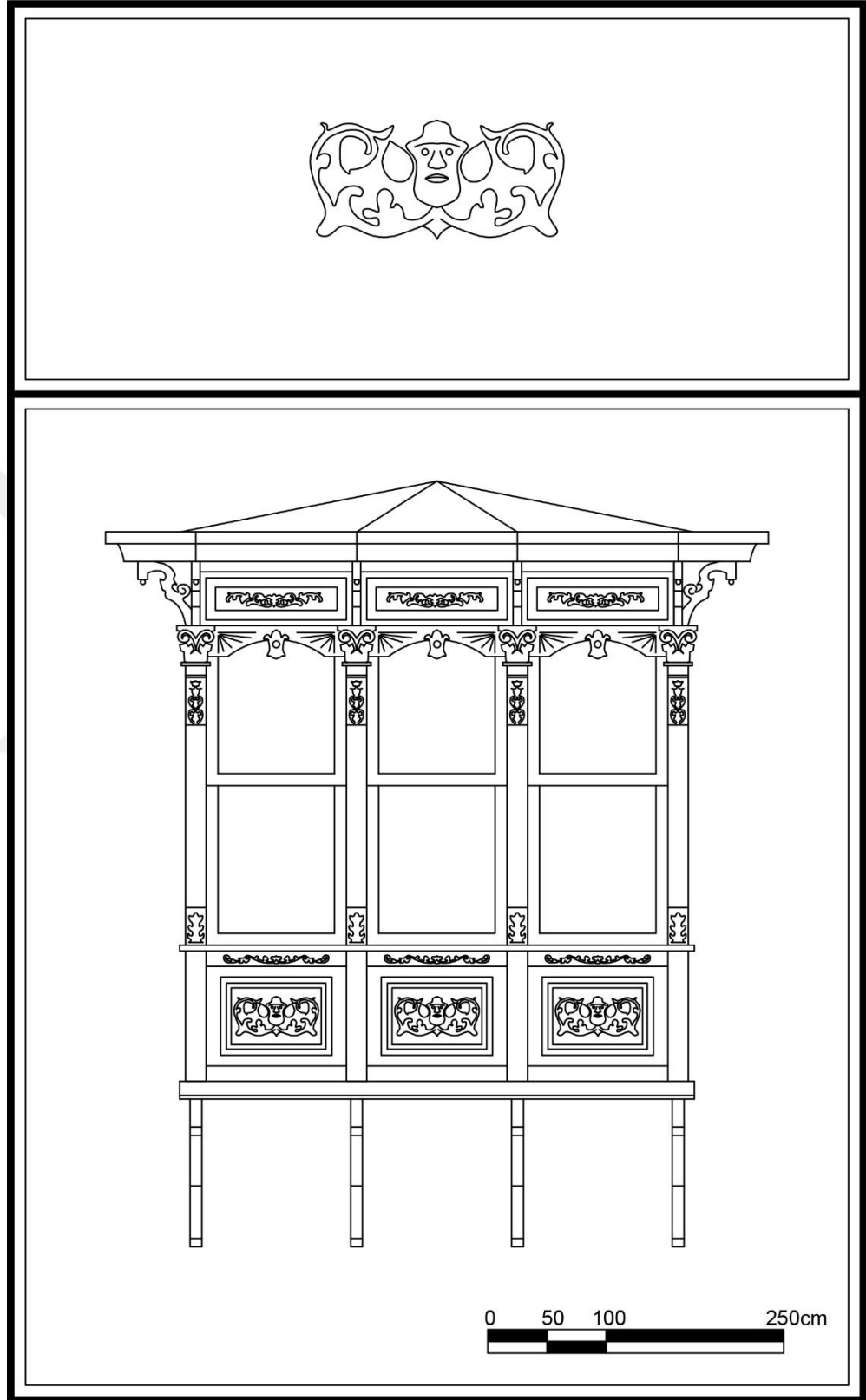
Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallarla süslü dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır.

Fotoğraf 180. Alsancak Mahallesi, 1460 Sok., No:35, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 181. Alsancak Mahallesi, 1460 Sok., No:35, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 55. Alsancak Mahallesi, 1460 Sok., No:35, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 182. Alsancak Mahallesi, 1460 Sok., No:35, Konak adresindeki konutun cumba saçağı

Fotoğraf 183. Alsancak Mahallesi, 1460 Sok., No:35, Konak adresindeki konutun cumba korkuluğu.

Fotoğraf 184. Alsancak Mahallesi, 1460 Sok., No:35, Konak adresindeki konutun cumba korkuluk panosundan detay.

KATALOG NO: 53.

ÇİZİM NO: 56.

FOTOĞRAF NO: 185-187.

ADRES: Alsancak Mahallesi, 1468 Sok. ve 1464 Sok. kesişimi., No:79, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kullanılmamaktadır

YAPI: Yüksekçe tutulmuş bir bodrum kat üzeri iki katlıdır. Çatı odası bulunmaktadır. Köşede konumlanmıştır. İki yöne cephe vermektedir. Sıvalıdır. Yapıya giriş yan cepheden sağlanmaktadır. Yapının alt kat ön cephesinde orta aksta bir balkon mevcuttur. Her iki yanında dikdörtgen iki pencere bulunan balkon, pencerelerin başlangıç seviyesinden biraz yüksekte konumlanmıştır. Yan cephede ise sağ kenara giriş açıklığı yerleştirilmiştir. Yanında dikdörtgen iki pencere yer almaktadır. Pencerelerden birinin demir kepenkleri günümüze ulaşmıştır. Üst katta ise ön cephede dikdörtgen bir pencere, yan cephede dikdörtgen iki pencere, köşede ahşap cumba konumlanmıştır (Fotoğraf 185).

CUMBA: Yapının farklı iki cephesinin birleştiği köşeye yerleştirilmiş çokgen formlu bir köşe cumbasıdır. Üç bölümlüdür (Fotoğraf 186, Çizim 56).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuş ahşap saçak, akant yaprağı bezemeli, sarkıtle sonlanan içbükey on konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Pencere Üstü: Konsollar arasındaki dikdörtgen bölümlerde herhangi bir süsleme görülmemektedir.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Pencereilerin her bir kanadı dört bölümlüdür. Pencereier, korkuluk bölümünden düz bir silme ile kesin olarak ayrılmaktadır.

Kayıt: Pencere kayıtları üzerinde Korint başlıklarla sonlanan yivli pilasterler yer almaktadır.

Korkuluk: Düz bir hat halinde değil köşeli gelmektedir. Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano yer alması gerekirken, panolardan bazıları düşmüştür. Kalan panolarda stilize iki palmetin simetrik konumlandırılmasıyla oluşturulmuş bir süsleme kompozisyonu göze çarpmaktadır (Fotoğraf 187).

Cumba Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

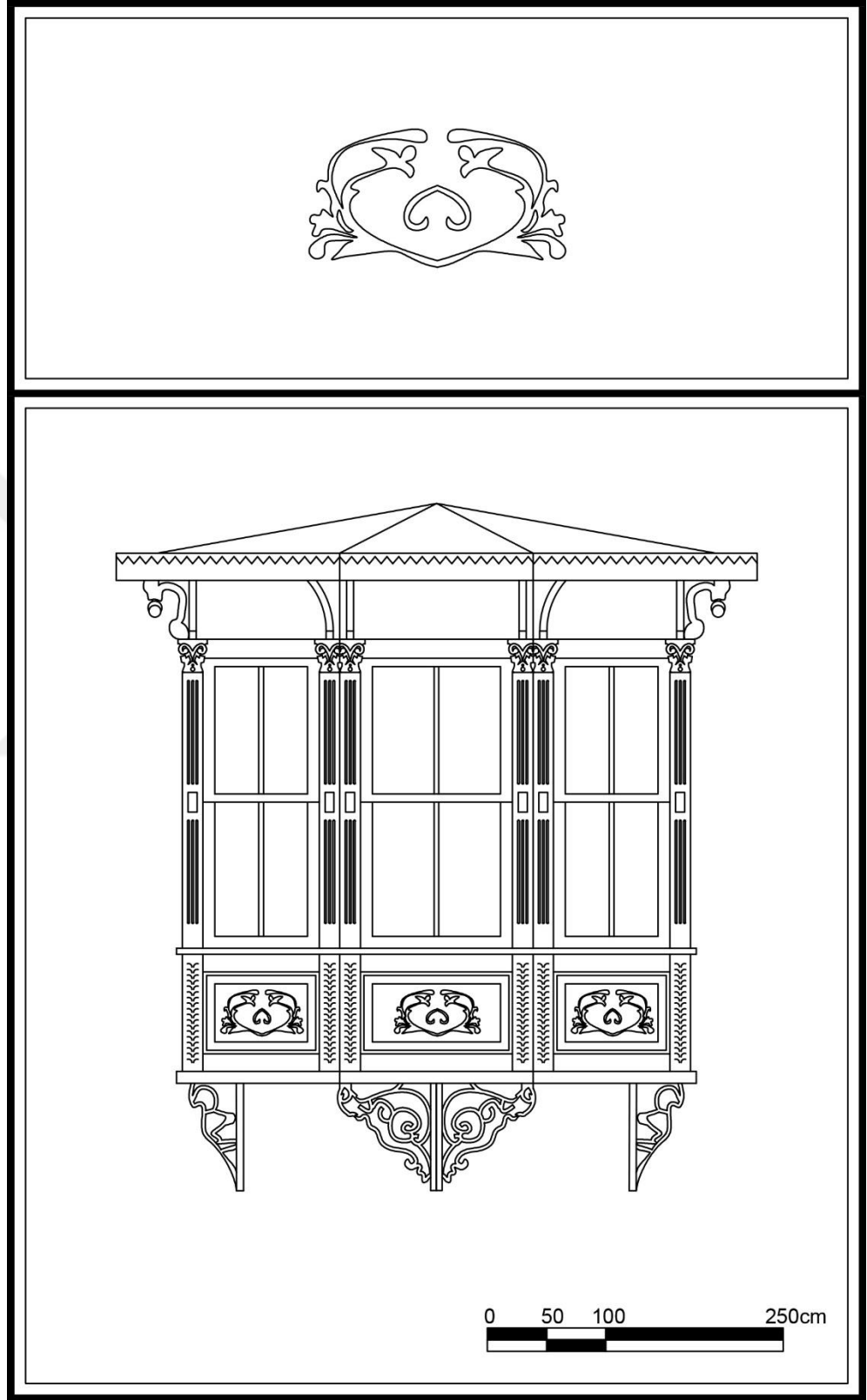
Konsol: İç içe geçmiş kıvrım dallarla bezeli dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır.

Fotoğraf 185. Alsancak Mahallesi,1468 Sok. ve 1464 Sok. kesişimi., No:79, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 186. Alsancak Mahallesi,1468 Sok. ve 1464 Sok. kesişimi., No:79, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 56. Alsancak Mahallesi, 1468 Sok. ve 1464 Sok. kesişimi., No:79, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 187. Alsancak Mahallesi, 1468 Sok. ve 1464 Sok. kesişimi., No:79, Konak adresindeki konutun cumba korkuluk panosu.

Fotoğraf 187A. Alsancak Mahallesi, 1468 Sok. ve 1464 Sok. kesişimi., No:79, Konak adresindeki konutun cumba konsolları.

KATALOG NO: 54.

ÇİZİM NO: 57.

FOTOĞRAF NO: 188-191.

ADRES: Alsancak Mahallesi, 1460 Sok. ve 1464 Sok. kesişimi., No:39, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı devam etmektedir.

YAPI: İki katlı bir yapıdır. Cephesi sıvalıdır. Köşede konumlanmıştır. İki yöne cephe vermektedir. Alt kat köşesi, pilasterle belirginleştirilmiştir. Yapının ön cephesinde sağda basık kemerli giriş açıklığı konumlanmaktadır. Yanında basık kemerli, demir kepenkli bir pencere yer alır. Üst katın solunda cumba yer almaktadır (Fotoğraf 188). Sağa basık kemerli tek bir pencere yerleştirilmiştir. Yan cephesinde farklı boyutta pencereler yer almaktadır. Saçak altı, üç sıra silme kuşağı ile süslenmiştir. En altta, küçük kare çerçevelerden oluşan bir silme kuşağı, üstünde dış dizisi silme kuşağı, en üstte ise aralıklı yerleştirilmiş konsollardan oluşan bir silme kuşağı yer almaktadır.

CUMBA: Üst katta cephenin solunda yer almaktadır. Üç bölümlü, dikdörtgen formlu ve ahşap malzemelidir (Fotoğraf 189, Çizim 57).

Çatı: Kiremit çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Sarkıtlı sonlanan, içbükey sekiz konsolla desteklenmektedir. Konsolların üzeri yivlidir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Pencere Üstü: Konsolların arası dikdörtgen panolar şeklinde düzenlenmiştir. Panoların üzerinde stilize istiridye kabuğu motifli süslemeler görülmektedir. Bu süslemeler, ajur tekniği ile oluşturulmuştur (Fotoğraf 190).

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Bu pencerelerden üçü sokak cephesine bakarken, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir.

Kayıt: Pencerelerin kayıtları üzerine Toskana başlıklarla sonlanan yivli pilasterler yerleştirilmiştir.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Panolar üzerinde herhangi bir süsleme görülmez.

Cumba Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

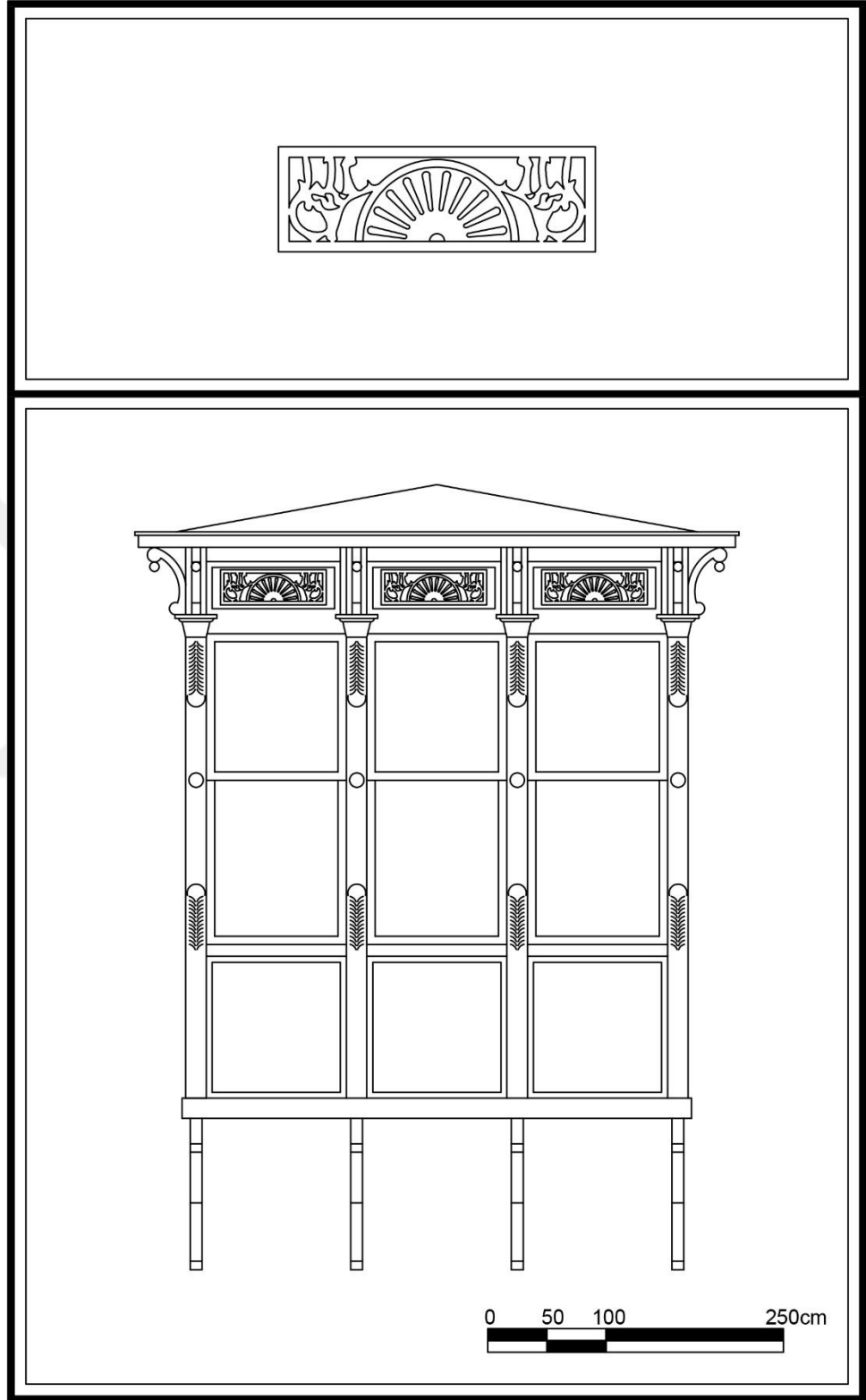
Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallardan oluşan süslemeye sahip dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır (Fotoğraf 191).

Fotoğraf 188. Alsancak Mahallesi,1460 Sok. ve 1464 Sok. kesişimi., No:39, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 189. Alsancak Mahallesi,1460 Sok. ve 1464 Sok. kesişimi., No:39, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 57. Alsancak Mahallesi,1460 Sok. ve 1464 Sok. kesişimi., No:39, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 190. Alsancak Mahallesi,1460 Sok. ve 1464 Sok. kesişimi., No:39, Konak adresindeki konutun pencere üstü.

Fotoğraf 191. Alsancak Mahallesi,1460 Sok. ve 1464 Sok. kesişimi., No:39, Konak adresindeki konutun cumba konsolları.

KATALOG NO: 55.

ÇİZİM NO: 58.

FOTOĞRAF NO: 192-195.

ADRES: Alsancak Mahallesi, 1464 Sok. ve 1469 Sok. kesişimi, No:85, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl -20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Alt kat dükkan, üst kat depo olarak kullanılmaktadır.

YAPI: İki katlı bir yapıdır. Köşede konumlanmaktadır. Cephesi sıvalıdır. Alt katı dükkan, üst katı konut olarak inşa edilmiştir. Giriş açıklığı, yan cephenin solunda yer almaktadır. Üst katta köşede cumba bulunmaktadır (Fotoğraf 192). Cumbanın her iki yanına düz atkılı, dikdörtgen ikişer pencere yerleştirilmiştir.

CUMBA: Üst katta köşede konumlanmaktadır.Yapının köşesinde yer almaktadır. L formudur. Altı bölümlüdür (Fotoğraf 193, Çizim 58).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Bezemesiz on iki konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir (Fotoğraf 194).

Pencere Üstü: Konsollar arasındaki her bölüm, dikdörtgen bezemesiz panolar biçiminde düzenlenmiştir.

Pencere: Giyotin tipinde sekiz penceresi bulunmaktadır. Pencerelerden altısı ön cepheye bakarken, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir.

Kayıt: Pencerelerin kayıtları üzerinde yivli pilasterler yer almaktadır.

Korkuluk: Altı bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde altısı ön yüzde, ikisi yan yüzlerde sekiz pano bulunmaktadır. Bu panolar bezemesizdir.

Cumba Alt Yüzeyi: Süsleme görülmemektedir.

Konsol: Kıvrım dallardan oluşan süslemeye sahip dökme demir yedi konsol cumbayı taşımaktadır (Fotoğraf 195).

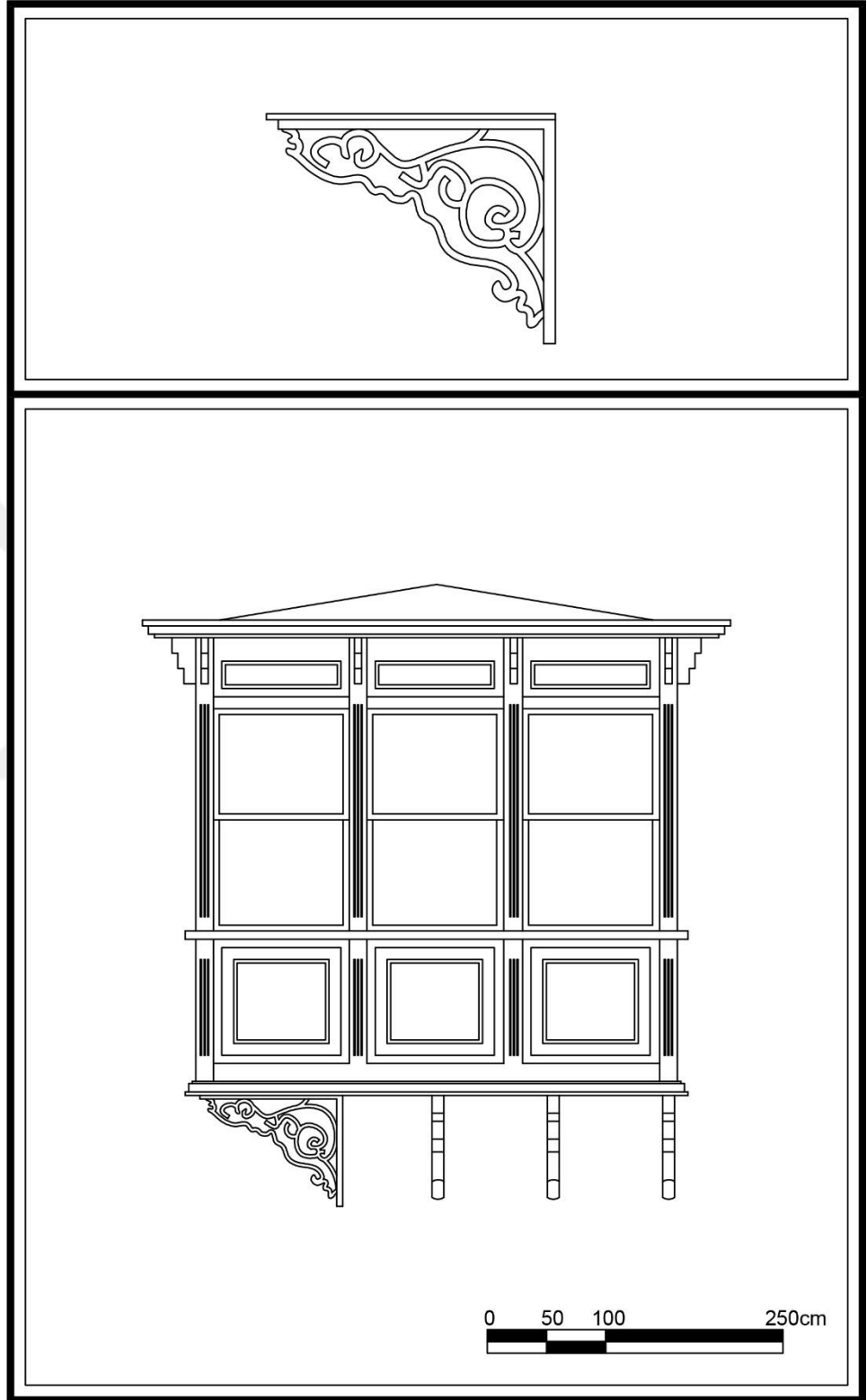

Fotoğraf 192. Alsancak Mahallesi, 1464 Sok. ve 1469 Sok. kesişimi, No:85, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 193. Alsancak Mahallesi, 1464 Sok. ve 1469 Sok. kesişimi, No:85, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 58. Alsancak Mahallesi, 1464 Sok. ve 1469 Sok. kesişimi, No:85, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğrad 194. Alsancak Mahallesi, 1464 Sok. ve 1469 Sok. kesişimi, No:85, Konak adresindeki konutun cumba saçağı.

Fotoğraf 195. Alsancak Mahallesi, 1464 Sok. ve 1469 Sok. kesişimi, No:85, Konak adresindeki konutun cumba konsolları.

2.1.3. KADİFEKALE ETEKLERİ

KATALOG NO: 56.

ÇİZİM NO: 59.

FOTOĞRAF NO: 196- 199.

ADRES: Akıncı Mahallesi, 1296 Sok., No:25, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı devam etmektedir.

YAPI: Eğimli bir parsel üzerinde köşede konumlanmaktadır. Bir bodrum kat üzeri iki katlı bir yapıdır. Cephe karakteri büyük ölçüde özgünlüğünü yitirmiştir. Yapının köşesinde çokgen formlu cumbası bulunmaktadır (Fotoğraf 196). Köşe cumbası dışında ön cephede, giriş ile aynı aks üzerinde düzenlenmiş, dikdörtgen formlu bir cumbası daha mevcuttur. Yapının giriş açıklığı ve pencere açıklıkları özgünlüğünü tamamen yitirmiştir.

CUMBA: Hem ön cephede hem de köşede birer cumba yer almaktadır.

ÖN CEPHEDE YER ALAN CUMBA: Üst katta yer almaktadır. Giriş açıklığı ile aynı aks üzerinde düzenlenmiştir. İki bölmeli, dikdörtgen formlu ve ahşap malzemelidir (Fotoğraf 197).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Volütle saçak altına bağlanan, akant yaprağı bezemeli, içbükey yedi konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Büyük bitkisel kabartmalar bulunmaktadır.

Pencere Üstü: Konsolların arası yatay dikdörtgen panolar biçiminde düzenlenmiştir. Panolar, çivi başı motifleriyle dolgulandırılmıştır.

Pencere: Özgünde giyotin tipinde olduğunu düşündüğümüz pencereleri değişime uğramıştır. Dört penceresi bulunmaktadır. Pencerelerden ikisi sokak cephesine bakarken, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir.

Kayıt: Bezemesizdir.

Korkuluk: İki bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde ikisi ön yüzde, ikisi yan yüzlerde dört pano yer almaktadır. Panoların yüzeyi kepenk görünümündedir.

Cumba Alt Yüzeyi: Herhangi bir süsleme görülmemektedir.

Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallardan oluşan süslemeye sahip dökme demir üç konsol tarafından taşınmaktadır.

KÖŞEDE KONUMLANAN CUMBA: Yapının ikinci katında yer almaktadır. Çokgen formudur. Beş bölümlüdür (Fotoğraf 198, Çizim 59).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Stilize palmet motifli dantela süslemeye sahiptir. Volütle saçak altına bağlanan, akant yaprağı bezemeli, içbükey on iki konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Büyük bitkisel kabartmalar yer almaktadır (Fotoğraf 199)

Pencere Üstü: Dikdörtgen panolar biçiminde düzenlenmiştir. Panolar, çivi başı kabartmaları ile bezelidir.

Pencere: Orijinalinde giyotin tipinde olduğunu düşündüğümüz yedi penceresi bulunmaktadır. Pencerelerden beşi ön cepheye bakarken, diğer ikisi yan cepheye yerleştirilmiştir. Tam köşeye denk gelen pencere, diğer pencerelere göre daha geniş tutulmuştur.

Kayıt: Pencerelelerin Korint başlıklı kayıtları üzerindeki pilasterlerde yer yer düşmüş balıksırtı süslemeler görülmektedir.

Korkuluk: Düz bir hat halinde değil, cepheli gelmektedir. Beş bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde beşi ön yüzde, ikisi yan yüzlerde yedi pano yer almaktadır. Tam köşeye denk gelen dikdörtgen formlu pano düşmüştür. Panolar üzerine uçları volütle biten, içinden dallar çıkan, birbiri içine girmiş iki büyük S kıvrımı şeklinde bir süsleme kompozisyonu işlenmiştir. S kıvrımları, altta stilize bir palmetle birbirine bağlanmaktadır.

Cumba Alt Yüzeyi: Konsollar arasındaki her bölüm kare panolar şeklinde düzenlenmiştir. Yivli yüzeyler üzerindeki panolarda, büyük stilize akant yapraklarının sekiz köşeli bir yıldızmış gibi düzenlendiği süslemeler görülmektedir.

Konsol: Kıvrım dallar ve meander motiflerinden oluşan süslemeye sahip dökme demir altı konsolla taşınmaktadır.

Fotoğraf 196. Akıncı Mahallesi, 1296 Sok., No:25, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

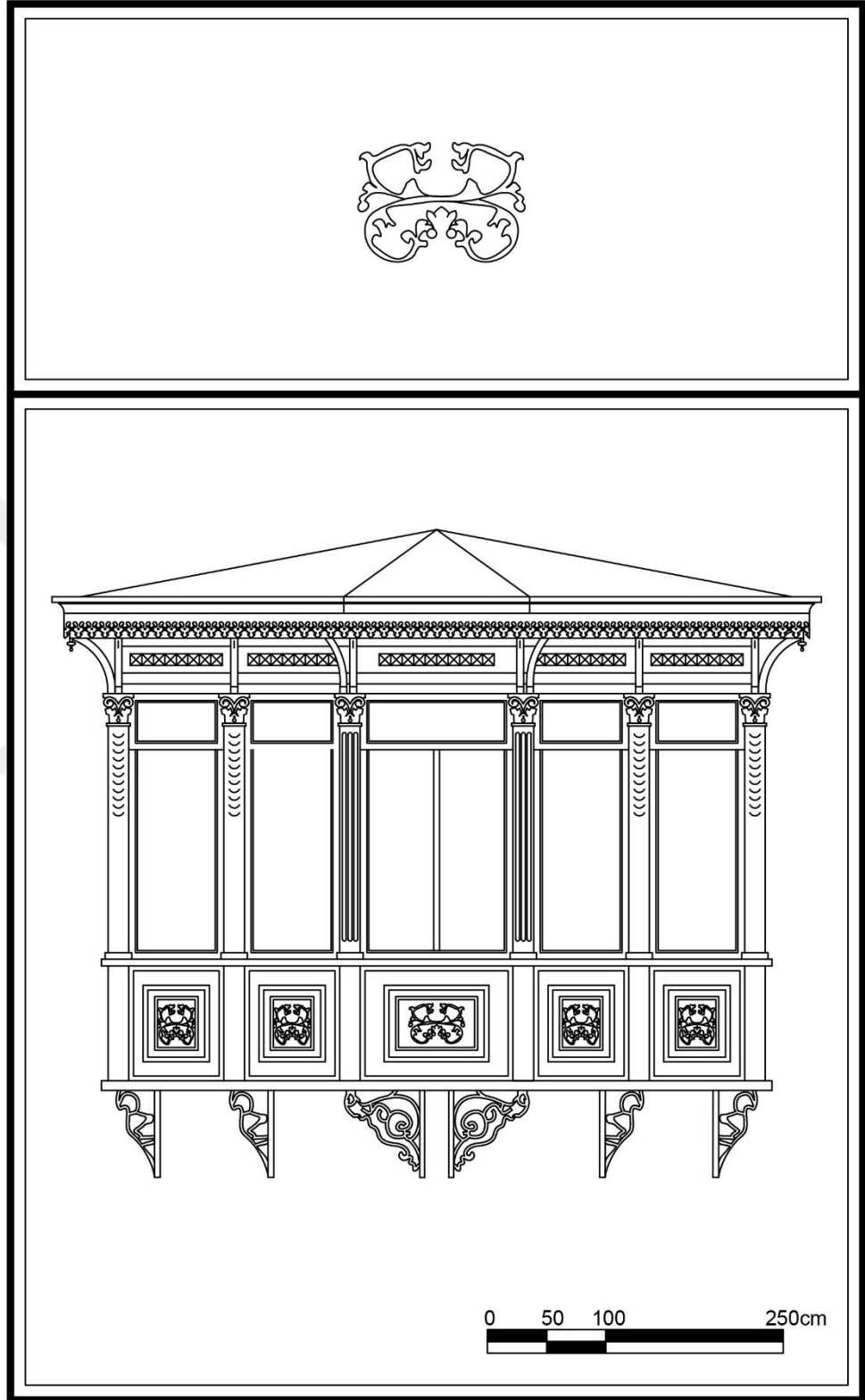
Fotoğraf 197. Akıncı Mahallesi, 1296 Sok., No:25, Konak adresindeki konutun ön cephesinde yer alan cumbası.

Fotoğraf 198. Akıncı Mahallesi, 1296 Sok., No:25, Konak adresindeki konutun köşede yer alan cumbası ve cumba alt yüzeyi.

Fotoğraf 199. Akıncı Mahallesi, 1296 Sok., No:25, Konak adresindeki konutun köşede yer alan cumbasının saçağı.

Çizim 59. Akıncı Mahallesi, 1296 Sok., No:25, Konak adresindeki konutun köşede yer alan cumbası.

KATALOG NO: 57.

ÇİZİM NO: 60.

FOTOĞRAF NO: 200- 201.

ADRES: Akıncı Mahallesi, 945 Sok., No:18, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Alt kat dükkân, üst kat konut olarak kullanılmaktadır.

YAPI: İki katlı bir yapıdır. Cephesi sıvalıdır. Cumbanın altında günümüzde var olmayan giriş kapısından geriye iki yandan volütle desteklenen üst başlığı kalmıştır. Bu durum, alt katın sonradan ticarethaneye dönüştürüldüğüne işaret etmektedir. Cumba, üst katta cephenin sağına kaydırılmıştır. Cumbanın bir yanında dikdörtgen formlu iki pencere, diğer yanında dikdörtgen formlu tek pencere bulunmaktadır (Fotoğraf 200). Saçak altı dış dizisi silme ile süslenmiştir.

CUMBA: Üst katta cephenin sağına yerleştirilmiştir. Üç bölümlü ve dikdörtgen formludur. Ahşap malzemeden yapılp üzerine süslemeli demir kafes giydirilmiştir (Fotoğraf 201, Çizim 60).

Çatı: Metal çatı ile örtülmektedir.

Saçak: Dar tutulmuştur. Konsollarla desteklenmemiştir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezeme görülmemektedir.

Pencere Üstü: Bezeme görülmemektedir.

Pencere: Ortadaki daha geniş olmak üzere üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde giyotin türünde beş penceresi bulunmaktadır.

Korkuluk ve Süsleme Panosu: Süslemeli demir kafesin korkuluk ve pencere bölümü yekpare olarak tasarlanmıştır. Korkuluk tasarımında dövme demir tekniği kullanılmıştır. Demir kafesin süsleme repertuarında, geometrik motiflerin yanı sıra geometrik motiflerle çevrelenmiş bitkisel motiflerde yoğunluktadır. İç içe geçmiş, uçları volütle sonlanan, “S” kıvrımlarının alttan ve üstten kuşattığı daireler içindeki çok yapraklı çiçek motifleri, kafesin ön yüzünde altta iki kenara yerleştirilmiştir. Bu motiflerin ortasında ise çerçeve içine uçları volütlenmiş kalp motiflerinin dört yöne doğru yerleştirildiği bir süsleme kompozisyonu yer almaktadır. Kompozisyonun köşelerine ise “C” kıvrımları yerleştirilmiştir. Büyük geometrik motiflerin arasındaki kalan düşey bölümlerde ise “S” ve “C” kıvrımlarından geliştirilen motifler içine bitkisel bezemeli kartuşların yerleştirildiği bir kompozisyon tekrarlanarak uygulanmıştır.

Cumba Alt Yüzeyi: Konsollar arasındaki her bölüm kare panolar biçiminde düzenlenmiştir. Panoların üzeri bezemesiz bırakılmıştır.

Konsol: Dövme demir dört konsol ile taşınmaktadır. S kıvrımları ile süslenmiş konsolların ucu sarkıtlı sonlanmaktadır(Fotoğraf 201A).

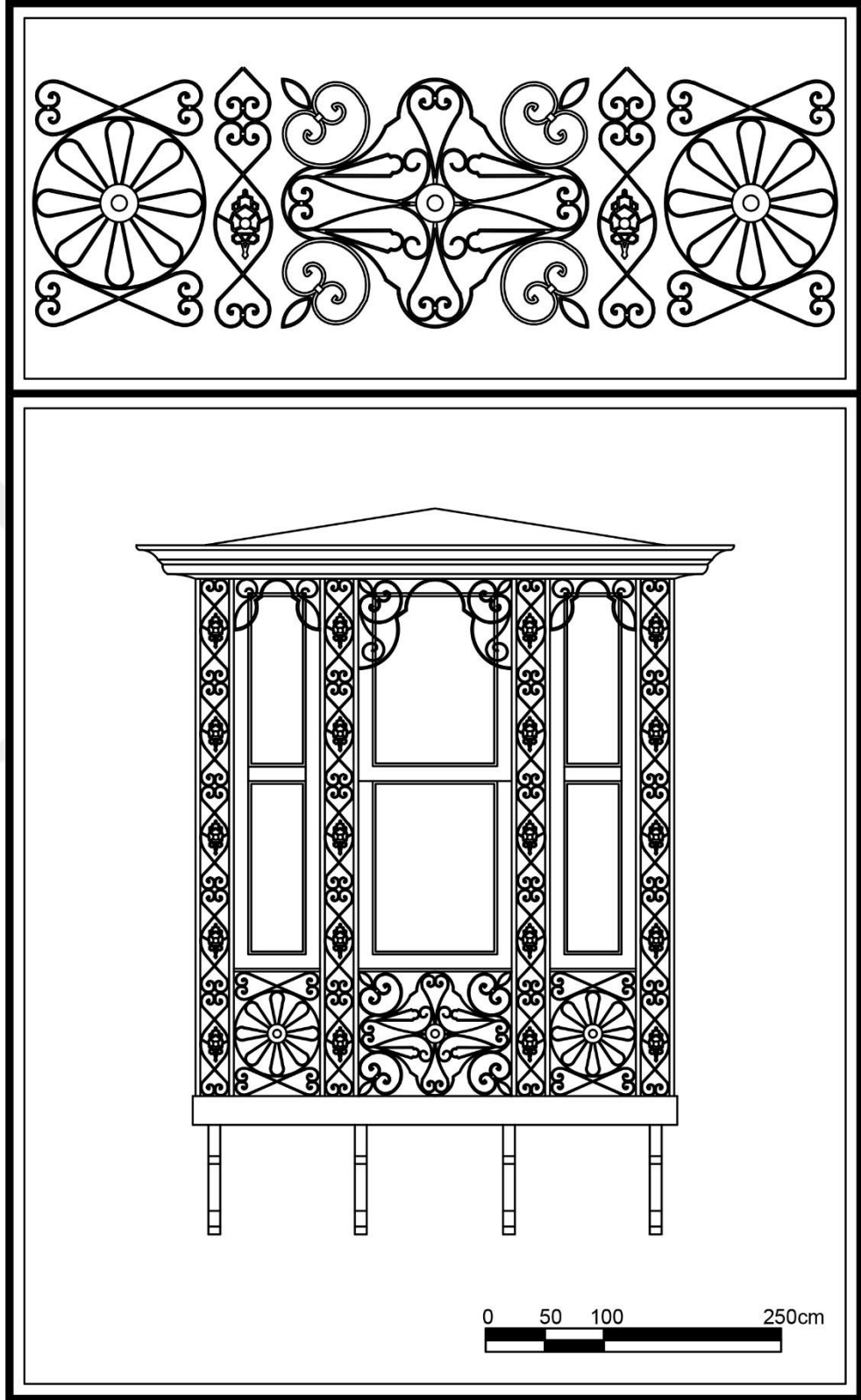
Fotoğraf 200. Akıncı Mahallesi, 945 Sok., No:18, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 201. Akıncı Mahallesi,
945 Sok., No:18, Konak adresindeki
konutun cumbası.

Fotoğraf 201A. Akıncı Mahallesi 945 Sok.
No:18 Konak adresindeki konutun cumba
konsolları.

Çizim 60. Akıncı Mahallesi, 945 Sok., No:18, Konak adresindeki konutun cumbası.

KATALOG NO: 58.

ÇİZİM NO: 61.

FOTOĞRAF NO: 202- 205.

ADRES: Kurtuluş Mahallesi, 943 Sok., No: 22-22 A, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Harap durumdadır. Kullanılmamaktadır.

YAPI: Üç katlı bir yapıdır. Giriş açıklığı ve cumba aynı akstadır. Bütün katlar simetrik bir cephe kurgusuna sahiptir. İkinci katta trabzanlı merdivenle ulaşılan, cepheden içeri çekilmiş giriş kapısının her iki yanında ikişerden toplam dört pencere yer almaktadır. Üçüncü katta, orta aksta cumba konumlanmıştır (Fotoğraf 202). Cumbanın her iki yanında dikdörtgen ikişer pencere mevcuttur. Çatısı üçgen alınlıklıdır. Saçak altı yuvarlatılmış Sakız tuğlalarının oluşturduğu dış dizisi silme ile süslenmiştir.

CUMBA: Üçüncü katta cephenin orta aksında konumlanmaktadır. Üç bölümlü, dikdörtgen formlu ve ahşap malzemelidir (Fotoğraf 203, Çizim 61).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Volütle başlayıp sarkıtle sonlanan akant yaprağı bezemeli içbükey sekiz konsolla desteklenmektedir (Fotoğraf 204).

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Pencere Üstü: Konsolların arası dikdörtgen panolar biçiminde düzenlenmiştir. Malzeme kaybı nedeniyle panolar üzerinde süsleme olup olmadığı bilinmemektedir.

Pencere: Giyotin türünde beş pencere bulunmaktadır. Pencerelelerin üçü ön yüzde yer alırken diğer ikisi yan yüzlere yerleştirilmiştir.

Kayıt: Korint başlıklarla pilaster görünümü almış düşey kayıtlar üzerinde bitkisel bezemeler bulunmaktadır.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Panolardan ortada yer alana çiçek salkımları, diğerlerine meyva salkımları işlenmiştir (Fotoğraf 205).

Cumba Alt Yüzeyi: Konsollar arasındaki her bölüm dikdörtgen formlu ikili panolar şeklinde düzenlenmiştir.

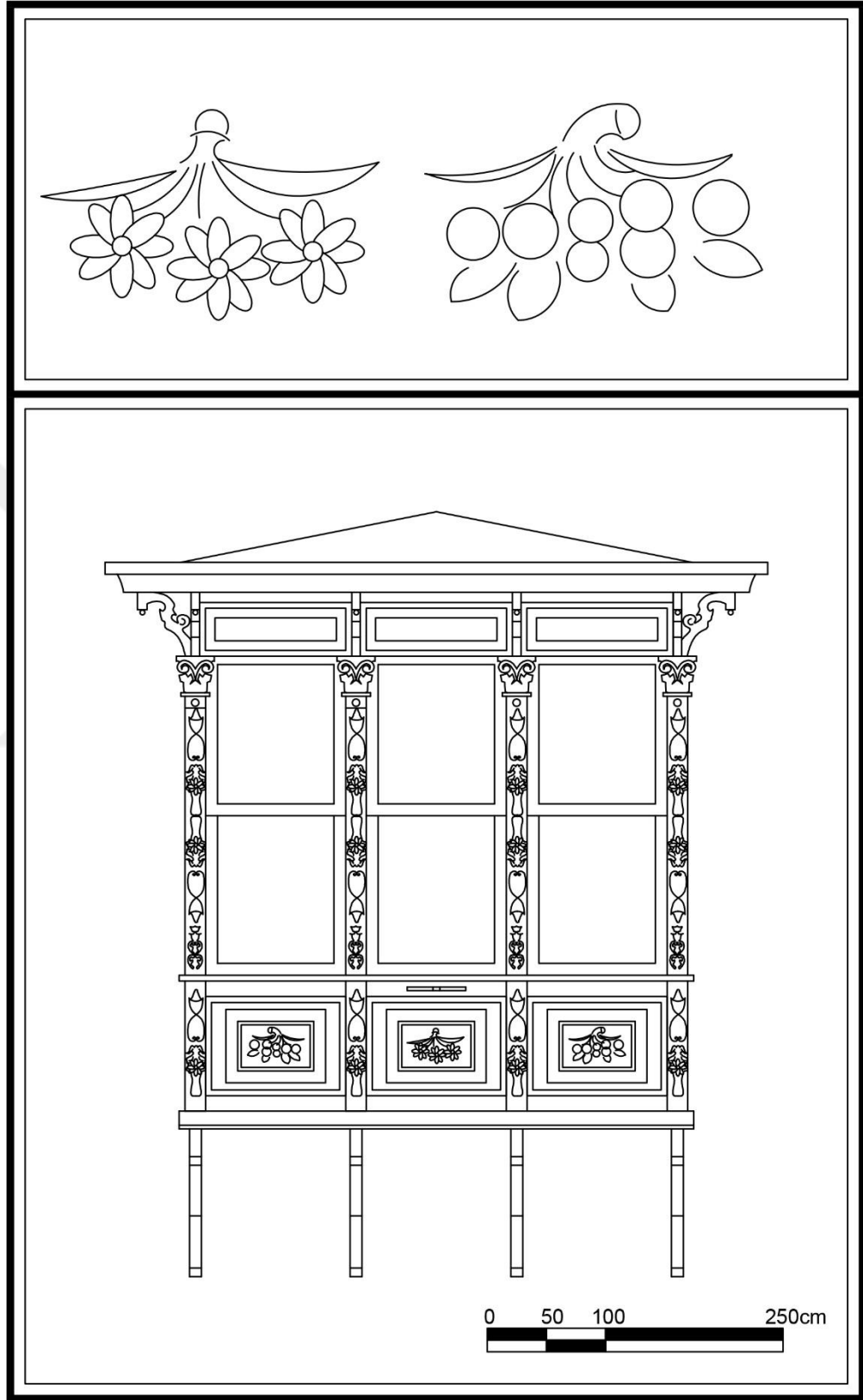
Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallarla bezeli dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır.

Fotoğraf 202. Kurtuluş Mahallesi, 943 Sok., No: 22-22 A, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 203. Kurtuluş Mahallesi, 943 Sok., No: 22-22 A, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 61. Kurtuluş Mahallesi, 943 Sok., No: 22-22 A, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 204. Kurtuluş Mahallesi, 943 Sok., No: 22-22 A, Konak adresindeki konutun cumba saçak alt yüzeyi.

Fotoğraf 205. Kurtuluş Mahallesi, 943 Sok., No: 22-22 A, Konak adresindeki konutun cumba korkuluk panoları.

KATALOG NO: 59.

ÇİZİM NO: 62.

FOTOĞRAF NO: 206- 209.

ADRES: Pazaryeri Mahallesi, 946 Sok., No: 1. Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kullanılmamaktadır.

YAPI: Toprağa gömülü bir bodrum kat üzeri iki katlı bir yapıdır. Cephesi sıvalıdır. Alt kat, asimetrik bir cephe düzenine sahiptir. Giriş açıklığı, hafif sağa kaydırılmıştır. Söve ile çerçevelenmiş giriş nişi, kilit taşı görünümünde akant yaprağı kabartması ile süslenmiştir. Girişin bir yanında iki pencere, diğer yanında tek pencere bulunmaktadır. Pencereler, taş söveli, düz atkılı, demir kepenkli, dikdörtgen açıklıklar biçimindedir. Üst katta cumba, giriş açıklığının hemen üzerinde yer almaktadır (Fotoğraf 206). Bir yanında tek, diğer yanında iki pencere mevcuttur. Pencereler taş söveli ve dikdörtgen formudur. Kat ayrımı, düz bir silme ile sağlanmıştır. Yapı köşelerini belirleyen köşe taşları ile düşey vurgu arttırılmıştır.

CUMBA: Üst katta, hafif sağa doğru yerleştirilmiştir. İki bölümlü, dikdörtgen formu ve ahşap malzemelidir (Fotoğraf 207, Çizim 62).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Süslemesiz, basit, içbükey yedi konsolla desteklenmiştir

Saçak Alt Yüzeyi: Herhangi bir süsleme görülmemektedir (Fotoğraf 208).

Pencere Üstü: Konsolların arası dikdörtgen panolar şeklinde düzenlenmiştir.

Pencere: İki ön yüzde, ikisi iki yan yüzde konumlandırılmış giyotin türünde dört penceresi bulunmaktadır.

Kayıt: Pencere kayıtları üzerine Korint başlıklarla taçlanan yivli pilasterler yerleştirilmiştir.

Korkuluk: İki bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde ikisi ön yüzde, ikisi yan yüzlerde dört pano yer almaktadır. Panolara akant yaprakları ve kıvrım dallarla çevrelenmiş dairesel istiridye kabuğu motifleri işlenmiştir (Fotoğraf 209).

Cumba Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

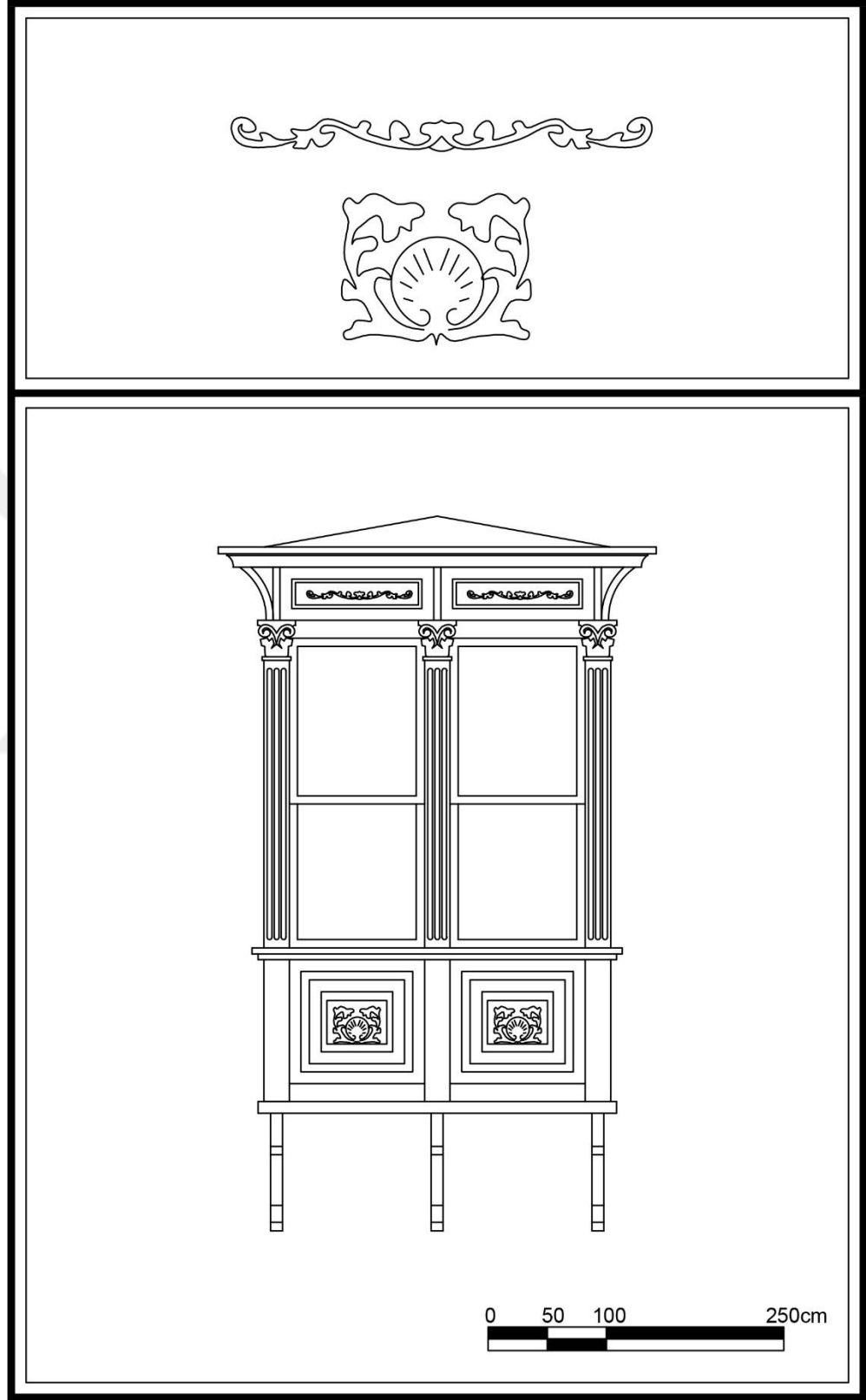
Konsol: Kıvrım dallar ve meander motifleri ile bezeli dökme demir üç konsol cumbayı taşımaktadır.

Fotoğraf 206. Pazaryeri Mahallesi, 946 Sok., No: 1. Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 207. Pazaryeri Mahallesi, 946 Sok., No: 1. Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 62. Pazaryeri Mahallesi, 946 Sok., No: 1. Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 208. Pazaryeri Mahallesi, 946 Sok., No: 1. Konak adresindeki konutun pencere üstü

Fotoğraf 209. Pazaryeri Mahallesi, 946 Sok., No: 1. Konak adresindeki konutun cumba korkuluğu.

KATALOG NO: 60.

ÇİZİM NO: 63.

FOTOĞRAF NO: 210- 212.

ADRES: Kurtuluş Mahallesi, 940 Sok, No: 4, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kullanılmamaktadır.

YAPI: Üç katlı yapının cephesinin büyük bir bölümü tuğla kaplamalıdır. İkinci katta katta asimetrik bir cephe düzeni uygulanmıştır. Cepheden içeri çekilmiş giriş kapısı sağda yer almaktadır. Sola ise demir kepenkli, dikdörtgen formlu iki pencere yerleştirilmiştir. Birinci kat pencereleri de alt kat pencereleri ile aynı aks üzerine yerleştirilerek düşey vurgu arttırılmıştır. Üçüncü katta cephenin orta aksında cumba yer almaktadır (Fotoğraf 210). Cumbanın her iki yanına düz atkılı, dikdörtgen formlu iki pencere yerleştirilmiştir. Saçak altı dış dizisi silme ile süslenmiştir.

CUMBA: Üçüncü katta cephenin orta aksında konumlanır. Üç bölümlü, dikdörtgen formlu ve ahşap malzemelidir (Fotoğraf 211, Çizim 61).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Dar tutulmuştur. Konsol ile desteklenmemiştir.

Saçak Alt Yüzeyi: Panolar şeklinde ayrılmaktadır. Panoların üzeri bezemesizdir.

Pencere Üstü: Dikdörtgen pencereler yer almaktadır. Pencerelerden bazılarının camları düşmüştür.

Pencere: Giyotin türünde, metal şebekeli beş penceresi bulunmaktadır. Bu pencerelerden üçü ön cepheye bakarken, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir. Metal şebeke, C kıvrımları ve rozetlerin oluşturduğu bir süsleme repertuarına sahiptir.

Kayıt: Bezemesizdir.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde ikisi yan yüzlerde süslemesiz beş pano yer almaktadır (Fotoğraf 212).

Cumba Alt Yüzeyi: Konsollar arasındaki her bölüm dikdörtgen formlu ikili panolar biçiminde düzenlenmiştir. Panoların üzeri yivlidir.

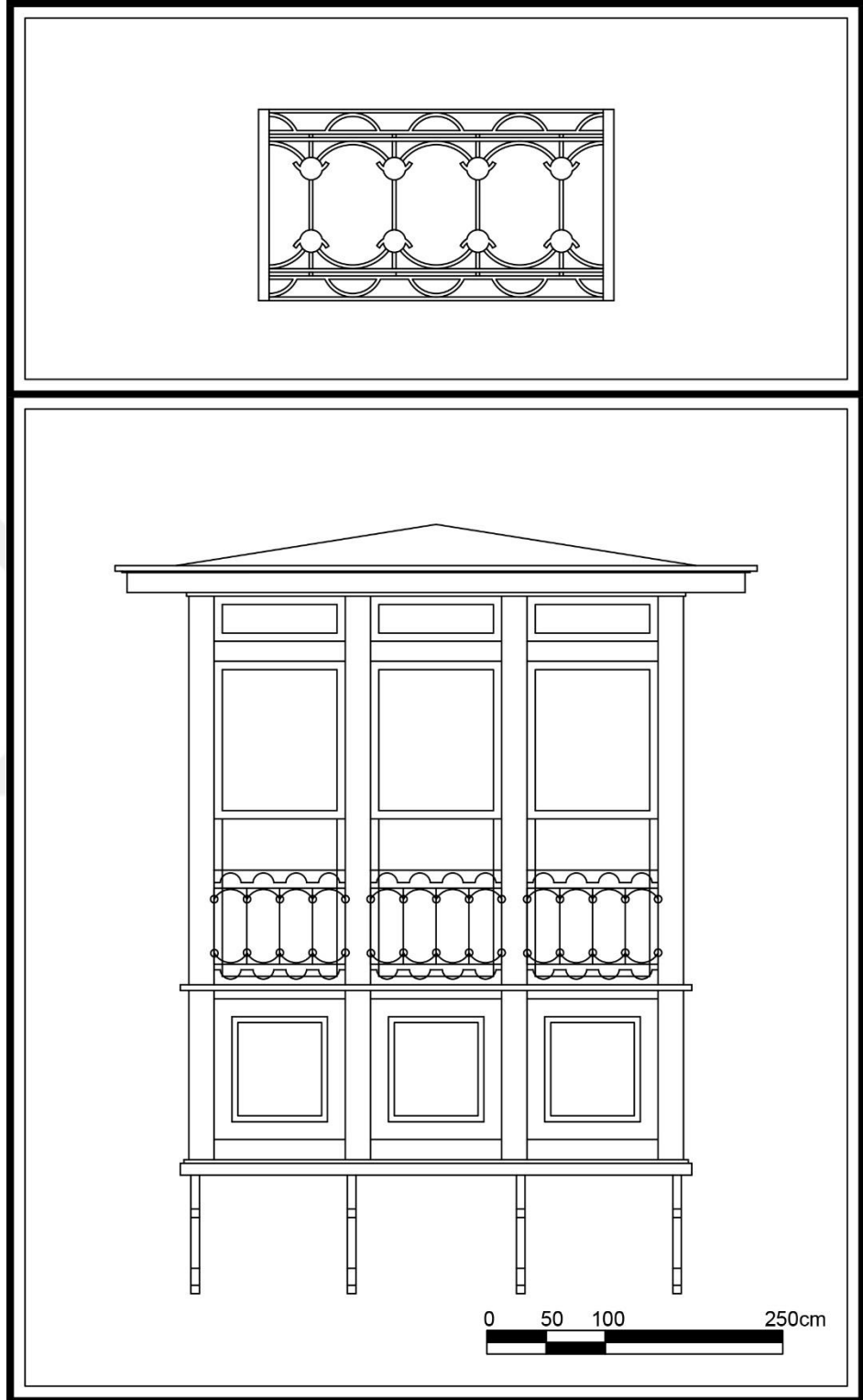
Konsol: Dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır. Konsolların duvarla birleştiği bölümde çerçeve içine alınmış üst üste yerleştirilmiş çok yapraklı iki çiçek motifi yer almaktadır. Konsolların cumba ile birleştiği bölümde ise yine çerçeve içine iki oval halka yerleştirilmiştir. Çerçevesiz bölümlerin arası ise kıvrım dallarla bezenmiş, konsol sarkıtla sonlandırılmıştır(Fotoğraf 212A).

Fotoğraf 210. Kurtuluş Mahallesi, 940 Sok, No: 4, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 211. Kurtuluş Mahallesi, 940 Sok, No: 4, Konak adresindeki konutun cumbası.

Çizim 63. Kurtuluş Mahallesi, 940 Sok, No: 4, Konak adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 212. Kurtuluş Mahallesi, 940 Sok, No: 4, Konak adresindeki konutun cumba korkuluğu.

Fotoğraf 212A. Kurtuluş Mahallesi, 940 Sok, No: 4, Konak adresindeki konutun cumba konsolları.

2. 1. 4. BUCA

KATALOG NO: 61.

ÇİZİM NO: 64.

FOTOĞRAF NO: 213-216.

ADRES: Dumlupınar Mahallesi, 77 ve 79 Sok. kesişimi No:9, Buca.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı devam etmektedir.

YAPI: İki kattan oluşmaktadır. Asimetrik bir cephe düzenine sahiptir. Cephenin bir yanında cumba ve giriş açıklığı, diğer yanında ikiz pencereler yer alır (Fotoğraf 213). Pencerelerin dört kanatlı ahşap kepenkleri bulunmaktadır. Giriş açıklığı ve pencereler söve ile çerçevelenmiştir. Kat ayrımı, profilli bir silme ile sağlanmıştır. Profilli silme, köşelerde Toskana başlıklı pilasterlerle birleşerek yatay ifadeyi güçlendirmektedir.

CUMBA: Üst katta cephenin soluna kaydırılmıştır. Giriş açıklığı ile aynı aks üzerinde yer almaktadır. Ahşap malzemeli, üç bölümlü ve dikdörtgen formudur (Fotoğraf 214, Çizim 64).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur Dantela süslemeler, saçağa hareket katmaktadır. Sarkıtlı sonlanan, içbükey sekiz konsolla desteklenmektedir. Konsolların üzerinde herhangi bir bezeme görülmez.

Saçak Alt Yüzeyi: Konsollarla ayrılan her bir bölümün merkezine ortada bir madalyon içindeki çiçek motifini bitkisel bezemelerin çevrelediği motifler yerleştirilmiştir. (Fotoğraf 215).

Pencere Üstü: Konsolların arası dikdörtgen panolar biçiminde düzenlenmiştir. Panolar üzerinde, saçak alt yüzeyindeki motiflerin aynısı tekrarlanmıştır.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Pencerelerden üçü ön cepheye, diğer ikisi iki yan cepheye bakmaktadır. Yivli pilasterlerin tam ortasında da saçak alt yüzeyinde ve pencere üstünde uygulanan bezemenin boyut olarak biraz küçüğü tekrar edilmiştir. Pencere ve korkuluk bölümü düz bir silme ile kesin olarak ayrılmaktadır.

Kayıt: Pencere kayıtları üzerine yivli pilasterler yerleştirilmiştir.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Panolar, Yunan palmetinden geliştirilen bezeme kompozisyonları ile süslenmiştir. Her bir pano üzerinde “C” kıvrımlarıyla çevrelenen stilize iki palmetin simetrik yerleştirildiği bezeme kompozisyonu yer almaktadır (Fotoğraf 216).

Cumba Alt Yüzeyi: Süsleme görülmemektedir.

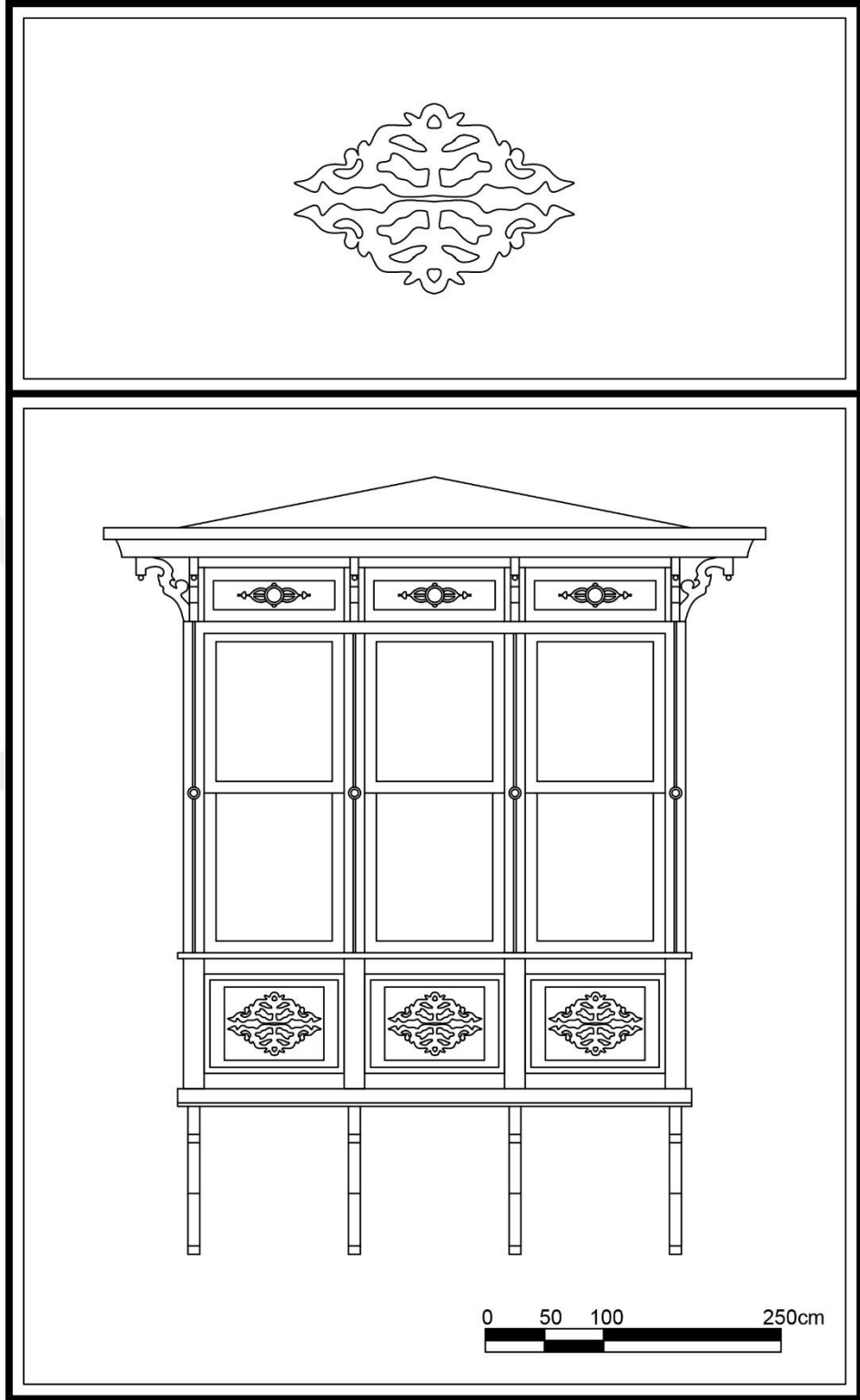
Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallardan oluşan süslemeli dökme demir dört konsol cumbayı desteklemektedir.

Fotoğraf 213. Dumlupınar Mahallesi, 77 ve 79 Sok. kesişimi No:9, Buca adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 214. Dumlupınar Mahallesi, 77 ve 79 Sok. kesişimi No:9, Buca adresindeki konutun cumbası.

Çizim 64. Dumlupınar Mahallesi, 77 ve 79 Sok. kesişimi No:9, Buca adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 215. Dumlupınar Mahallesi, 77 ve 79 Sok. kesişimi No:9, Buca adresindeki konutun cumba saçak alt yüzeyi.

Fotoğraf 216. Dumlupınar Mahallesi, 77 ve 79 Sok. kesişimi No:9, Buca adresindeki konutun cumba konsolu.

KATALOG NO: 62.

ÇİZİM NO: 65.

FOTOĞRAF NO: 217-220.

ADRES: Dumlupınar Mahallesi, Uğur Mumcu Cad. No:11, Buca.

TARİHİ: 1911 senesine tarihlenmektedir⁷³.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Alt katı iki ayrı dükkân olarak kullanılmaktadır. Üst katı konut olarak kullanılmaktadır.

YAPI: İki katlı bir yapıdır. Yapının alt katı dükkân, üst katı konut olarak tasarlanmıştır⁷⁴. Cumba, üst katta cephenin orta aksında giriş açıklığı üzerinde konumlanmaktadır (Fotoğraf 217). Her iki yanında demir kepenkli, dikdörtgen formlu birer pencere yer alır. Pencerelemin dört kanatlı demir kepenkleri bulunmaktadır. Kesme taş blokların üst üste yerleştirilmesiyle, düzgün geometrik köşeler elde edilmiş, bu şekilde cephe köşeleri vurgulanmıştır. Katlar, düz yatay bir silme ile birbirinden ayrılmaktadır. Yapıda, Buca konutlarında sıklıkla karşımıza çıkan⁷⁵ mertek uzatmalı ahşap saçak tercih edilmiştir. Yapının mimarının Nikolaos Kikiras olduğu bilinmektedir⁷⁶.

CUMBA: Üst katta cephenin orta aksında, giriş açıklığının hemen üzerinde konumlanmaktadır. Üç bölümlü, dikdörtgen formlu ve ahşap malzemelidir (Fotoğraf 218, Çizim 65).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Sarkıta sonlanan, içbükey formlu sekiz konsol ile taşınmaktadır.

⁷³ Erpi, s. 75.

⁷⁴ Yapının orijinal planı için bkz. Feyyaz Erpi, Buca'da Konut Mimarisi 1838-1934, Ankara, 1987, s 252.

⁷⁵ Erpi, s. 220.

⁷⁶ Erpi, s. 75.

Saçak Alt Yüzeyi: Dikdörtgen panoların üzerinde dikdörtgen şekilli kabartmalar yer almaktadır (Fotoğraf 219).

Pencere Üstü: Konsolların arası dikdörtgen pencereler biçiminde düzenlenmiştir. Pencerelerin üzerinde havalandırma için iki bölmeli açıklıklar oluşturulmuştur.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır.

Kayıt: Pencerelerin yivli düşey pilasterlerinin ortasına gülbezek motifleri işlenmiştir ve bu yivli pilasterler Toskana başlıklarla sonlanmaktadır.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Bu panoların üzerinde çivi başı motiflerinin oluşturduğu küçük bir dikdörtgen pano daha bulunmaktadır (Fotoğraf 220).

Cumba Alt Yüzeyi: Süsleme görülmemektedir.

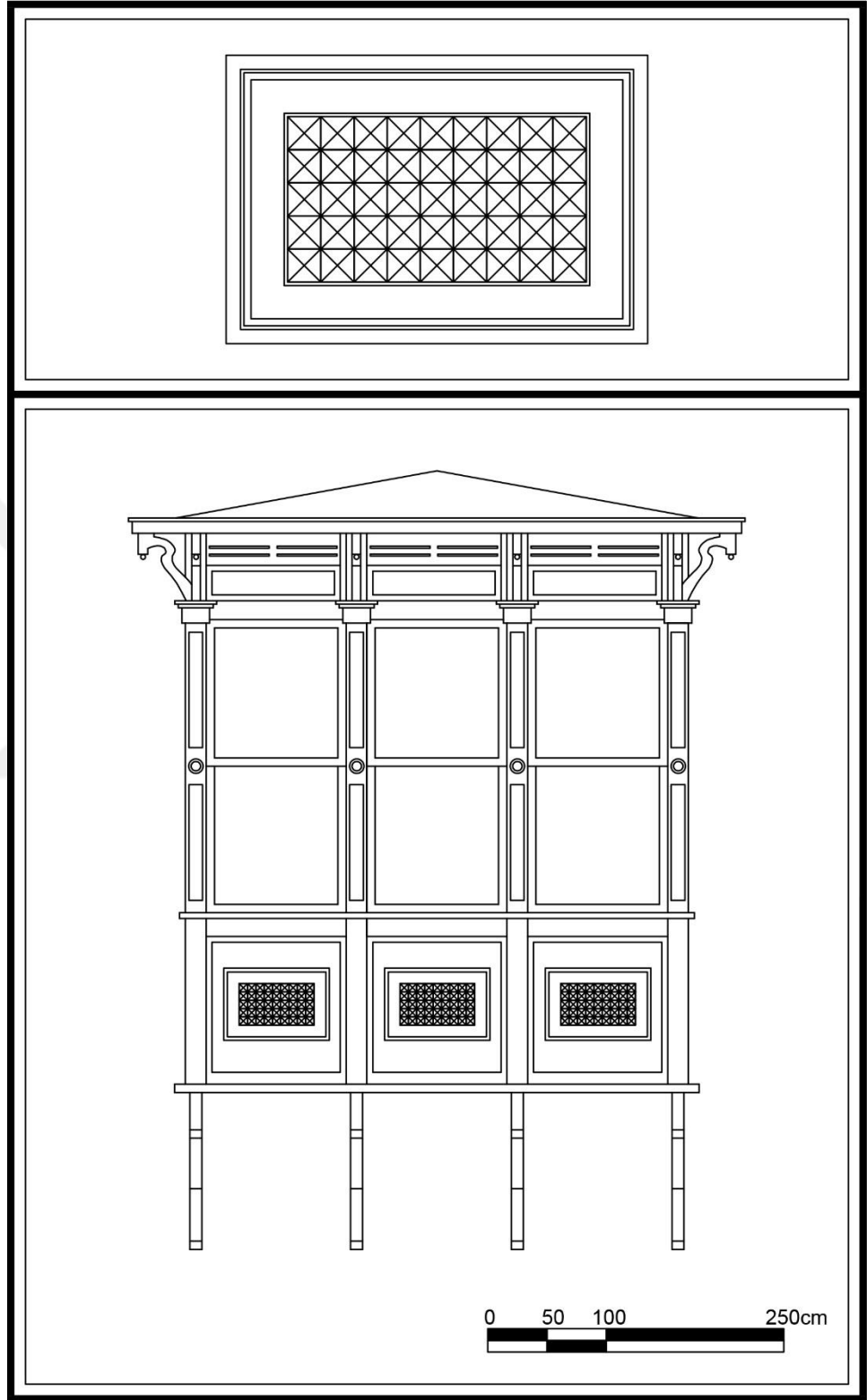
Konsol: Dövme demirden dört konsol cumbayı taşımaktadır. Konsollarda üç zarif dal oluşturulmuştur. Ortadaki dal volütle sonlanmaktadır(Fotoğraf 220).

Fotoğraf 217. Dumlupınar Mahallesi, Uğur Mumcu Cad. No:11, Buca adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 218. Dumlupınar Mahallesi, Uğur Mumcu Cad. No:11, Buca adresindeki konutun cumbası.

Çizim 65. Dumlupınar Mahallesi, Uğur Mumcu Cad. No:11, Buca adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 219. Dumlupınar Mahallesi, Uğur Mumcu Cad. No:11, Buca adresindeki konutun cumba korkuluğu.

Fotoğraf 220. Dumlupınar Mahallesi, Uğur Mumcu Cad. No:11, Buca adresindeki konutun cumba konsolları.

KATALOG NO: 63.

ÇİZİM NO: 66.

FOTOĞRAF NO: 221- 223.

ADRES: Vali Rahmi Bey Mahallesi ,Uğur Mumcu Cad., No:16, Buca.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Öğrenci yurdu olarak kullanım görmektedir.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlı bir yapıdır. Alt katta orta aks üzerinde giriş açıklığı konumlanmaktadır. Üst katta simetrik bir cephe tasarımı göze çarpmaktadır. Cumba, üst katta cephe ortasında giriş açıklığının hemen üzerinde yer alır (Fotoğraf 221). Her iki yanında ikişer pencere bulunmaktadır. Pencereleler, düz atkılı, taş söveli ve dikdörtgen formludur. Cephe köşeleri, alt katta Toskana, üst katta İyon başlıklı pilasterlerle vurgulanmıştır. Kat ayrımı, profilli bir silme ile sağlanmaktadır.

CUMBA: Üst katta orta aks üzerinde yer alır. Üç bölümlü, dikdörtgen formlu ve ahşap malzemelidir (Fotoğraf 222, Çizim 66).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Sekiz konsolla desteklenmiştir.

Saçak Alt Yüzeyi: Yivli düzenlenmiştir.

Pencere Üstü: Konsolların arası dikdörtgen panolar şeklinde düzenlenmiştir. Panoların üzerinde ajur teknikli bitkisel süslemeler yer almaktadır (Fotoğraf 223).

Pencere: Beş penceresi bulunmaktadır. Pencerelelerden üçü sokak cephesine bakarken, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir. Üst bölümleri sabit, alt bölümleri iki kanatlıdır.

Kayıt: Pencere kayıtları Korint başlıklarla sonlanan yivli pilasterlerle süslüdür.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Dikdörtgen küçük panolar şeklinde düzenlenmiştir.

Cumba Alt Yüzeyi: Konsollar arasında yivli düzenleme görülmektedir.

Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallardan oluşan süslemeye sahip dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır.

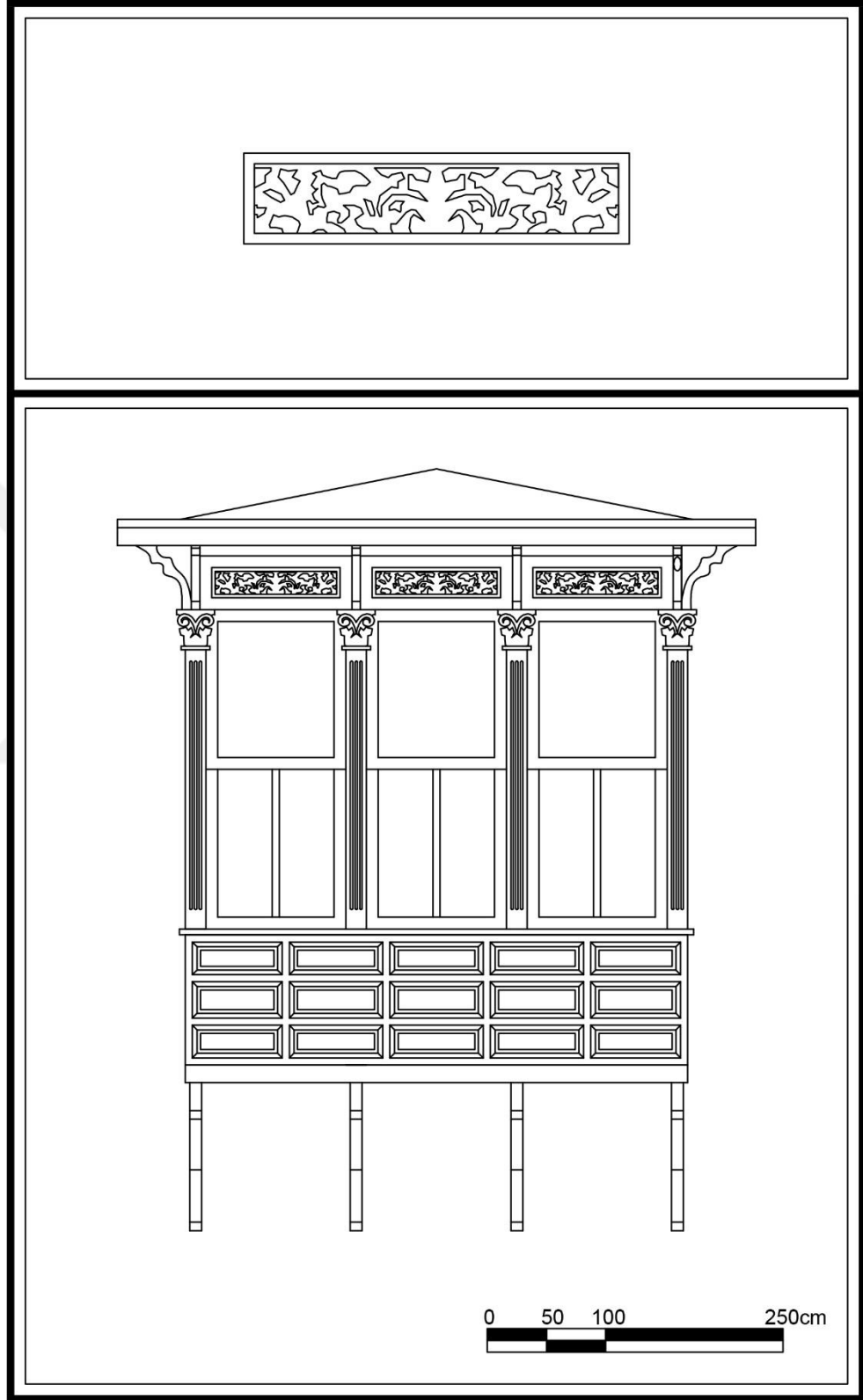

Fotoğraf 221. Vali Rahmi Bey Mahallesi ,Uğur Mumcu Cad., No:16, Buca adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 222. Vali Rahmi Bey Mahallesi ,Uğur Mumcu Cad., No:16, Buca adresindeki konutun cumbası.

Çizim 66. Vali Rahmi Bey Mahallesi ,Uğur Mumcu Cad., No:16, Buca adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 223. Vali Rahmi Bey Mahallesi ,Uğur Mumcu Cad., No:16, Buca adresindeki konutun saçağı.

KATALOG NO: 64.

ÇİZİM NO: 67.

FOTOĞRAF NO: 224-227.

ADRES: Dumlupınar Mahallesi ,Uğur Mumcu Cad., No:15, Buca.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı devam etmektedir. İzmir'in önde gelen Levanten ailelerinden Rees'lerin geçmişte bu konutta yaşadıkları düşünülmektedir⁷⁷.

YAPI: Toprağa gömülü bir bodrum kat üzeri iki katlıdır. Bodrum katın varlığı pencere akslarına yerleştirilmiş havalandırmayı sağlayan küçük açıklıklar sayesinde anlaşılabilmektedir. Cephesi sıvalıdır. Her iki katta da asimetrik bir cephe düzeni görülmektedir. Orta aksta konumlanan cumba- giriş açıklığının bir yanında tek pencere diğer yanında iki pencere yer almaktadır (Fotoğraf 224). Pencereilerin tümü düz atkılı, ahşap kepenkli, dikdörtgen açıklıklar biçimindedir. Kat ayırımı, profilli kat silmesi ile vurgulanmıştır. Saçak altını da profilli bir silme kuşağı çevrelemektedir. Köşeler, pilasterlerle belirginleştirilmiştir.

CUMBA: Üst katta cephenin ortasında yer alır. Ahşap malzemeli, dikdörtgen formu ve üç bölümlüdür (Fotoğraf 225, Çizim 67).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Dar tutulmuştur. Konsolla desteklenmemiştir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Pencere Üstü: Dikdörtgen panolar şeklinde düzenlenmiştir. Dikdörtgen bezemesiz panolar arasında pencere kayıt başlıklarıyla aynı aksta kabartmalı çerçeveler

⁷⁷ Erpi, s. 157.

kullanılmıştır. Başlıklar arasında çivi başı motifli süsleme şeritleri yer almaktadır (Fotoğraf 226).

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi mevcuttur. Pencerelelerin volütle sonlanan iki kıvrımından oluşan kemerleri bulunmaktadır. Kıvrımlar, stilize çiçeklerle birbirine bağlanmaktadır.

Kayıt: Pencere kayıtları üzerine pilasterler yerleştirilmiştir. Toskana başlıklı pilasterler, çivi başı motifleri ile dolgulandırılmıştır.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Panolar bezemesizdir.

Cumba Alt Yüzeyi: Konsolların arası dikdörtgen panolar biçiminde düzenlenmiştir. Dikdörtgen panoların merkezine küçük kare bir kabartma yerleştirilmiştir.

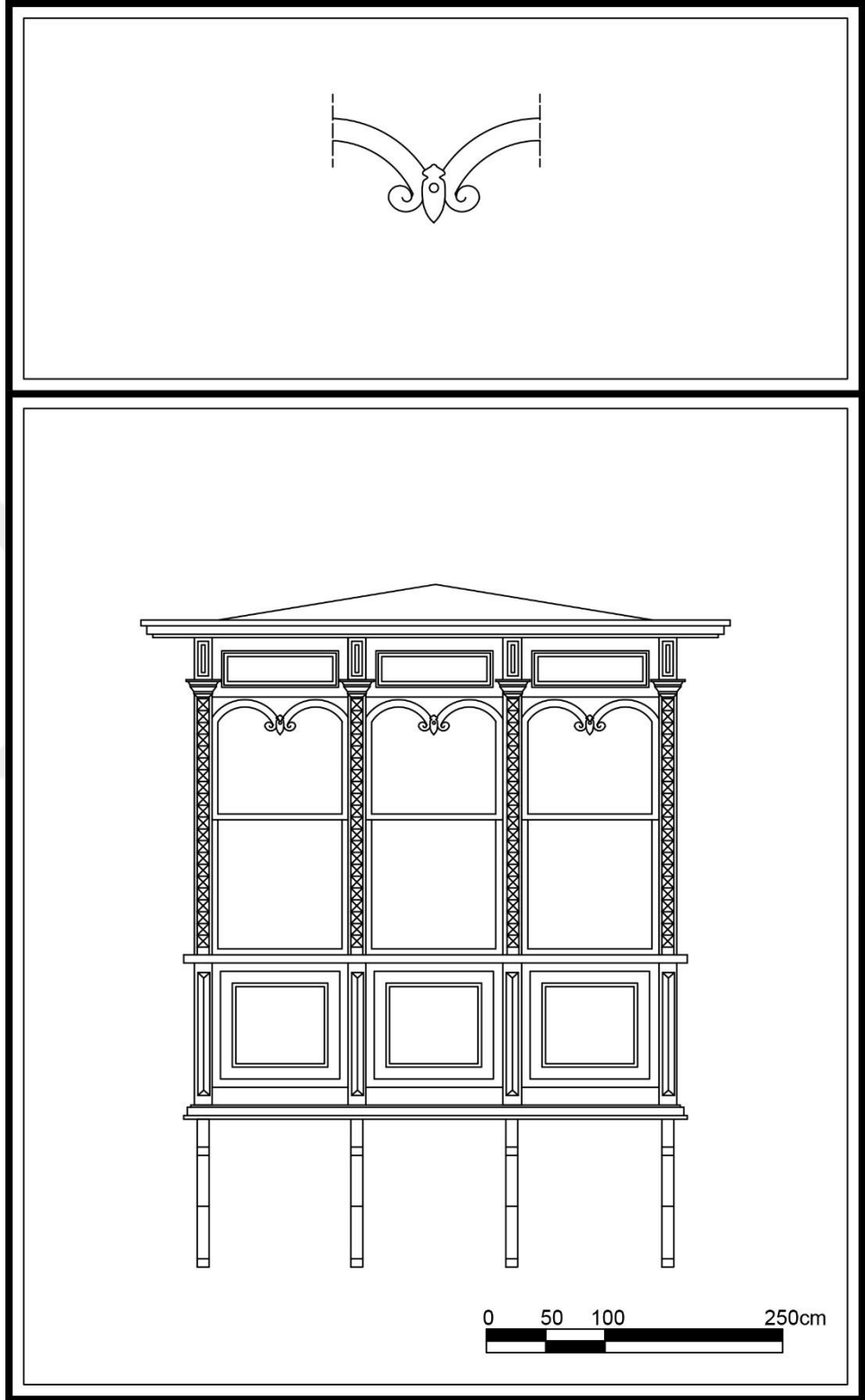
Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallardan oluşan süsleme repertuarına sahip dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır (Fotoğraf 227).

Fotoğraf 224. Dumlupınar Mahallesi ,Uğur Mumcu Cad., No:15, Buca adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 225. Dumlupınar Mahallesi ,Uğur Mumcu Cad., No:15, Buca adresindeki konutun cumbası.

Çizim 67. Dumlupınar Mahallesi ,Uğur Mumcu Cad., No:15, Buca adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 226. Dumlupınar Mahallesi ,Uğur Mumcu Cad., No:15, Buca adresindeki konutun cumba pencere üstü.

Fotoğraf 227. Dumlupınar Mahallesi ,Uğur Mumcu Cad., No:15, Buca adresindeki konutun cumba konsolları.

KATALOG NO: 65.

ÇİZİM NO: 68.

FOTOĞRAF NO: 228- 231.

ADRES: Dumlupınar Mahallesi ,Uğur Mumcu Cad., No:33, Buca.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kafe olarak işlev görmektedir.

YAPI: Toprağa gömülü bir bodrum kat üzeri iki kattan oluşmaktadır. Alt kat asimetrik bir düzendedir. Taş söve ile çerçevelenmiş giriş açıklığı cephenin soluna kaydırılmıştır. Sağa ise taş söveli, ahşap kepenkli, dikdörtgen formlu iki pencere yerleştirilmiştir. Giriş açıklığı ve pencerelerin söveleri üzerinde kilit taşı görünümünde akant yaprağı bezemeli kabartmalar yer almaktadır. Cumba üst katın orta aksında konumlanmaktadır (Fotoğraf 228). Her iki yanına ahşap kepenkli, dikdörtgen iki pencere yerleştirilmiştir.

CUMBA: Üst katta, cephe ortasında konumlanır. Üç bölümlü, dikdörtgen formlu cumbanın malzemesi ahşaptır (Fotoğraf 229, Çizim 68).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Akant yaprağı bezemeli, sarkıtle sonlanan, içbükey formlu sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Akant yaprakları arasında daire içine alınmış çok yapraklı çiçeklerden oluşan bir bezeme kompozisyonu uygulanmıştır (Fotoğraf 230).

Pencere Üstü: Konsolların arası dikdörtgen panolar biçiminde düzenlenmiştir.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır.

Kayıt: Pencerelemler kayıtları üzerine Korint başlıklarla sonlanan pilasterler yerleştirilmiştir. Pilasterlerin üzeri balıksırtı deseni ile dolgulandırılmıştır.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde süslemeli beş pano yer almaktadır. Panoların üzerine Antik Yunan kraterlerini andıran vazolar içinden bitkilerin sarktığı bir süsleme işlenmiştir (Fotoğraf 231).

Cumba Alt Yüzeyi: Herhangi bir bezeme görülmemektedir.

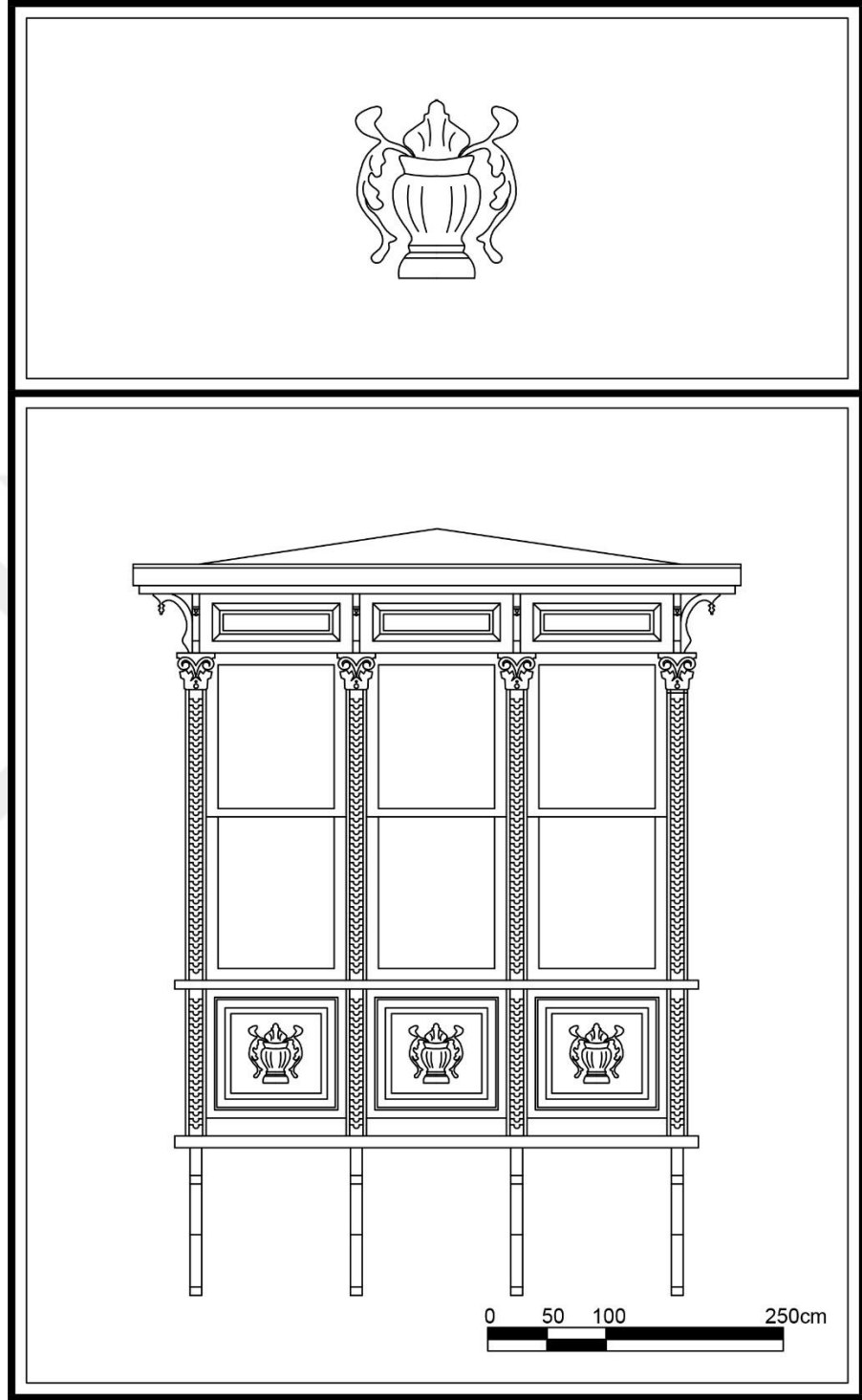
Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallardan oluşan süslemeye sahip dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır.

Fotoğraf 228. Dumlupınar Mahallesi ,Uğur Mumcu Cad., No:33, Buca adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 229. Dumlupınar Mahallesi ,Uğur Mumcu Cad., No:33, Buca adresindeki konutun cumbası.

Çizim 68. Dumlupınar Mahallesi ,Uğur Mumcu Cad., No:33, Buca adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 230. Dumlupınar Mahallesi ,Uğur Mumcu Cad., No:33, Buca adresindeki konutun cumba saçak alt yüzeyi.

Fotoğraf 231. Dumlupınar Mahallesi ,Uğur Mumcu Cad., No:33, Buca adresindeki konutun cumba korkuluk panosu.

KATALOG NO: 66.

ÇİZİM NO: 69.

FOTOĞRAF NO: 232-235.

ADRES: Dumlupınar Mahallesi, Uğur Mumcu Cad., No:47, Buca.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı devam etmektedir.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlı bir yapıdır. Cephesi sıvalıdır. Ön cephede alt kat asimetrik bir cephe düzenine sahiptir. Giriş açıklığı cephenin soluna kaydırılmıştır. Sağ kenara düz atkılı, demir kepenkli, dikdörtgen iki pencere yerleştirilmiştir. Toprağa gömülü bodrum katın küçük açıklıkları da alt kat pencereleri ile aynı aksa yerleştirilmiştir. Üst kat, simetrik bir düzendedir. Cumba cephenin ortasında yer alırken, her iki yanında dikdörtgen formlu birer pencere bulunmaktadır (Fotoğraf 232). Yan cepheye ise altı üstlü üçer pencere yerleştirilmiştir. Pencereler alt katta demir, üst katta ahşap kepenklere sahiptir. Giriş açıklığı ve pencerelerin tümü taş söve ile çerçevelenmiştir.

CUMBA: Ön cephenin üst katında orta aks üzerinde konumlanmıştır. Dikdörtgen formlu, üç bölümlü ve ahşap malzemelidir (Fotoğraf 233, Çizim 69).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Yivli içbükey bir kıvrımla başlayıp ortada bir sarkıtlı devam eden ve volütte saçak altına bağlanan sekiz konsolla desteklenmektedir. Sarkıtın konsol ortasında yer alması ve konsolun volütte saçağa bağlanması konsolu farklı kılan unsurlardır.

Saçak Alt Yüzeyi: Stilize büyük çiçek motifleriyle bezelidir. Köşelerde ise stilize akant yaprağı motifleri yer almaktadır (Fotoğraf 234).

Pencere Üstü: Konsolların arası dikdörtgen kabartmalı panolar biçiminde düzenlenmiştir.

Pencere: Beş penceresi bulunmaktadır. Ön yüzdeki pencereler tek kanatlı, yan yüzlerdeki pencereler iki kanatlı tiptedir.

Kayıt: Pencerelerin kayıtları üzerinde Korint başlıklarla sonlanan yivli pilasterler yer almaktadır.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde süslemesiz beş pano yer alır.

Cumba Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

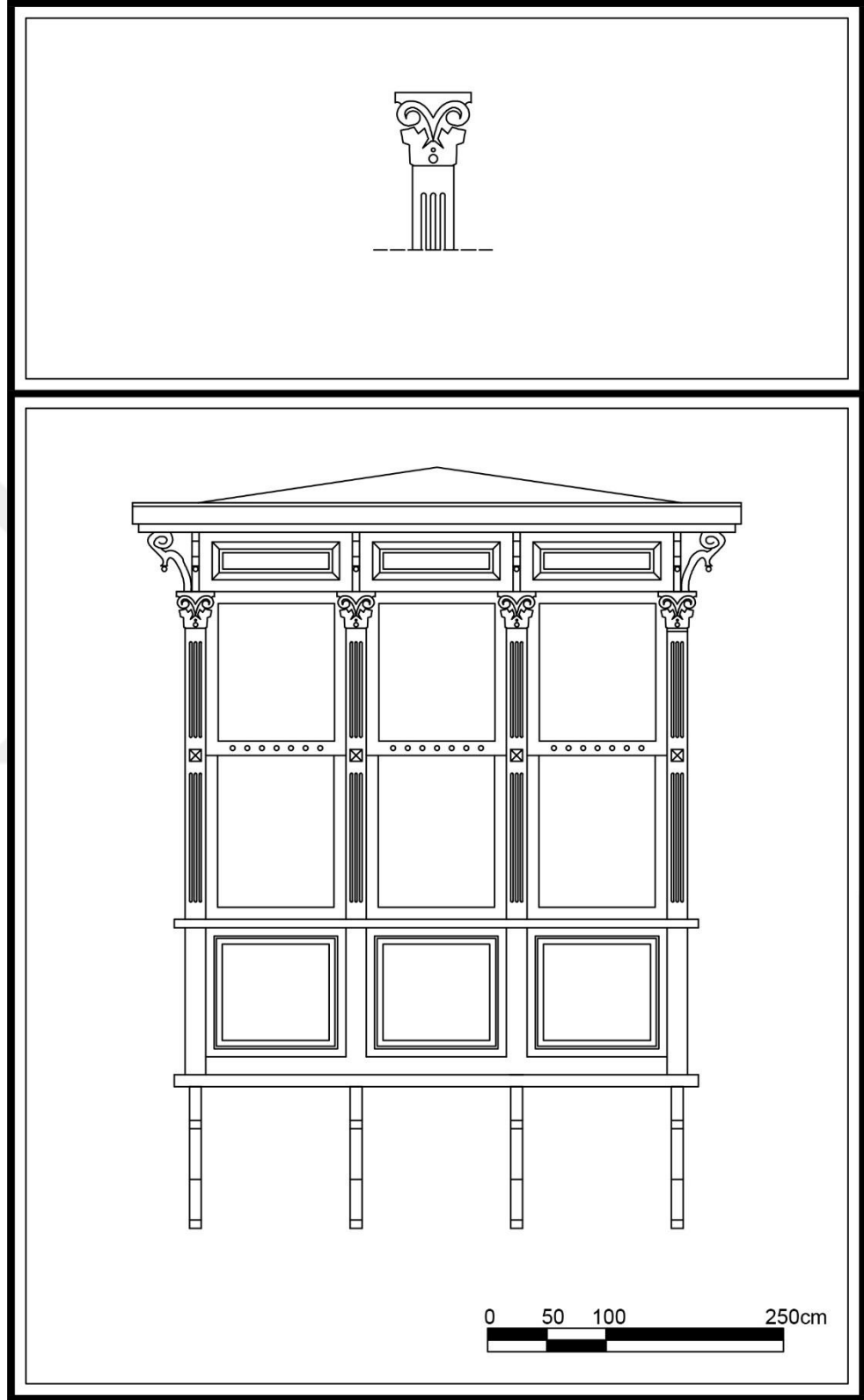
Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallarla süslenmiş dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır (Fotoğraf 235).

Fotoğraf 232. Dumlupınar Mahallesi, Uğur Mumcu Cad., No:47, Buca adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 233. Dumlupınar Mahallesi, Uğur Mumcu Cad., No:47, Buca adresindeki konutun cumbası.

Çizim 69. Dumlupınar Mahallesi, Uğur Mumcu Cad., No:47, Buca adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 234. Dumlupınar Mahallesi, Uğur Mumcu Cad., No:47, Buca adresindeki konutun cumba saçak alt yüzeyi.

Fotoğraf 235. Dumlupınar Mahallesi, Uğur Mumcu Cad., No:47, Buca adresindeki konutun cumba konsolları.

KATALOG NO: 67.

ÇİZİM NO: 70.

FOTOĞRAF NO: 236-239.

ADRES: Dumlupınar Mahallesi, 111 Sok., No:12, Buca.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kullanılmamaktadır.

YAPI: Toprağa gömülü bir bodrum kat üzeri iki katlıdır. Köşede konumlanmaktadır. Ön cephe her iki katta da asimetrik kurguya sahiptir. Cephenin bir yanında cumba ve giriş açıklığı, diğer yanında altlı üstlü dikdörtgen formlu ikişer pencere yer alır (Fotoğraf 236). Yapının ön cephesindeki tüm pencereler ahşap kepenklidir.

CUMBA: Üst katta cephenin sağına çekilmiştir. Ahşap malzemeli, üç bölümlü ve dikdörtgen formludur (Fotoğraf 237, Çizim 70).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Stilize akant yaprağı bezemeli, küçük bir sarkıta biten içbükey sekiz konsolla taşınmaktadır.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Pencere Üstü: Konsolların arası dikdörtgen panolar biçiminde düzenlenmiştir. Bu dikdörtgen panoların üzerinde iki yanından dallar çıkan çok yapraklı çiçek kabartmaları yer almaktadır (Fotoğraf 238).

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Pencerelerin kemer kilit taşı noktalarında kabartmalar yer almaktadır.

Kayıt: Pencere kayıtları üzerine pilasterler yerleştirilmiştir. Korint başlıklı pilasterler balıksırtı deseni ve gülbezek motifleriyle süslüdür.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano bulunmaktadır. Panolarda Armudi formda verilmiş istiridye kabukları yer almaktadır. İstiridye kabukları stilize akant yapraklarıyla çevrelenmektedir (Fotoğraf 239).

Cumba Alt Yüzeyi: Yivli düzenlenmiştir.

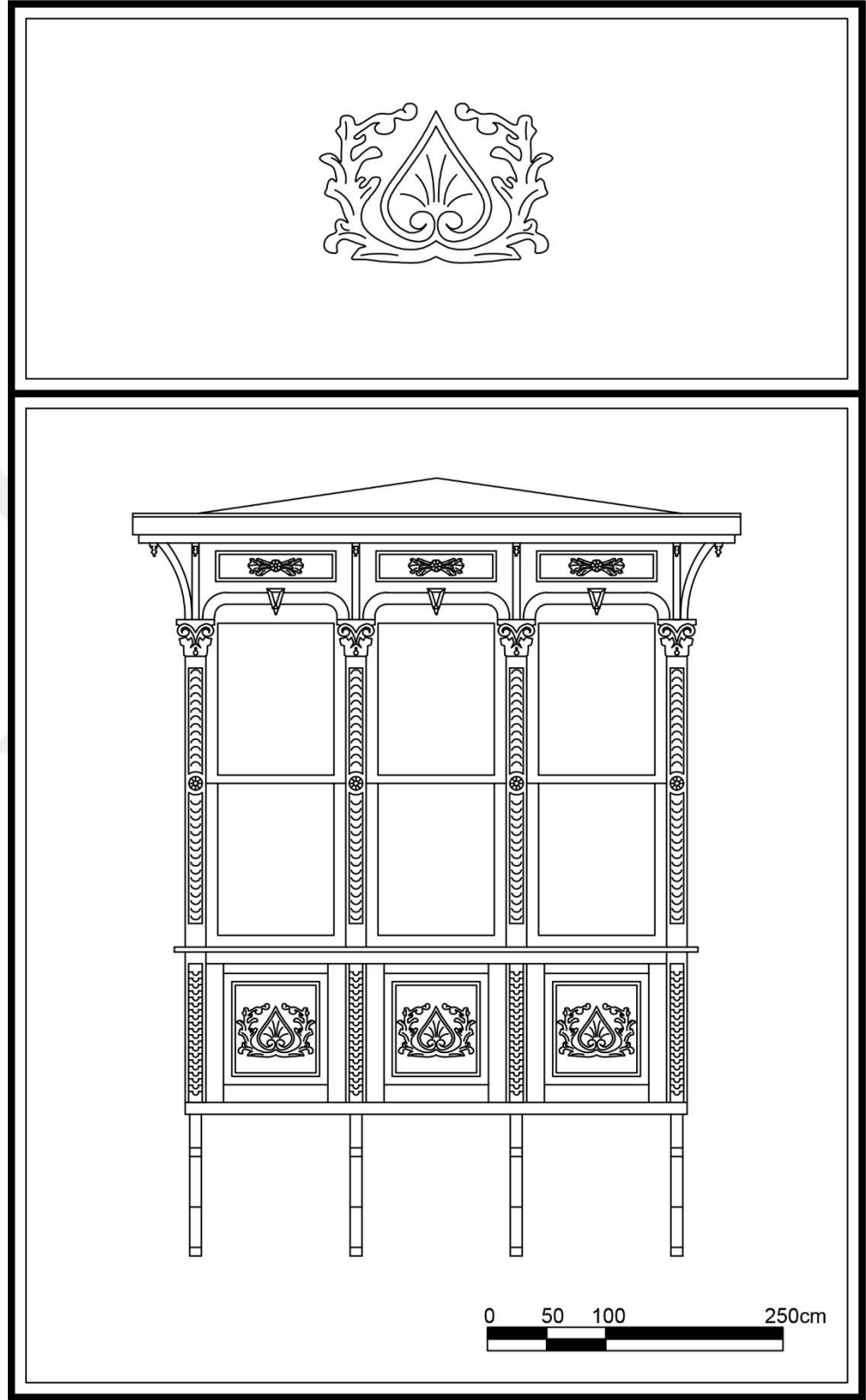
Konsol: Dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır. Konsollar, meander motifleri ve kıvrık dallarla süslenmiştir.

Fotoğraf 236. Dumlupınar Mahallesi,111 Sok., No:12, Buca adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 237. Dumlupınar Mahallesi,111 Sok., No:12, Buca adresindeki konutun cumbası.

Çizim 70. . Dumlupınar Mahallesi, 111 Sok., No:12, Buca adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 238. . Dumlupınar Mahallesi, 111 Sok., No:12, Buca adresindeki konutun cumba pencere üstü.

Fotoğraf 239. . Dumlupınar Mahallesi, 111 Sok., No:12, Buca adresindeki konutun cumba korkuluk panosundan detay.

KATALOG NO: 68.

ÇİZİM NO: 71.

FOTOĞRAF NO: 240- 243.

ADRES: Dumlupınar Mahallesi, Barış Manço Sok., No:9. Buca.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı devam etmektedir.

YAPI: Toprağa gömülü bir bodrum kat üzeri iki katlı bir yapıdır. Ön cephesinin büyük bir bölümü tuğla kaplamalıdır. Alt kat asimetrik, üst kat simetrik bir düzendedir. Alt katta derin bir niş içine yerleştirilmiş giriş kapısı, cephenin soluna kaydırılmıştır. Cephenin sağında ise basık kemerli, demir kepenkli iki pencere yer almaktadır. Üst katta cephe ortasında cumba konumlanır (Fotoğraf 240). Cumbanın her iki yanında alt kat pencereleri ile aynı özelliklere sahip birer pencere bulunmaktadır. Pencere kemerlerinin akant yaprağı motifli kilit taşı görünümünde kabartmaları mevcuttur. Bodrum kat ise cephe kaplama malzemesinin farklılığı ile diğer katlardan ayrılır. Bu katta havalandırmayı sağlayan küçük açıklıklar bulunmaktadır. Kat ayrımını profilli bir silme sağlar. Saçak altında küçük oyuklarla dış dizisi görünümü verilmiş bir silme yer almaktadır. Bu silmenin altı aralıklı yerleştirilmiş rozetlerle süslenmiştir.

CUMBA: Üst katta cephenin orta aksında yer almaktadır. Dikdörtgen formlu, üç bölümlü ve ahşap malzemelidir (Fotoğraf 241, Çizim 71).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Sekiz konsolla desteklenmektedir. Konsollar akant yaprağı bezemelidir, saçak altına bağlandıkları noktada bir sarkıt ve onun üzerinde bir kabara ile sonlanmaktadır.

Saçak Alt Yüzeyi: Kıvrım dallarla çevrelenmiş içi boş iki kartuş yer alır (Fotoğraf 242).

Pencere Üstü: Konsolların arası dikdörtgen panolar biçiminde düzenlenmiştir. Panoların üzerinde uçları kıvrılmış dallardan oluşan bitkisel bezemeler yer almaktadır.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Pencereleden üçü ön cepheye bakarken, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir.

Kayıt: Pencere kayıtları üzerine Korint başlıklı, yivli pilasterler yerleştirilmiştir.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano bulunmaktadır. Panolar üzerinde “C” kıvrımlarından oluşan oval madalyonlar bulunmaktadır. Madalyonların etrafı uçları volütlendirilmiş stilize akant yaprakları ile bezenmiştir (Fotoğraf 243).

Cumba Alt Yüzeyi: Ortasında çiçek bulunan küçük kare çerçeveler, konsollarla ayrılan her bir bölümün merkezine yerleştirilmiştir.

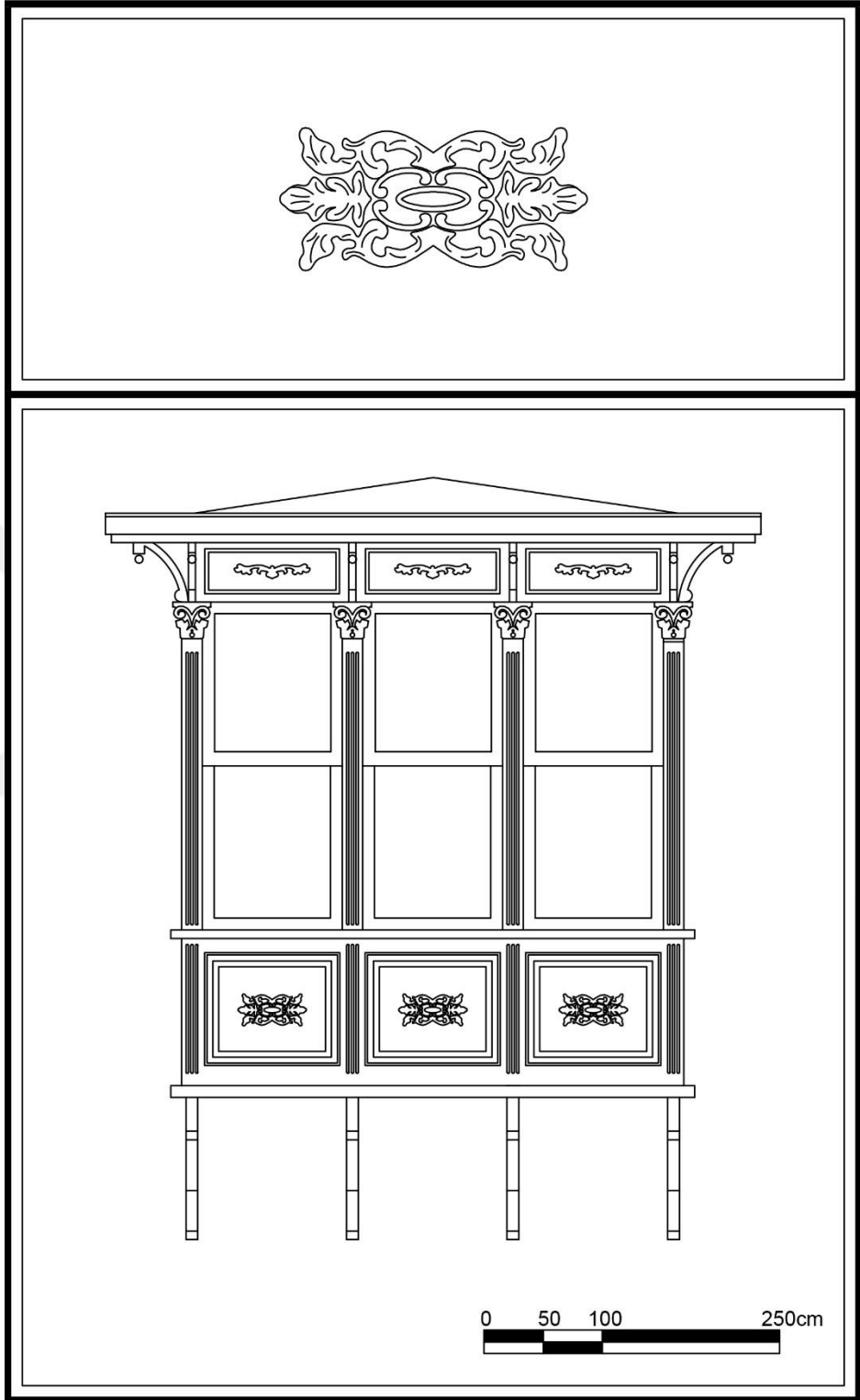
Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallardan oluşan süslemeye sahip dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır.

Fotoğraf 240. Dumlupınar Mahallesi, Barış Manço Sok., No:9. Buca adresindeki.
konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 241. Dumlupınar Mahallesi, Barış Manço Sok., No:9. Buca adresindeki.
konutun cumbası.

Çizim 71.. Dumlupınar Mahallesi, Barış Manço Sok., No:9. Buca adresindeki.
konutun cumbası.

Fotoğraf 242. Dumlupınar Mahallesi, Barış Manço Sok., No:9. Buca adresindeki.
konutun cumba saçak alt yüzeyi.

Fotoğraf 243. Dumlupınar Mahallesi, Barış Manço Sok., No:9. Buca adresindeki.
konutun cumba korkuluğu.

KATALOG NO: 69.

ÇİZİM NO: 72.

FOTOĞRAF NO: 244-247.

ADRES: Dumlupınar Mahallesi, 81 Sok., No: 30, Buca.

TARİHİ: Bahçe kapısı üzerinde 1911 tarihi yer almaktadır.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı devam etmektedir.

YAPI: İki katlı bir yapıdır. Ön cepheden giriş sağlanmaz. Giriş, yan cepheye alınmıştır. Bahçeye açılmaktadır. Ön cephede alt katta taş söveli, düz atkılı dikdörtgen açıklıklar biçiminde üç pencere bulunmaktadır. Üst katı simetrik kurgudadır. Cumba cepheyi ortalamaktadır (Fotoğraf 244). Cumbanın her iki yanına birer pencere yerleştirilmiştir. Yapının bütün pencereleri ahşap kepenge sahiptir. Kat ayrımı, profilli bir silme ile vurgulanmıştır. Yuvarlatılmış Sakız tuğlalarının oluşturduğu dış dizisi silme saçak altını çevrelemektedir.

CUMBA: Üst katta cephenin orta aksında konumlanan ahşap cumba, üç bölümlü ve dikdörtgen formludur (Fotoğraf 245, Çizim 72).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Volütle başlayıp sarkıtle sonlanan akant yaprağı bezemeli sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Köşeler birer sarkıtle vurgulanmıştır (Fotoğraf 246).

Pencere Üstü: Konsolların arası dikdörtgen panolar şeklinde düzenlenmiştir. Panoların üzerinde herhangi bir süsleme görülmemektedir.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır.

Kayıt: Pencerelemin kayıtları zerine Korint başlıklı yivli pilasterler yerleştirilmiştir.

Korkuluk:  bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde  n yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano bulunmaktadı. Panolar üzerinde stilize bitkisel süslemelere sahip dikdörtgen formlu küçük panolar yer almaktadır (Fotoğraf 247).

Cumba Alt Yüzeyi: Yivli düzenlenmiştir.

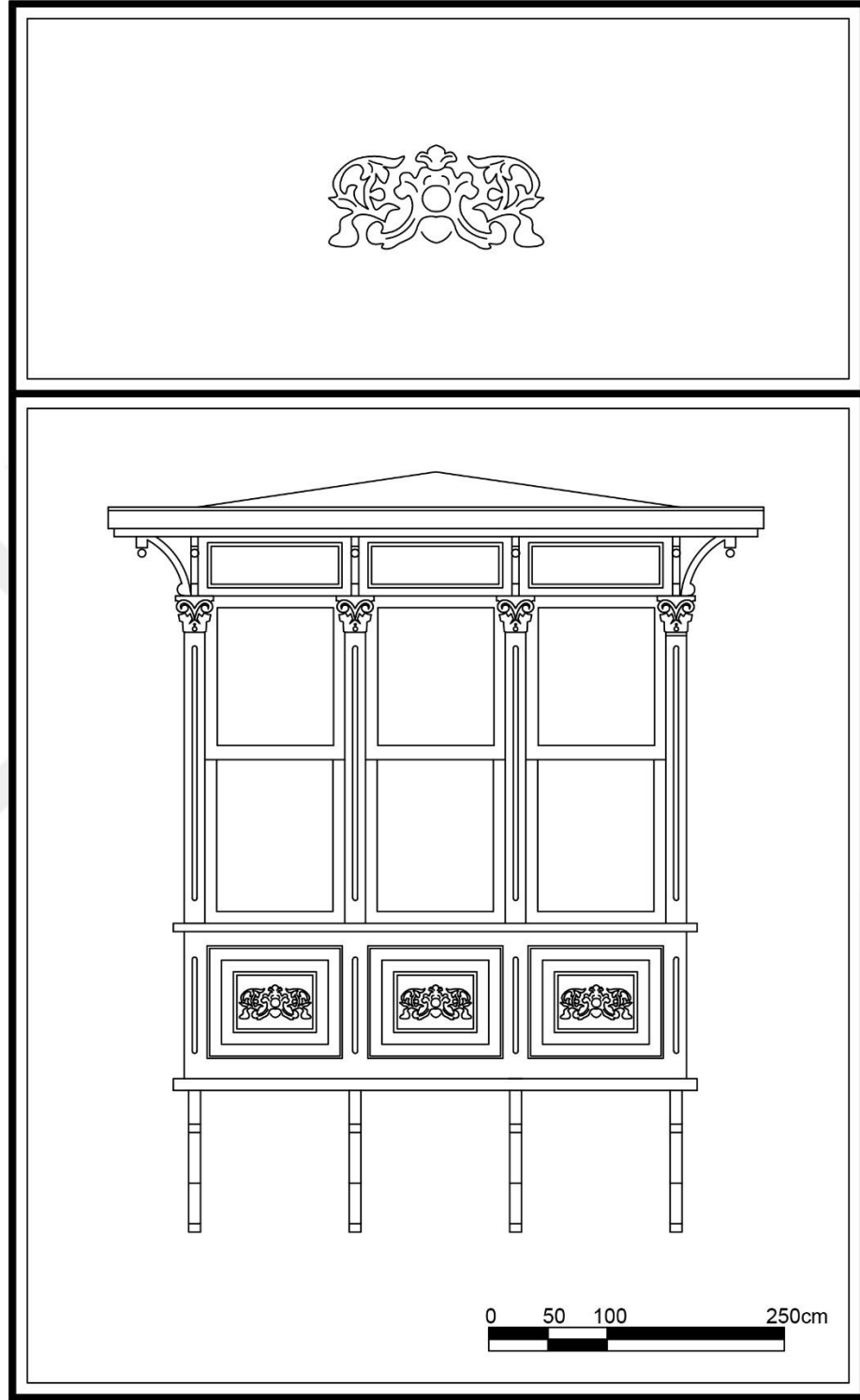
Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallarla bezeli dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır.

Fotoğraf 244. Dumlupınar Mahallesi, 81 Sok., No: 30, Buca adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 245. Dumlupınar Mahallesi, 81 Sok., No: 30, Buca adresindeki konutun cumbası.

Çizim 72. Dumlupınar Mahallesi, 81 Sok., No: 30, Buca adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 246. Duamlupınar Mahallesi, 81 Sok., No: 30, Buca adresindeki konutun cumba saçağı.

Fotoğraf 247. Duamlupınar Mahallesi, 81 Sok., No: 30, Buca adresindeki konutun cumba korkuluk panoları.

2.1.5. BAYRAKLI

KATALOG NO: 70.

ÇİZİM NO: 73.

FOTOĞRAF NO: 248-251.

ADRES: Bayraklı Mahallesi, 1642 Sok., No:12, Bayraklı.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Dernek binası olarak işlev görmektedir.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlı bir yapıdır. Eğimli bir parsel üzerinde konumlanmaktadır. Niş içine yerleştirilmiş giriş kapısı cephenin soluna kaydırılmış, sağ kenara da taş söveli, demir kepenkli iki pencere yerleştirilerek asimetrik bir görünüm elde edilmiştir. Bodrum kata ayrı bir giriş bulunmaktadır. Üst katta cumba cephenin orta aksına yerleştirilmiştir (Fotoğraf 248). Her iki yanında taş söveli iki pencere bulunmaktadır. Saçak altı yuvarlatılmış Sakız tuğlaları ile süslenmiştir.

CUMBA: Üst katta cephenin orta aksına yerleştirilmiştir. Üç bölümlü, dikdörtgen formu ve ahşap malzemelidir (Fotoğraf 249, Çizim 73).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Volütle başlayıp sarkıtlı sonlanan, akant yaprağı bezemeli, içbükey formu yedi konsolla desteklenmektedir. Konsollardan biri düşmüştür.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Pencere Üstü: Dikdörtgen panolar şeklinde düzenlenmiştir. Panolar üzerinde ajur teknikli bitkisel bezemeler yer almaktadır (Fotoğraf 250).

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Pencerelerden üçü ön cepheye bakarken, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir.

Kayıt: Pencere kayıtları üzerine Korint başlıklı yivli pilasterler yerleştirilmiştir.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Panolar, çok yapraklı çiçeklerle sonlanan içbükey iki kıvrımın oluşturduğu kalp benzeri motiflerle süslenmiştir (Fotoğraf 251).

Cumba Alt Yüzeyi: Konsollar arasındaki her bölüm dikdörtgen ikili panolar biçiminde düzenlenmiştir.

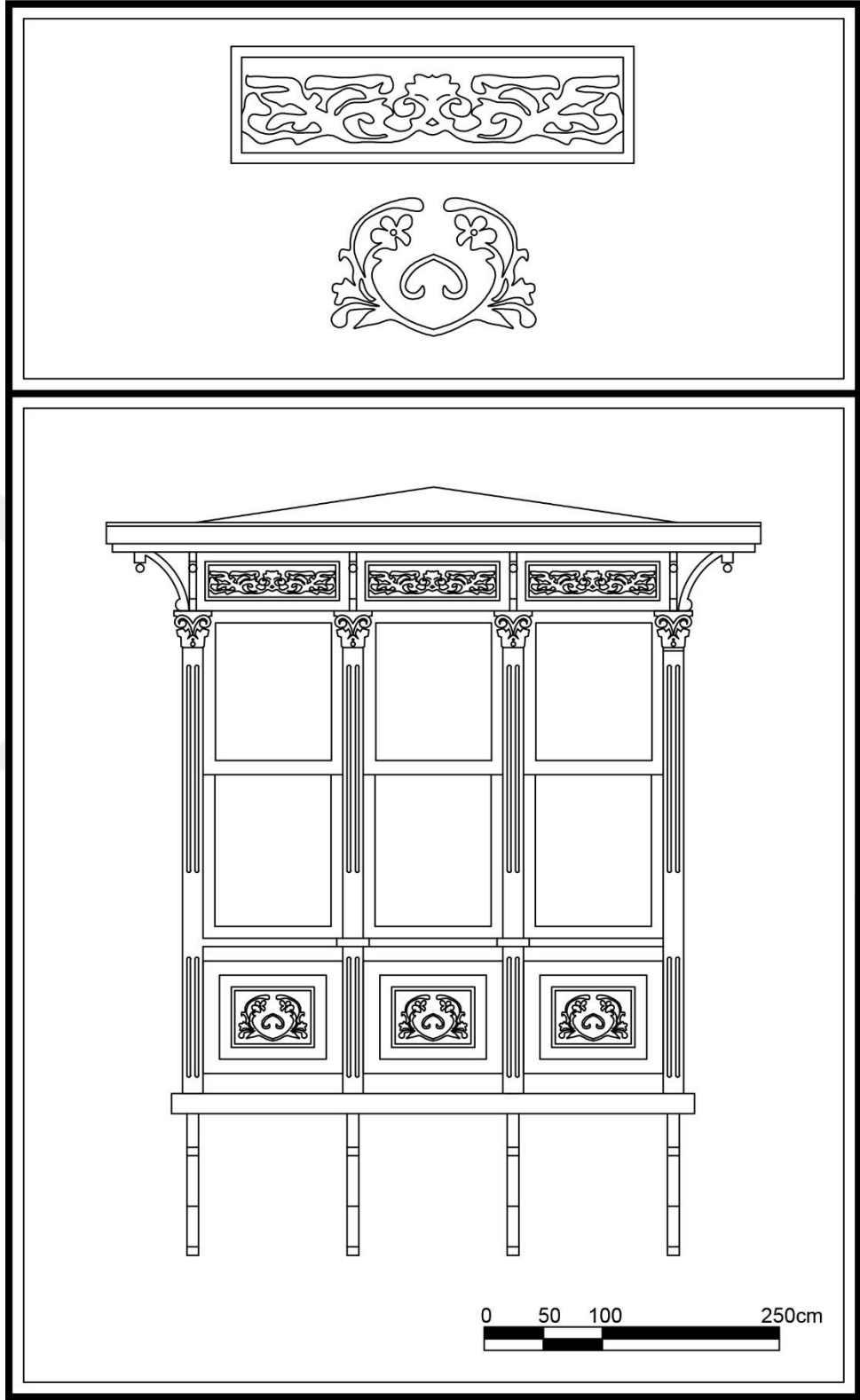
Konsol: Kıvrım dallar ve meander motifleriyle süslü dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır.

Fotoğraf 248. Bayraklı Mahallesi, 1642 Sok., No:12, Bayraklı adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 249. Bayraklı Mahallesi, 1642 Sok., No:12, Bayraklı adresindeki konutun cumbası.

Çizim 73. Bayraklı Mahallesi, 1642 Sok., No:12, Bayraklı adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 250. Bayraklı Mahallesi, 1642 Sok., No:12, Bayraklı adresindeki konutun cumba pencere üstü.

Fotoğraf 251. Bayraklı Mahallesi, 1642 Sok., No:12, Bayraklı adresindeki konutun cumba korkuluğu ve konsolları.

2.1.6. KARŞIYAKA

KATALOG NO: 71.

ÇİZİM NO: 74.

FOTOĞRAF NO: 252-255.

ADRES: Tuna Mahallesi, Şehit Üsteğmen Ahmet Konuksever Sok., No:46, Karşıyaka.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Harap durumdadır. Kullanılmamaktadır.

YAPI: İki katlı alçak bir yapıdır. Alt katta simetrik bir cephe tasarımı görülmektedir. Giriş açıklığı, cephenin sağında konumlanmaktadır. Sola ise taş söveli, ahşap kepenkli, dikdörtgen iki pencere yerleştirilmiştir. Üst katta cumba cephenin orta aksında konumlandırılmış, her iki yanına da alt kat pencereleri ile aynı özellikleri paylaşan iki pencere yerleştirilerek simetrik bir düzen elde edilmiştir (Fotoğraf 252).

CUMBA: Üst katta cephenin orta aksında konumlanan ahşap cumba dikdörtgen formu ve üç bölümlüdür (Fotoğraf 253, Çizim 74).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş saçağın stilize lotus-palmet motifli ahşap dantela süslemeleri bulunmaktadır. İki yöne eğimli kırma çatının oluşturduğu üçgen alınlık üzerinde tam merkezde iç içe geçmiş dairelerin oluşturduğu kabartma motif bulunmaktadır (Fotoğraf 254).

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Pencere Üstü: Ajur teknikli süslemeleri bulunan dikdörtgen panolar yer almaktadır. Panoların yarısı kafes biçiminde düzenlenmiştir. Diğer yarısı ise kıvrım dallarla süslüdür.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır.

Kayıt: Pencerelelerin kayıtları üzerine yerleştirilen pilasterler, kıvrım dallar ve rozetlerle bezenmiştir.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano bulunmaktadır. Panolarda stilize akant yaprakları üzerine geniş çanaklı bir çiçek motifinin yerleştirildiğı bezeme yer almaktadır (Fotoğraf 255). Panolar arasındaki düşey bölümlere kıvrım dallar işlenmiştir.

Cumba Alt Yüzeyi: Konsollar arasındaki her bölüm dikdörtgen formlu panolar şeklinde düzenlenmiştir. İç içe geçmiş dairelerden oluşan kabartma motifler panoların merkezine yerleştirilmiştir.

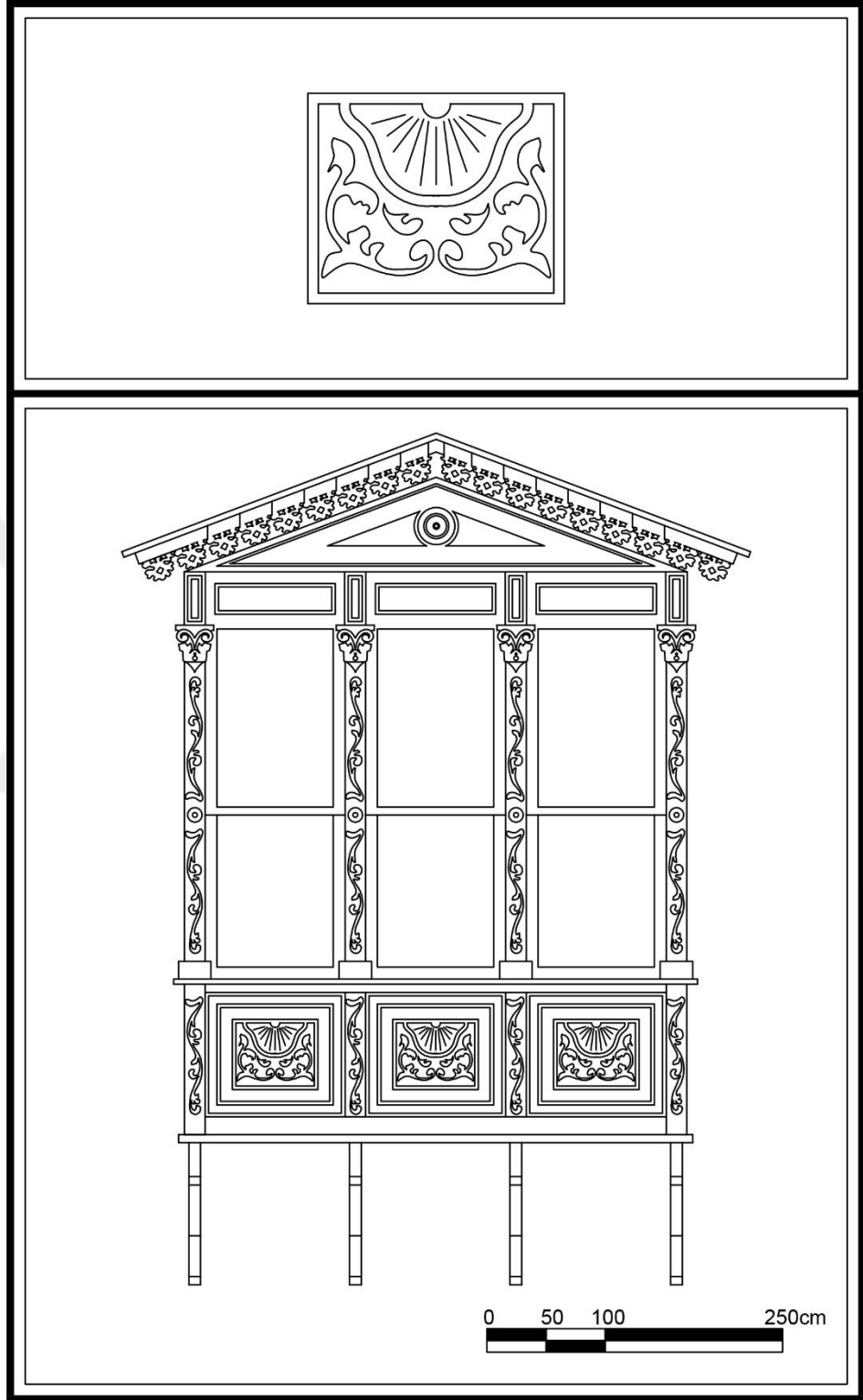
Konsol: Kıvrım dallar ve meander motifleriyle süslü dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır.

Fotoğraf 252. Tuna Mahallesi, Şehit Üsteğmen Ahmet Konuksever Sok., No:46, Karşıyaka adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 253. Tuna Mahallesi, Şehit Üsteğmen Ahmet Konuksever Sok., No:46, Karşıyaka adresindeki konutun cumbası.

Çizim 74. Tuna Mahallesi, Şehit Üsteğmen Ahmet Konuksever Sok., No:46, Karşıyaka adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 254. Tuna Mahallesi, Şehit Üsteğmen Ahmet Konuksever Sok., No:46, Karşıyaka adresindeki konutun cumba saçığı.

Fotoğraf 255. Tuna Mahallesi, Şehit Üsteğmen Ahmet Konuksever Sok., No:46, Karşıyaka adresindeki konutun cumba korkuluk panosundan detay.

KATALOG NO: 72.

ÇİZİM NO: 75.

FOTOĞRAF NO: 256-257.

ADRES: Donanmacı Mahallesi, 1728 Sok. ve Kemalpaşa Cad. kesişimi, No:1, Karşıyaka.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Alt kat dükkân, üst kat depo olarak kullanılmaktadır.

YAPI: Köşe parselde konumlanmaktadır. İki katlıdır. Cephesi tuğla kaplamalıdır. Alt kat dükkâna çevrilmiştir. Ön cephede üst katın orta aksında cumba yer almaktadır (Fotoğraf 256). Bir yanına taş söveli dikdörtgen bir pencere diğer yanına dikdörtgen iki pencere yerleştirilmiştir. Pencereilerin dört kanatlı ahşap kepenkleri bulunmaktadır. Saçak altı dış dizisi görünümündeki yuvarlatılmış Sakız tuğlaları ile süslenmiştir. Kat ayrımı, küçük dışların oluşturduğu friz ile sağlanmaktadır.

CUMBA: Üst katta cephe ortasında yer alır. Ahşap malzemeli cumba, üç bölümlü, çokgen formudur.(Fotoğraf 257, Çizim 75).

Çatı: Üst örtüsü metal çatıdır.

Saçak: Eğimli saçak oldukça dar tutulmuştur. Konsol ile desteklenmemiştir.

Saçak Alt Yüzeyi: Herhangi bir süsleme görülmemektedir.

Pencere Üstü: Dikdörtgen panolar biçiminde düzenlenmiştir. Panoların üzerinde süsleme bulunmamaktadır.

Pencere: Pencereilerden üçü ön cepheye bakarken, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir. Ön cephenin ortasındaki ve iki yan cephedeki pencereler iki kanatlı, diğer pencereler sabittir.

Kayıt: Pencerelelerin kayıtları sadedir.

Korkuluk: Ön yüzü düz bir hat halinde değil köşeli gelmektedir. Hafif bir eğim yaratılmıştır. Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde beş pano yer almaktadır. Her bir pano kendi içinde dikdörtgen ikili panolara ayrılmaktadır.

Cumba Alt Yüzeyi: Konsollar arasındaki panolar yivli düzenlenmiştir.

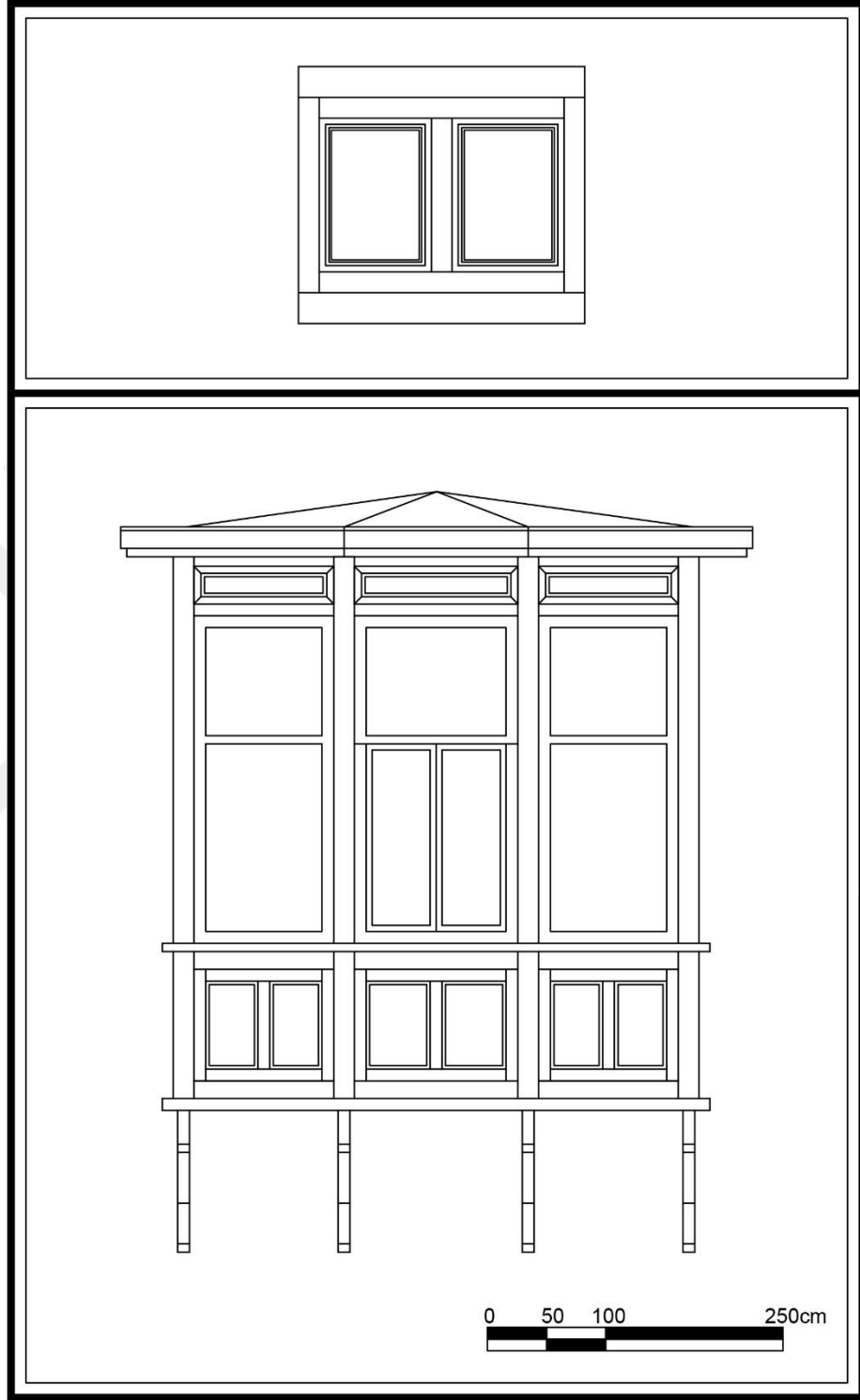
Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallarla süslü dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır.

Fotoğraf 256. Donanmacı Mahallesi, 1728 Sok. ve Kemalpaşa Cad. kesişimi, No:1, Karşıyaka adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 257. Donanmacı Mahallesi, 1728 Sok. ve Kemalpaşa Cad. kesişimi, No:1, Karşıyaka adresindeki konutun cumbası.

Çizim 75. Donanmacı Mahallesi, 1728 Sok. ve Kemalpaşa Cad. kesişimi, No:1, Karşıyaka adresindeki konutun cumbası.

KATALOG NO: 73.

ÇİZİM NO: 76.

FOTOĞRAF NO: 258-261.

ADRES: Donanmacı Mahallesi, Kemalpaşa Cad., No:89, Karşıyaka.

TARİHİ: 19. yüzyıl- 20. yüzyıl başları

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Alt katı dükkân, üst katı depo olarak kullanılmaktadır.

YAPI: İki katlı bir yapıdır. Alt katı dükkân olarak kullanılmaktadır. Üst katta, cephenin orta aksında cumba yer alır (Fotoğraf 258). Cumbanın her iki yanında söveli, dikdörtgen formlu birer pencere bulunmaktadır. Köşeler, Toskana başlıklarla taçlanan pilasterlerle vurgulanmıştır. Saçak altındaki aralıklı yerleştirilmiş çıkıntılar, dış dizisi silme niteliğindedir.

CUMBA: Üst katta cephe ortasında konumlanan ahşap cumba, çokgen formlu ve üç bölümlüdür.(Fotoğraf 259, Çizim 76).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Eğimlidir. Akant yaprağı ile başlayıp sarkıtle sonlanan içbükey sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: İç içe geçmiş stilize palmetlerden oluşan motiflerle bezenmiştir. Köşelerde ise akant yaprakları sekiz köşeli bir yıldızmış gibi düzenlenmiş, merkezleri kozalak şeklinde birer sarkıtle vurgulanmıştır (Fotoğraf 260).

Pencere Üstü: Konsolların arası dikdörtgen panolar biçiminde düzenlenmiştir. Panolar üzerinde ajur teknikli bitkisel bezemeler yer almaktadır.

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi mevcuttur. Pencereleden üçü sokak cephesine bakarken, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir.

Kayıt: Pencerelemin kayıtları üzerindeki pilasterler, balıksırtı bezeme ile süslenmiştir (Fotoğraf 261).

Korkuluk: Ön yüzü düz bir hat halinde değil cepheli gelmektedir.Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön, ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Panoların yüzeyi kepenk görünümündedir.

Cumba Alt Yüzeyi: Sıvalıdır.

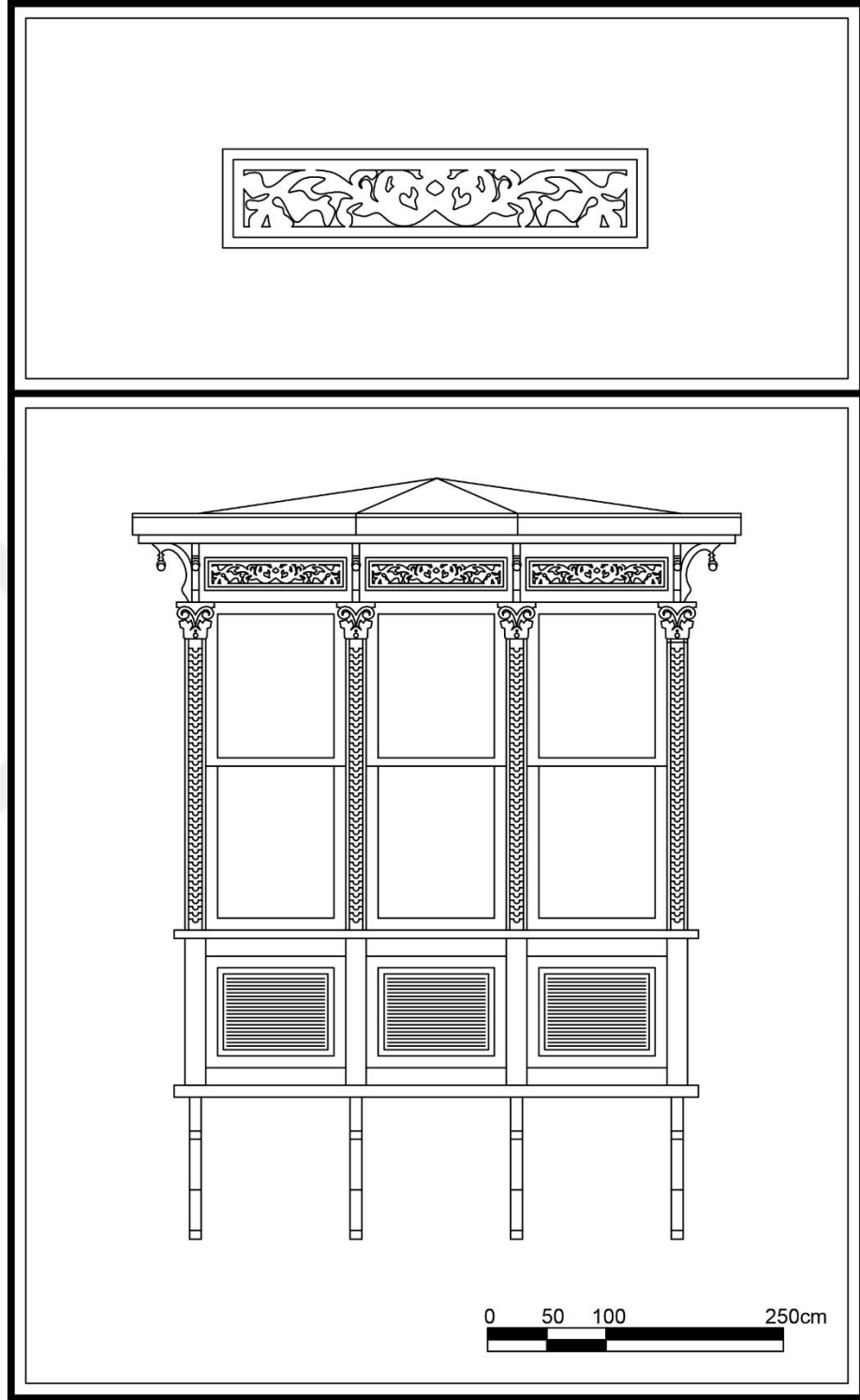
Konsol: Meander motifleri ve kıvrım dallarla süslü dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır. Konsollardan ortadaki ikisi uçları volütlendirilmiş “8” biçimli basit eklerle uzatılmıştır (Fotoğraf 261).

Fotoğraf 258. Donanmacı Mahallesi, Kemalpaşa Cad., No:89, Karşıyaka adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 259. Donanmacı Mahallesi, Kemalpaşa Cad., No:89, Karşıyaka adresindeki konutun cumbası.

Çizim 76. Donanmacı Mahallesi, Kemalpaşa Cad., No:89, Karşıyaka adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 260. Donanmacı Mahallesi, Kemalpaşa Cad., No:89, Karşıyaka adresindeki konutun cumba saçak alt yüzeyi.

Fotoğraf 261. Donanmacı Mahallesi, Kemalpaşa Cad., No:89, Karşıyaka adresindeki konutun cumba konsolları ve pencere kayıtları.

KATALOG NO: 74.

ÇİZİM NO: 77.

FOTOĞRAF NO: 262- 265.

ADRES: Donanmacı Mahallesi, Hüseyin Çağlayan Sok., no:6, Karşıyaka.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Alt katı dükkan, üst katı depo olarak kullanılmaktadır.

YAPI: İki katlı alçak bir yapıdır. Cephesi Sakız tuğlalarıyla kaplanmıştır. Tuğlalar, geniş yüzlerinin oluklu kısımları dışa bakacak şekilde dizilmiştir. Cumba, üst katta cephenin soluna kaydırılmıştır (Fotoğraf 262). Yanına söveli, dikdörtgen formlu bir pencere yerleştirilmiştir. Kat ayrımı, iki sıra dış dizisi silme ile belirginleştirilmiştir.

CUMBA: Üst katta cephenin soluna yerleştirilmiştir. Üç bölümlü, dikdörtgen formlu ve ahşap malzemelidir (Fotoğraf 263, Çizim 77). Malzeme kayıpları bulunmaktadır.

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Volütle başlayıp sarkıtle sonlanan akant yaprağı bezemeli, içbükey altı konsolla desteklenmektedir. Özgün halinde sekiz konsol ile desteklendiği anlaşılmaktadır. Konsollardan ikisi düşmüştür.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezemesizdir.

Pencere Üstü: Konsolların arası yatay dikdörtgen panolar şeklinde düzenlenmiştir. Panoların üzerinde ajur tekniği ile oluşturulan bitkisel bezemeler yer almaktadır (Fotoğraf 264).

Pencere: Beş penceresi bulunmaktadır. Boyanarak kapatılmıştır. Giyotin tipinde oldukları anlaşılmaktadır. Pencereleden üçü ön cepheye, ikisi iki yan cepheye

yerleştirilmiştir. Pencere kemerlerinin kilit taşı noktasına akant yaprağı motifi yerleştirilmiştir.

Kayıt: Pencere kayıtları üzerine balık sırtı bezemeli pilasterler yerleştirilmiştir. Balıksırtı bezemeli pilasterler, Korint başlıklarla sonlanmaktadır.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi iki yan yüzde beş pano yer almaktadır. Panolara stilize palmetten geliştirilen bir bezeme kompozisyonu uygulanmıştır. Üst üste yerleştirilen iki palmet motifi stilize akant yapraklarıyla bezenmiştir.

Cumba Alt Yüzeyi: Herhangi bir süsleme görülmemektedir.

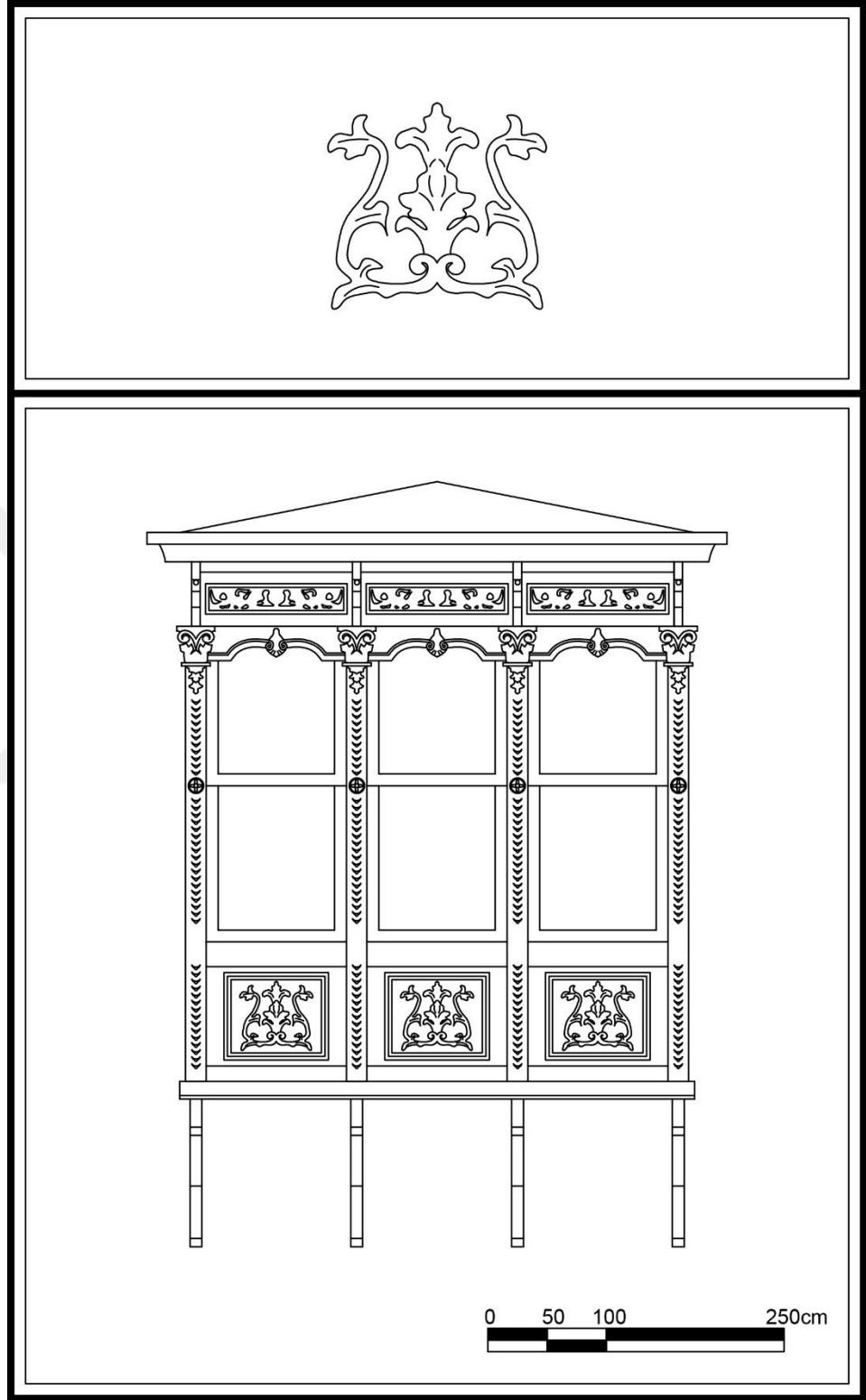
Konsol: Ejder figürü ile süslü dökme demir dört konsol ile taşınmaktadır. Ejder figürleri, incecik boyunları ve balık pulu ile dolgulandırılmış kanatları ile oldukça zarif bir görünüme sahiptir (Fotoğraf 265). Kuyrukları iç içe geçmiş “C” kıvrımları biçiminde uzanmaktadır. Konsolların figür ve bitki kaynaşımından oluşan süsleme repertuarı Art Nouveau üslubundan etkiler taşımaktadır.

Fotoğraf 262. Donanmacı Mahallesi, Hüseyin Çağlayan Sok., no:6, Karşıyaka adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 263. Donanmacı Mahallesi, Hüseyin Çağlayan Sok., no:6, Karşıyaka adresindeki konutun cumbası ve cumba korkuluk panosundan detay.

Çizim 77. Donanmacı Mahallesi, Hüseyin Çağlayan Sok., no:6, Karşıyaka adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 264. Donanmacı Mahallesi, Hüseyin Çağlayan Sok., no:6, Karşıyaka adresindeki konutun cumba pencere üstü.

Fotoğraf 265. Donanmacı Mahallesi, Hüseyin Çağlayan Sok., no:6, Karşıyaka adresindeki konutun cumba konsolları.

KATALOG NO: 75.

ÇİZİM NO: 78.

FOTOĞRAF NO: 266-269.

ADRES: Donanmacı Mahallesi, Ulvi Başman(1725) Sok., No: 47, Karşıyaka.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kurs binası olarak kullanılmaktadır.

YAPI: Toprağa gömülü bir bodrum kat üzeri iki katlı bir yapıdır. Cephesi Sakız tuğlasıyla kaplanmıştır. Tuğlalar, saçak altı ve kat ayrımında geniş yüzlerinin olukları kısımları dışa bakacak şekilde, cephenin geri kalanında ise dar yüzleri dışa bakacak şekilde dizilmiştir. Alt kat asimetrik, üst kat simetrik bir cephe kurgusuna sahiptir. Alt katta niş içindeki giriş kapısı cephenin soluna kaydırılmıştır. Cephenin sağına ise söveli, dikdörtgen formlu iki pencere yerleştirilmiştir. Pencerelerin kalan menteşe yerlerinden özgünde kepenkli oldukları anlaşılmaktadır. Bodrum kat pencereleri de alt kat pencereleriyle aynı aks üzerinde düzenlenmiştir. Üst katta cumba cepheyi ortalamaktadır (Fotoğraf 266). Cumbanın her iki yanına dikdörtgen iki pencere yerleştirilmiştir.

CUMBA: Üst kat cephe ortasında konumlanan ahşap cumba, çokgen formlu ve üç bölümlüdür (Fotoğraf 267, Çizim 78).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş tutulmuştur. Eğimlidir. Volütle başlayıp sarkıtle sonlanan akant yaprağı bezemeli içbükey sekiz konsolla desteklenmektedir.

Saçak Alt Yüzeyi: Bir rozetin iki yanına yerleştirilmiş bitkisel bezemelerden oluşan süsleme kompozisyonları yer almaktadır.

Pencere Üstü: İki bölümlü düzenlenmiştir. Alt bölümde üzeri bezemesiz dikdörtgen panolar yer almaktadır. Üst bölümde ise dikdörtgen panolar üzerinde ajur teknikli bitkisel bezemeler görülmektedir (Fotoğraf 268).

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Pencereleden üçü ön cepheye bakarken, diğer ikisi iki yan cepheye yerleştirilmiştir. Pencere kemerlerinin kilit taşı noktasında akant yaprağı ve palmet birleşimi kabartmalar yer almaktadır.

Kayıt: Pencere kayıtları, Toskana başlıklarla sonlanan balıksırtı bezemeli pilasterlerle süslenmiştir

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde beş pano yer almaktadır. Panoların merkezine stilize akant yaprakları ile çevrelenmiş palmetler yerleştirilmiştir. Panolar birbirinden akant yaprağı bezemeli konsolvari süslemelerle ayrılmaktadır (Fotoğraf 269).

Cumba Alt Yüzeyi: Konsollar arasındaki her bölüm ikili panolar biçiminde düzenlenmiştir.

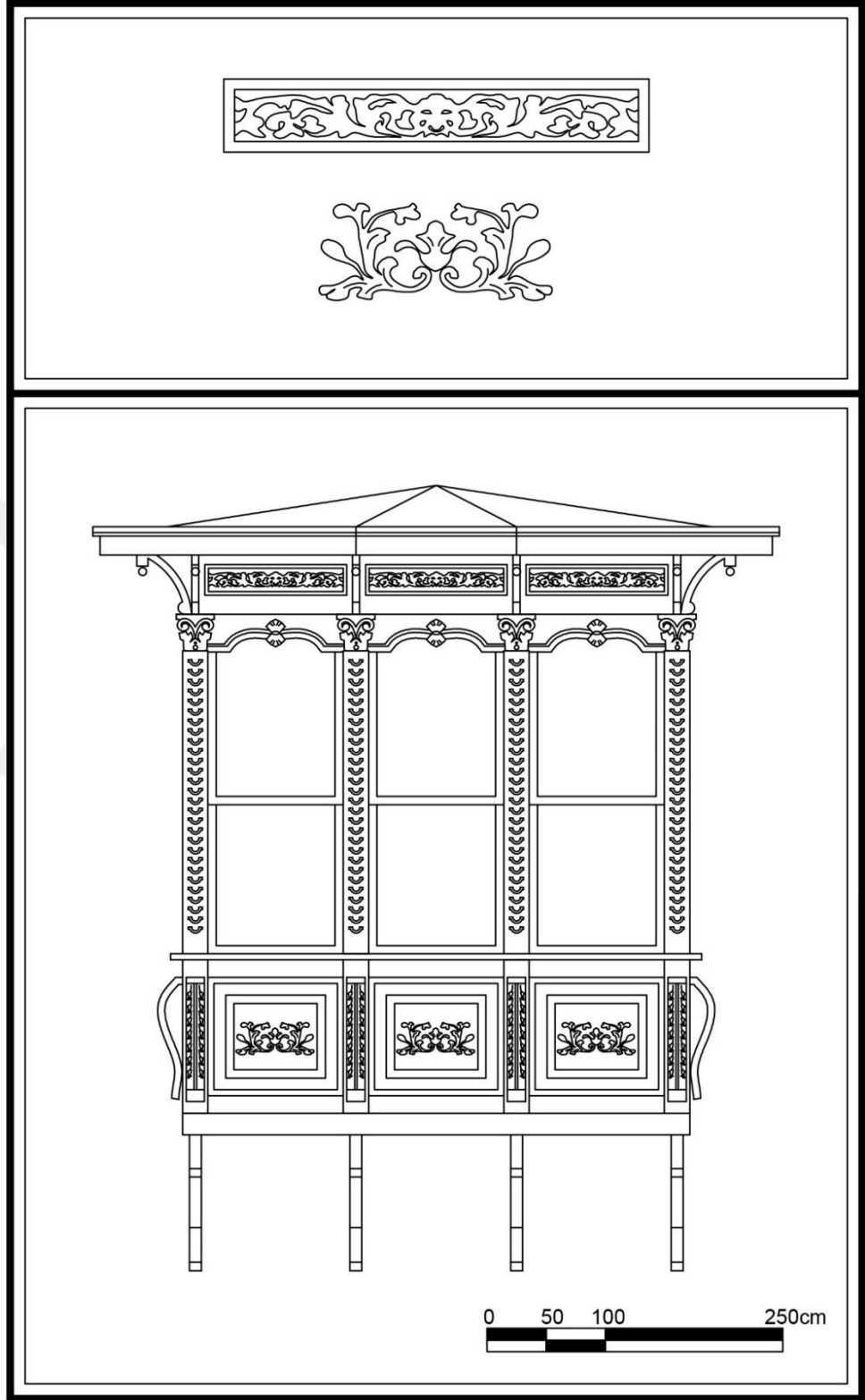
Konsol: Kıvrım dallar ve meander motifleri ile süslenmiş dökme demir dört konsol cumbayı desteklemektedir. Konsollardan ikisi, ortasına rozet yerleştirilmiş, “8” biçimli dövme demir basit eklerle uzatılmıştır.

Fotoğraf 266. Donanmacı Mahallesi, Ulvi Başman(1725) Sok., No: 47, Karşıyaka.
konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 267. Donanmacı Mahallesi, Ulvi Başman(1725) Sok., No: 47, Karşıyaka.
konutun cumbası.

Çizim 78. Donanmacı Mahallesi, Ulvi Başman(1725) Sok., No: 47, Karşıyaka.
konutun cumbası

Fotoğraf 268.. Donanmacı Mahallesi, Ulvi Başman(1725) Sok., No: 47, Karşıyaka.
konutun cumba pencere üstü.

Fotoğraf 269. Donanmacı Mahallesi, Ulvi Başman(1725) Sok., No: 47, Karşıyaka.
konutun cumba korkuluk panoları.

KATALOG NO: 76.

ÇİZİM NO: 79.

FOTOĞRAF NO: 270-272.

ADRES: Donanmacı Mahallesi, Cemal Gürsel Cad., No:324, Karşıyaka.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Anaokulu olarak işlev görmektedir.

YAPI: Bodrum kat üzeri iki katlı bir yapıdır. Ara katları bulunmaktadır. Alman tüccar Löhner tarafından yaptırıldığı bilinmektedir⁷⁸. Yapı, bir cephesi bitişik nizamlı olarak inşa edilmiştir. Cumba, ön cephenin sağına yerleştirilmiştir (Fotoğraf 270). Ana giriş kapısı ise yan cephede konumlanmaktadır. Üst örtüsü kiremit çatıdır. Geniş tutulmuş dantela süslemeli ahşap saçak yerel mimariden izler taşımaktadır⁷⁹. Cephelerde tuğla ve çininin süsleme unsuru olarak kullanımı yapıya farklılık katmıştır. Tuğlanın cephelerde süsleme ögesi olarak kullanımının sadece Karşıyaka’ da yer alan Levanten konutlarına has bir durum olduğu düşünülmektedir⁸⁰.

CUMBA: Üst katta cephenin sağında konumlanmaktadır. Üç bölümlü, dikdörtgen formu ve ahşap malzemelidir (Fotoğraf 271, Çizim 79).

Çatı: Çinko kaplamalı çatı ile örtülüdür.

Saçak: Dar tutulmuştur.

Saçak Alt Yüzeyi: Bezeme görülmemektedir.

⁷⁸ Kuyulu Ersoy, Karşıyaka Levanten, s. 110.

⁷⁹ Kuyulu Ersoy, Karşıyaka Levanten, s. 111.

⁸⁰ Kuyulu Ersoy, Karşıyaka Levanten, s. 111.

Pencere Üstü: Yatay dikdörtgen panolar şeklinde düzenlenmiştir. Panolar üzerinde Art Nouveau üslubu etkili girland benzeri şal motifleri yer almaktadır⁸¹ (Fotoğraf 272).

Pencere: Giyotin tipinde beş penceresi bulunmaktadır. Pencerelerden üçü sokak cephesine bakarken, diğer ikisi iki yan cephede konumlandırılmıştır.

Kayıt: Pencerelerin dikey kayıtları üzerine Art Nouveau tarzı konsolvari süslemeli⁸² pilasterler yerleştirilmiştir.

Korkuluk: Üç bölümlüdür.

Süsleme Panosu: Korkuluk üzerinde üçü ön yüzde, ikisi yan yüzlerde süslemeli beş pano yer almaktadır. Panoların tam merkezine baklava dilimi motifi, baklava diliminin her iki yanına dikey çubuk biçimli motifler yerleştirilmiştir.

Cumba Alt Yüzeyi: Konsollar arasındaki her bölüm dikdörtgen panolar şeklinde düzenlenmiştir. Dikdörtgen panoların merkezine baklava dilimi motifleri yerleştirilmiştir.

Konsol: Dairelerle süslü dökme demir dört konsol cumbayı taşımaktadır.

⁸¹ Kuyulu Ersoy, Karşıyaka Levanten, s. 111.

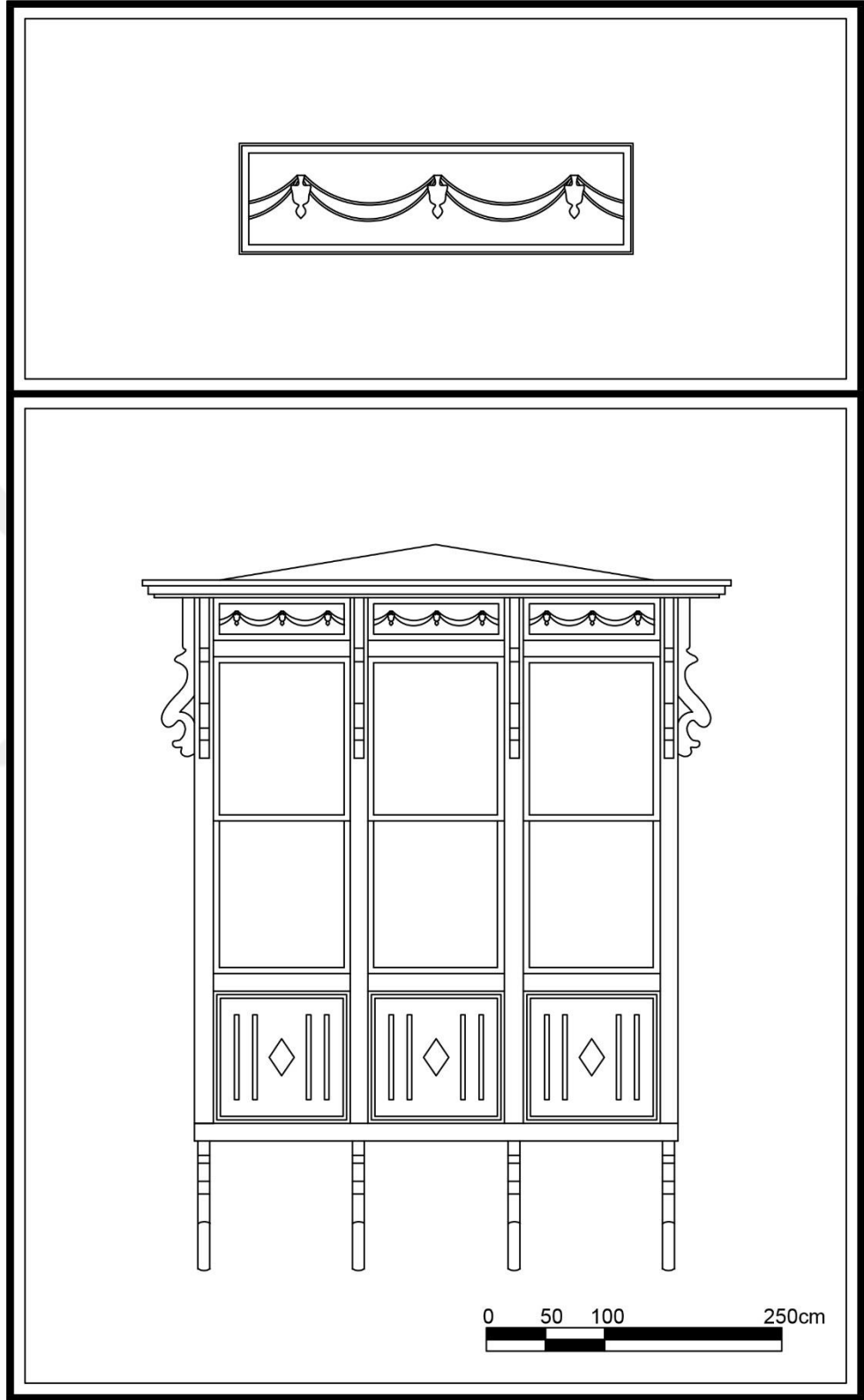
⁸² Kuyulu Ersoy, Karşıyaka Levanten, s. 111.

Fotoğraf 270. Donanmacı Mahallesi, Cemal Gürsel Cad., No:324, Karşıyaka adresindeki konutun genel görünüşü (İ.K. Ersoy Arşivinden).

Fotoğraf 271. Donanmacı Mahallesi, Cemal Gürsel Cad., No:324, Karşıyaka adresindeki konutun cumbası (İ.K. Ersoy Arşivinden).

Çizim 79. Donanmacı Mahallesi, Cemal Gürsel Cad., No:324, Karşıyaka adresindeki konutun cumbası.

Fotoğraf 272. Donanmacı Mahallesi, Cemal Gürsel Cad., No:324, Karşıyaka adresindeki konutun cumba pencere üstü (İ.K. Ersoy Arşivinden).

2. 2. ÇIKMA

2. 2. 1. KADİFEKALE ETEKLERİ

KATALOG NO: 77.

ÇİZİM NO: 80

FOTOĞRAF NO: 273-275.

ADRES: Pazaryeri Mahallesi, 945 Sok., No:30, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Harap durumdadır. Kullanılmamaktadır.

YAPI: Dar bir sokak içinde yer alan iki katlı bir yapıdır. Alt katta iki giriş açıklığı bulunmaktadır. Solda yer alan giriş sonradan açılmıştır ve boyu diğerine göre küçüktür. Özgün giriş açıklığı ise daha büyüktür ve üzerinde ahşap parmaklıklı bir aydınlatma penceresi yer almaktadır. Sağda ise dikdörtgen formlu bir pencere mevcuttur. Alt katta parselin çarpıklığından kaynaklanan eğrisel mekân, üst katta gönye çıkma ile düzgün geometrik bir mekâna dönüştürülmüş, alt kattan çıkan farklı boydaki ahşap üç eliböğründe oturtulmuştur (Fotoğraf 273). Üst katta yer alan dört pencereden üçü çıkma üzerinde bulunmaktadır. Pencerelerden biri çıkmanın ön cephesine diğer ikisi yan cephelerine yerleştirilerek, üst katın daha fazla ışık ve rüzgâr alması sağlanmış, ev halkına sokağı farklı açılardan görebilme imkânı da sunulmuştur. Çıkmanın sağ yan cephesindeki pencerenin üstünde “Maşallah” yazılı kalemişi bir kitabe bulunmaktadır. Kitabenin tarihi oldukça silik olduğu için okunamamaktadır.

ÇIKMA: Üst katta, cephenin solunda, özgün giriş açıklığının hemen üstünde konumlanan gönye çıkma, üç adet ahşap eliböğründe oturtulmuştur (Fotoğraf 274, Çizim 80).

Çatı: Yapı ve yapı ile birleşik çıkmanın çatısı kiremit ile örtülüdür.

Saçak: Geniş ahşap saçağı bulunmaktadır.

Pencere: Çıkma üzerinde biri ön, ikisi yan cephelerde konumlanmış toplamda üç pencere yer almaktadır. Çıkmanın sağ yan cephesindeki pencerenin üstünde “Maşallah” yazılı kalemîşi bir kitabe yer almaktadır.

Eliböğünde: Üç adet ahşap eliböğünde çıkmayı desteklemektedir.

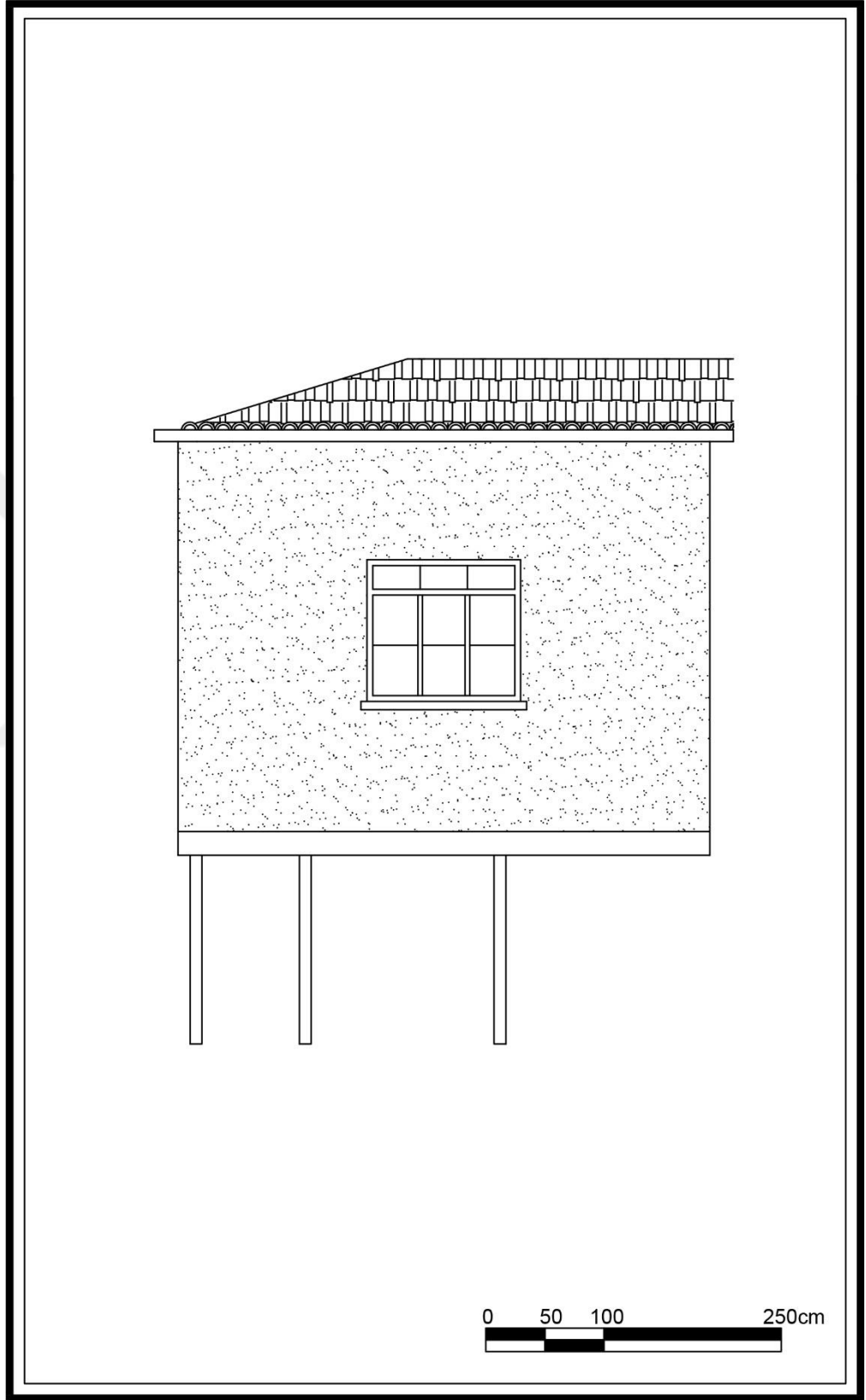
Fotoğraf 273. Pazaryeri Mahallesi, No:30, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 274. Konak, 945 Sok. 945 Sok., No:30, Konak adresindeki konutun çıkması

Fotoğraf 275. Pazaryeri Mahallesi, 945 Sok., No:30, Konak adresindeki konutun çıkma pencere üstü.

Çizim 80. Pazaryeri Mahallesi, 945 Sok., No:30, Konak adresindeki konutun cumbası.

KATALOG NO: 78.

ÇİZİM NO: 81

FOTOĞRAF NO: 276-277.

ADRES: Pazaryeri Mahallesi, 945 Sok., No:32A, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Kullanılmamaktadır.

YAPI: İki katlı bir yapıdır. Dar bir sokak içinde konumlanmaktadır. Yapıda iki giriş açıklığı bulunmaktadır. Küçük olan sonradan açılmıştır. Cephenin en sağında konumlanan diğerine göre daha büyük olan giriş açıklığı ise özgün giriş açıklığıdır. İki yanda sütun görünümlü taş sövelerle sınırlandırılmıştır. Üzerinde demir parmaklıklı bir aydınlatma penceresi bulunmaktadır. Alt katta bir de dikdörtgen formlu pencere yer almaktadır. Üst katta, cephenin solunda yer alan asimetrik çıkma ile cepheye hareket kazandırılmıştır (Fotoğraf 276). Alt kattan çıkan farklı boylardaki dört eliböğründe oturtulmuştur. Bu katta yer alan dört pencereden üçü çıkma üzerine yerleştirilmiştir.

ÇIKMA: Üst katta, cephenin solunda, pencere üzerinde konumlanan gönye çıkma, farklı boylardaki dört eliböğründe oturtulmuştur (Fotoğraf 277, Çizim 81).

Çatı: Yapı ve yapı ile bütünleşik çıkmanın üzeri kiremit çat ile örtülüdür.

Saçak: Geniş ahşap saçağı bulunmaktadır.

Pencere: Çıkma üzerinde biri ön, ikisi yan cephelerde konumlanmış toplamda üç pencere yer almaktadır.

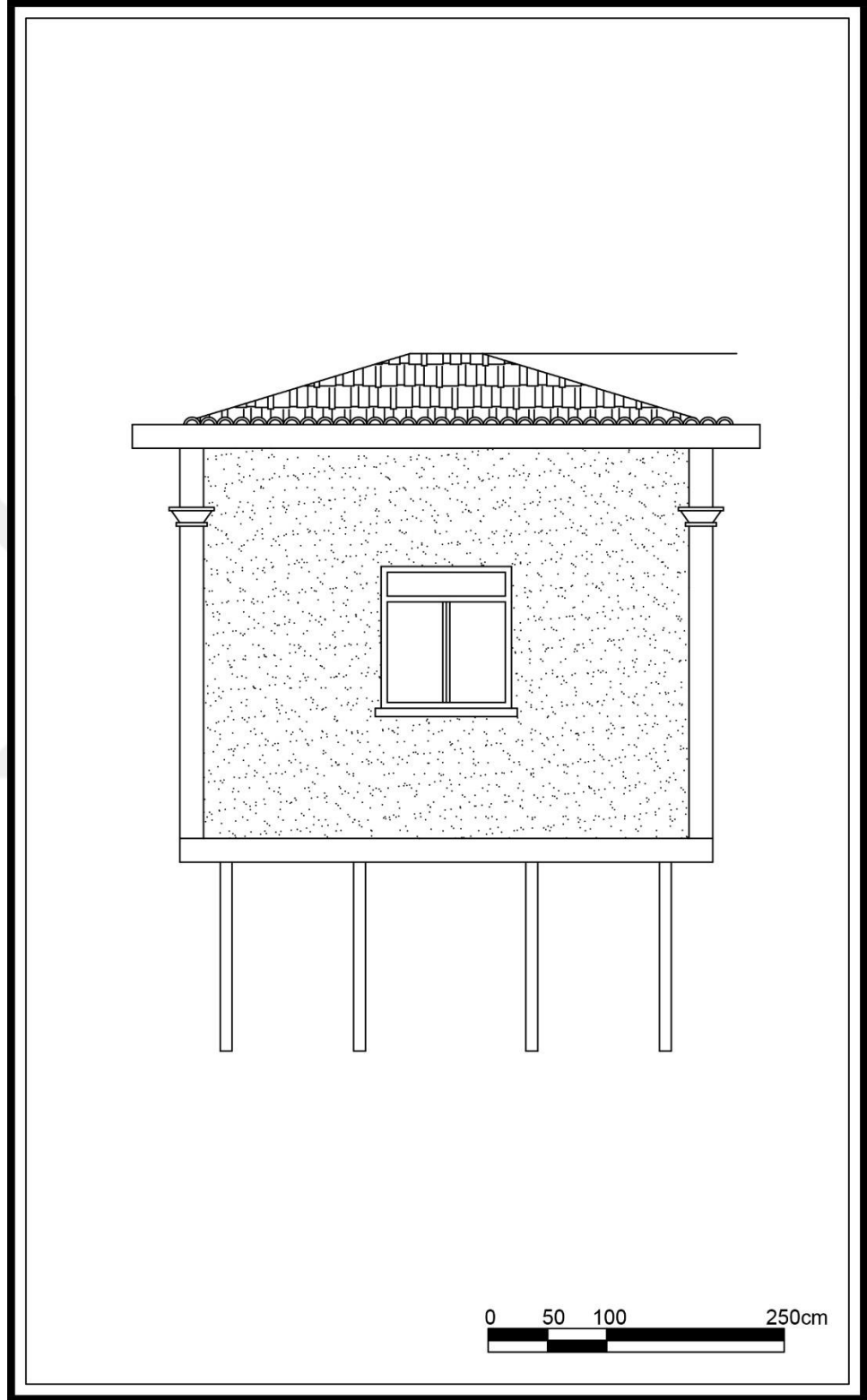
Eliböğründe: Dört adet ahşap eliböğründe çıkmayı desteklemektedir.

Fotoğraf 276. Pazaryeri Mahallesi, 945 Sok., No:32A, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 277. Pazaryeri Mahallesi, 945 Sok., No:32A, Konak adresindeki konutun çıkması.

Çizim 81. Pazaryeri Mahallesi, 945 Sok., No:32A, Konak adresindeki konutun çıkması.

KATALOG NO: 79.

ÇİZİM NO:82

FOTOĞRAF NO: 278- 279.

ADRES: Pazaryeri Mahallesi, 954 Sok., No:2- 2A, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı devam etmektedir.

YAPI: İki katlı yapının pencereli bir ara katı mevcuttur. Yapıya giriş yan cephedeki bahçe kapısından sağlanmaktadır. Yapının köşesi yüklü develerin geçişini kolaylaştırmak için ara kat başlangıç seviyesine kadar pahlanmıştır⁸³. Üst katın her iki cepheden taşırılmasıyla elde edilen köşe çıkmasının üzerine pencereler yerleştirilerek, yapının daha fazla ışık ve rüzgâr alması sağlanmıştır (Fotoğraf 278).

ÇIKMA: Üst kat her iki cepheden düz bir biçimde sokağa taşırılarak dikdörtgen bir mekan elde edilmiştir (Fotoğraf 279,Çizim 82).

Çatı: Yapı ve yapıyla bütünleşik çıkmanın çatısı kiremit ile örtülüdür.

Saçak: Dar tutulmuştur.

Pencere: Dikdörtgen formlu pencereler yer almaktadır.

Eliböğünde: Çıkma, ortada farklı boylardaki beş adet ahşap eliböğünde ile desteklenmektedir. Kenarlardaki demir destekler sonradan eklenmiştir.

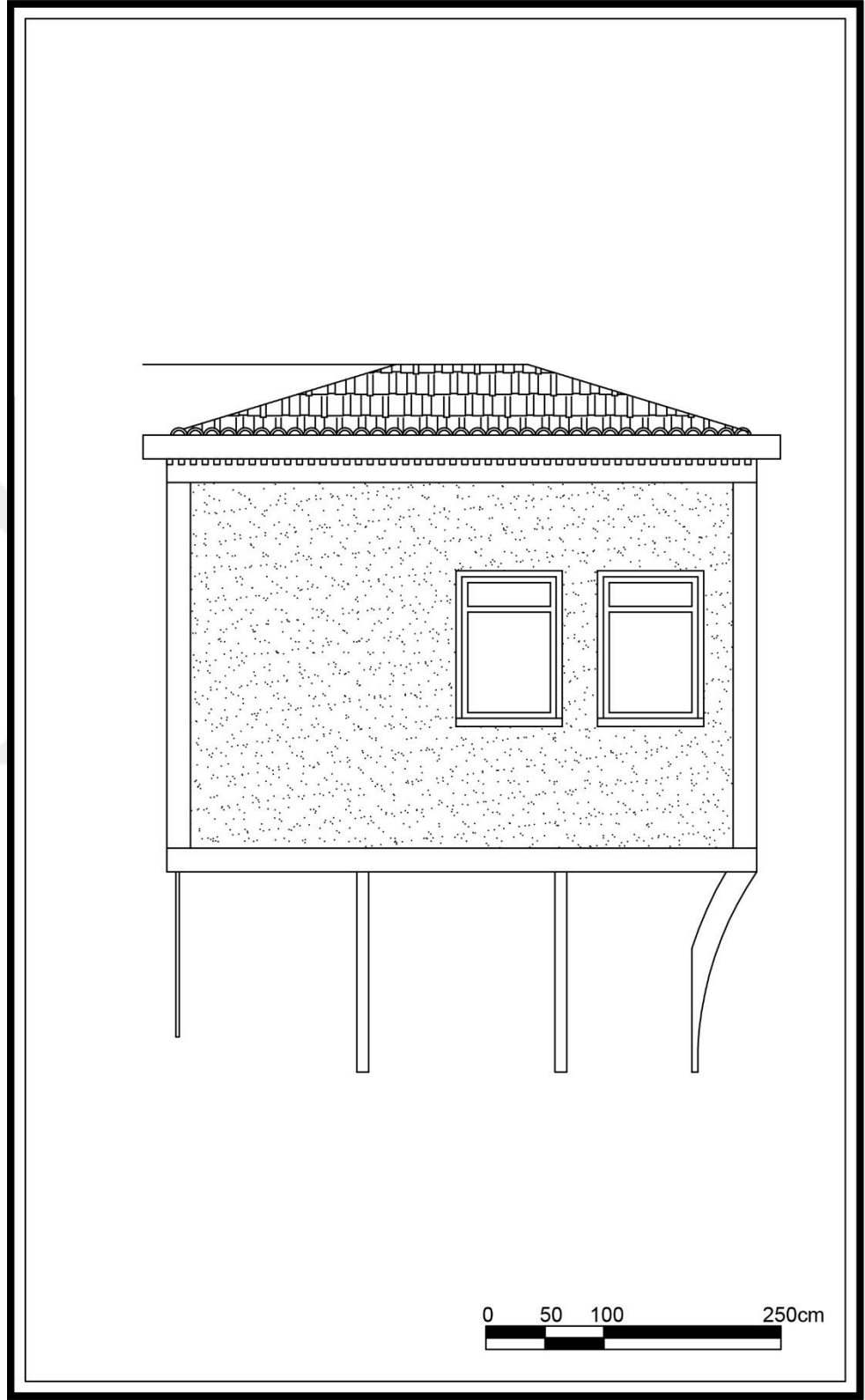
⁸³ Baş, Eski Türk Evi, s. 14.

Fotoğraf 278. Pazaryeri Mahallesi, 954 Sok., No:2- 2A, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 279. Pazaryeri Mahallesi, 954 Sok., No:2- 2A, Konak adresindeki konutun konutun çıkması.

Çizim 82. Pazaryeri Mahallesi, 954 Sok., No:2- 2A, Konak adresindeki konutun çıkması.

KATALOG NO: 80.

ÇİZİM NO: 83

FOTOĞRAF NO: 280.

ADRES: Pazaryeri Mahallesi, 943 Sok., No:41, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Harabe durumdadır. Kullanılmamaktadır.

YAPI: Bir bodrum kat üzeri iki katlıdır. İki sokağın kesiştiği köşede konumlanmaktadır. Alt kat yığma, üst kat bağdadi tarzda inşa edilmiştir⁸⁴. Yapının köşesi üst katın başlangıç seviyesine kadar pahlanmıştır. Alt katta her iki cepheye taş söveli demir kepenkli dikdörtgen formlu birer pencere yerleştirilmiştir. Giriş açıklığı da taş sövelidir. Üst kattaki pencereler ise ahşap söveli ve yine dikdörtgen formludur. Üst katta oda gönyelenerek köşe çıkması biçiminde taşırılmış, düzgün dörtgen mekân elde edilmiştir. Çıkma, üzeri sıvalı eliböğründelere oturtulmuştur. Yapı ve çıkmanın çatısı birdir. Yapının özgün üst örtüsü alaturka kiremitle örtülü kırma çatı⁸⁵ iken bugün metal bir çatı yapıyı örtmektedir.

ÇIKMA: Üst kat her iki cepheden sokağa taşırılarak düzgün dörtgen bir mekan elde edilmiştir (Fotoğraf 280,Çizim 83).

Çatı: Yapı ve yapıyla bütünleşik çıkmanın üzeri metal çatı ile örtülüdür.

Saçak: Dar tutulmuştur.

Pencere: Dikdörtgen formlu pencereleri mevcuttur.

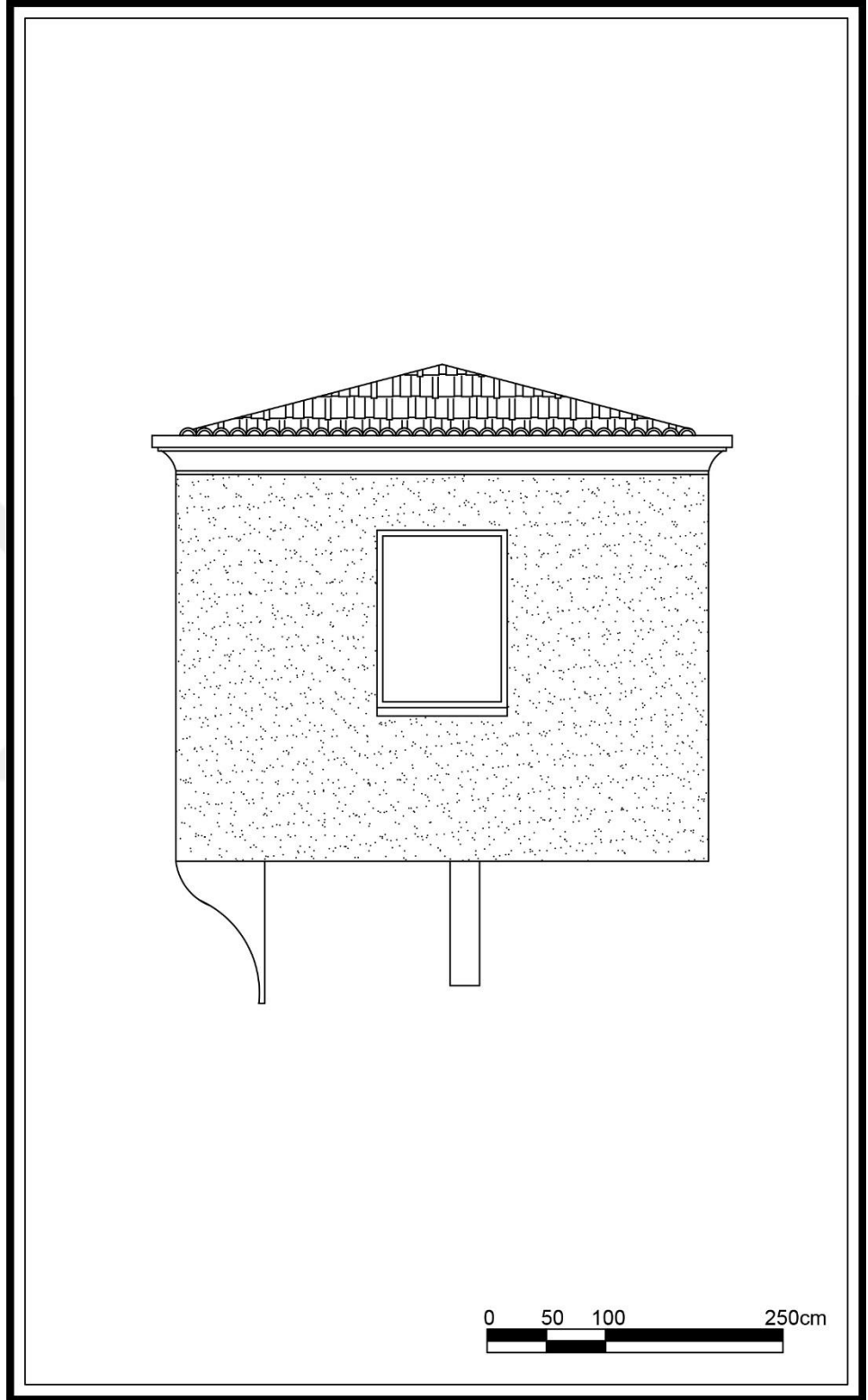
⁸⁴ Hasan Uçar ve Aygöl Uçar, s. 126.

⁸⁵ Hasan Uçar ve Aygöl Uçar, s. 126.

Eliböğründe: Çıkma, üzeri sıvalı, farklı boylardaki, üç eliböğründe tarafından desteklenmektedir.

Fotoğraf 280. Pazaryeri Mahallesi, 943 Sok., No:41, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Çizim 83. Pazaryeri Mahallesi, 943 Sok., No:41, Konak adresindeki konutun çıkması.

KATALOG NO: 81.

ÇİZİM NO: 84

FOTOĞRAF NO: 281-281A.

ADRES: Altınordu Mahallesi, 966 Sokak, No:23, Konak.

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Konut olarak kullanımı devam etmektedir.

YAPI: Düzgün olmayan bir arsa üzerine iki katlı olarak inşa edilmiştir. Yapıya giriş bahçeden sağlanmaktadır. Sokağa bakan cephesinin köşesi pahlanmıştır. Metal bir kapı sundurması ile örtülü bahçe kapısının her iki yanına demir parmaklıklı iki küçük pencere yerleştirilmiştir. Üst katta gönye çıkmalarla dörtgen odalara dönüştürülen mekanlar üzerinde alt kata nazaran daha fazla pencere açıklığı bulunmaktadır. Giyotin türündeki pencereler ahşap söveli ve dikdörtgen formudur. Alt kattaki pencere açıklıkları güvenlik sebebiyle demir parmaklıklarla kapatılmıştır⁸⁶. Pencerelerden birinde de cumba kafes kullanılmıştır.

ÇIKMA: Üst katta, farklı boylarda altı adet eliböğünde ile desteklenen ve gönye çıkmalarla dikdörtgen odalara dönüştürülen iki çıkma bulunmaktadır (Fotoğraf 281, Çizim 84).

Çatı: Yapı ve yapıyla bütünleşik çıkmanın üzeri kırma çatıyla örtülüdür⁸⁷.

Saçak: Geniş ahşap saçağı bulunmaktadır.

Pencere: Üst katta konumlanan iki çıkmadan, cumba kafesli pencerenin üzerinde, sağda yer alan çıkmanın ön cephesinde iki, yan cephesinde bir pencere yer almaktadır. Solda

⁸⁶ H.Uçar ve A. Uçar, s. 124.

⁸⁷ H.Uçar ve A. Uçar, s. 125.

konumlanan çıkmanın ise ön cephesine üç, iki yan cephesine birer toplamda beş pencere açıklığı yerleştirilmiştir. Giyotin türündeki pencereler ahşap söveli ve dikdörtgen formludur.

Eliböğünde: Sağdaki çıkma iki, soldaki çıkma dört adet eliböğünde ile desteklenmektedir.

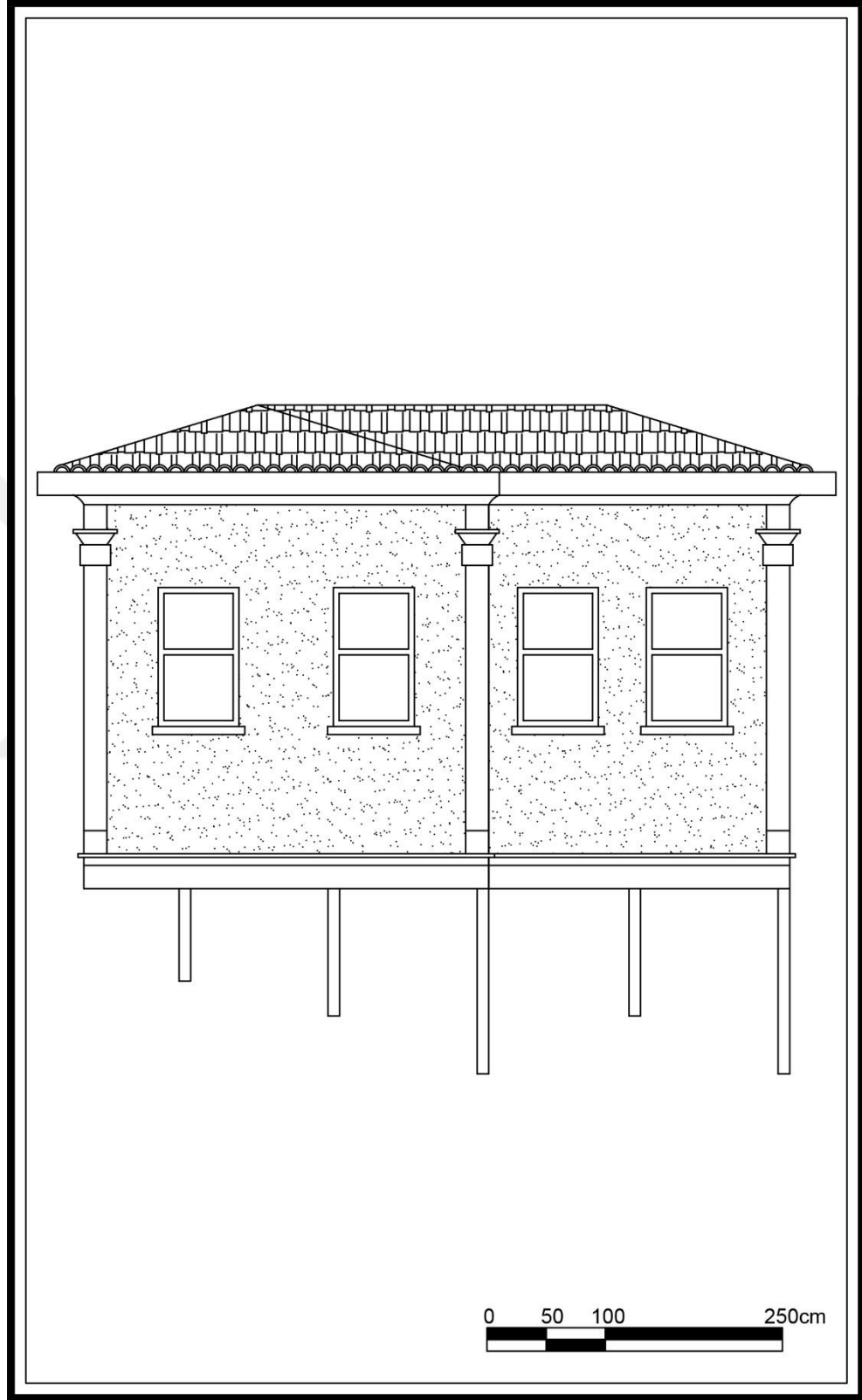

Fotoğraf 281. Altınordu Mahallesi, 966 Sokak, No:23, Konak adresindeki konutun genel görünüşü (A. Uçar Arşivinden).

Fotoğraf 281A. Altınordu Mahallesi, 966 Sokak, No:23, Konak adresindeki konutun çıkmaları (A. Uçar Arşivinden 2006).

Çizim 84. Altınordu Mahallesi, 966 Sokak, No:23, Konak adresindeki konutun çıkması.

KATALOG NO: 82.

ÇİZİM NO:85

FOTOĞRAF NO: 282-283.

ADRES: Ali Reis Mahallesi, 806 Sok., No:11, Konak

TARİHİ: 19. yüzyıl-20. yüzyıl başları.

BUGÜNKÜ İŞLEVİ: Restorasyonu devam etmektedir.

YAPI: İki katlı yapı, eğimli bir parsel üzerinde konumlanmaktadır. Yapıya giriş bahçeden sağlanmaktadır. Sağır ve yüksek duvar üzerinde çıkma ile cepheye hareket kazandırılmıştır. Yapının sokağa bakan cephesinde ahşap kepenkli pencereler, bahçeye bakan cephesinde ahşap kafesli pencereler kullanılmıştır. Cephenin kenarında konumlanan çıkma, sonradan eklenen demir bir payanda, dört ahşap eliböğünde ile desteklenmektedir. Yapı, kiremit çatı ile örtülmektedir.

ÇIKMA: Üst katta, cephe kenarında konumlanan asimetric çıkma, dört adet ahşap eliböğünde ve sonradan eklenmiş ince bir demir payanda ile desteklenmektedir (Fotoğraf 282, 283, Çizim 85).

Çatı: Yapı ve yapı ile bütünleşmiş çıkma, kiremit çatı ile örtülüdür.

Saçak: Geniş ahşap saçağı bulunmaktadır.

Pencere: Sokağa bakan pencereleri ahşap kepenkli ve dikdörtgen formlu, avluya bakan pencereleri ise ahşap kafesli ve yine dikdörtgen formludur.

Destek: Dört adet ahşap eliböğünde ve sonradan eklenen demir bir payanda çıkmayı desteklemektedir.

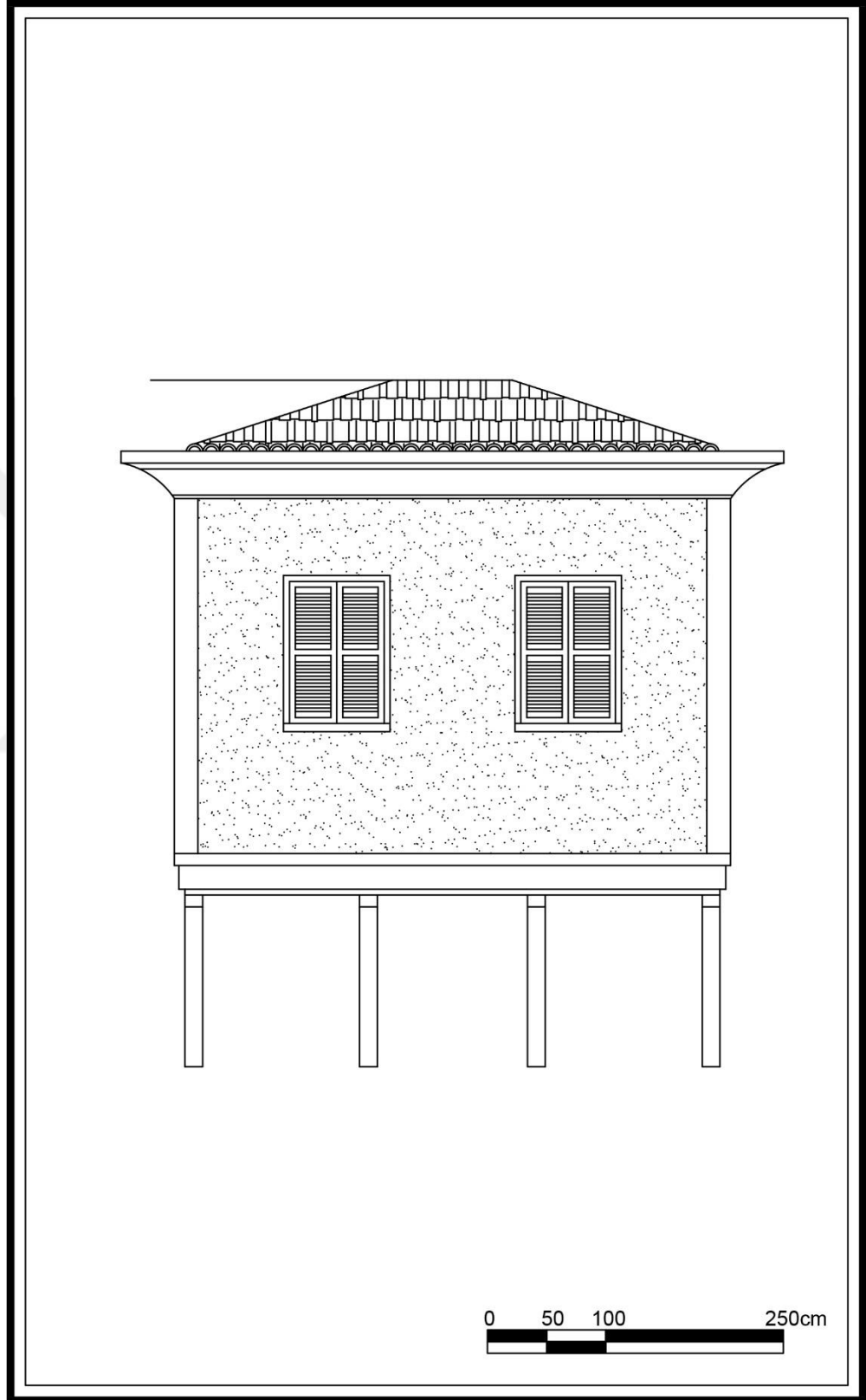

Fotoğraf 282. Ali Reis Mahallesi, 806 Sok., No:11, Konak adresindeki konutun genel görünüşü.

Fotoğraf 283. Ali Reis Mahallesi, 806 Sok., No:11, Konak adresindeki konutun çıkması.

(Baş, 1981, 11).

Çizim 85. Ali Reis Mahallesi, 806 Sok., No:11, Konak adresindeki konutun çıkması.

3. DEĞERLENDİRME

İzmir’de sıklıkla görülen deprem, yangın gibi afetler pek çok konutun ortadan kalkmasına sebep olmuştur. Günümüze ulaşabilen örnekler 18-20. yüzyıllar arasına tarihlendirilmektedir⁸⁸.

Çalışmamız kapsamında 300’ü aşkın konut incelenmiş, bu konutların cumba ve çıkmalarının özgünlük, iyi durumda olma, form, süsleme, cephedeki konum ve malzeme olarak farklılık gösterme gibi niteliklerine bakılarak, içinden 82 adet konut seçilerek, kısaca yapıların genel özelliklerinden bahsedilmiş, daha sonra cumba ve çıkmaları ayrıntılı tanıtılarak, çizim ve fotoğraflarla anlatım desteklenmiştir

Çalışmamız kapsamında incelenen 82 konutun 76’sını cumbalı, 6’sını çıkmalı konutlar oluşturmaktadır. Kataloğumuzda bulunan Levanten ve Rum evi örnekleri Mithatpaşa Caddesi ile dik ve paralel sokakları, Alsancak, Kadifekale etekleri, Buca Bayraklı ve Karşıyaka’da yer almaktadır. Mithatpaşa Caddesi dik ve paralel sokaklarında incelenen konutlar, Güzelyalı, Göztepe, Çankaya, Mithatpaşa ve Turgut Reis Mahalleleri, Alsancak’da incelenen konutlar Alsancak Mahallesi, Kadifekale eteklerinde incelenen konutlar Akıncı, Pazaryeri ve Kurtuluş Mahalleleri, Buca’da incelenen konutlar Dumlupınar ve Vali Rahmi Bey Mahalleleri, Bayraklı’da incelenen konut Bayraklı Mahallesi ve Karşıyaka’da incelenen konutlar Tuna ve Dumlupınar Mahalleleri sınırlarında yer almaktadır.

Az sayıdaki çıkmalı Türk evi örneği ise Türk mahallelerinin yer aldığı Kadifekale eteklerinde konumlanmaktadır. Kadifekale eteklerinde bulunan söz konusu Türk evleri, Pazaryeri, Altınordu ve Ali Reis Mahalleleri sınırlarında yer almaktadır. Bu konutların az sayıda oluşu inşa malzemesinin dayanıksızlığından yangın gibi doğal afetlerde kolayca yok olması, konut sahipleri tarafından yeterli bakımı görememesi gibi nedenlerle açıklanabilmektedir⁸⁹.

Türk evlerinde çıkmalar, düzgün olmayan parsellerden kaynaklanan alt katlardaki eğrisel mekanları üst katlarda düzgün mekanlara dönüştürmüştür. Mekanı genişletip, daha fazla ışık almasını sağlamış, mahremiyet anlayışı içinde kadının çevreyle bağlantı

⁸⁸ Eti Akyüz, “Tarihsel Süreçte İzmir’de Konut”, **Ege Mimarlık**, Sayı:3, 1994,(Tarihsel süreç) s. 33.

⁸⁹ H. Uçar ve A.Uçar, s.122.

kurmasına imkan tanımıştır. Azınlık ve Levantenlere ait evlerdeki cumbalar ise genellikle kullanıcının görüş olanaklarını arttıran bir mekan olarak işlev görmüştür.

3.1. Cumba ve Çıkımların Cephe Üzerindeki Konumları

Cumbaların Cephe Üzerindeki Konumları

- Kat Sayısına Göre
- Açık Cephe Sayısına Göre

Kat sayısına göre baktığımızda: İncelenen 76 adet cumbalı konutun 51 adedi **bodrum kat üzeri iki katlı**, 16 adedi **iki katlı**, 9 adedi **üç katlıdır**. Bodrum kat üzeri iki katlı ve iki katlı konutların tümünde cumba ikinci katta konumlanmaktadır⁹⁰. Üç katlı konutlarda cumba bir istisna dışında üçüncü katta konumlanmaktadır⁹¹. Üç katlı tek bir konutun ön cephedeki cumbası ikinci kata yerleştirilmiştir⁹². (Tablo 1).

⁹⁰Katalog No:1,2,3,4,5,6,7,11,12,13,14,17,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41,42,43,44,45,46,47,48,49,50,52,53,54,55,56,57,59,61,62,63,64,65,66,67,68,69,70,71,72,73,74,75,76.

⁹¹ Katalog No:8, 9,10,15,16,18,51,58,60.

⁹² Katalog No:15 (Ön cephedeki cumba).

İki Kath Konutlarda Cumba	Bodrum Üzeri İki Kath Konutlarda Cumba
	
(Kat. No:1)	(Kat. No:4)
Üç Kath Konutlarda Cumba	
	
(Kat. No: 10)	(Kat. No: 15.)*
TABLO 1. Cumbaların Konutların Kat Sayısına Göre Konumu.	

*Kat. No: 15'deki üç katlı konutun, ön cephede yer alan cumbası istisna bir örnek olarak ikinci katta yer almaktadır.

Açık cephe sayısına göre baktığımızda: Tek cephesi açık (bitişik nizam) konutlar:

Bitişik nizamlı 35 yapıdan 2 adedinin cumbası ön cephenin solunda⁹³, 5 adedinin cumbası ön cephenin sağında⁹⁴, 28 adedinin cumbası ise ön cephenin ortasında⁹⁵ yer almaktadır.

İki cephesi açık konutlar: İki cephesi açık 12 yapıdan 3 adedinin cumbası ön cephenin ortasında⁹⁶, 2 adedinin cumbası ön cephenin solunda⁹⁷, 4 adedinin cumbası cephenin köşesinde (köşe cumbası)⁹⁸, 1 adedinin cumbası her iki cephede cephe ortasında birer cumba şeklinde⁹⁹, 1 adedinin ön cephede cepheyi kaplar durumda¹⁰⁰ bulunmaktadır.

Üç cephesi açık (tek cephesi bitişik nizam) konutlar: Tek cephesi bitişik nizamlı 12 adet yapıdan 3 adedinde cumba ön cephenin sağında¹⁰¹, 2 adedinde ön cephenin solunda¹⁰², 2 adedinde yapının köşesinde¹⁰³, 2 adedinde ön cephenin ortasında¹⁰⁴, 2 adedinde de her iki cephede cephe ortasında birer cumba şeklinde¹⁰⁵ bulunmaktadır. İstisnai bir örnekte de cumba yan cepheye¹⁰⁶ cephe ortasına alınmıştır.

Bağımsız konumlanan konutlar: Bağımsız konumlanan 17 yapıdan 12 adedinde cumba ön cephenin ortasında¹⁰⁷, 2 adedinde ön cephenin solunda¹⁰⁸, 1 adedinde ön cephenin sağında¹⁰⁹, 1 adedinde her iki cephede de birer cumba şeklinde bulunmaktadır¹¹⁰. Bu cumbalardan ön cephedeki cephenin sağında yan cephedeki cephenin ortasında konumlandırılmıştır. Bir yapıda da ön cephenin iki kenarına birer cumba yerleştirilmiştir¹¹¹ (Tablo 2-5).

⁹³ Katalog No:9,74.

⁹⁴ Katalog No:13,34,35,39,40.

⁹⁵ Katalog No:8,10,17,21,23,25,27,28,29,30,31,32,33,36,37,38,44,45,48,49,50,52,57,58,60,70,73,75.

⁹⁶ Katalog No:22,43,71.

⁹⁷ Katalog No:26,54.

⁹⁸ Katalog No:41,53,55,56.

⁹⁹ Katalog No:24.

¹⁰⁰ Katalog No:51.

¹⁰¹ Katalog No:18,19,76.

¹⁰² Katalog No:46,47.

¹⁰³ Katalog No:7,16.

¹⁰⁴ Katalog No:11,42.

¹⁰⁵ Katalog No: 14,20.

¹⁰⁶ Katalog No:12.

¹⁰⁷ Katalog No:1,3,4,6,62,63,64,65,66,68,69,72.

¹⁰⁸ Katalog No:2,61.

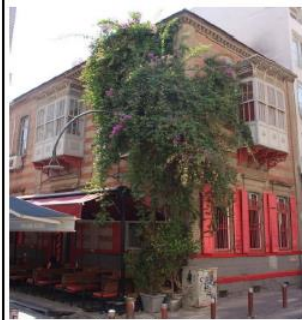
¹⁰⁹ Katalog No:59.

¹¹⁰ Katalog No:15.

¹¹¹ Katalog No:5.

Tek Cephesi Açık (Bitişik Nizam) Konutlar		
Cephenin Solunda	Cephenin Sağında	Cephenin Ortasında
		
(Kat. No: 9)	(Kat. No: 35)	(Kat. No: 8)

Tablo 2. Tek cephesi açık (bitişik nizam) konutlarda cumbaların cephedeki konumu.

İki Cephesi Açık Konutlar			
Ön Cephenin Solunda	Ön Cephenin Ortasında	Yapının Köşesinde	İki cephesinde ve bu cephelerin ortasında
			
(Kat. No: 26)	(Kat. No: 22)	(Kat. No: 53)	(Kat. No: 24)

Tablo 3. İki cephesi açık konutlarda cumbaların cephedeki konumu.

Üç Cephesi Açık (Tek Cephesi Bitişik Nizam) Konutlar				
Ön Cephenin Solunda	Ön Cephenin Sağında	Ön Cephenin Ortasında	Yapının Köşesinde	İki cephesinde ve bu Cephelerin Ortasında
				
(Kat. No: 47)	(Kat. No: 76)	(Kat. No: 42)	(Kat. No: 7)	(Kat. No: 14)

Tablo 4. Üç cephesi açık (tek cephesi bitişik nizam) konutlarda cumbaların cephedeki konumu.

Bağımsız Konumlanan Konutlar				
Ön Cephenin Solunda	Ön Cephenin Sağında	Ön Cephenin Ortasında	İki cephesinde	Ön Cephenin İki Kenarında
				
(Kat. No: 61)	(Kat. No: 59)	(Kat. No: 65)	(Kat. No: 15)	(Kat. No: 5)

Tablo 5. Bağımsız konumlanan konutlarda cumbaların cephedeki konumu.

Çıkmaların Cephe Üzerindeki Konumları

- Kat Sayısına Göre
- Cephede Bulundukları Yere Göre

Kat sayısına göre baktığımızda: İncelenen 6 adet **çıkmalı konutun** beş adedi 2 katlı, tek bir örnek bodrum üzeri iki katlıdır. Çıkmaların tümü ikinci kat üzerinde konumlanmaktadır (Tablo 6).

Bodrum Kat Üzeri İki Katlı Konutlarda Çıkma	İki Katlı Konutlarda Çıkma
	
(Kat. No: 78)	(Kat. No: 81)

Tablo 6. Kat sayılarına göre çıkmaların konumu.

Cephede bulundukları yere göre baktığımızda: İncelenen çıkmalı 6 adet konutun 2 adedi **köşe çıkmalı** olarak karşımıza çıkmaktadır¹¹². Bir örnekte **cephenin tamamına yakınının** çıkma ile kaplandığı görülmektedir¹¹³. 3 örnekte ise çıkmalar cephenin **bir yanına** konumlandırılmıştır (Tablo 7).¹¹⁴

Cephenin Bir Yanında Konumlanan Çıkma	Cephenin Tamamına Yakınını Kaplayan Çıkma	Köşe Çıkması
		
(Kat. No: 78)	(Kat. No: 81)	(Kat. No: 79)

Tablo 7. Cephede bulundukları yere göre çıkmaların konumu.

¹¹² Katalog No:79,80.

¹¹³ Katalog No:81.

¹¹⁴ Katalog No:77, 78, 82.

3.2. Cumba ve Çıkmaların Form Özellikleri

Cumba ve çıkmaların formlarının belirlenmesinde yapıların parseldeki konumları, topografya gibi unsurlar etkili olmuştur. L formu cumbaların köşe parselde yer alan konutlarda iki cephenin birleştiği köşeye uygulanması, gönye çıkmaların düzgün olmayan parsellerde alt kattaki eğrisel mekanları üst katlarda düzgün mekanlara dönüştürmesi, konum ve topografyanın cumba ve çıkmaların formlarındaki etkilerini göstermektedir.

Cumbaların Form Özellikleri

Cumbalar, dikdörtgen formu, çokgen formu ve L formu olarak üç ana tipte karşımıza çıkmaktadırlar (Tablo 8). İncelenen 76 adet cumbalı konutta, 82 adet cumba tespit edilmiştir. Altı adet konutta iki adet cumba yer almaktadır.

Dikdörtgen Formlu

İncelenen örnekler içinde 67 adet örnek dikdörtgen formudur¹¹⁵. İki adet cumba ise sadece korkuluk bölümleri ile farklılaşmaktadır.

Korkuluk bölümü ile farklılaşan örneklerden birinin dikdörtgen formu cumbasının korkuluk bölümü, hem öne hem de yana doğru açılmaktadır¹¹⁶. Diğer örnekte ise cumba yine dikdörtgen formu olup, korkuluk bölümü öne doğru açılmaktadır¹¹⁷.

Çokgen Formlu

İncelenen örnekler içinde 13 adet örnek çokgen formudur.¹¹⁸

"L" Formlu

Konutların beden duvarlarına L biçiminde birleştirilirler. İncelenen cumbalardan 2 adedi L formudur¹¹⁹.

¹¹⁵ Katalog No:1,2,3,5(her iki cumba da),6,8,10,11,12,13,14(her iki cumba da),15 (her iki cumba da), 17, 18,19,20 (her iki cumba da),21,23,24 (her iki cumbada), 25, 26, 27, 28, 29 , 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 39, 40,42, 44,45,46,47,49,50,54,56 (her iki cumba da), 57,58,59,60,61,62,63,64,65,66,67,68,69,70,71,74,76.

¹¹⁶ Katalog No:36.

¹¹⁷ Katalog No:38.

¹¹⁸ Katalog No:4,9,16,22,41.48,51,52,53,56(köşedeki cumba),72,73,75.

¹¹⁹ Katalog No: 7,55.

Cumbaların Form Özellikleri				
Dikdörtgen Formlu			Çokgen Formlu	"L" Formlu
				
(Kat. No: 17)	(Kat. No: 1) 	(Kat. No: 42)	(Kat. No: 16) 	(Kat. No: 7)
	(Kat. No: 36)		(Kat. No: 41)	

Tablo 8. Cumbaların form özellikleri.

Çıkmaların Form Özellikleri

Düz çıkma

İncelenen 6 adet çıkmadan bir adedinin düz çıkma¹²⁰ olduğu tespit edilmiştir (Tablo 9).

Gönye Çıkma

İncelenen 6 adet çıkmadan beş adedi gönye çıkma¹²¹ formundadır. Örneklerden yola çıkarak düz çıkmaların, üst katlardaki mekanı/mezanları sokağa doğru taşıyarak genişletme amacı taşıdığı, gönye çıkmaların ise sokağın organik dokusundan kaynaklanan asimetrikliği üst katta düzeltmeye, düzgünleştirmeye yönelik olduğu anlaşılmaktadır.

¹²⁰ Katalog No:79.

¹²¹ Katalog No:77,78,80,81,82.

Çıkımların Form Özellikleri	
Düz Çıkma	Gönye Çıkma
 (Kat. No: 79)	 (Kat. No: 77)

Tablo 9. Çıkımların form özellikleri

3.3. Cumba ve Çıkımlarda Malzeme Kullanımı

Cumbalarda Malzeme Kullanımı

Cumbalarda malzeme olarak ahşap, demir (dökme ve dövme), taş, betonarme/taş, mermer, çinko ve kiremiti görmekteyiz (Tablo 10, 11).

Ahşap: Ahşap malzeme, cumbada ve cumba saçağını destekleyen konsollarda kullanılmıştır. İncelenen 82 adet cumbanın 80 adedi ahşap malzemelidir¹²². Saçağı destekleyen konsolların ise tamamı ahşap malzemelidir.

Demir: Demir malzeme cumbayı destekleyen konsollarda kullanılmıştır. Dövme ve dökme demir olarak karşımıza çıkmaktadır:

Dövme Demir: Demir cevherinden üretilen kütük demir, sıcak olarak işlenerek yuvarlak, dört köşe, lama ve silme biçimine getirilir. Yuvarlak, dört köşe, lama ve silme atölyelerde

¹²² Katalog No: 1,2,3,4,5 (her iki cumbada) ,6,7,8,9,10,11,12,13,14 (her iki cumba da),15 (her iki cumba da),16,17,18,19,20 (her iki cumba da) ,21,22,23,24 (her iki cumba da), 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34,35,36,37,38,39,40,41,42,43,44,45,48,49,50,51,52,53,54,55,56 (her iki cumba da), 57, 58, 59,60, 61, 62,63,64,65,66,67,68,69,70,71,72,73,74,75,76.

ısıtılarak sıcak olarak örs üzerinde dövülerek, şekillendirilir. Oluşturulan motifler kullanılacakları kompozisyona göre birbirlerine kelepçelerle bağlanır, perçinlenir veya birbirlerine yarma geçme olarak geçirilir¹²³. Bu yöntemin en büyük dezavantajı el işçiliğine dayandığı için seri üretime uygun olmamasıdır.

Çalışma kapsamında incelenen konutların cumbalarından 3 adedinin¹²⁴ dövme demir konsollarla taşındığı, 1 adet cumbaya ise dövme demir tekniği ile yapılmış kafes giydirildiği¹²⁵ görülmüştür.

Dökme Demir: Ergimiş metal, kalıp içine dökülerek, şekillendirilir¹²⁶. Bu yöntemin en önemli avantajı karmaşık parçaların kolaylıkla üretilmesidir.

İncelenen demir malzemeli cumba konsollarından 70 adedi dökme demir¹²⁷ tekniklidir. Farklı uygulamaları görülmekle birlikte büyük bir "S" kıvrımı yapan yapraklı dalların yukarıda menderes motifli bir şeritle birleştirildiği konsolun İzmir için karakteristik olduğunu söylemek mümkündür.

Taş: Taş malzeme, cumba malzemesi olarak kullanılmıştır. İncelenen 82 adet cumbadan 2 adedi¹²⁸ taş malzemelidir. Cumba konsollarından bazılarının da taş malzemeli olduğu düşünülmektedir.

Betonarme/Taş (Malzeme tam olarak bilinmemektedir): Betonarme malzeme cumbayı destekleyen konsolların bazılarında kullanılmıştır¹²⁹. İncelenen 82 adet cumba konsolundan 7 adedinin malzemesi tam olarak bilinmemekle birlikte, betonarme ya da taş malzemeli olduğu düşünülmektedir.¹³⁰

¹²³ Ümit Kazım Sandıkçı, "Osmanlı Mimarlığı İstanbul Yapılarında Dövme ve Dökme Metalin Dekoratif Kullanımı", **Osmanlı Mimarlığının 7 Yüzyılı: "Uluslararası bir Miras"**, İstanbul, 2000, s. 398.

¹²⁴ Katalog No:18,57,62.

¹²⁵ Katalog No:57.

¹²⁶ Sandıkçı, s. 398.

¹²⁷ Katalog

No:1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,19,20,21,22,23,24,25,26,26,27,28,29,30,31,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41,42,43,44,45,46,47,48,49,50,51,52,53,54,55,56,58,59,60,63,64,65,66,67,68,69,70,71,72,73,74,75,76.

¹²⁸ Katalog No:46, 47.

¹²⁹ Konsollardan bazılarının malzeme kaybına uğradığı noktalarda demir çubuklar görülmektedir. Bu durum taş görünümlü konsollardan bazılarının betonarme malzemeli olduğunu göstermektedir.

¹³⁰ Katalog No:30,31,32,33,35,39,49.

Mermer: Mermer malzeme cumbayı destekleyen konsollarda kullanılmıştır. İncelenen 82 adet cumbadan iki adedi mermer konsolla¹³¹ desteklenmektedir.

Çinko: Çinko malzeme, cumbalarda çatı kaplama malzemesi olarak kullanılmıştır. İncelenen 82 cumbadan 80 adedi çinko kaplamalı çatı¹³² ile örtülüdür.

Kiremit: İncelenen 82 adet cumbanın 2 adedinde¹³³ cumbanın çatı kaplama malzemesi kiremittir.

Ahşap	Demir		Taş
 (Kat. No: 19)	Dövme Demir 	Dökme Demir (Kat. No: 1)	 (Kat. No: 47)
 (Kat. No: 22)	 (Kat. No: 57)		

Tablo 10. Cumbalarda Malzeme Kullanımı

¹³¹ Katalog No:46, 47

¹³² Katalog

No:1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41,42,43,44,45,46,47,48,49,50,51,52,53,54,55,56,57,58,59,60,61,62,63,64,65,66,67,68,69,70,71,72,73,74,75,76.

¹³³ Katalog No: 18, 54.

Betonarme / Taş		Çinko
		
(Kat. No: 30)	(Kat. No: 35)	(Kat. No: 17)
Mermer		Kiremit
		
(Kat. No:46)	(Kat. No: 47)	(Kat. No: 18)

Tablo 11. Cumbalarda Malzeme Kullanımı

Çıkmalarda Malzeme Kullanımı

Çıkmalarda ahşap, bağdadi ve kiremit malzeme kullanılmıştır (Tablo 12).

Ahşap: Ahşap malzeme çıkmaların zeminlerinde¹³⁴ ve “eliböğünde” olarak adlandırılan çıkma desteklerinde¹³⁵ kullanılmıştır.

Bağdadi: Bağdadi malzeme çıkmaların duvarlarında¹³⁶ kullanılmıştır. Bağdadi ; Ağaç direkler üzerine çakılmış çitalara veya kamışlara sıva vurularak yapılan (duvar veya tavan) olarak tanımlanmaktadır¹³⁷.

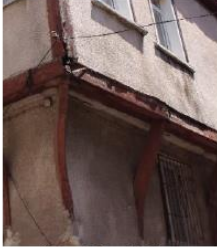
¹³⁴ Katalog No:77, 78, 79, 80, 81, 82.

¹³⁵ Katalog No:77 (Fotoğraf 274), 78 (Fotoğraf 277), 79 (Fotoğraf 279), 80 (Fotoğraf 280), 81 (Fotoğraf 281A),82 (Fotoğraf 283).

¹³⁶ Katalog No:77, 78, 79, 80, 81 ,82.

¹³⁷ Hasol, s.66.

Kiremit:Kiremit malzeme, yapı ve yapı ile bütünleşik çıkmaların çatılarını örtmektedir¹³⁸.

Ahşap		Bağdadi	Kiremit
			
(Kat. No: 78)	(Kat. No: 79)	(Kat. No: 77)	(Kat. No: 82)

Tablo 12. Çıkmalarda Malzeme Kullanımı.

3.4. Cumba ve Çıkmaların Süsleme Özellikleri

Cumbaların Süsleme Özellikleri

Çalışmamızda yer alan Levanten ve Rum konutlarının büyük bir bölümü **Neoklasik** üslupludur. Süslemelerinde ise **Art Nouveau**¹³⁹, **Barok**¹⁴⁰ ve **Rokoko**¹⁴¹ gibi üsluplar tercih edilmiştir. Çalışmamız kapsamında incelenen cumbalarda çok çeşitli süslemeler bulunmaktadır. Bu süslemeler cumbaların **saçaklarının alt yüzeyinde**, cumbaların **pencereleri üstünde**, **cumbaların pencere kayıtlarında**, cumbaların **korkulukları üzerinde** ve **cumbaların alt yüzeyinde** yer almaktadır¹⁴². Cumbalar üzerinde görülen süslemeler genel olarak dört grupta değerlendirilmektedir; bitkisel süslemeler, geometrik süslemeler, figürlü süslemeler ve diğer süslemeler.

¹³⁸ Katalog No:77, 78, 79, 80 (Yapının çatısı özgünde kiremitle örtülüyken bugün metal çatı yapıyı örtmektedir. (Fotoğraf 280) ,81, 82.

¹³⁹ Art Nouveau üslubu hakkında bilgi için bkz., Zeynep Rona, “ Art Nouveau”, **Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi**, Cilt: 1, 1997, ss. 141-142.

¹⁴⁰ Barok Üslup hakkında bilgi için bkz., Semra Germaner, “ Barok” **Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi**, Cilt:1 ss. 194-197

¹⁴¹ Rokoko üslubu hakkında bilgi için bkz., Zeynep Rona, “Rokoko”, **Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi**, Cilt: 3, 1997, ss.1567-1568.

¹⁴² Saçak altını ve cumbayı destekleyen konsolların süslemeleri ayrı bir başlık altında değerlendirilmiştir.

En çok kullanılan bitkisel süslemelerden biri **akant yaprağı** motifidir. Akant, Antik Çağ'da bezeme örgesi olarak kullanılan kalın, etli, yapraklı bir bitki olarak bilinmekte ve kenger, yaban enginarı gibi isimlerle de anılmaktadır¹⁴³.

İncelenen örneklerde akant yaprağı motifi, pencere kayıtlarının üzerindeki pilasterlerin Korint başlıklarında¹⁴⁴, kayıtlar üzerinde¹⁴⁵, saçağı destekleyen konsollar üzerinde¹⁴⁶ görülebilmektedir. Korkuluk üzerinde çoğu zaman istiridye kabuğu motifini çevreler şekilde¹⁴⁷ kullanılmakla birlikte korkuluk panolarının merkezine tek başına büyük bir motif olarak yerleştirildiği kompozisyonlar¹⁴⁸ bulunmaktadır. İki örnekte korkuluk panoları arasındaki düşey bölümlerin akant yaprağı bezeli konsollarla süslü olduğu ve bu şekilde akant yaprağı motifinin yapı ögesi gibi kullanıldığı görülmektedir¹⁴⁹.

Bir örnekte de yine pencere kayıtlarının konsolvari süslemelere sahip olduğu görülmektedir¹⁵⁰.

Saçak alt yüzeyinde stilize ince bitkisel motif şeklinde¹⁵¹, tek başına ters konumlandırılmış şekilde¹⁵², daireler içinde çok yapraklı çiçeklerin her iki yanına konumlandırılmış şekilde¹⁵³ ve kimi zaman da köşelerde sekiz köşeli bir yıldızmış gibi düzenlenmiş, merkezi bir sarkıtle vurgulanmış biçimde yer almaktadır¹⁵⁴. Bazı örneklerde saçak alt yüzeyinde konsollarla ayrılan her bir dikdörtgen panonun merkezine stilize büyük akant yaprakları yerleştirilmiştir¹⁵⁵. Akant yaprağına cumba pencerelerinin kemer kilit taşı noktalarında¹⁵⁶ da rastlamaktayız. (Tablo 13).

¹⁴³ Anonim, "Akant", **Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi**, Cilt:1,1997, s. 40.

¹⁴⁴ Örnekler için bkz. Katalog No:1, 2, 3, 14, 17, 21.

¹⁴⁵ Katalog No:15(ön cephede yer alan cumba) (Fotoğraf 48).

¹⁴⁶ Örnekler için bkz. Katalog No:2,6,14,28,31

¹⁴⁷ Katalog No: 1, 5, 6, 8, 13, 22, 50, 59.

¹⁴⁸ Katalog No:32 (Fotoğraf 103)

¹⁴⁹ Katalog No:22 (Fotoğraf 75), Katalog No:75 (Fotoğraf 269).

¹⁵⁰ Katalog No:76 (Fotoğraf 272).

¹⁵¹ Katalog No:2 (Fotoğraf 8)

¹⁵² Katalog No: 39 (Fotoğraf 129).

¹⁵³ Katalog No:13(Fotoğraf 12), Katalog No: 65 (Fotoğraf 230).

¹⁵⁴ Katalog No:2(Fotoğraf 12), 30(Fotoğraf 98A) , 40(Fotoğraf 135).

¹⁵⁵ Katalog No:15 (Fotoğraf 49), Katalog No:45 (Fotoğraf 153).

¹⁵⁶ Örnekler için bkz. Katalog No:30, 33, 40, 45.

		
(Kat. No: 17)	(Kat. No: 2)	
		
(Kat. No: 59)	(Kat. No: 22)	(Kat. No: 32)
		
(Kat. No: 2)	(Kat. No: 65)	
		
(Kat. No: 3)	(Kat. No: 15)	
		
(Kat. No: 30)	(Kat. No: 45)	

Tablo 13. Akant Yaprığı Süsleme Örnekleri

Cumbaları bezeyen bitkisel motiflerden bir tanesi de **palmet** motifidir. Palmet, bir orta eksenin her iki yanında simetrik olarak düzenlenmiş, yelpaze gibi birbirinden ayrı duran yapraklardan oluşan bitkisle bezeme ögesi olarak tanımlanmaktadır¹⁵⁷. En eski Mezopotamya uygarlıklarından başlayarak tüm çağlarda ve üsluplarda kullanım alanı bulmuştur. İncelenen cumbalarda palmet motifinin korkuluk üzerinde, pencere üstünde ve saçak alt yüzeyinde kullanıldığı görülmektedir. Saçak alt yüzeyinde kullanıldığı örneklerde saçak alt yüzeyinin iç içe geçmiş stilize palmetlerle bezendiği görülmektedir¹⁵⁸. Korkuluk üzerinde akant yaprakları ile çevrelenmiş stilize palmet motifleri birkaç örnekte karşımıza çıkmıştır¹⁵⁹. Stilize palmet motiflerinin korkuluk üzerine simetrik şekilde yerleştirildiği örneklerde bulunmaktadır¹⁶⁰. Korkuluk üzerindeki panolara simetrik konumlandırılan palmet motifi örneklerinden birinde palmetlerin “C” kıvrımlarıyla çevrelendiği görülür (Tablo 14).

Tablo 14. Palmet motifi süsleme örnekleri.

¹⁵⁷ Anonim, “Palmet”, **Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi**, Cilt:3,1997, s.1423-1424.

¹⁵⁸ Katalog No:73 (Fotoğraf 260).

¹⁵⁹ Katalog No:26 (Fotoğraf 88), Katalog No:28 (Fotoğraf 94B).

¹⁶⁰ Katalog No:53 (Fotoğraf 187).

İzmir konut cumbalarında **salkım çiçek ve meyva kompozisyonuna** rastlanmaktadır¹⁶¹. Üç bölümlü ahşap cumbanın orta panosuna salkım şeklinde çiçekler, her iki yanına yerleştirilmiş panolara da meyva salkımları işlenmiştir (Tablo 15).

Tablo 15. Salkım çiçek ve meyve kompozisyonu.

İncelediğimiz cumbaların saçak altında **ajur teknikli**¹⁶² **bitkisel süslemeler** pek çok örnekte karşımıza çıkmıştır¹⁶³.

Cumbaların bezemesinde görülen diğer bir grup geometrik süslemedir (Tablo 16). Geometrik süslemeler içinde en sık kullanılan motif **baklava dilimidir**. Konut cumbalarının süsleme repertuarında yer bulan bu motifin kullanımı iki cumba örneğinde saptanmıştır. Örneklerden birinde baklava dilimi korkuluk panolarının merkezine yerleştirilirken¹⁶⁴, diğer örnekte hem korkuluk panoları üzerine hem de cumba alt yüzeyine yerleştirilmiştir.¹⁶⁵

Bazı uygulamalarda cumba korkuluğu **panolara** bölünmüştür. Bu tarz örneklerden bazılarında korkuluğun **dikdörtgen ikili panolar**¹⁶⁶ şeklinde düzenlendiği

¹⁶¹ Katalog No:58 (Fotoğraf 205)

¹⁶² Kafes oyma. Hasol, s.30.

¹⁶³ Katalog No:3,13,14, 73,74.

¹⁶⁴ Katalog No:44 (Fotoğraf 150)

¹⁶⁵ Katalog No:76.(Fotoğraf 271)

¹⁶⁶ Katalog No:41(Fotoğraf 139A), Katalog No:72 (Fotoğraf 257)

ya da her bir panonun **dört eş kareye bölündüğü**¹⁶⁷ görülebilmektedir. Bölümlenen pano yüzeyleri kimi zaman bezemesiz bırakılmış, kimi zaman da akant yaprağı gibi motiflerle süslenmiştir ¹⁶⁸. Kimi zamanda saçak alt yüzeyinin dikdörtgen ikili panolar şeklinde düzenlendiği görülmektedir¹⁶⁹.

Tablo 16. Baklava dilimi ve panolardan oluşan geometrik süsleme örnekleri

İncelenen cumbalarda kullanımı görülen diğer bir süsleme grubunu da **figürlü süslemeler** oluşturmaktadır (Tablo 17) ¹⁷⁰. Bu süslemelerde Yeşil Adam figürü ve Athena Glaukopis tasvirlerinin bulunduğu dikkati çekmektedir. Bu figürlü süslemelerin üçü cumba panolarının üzerinde yer alırken, biri cumba saçak alınlığına yerleştirilmiştir. Konutlardan ikisinin cumbası üzerindeki panolarda¹⁷¹, bir tanesinin de saçak alınlığında ¹⁷²ağzından bitkiler çıkan birer insan maskı yer almaktadır. Günümüzde bu figür “**Yeşil Adam**¹⁷³” olarak adlandırılmaktadır. İngiliz halkbilimci Lady Raglan, 1939 senesinde ilk defa “Yeşil Adam” tabirini kullanana kadar figür, Fransa Almanya, İngiltere gibi ülkelerde çeşitli isimlerle anılmıştır¹⁷⁴. 1939 senesinden sonra “Yeşil Adam” adlandırması büyük ölçüde kabul edilmiştir. Figürün ilk örneklerinin Roma dönemine tarihlendiği; ancak yaygın olarak 12 ve 14. yüzyıllar arasında kullanıldığı

¹⁶⁷ Katalog No:29 (Fotoğraf 96)

¹⁶⁸ Katalog No:11 (Fotoğraf 36)

¹⁶⁹ Katalog No:2 (Fotoğraf 9)

¹⁷⁰ Figürlü süslemeler, cumba saçağını destekleyen ve cumbayı destekleyen konsollarda da kullanılmıştır. Konsollardaki süslemeler ayrı bir başlık içinde değerlendirilecektir.

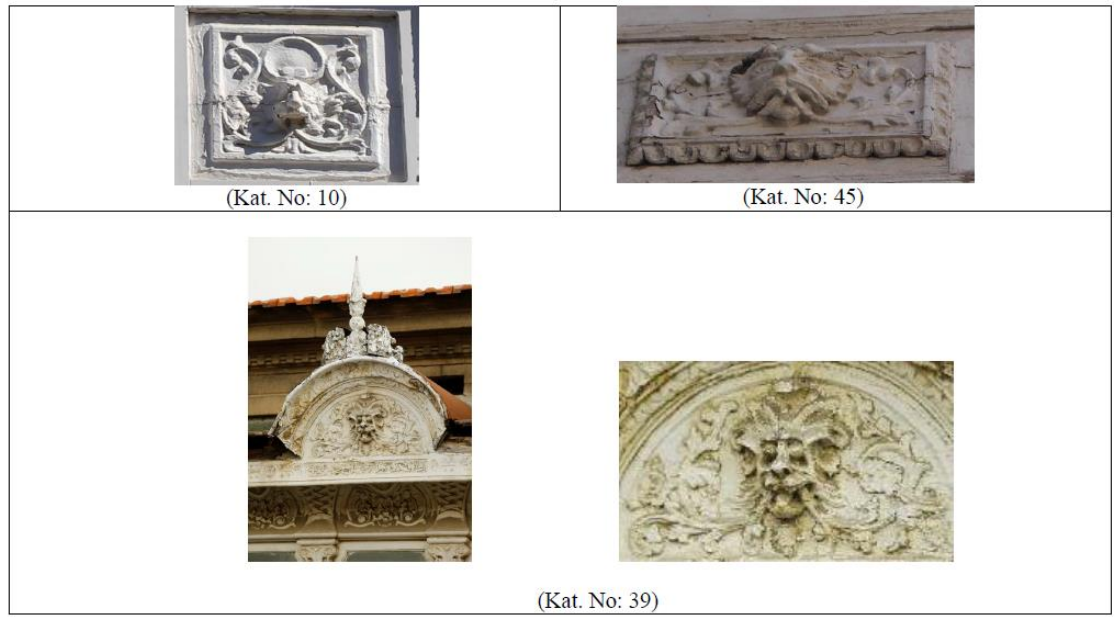
¹⁷¹ Katalog No:10(Fotoğraf 33), Katalog No: 45 (Fotoğraf 154-155).

¹⁷² Katalog No:39.(Fotoğraf129- 130).

¹⁷³ “Yeşil Adam” figürü ile ilgili daha geniş bilgi için bkz. Araneo; Raglan.

¹⁷⁴ Araneo, s. 2

bilinmektedir¹⁷⁵. Baharın gelişini simgeleyen¹⁷⁶ Yeşil Adam figürlerinin çeşitlemeleri bulunmaktadır¹⁷⁷. Bazı örneklerde alın ve yanaklardan yapraklar dallar çıkmış sadece dudak ve gözleri açıkta bırakarak tüm yüzü sarmıştır. Kimi örnekte ise, yaprak ve dallar ağızdan ve kulaklardan çıkar durumda verilmiştir. Bir grup örnekte ise bizim örneğimizde olduğu gibi bitki ve yapraklar sadece ağızdan çıkar durumda verilmiştir. Batı Avrupa’da dini mimari, resim ve heykelde sıkça kullanılan bu figürün İzmir konutlarında da kullanılmış olması ilgi çekicidir¹⁷⁸.

Tablo 17. “Yeşil Adam” figürlü süsleme örnekleri.

Figürlü süslemeli bir diğer örnekte de cumba panoları üzerinde akant yapraklarıyla çevrelenmiş insan maskaları yer almaktadır¹⁷⁹. İnsan maskalarının başlıkları ve kanat gibi tasvir edilmiş kulakları bulunmaktadır.

İncelenen konutların birinde Athena Glaukopis (Baykuş Athena) figürünün kullanıldığı görülmektedir¹⁸⁰. Yunan sanatında tanrıça Athena’nın en sevdiği kuş olan

¹⁷⁵ A. Uçar, Yeşil, s. 71.

¹⁷⁶ Araneo, s. 2

¹⁷⁷ Ayrıntılı bilgi ve örnekler için bkz. Raglan

¹⁷⁸ “Yeşil Adam” figürünün İzmir konutlarındaki farklı örnekleri için bkz. A. Uçar, Yeşil, s. 71-72.

¹⁷⁹ Katalog No:52 (Fotoğraf 183-184)

¹⁸⁰ Katalog No. 39.

“glauks” (baykuş) ile ilişkilendirilerek “glaukopis” sıfatı ile anıldığı bilinmektedir¹⁸¹. Figürün benzer örnekleri İzmir konutlarının ferforje kapılarında, ortadaki dikme üzerinde sıkça kullanılmıştır¹⁸².

Cumbalarda yoğun olarak karşılaşılan bir diğer motif **istiridye kabuğudur**. İstiridye kabuğu, Antik Yunan ve Roma’da örnekleri görülen özellikle barokta yaygın olarak kullanılan bir motiftir¹⁸³. Motif, örneklerimizde daha çok korkuluk üzerinde ve dairesel formda karşımıza çıkmaktadır¹⁸⁴. Korkuluk panoları üzerinde genellikle stilize bir akant yaprağı ile çevrelenmiş şekilde yer almaktadır. Batılı rokoko örneklerde motiflerde eklemleme, birbiri içine geçme ve birbirine dönüşme gibi durumların sıklıkla görüldüğü bilinmektedir¹⁸⁵. İstiridye kabuğunun genellikle akant yaprağı ile çevrelenmesi de bu duruma bir örnek olarak verilebilir. Bazı örneklerde isticridye kabuğunun armudi forma büründüğü de görülmektedir¹⁸⁶. Bir örnekte hem korkuluk üzerinde hem de korkuluğun alt kısmında kullanılmıştır¹⁸⁷. Bir diğer örnekte de bu defa motif pencere üstündeki panolara yerleştirilmiştir (Tablo 18)¹⁸⁸.

İncelediğimiz örneklerde kullanımı görülen bir diğer süsleme motifi **çivi başı motifidir**¹⁸⁹. Çivi başı motiflerisaçak alt yüzeyinde¹⁹⁰, pencere üstünde¹⁹¹, pencere kayıtları üzerinde¹⁹², alınlıkta¹⁹³, korkuluk üzerindeki panolarda¹⁹⁴ ve korkuluk panolarını ayıran düşey bölümler üzerinde¹⁹⁵ kullanılmıştır (Tablo 18).

¹⁸¹ Azra Erhat, **Mitoloji Sözlüğü**, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2007, s. 66.

¹⁸² Örnekler için bkz. Taner Gürman, “Buca’daki Rum ve Levanten Evlerinin Giriş Kapılarında Bulunan Bezeme Örnekleri”, **İzmir Tarih ve Toplum**, Sayı:2, 2008, s. 91-92.

¹⁸³ Hasol, s. 227.

¹⁸⁴ Katalog No:1,13,59.

¹⁸⁵ Sevinçtav Kanlıçay, s.81.

¹⁸⁶ Katalog No:8 (Fotoğraf 29), 50 (Fotoğraf 175), 67 (Fotoğraf 239).

¹⁸⁷ Katalog No:22 (Fotoğraf 75).

¹⁸⁸ Katalog No:6 (Fotoğraf 23).

¹⁸⁹ Celal Esad Arseven’in Sanat Ansiklopedisi’nde motif bu şekilde adlandırılmaktadır. Arseven, s. 414.

¹⁹⁰ Katalog No:24 (Fotoğraf 81), Katalog No:43 (Fotoğraf 146).

¹⁹¹ Katalog No: 43 (Fotoğraf 146), 56 (Fotoğraf 199).

¹⁹² Katalog No:34.

¹⁹³ Katalog No:47 (Fotoğraf 162).

¹⁹⁴ Katalog:24 (Fotoğraf 80,82), Katalog No:62 (Fotoğraf 219).

¹⁹⁵ Katalog No:1 (Fotoğraf 3), Katalog No:17(Fotoğraf 57B).

 (Kat. No: 22)	 (Kat. No: 6)	 (Kat. No: 24)
 (Kat. No: 54)	 (Kat. No: 24)	
İstiridye Kabuğu Motifi		Çivi Başı Motifi

Tablo 18. İstiridye kabuğu ve çivi başı motifî süsleme örnekleri.

Yivler, cumbaların süslemesinde görülen diğer bir süsleme ögesidir. Yivli düzenleme genellikle cumba pencerelerinin kayıtlarında karşımıza çıkmaktadır¹⁹⁶. Nadir olarak saçak alt yüzeyi¹⁹⁷ ve pencere üstünde de¹⁹⁸ yivli süslemeler görülebilmektedir.

Hasır örgü bezeme de cumbalarda süsleme motifî olarak kullanılmıştır. Korkuluk üzerindeki süsleme panolarında¹⁹⁹, panolar arası düşey bölümlerde²⁰⁰ ve pencere üstünde²⁰¹ şeritler şeklinde kullanılarak İzmir konut cumbalarını süslemiştir. (Tablo 19).

Kaynağı Antik Yunan ve Roma olan, **diş sırası** ya da **diş dizisi** olarak tabir edilen motifler de İzmir konut cumbalarında süsleme unsuru olarak kullanılmıştır (Tablo 19). Motifin bu çalışma dâhilindeki örneklerinde sadece pencere üstünde süsleme şeridi olarak yer aldığı görülmektedir.²⁰²

¹⁹⁶ Katalog No: 1, 19, 20, 21, 37.

¹⁹⁷ Katalog No:1 (Fotoğraf 2), Katalog No:63 (Fotoğraf 223).

¹⁹⁸ Katalog No:51(Fotoğraf 178).

¹⁹⁹ Katalog No:21, 31, 43,

²⁰⁰ Katalog No:31 (Fotoğraf 101).

²⁰¹ Katalog No:38, 39.

²⁰² Katalog No:20(Fotoğraf 67A), 27(Fotoğraf 91), 34 (Fotoğraf 110), 47(Fotoğraf 162).

Hasır Örgü	
	
(Kat. No: 21)	(Kat. No: 39)
Diş Sırası/ Diş Dizisi	
	
(Kat. No: 20)	(Kat. No: 27)

Tablo 19. Hasır örgü ve Diş Sırası/ Diş dizisi süsleme örnekleri.

İncelenen cumbalarda görülen bir başka süsleme ise **Antik Yunan kaplarına benzer vazolar** içinden çıkan çiçek kompozisyonlarıdır (Tablo 20). Vazolar içinden çıkan çiçek kompozisyonları cumbaların en göze çarpan noktası olan korkuluk panoları üzerine yerleştirilmiştir²⁰³. Bu tür vazo örneklerinin benzerleriyle İzmir’de camilerde, çeşme²⁰⁴ ve sebillerde, mezar taşlarında²⁰⁵, konutların bahçelerini süsleyen çakıl mozaik süslemelerde²⁰⁶ karşılaşılmaktadır.

Cumba bezemesinde kullanılan diğer bir motif de geçmişi neolitik çağlara kadar uzanan fakat asıl kimliğini Yunan sanatında bulmuş olan **meander motifidir**. Motif,

²⁰³ Katalog No:3 (Fotoğraf 13), 14(Fotoğraf 46), 15(Fotoğraf 49A), 65 (Fotoğraf 231)

²⁰⁴ Nil Yaprak, **Tarihi Kent Merkezindeki Su Yapılarının Koruma Problemleri İzmir Kemeraltı Örneği**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir,2009, s. 154.

²⁰⁵ Örnek için bkz.Ertan Daş, **İzmir’de Taş Çiçekler**, İzmir, 2012, s. 86.

²⁰⁶ Aygül Uçar, "İzmir Konutlarında Çakıl Mozaik Örnekleri", **SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı: 28, 2013, s. 214-215.

adını Büyük Menderes ırmağının keskin dönüşler yaparak yön değiştirmesinden almıştır ve istenildiği oranda uzatılabildiği için bordür ve friz süslemesinde kullanılmaya oldukça uygundur²⁰⁷. Cumbaların pencere üstü süslemelerinde meander frizleri kullanılmıştır (Tablo 20)²⁰⁸.

Yumurta dizisi, Antik Yunan ve Roma mimarlığında, yumurta ve ok ucu biçimindeki örgelerin almalı dizilmesiyle oluşan bezeme bandıdır²⁰⁹. İncelenen İzmir konut cumbalarının saçak alt yüzeyinde²¹⁰, pencere üstünde²¹¹ ve pencere kayıtlarının üzerinde pilasterlerin başlıklarında²¹² kullanılmıştır.

İncelenen örnekler içinde az sayıdaki örnek **dantela türü saçak dekorasyonuna** sahiptir. Bu örneklerin dantela dekorasyonlarında stilize palmet motifinin bazı örneklerde tek başına²¹³, bir örnekte de lotus motifiyle birlikte²¹⁴ kullanıldığı görülmüştür.

Balık Sırtı biçiminde süsleme motifi cumbalarda karşımıza çıkan bir diğer motiftir. Çoğunlukla cumbaların pencere kayıtlarını²¹⁵ dolgulandıran bu motif, bazı örneklerde korkuluk panolarını ayıran düşey bölümlerin²¹⁶ ve saçak konsollarının²¹⁷ bezenmesinde de kullanılmıştır.

Halat silme biçiminde süsleme şeritleri de kullanılan bir diğer süsleme motifi'dir. Halat biçiminde burmalı silmeler birkaç örnekte cumbaların pencere üstüne yerleştirilmiştir²¹⁸.

²⁰⁷ Mükerrrem Usman Anabolı, "Batı Anadolu'nun Helenistik ve Roma Devri Mimarlığında Meander Motifi" **Erol Atalay Memorial, Arkeoloji Dergisi Özel Sayı :1**, İzmir, 1991, s.3.

²⁰⁸ Katalog No:15 (Fotoğraf 51A), 27 (Fotoğraf 91).

²⁰⁹ Anonim, "Yumurta-Ok Dizisi Maddesi", **Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi**, Cilt:III., İstanbul, 1997, s. 1949.

²¹⁰ Katalog No:22 (Fotoğraf 74),

²¹¹ Katalog No:22 (Fotoğraf 74), Katalog No:31(Fotoğraf 100A).

²¹² Katalog No:32 (Fotoğraf 103A).

²¹³ Katalog No:34,56

²¹⁴ Katalog No: 71(Fotoğraf 254).

²¹⁵ Katalog No:73(Fotoğraf 261).

²¹⁶ Katalog No:5(Fotoğraf 20),6 (Fotoğraf 24).

²¹⁷ Katalog No:28 (Fotoğraf 94A).

²¹⁸ Katalog No:22 (Fotoğraf 74),30(Fotoğraf 98B).

Vazo Süslemesi	Meander Motifi	Yumurta Dizisi
 (Kat. No: 14)	 (Kat. No: 15)	 (Kat. No: 22)
Dantela	Balık Sırtı Motifi	Halat Süslemesi
 (Kat. No: 56)	 (Kat. No: 73)	 (Kat. No: 22)

Tablo 20. Cumbalarda görülen çeşitli süsleme örnekleri.

Konumuz kapsamında incelenen cumbalarda görülen bir diğer süsleme **ağ bezemedir** (Tablo 21). Ağ bezeme kaynaklarda kafes bezeme olarak da geçmektedir. Motif, Batılı Rokoko kompozisyonlarda sıklıkla kullanılmaktadır²¹⁹. İncelenen cumbalardan birinin pencere üstünde ağ bezeme kullanılmıştır²²⁰.

Cumbaları süsleyen bir diğer motif **girland** süslemelerdir. Girland: İki nokta arasına asılmış yaprak ve çiçeklerden oluşmuş çelenk biçiminde bir bezeme motifidir. Antik Yunan ve Roma mimarlıklarında, Rönesans ve Barok'ta ve 19.yüzyılın eklektisist üsluplarında görülmektedir²²¹. İncelenen örnekler içinde Karşıyaka'da yer alan bir konutun cumbasının pencere üstü **girland benzeri şal motifi** ile süslenmiştir²²².

Kozalak motifi de cumba saçaklarını destekleyen konsolların bazılarında sarkıt olarak kullanılmıştır²²³.

²¹⁹Sinem Sevinçtav Kanlıçay, **Barok- Rokoko Yorumlu 18. Yüzyıl İstanbul Çeşmelerinde Kompozisyon, Motif ve Terimler(1740-1797)**,(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010, s.78.

²²⁰ Katalog No:36 (Fotoğraf 117).

²²¹ Sözen ve Tanyeli, s.117.

²²² Katalog No:76 (Fotoğraf 272)

²²³ Katalog No:6 (Fotoğraf 23).

Bir örnekte cumbanın pencere kayıtları üzerinde **denizyıldızı** motifleri yer almaktadır

Ağ Bezemesi	Girland Benzeri Şal Motifi
 (Kat. No: 36)	 (Kat. No: 76)
Kozalak Süsleme	Deniz Yıldızı Motifi
 (Kat No:6)	 (Kat. No: 2)

Tablo 21. Cumba örneklerinde yer alan çeşitli süsleme motifleri.

Örnekler içinde süsleme unsuru olarak değerlendirilebilecek metal şebeke ve ahşap kafes uygulamalarına da rastlanmıştır. İncelenen yapılardan bir adedinin cumbası ahşap kafesli²²⁴, iki adedinin cumbası metal şebekelidir²²⁵. Metal şebekeli örneklerden bir tanesi “C” kıvrımları ve rozetlerden oluşan bir süsleme repertuarına sahiptir²²⁶.

İncelenen iki örnekte de cumba korkuluk yüzeylerine **kepenk görünümü** verilmiştir²²⁷.

Pek çok cumba da pencere kayıtları üzerine **pilasterler** yerleştirilmiştir. Bu pilasterler çoğunlukla **Korint** başlıklarla²²⁸, az örnekte **Toskana** başlıklarla²²⁹, tek bir örnekte ise **İyon** başlıkla²³⁰ sonlanmaktadır²³¹.

²²⁴ Katalog No:17,

²²⁵ Katalog No 44,60.

²²⁶ Katalog No:60(Fotoğraf 212).

²²⁷ Katalog No:23,73.

²²⁸ Katalog No:1,2,3,4 ,19,21,28, ,37,43.

²²⁹ Katalog No: 12,15(yan cephedeki cumba),42,44

²³⁰ Katalog No:47(Fotoğraf 162).

²³¹ İzmir camilerindeki kullanımı için bkz. İnci Kuyulu Ersoy, “Dinsel Yapılar Mimarisi I: Cami ve Mescidler”, **İzmir Kent Ansiklopedisi - Mimarlık**, Cilt I, İzmir, 2013, ss. 88-138.

Saçak Altını ve Cumbayı Destekleyen Konsollarda Süsleme Özellikleri

Saçak Altını Destekleyen Konsollarda Süsleme Özellikleri

Saçak altını destekleyen konsolların tümü ahşap malzemelidir. Sayıları cumbanın formuna göre değişmektedir. Bu konsollarda iki tür süsleme karşımıza çıkmaktadır. İncelenen cumbaların büyük bir bölümü bitkisel süslemelerle bezelidir. Az sayıdaki örnekte figürlü süsleme görülmektedir (Tablo 22).

Genel olarak bitkisel bezemeli konsollarda akant yaprağı en çok görülen motiftir. Saçağı destekleyen konsolların büyük bir bölümü akant yaprağı ile başlayıp bir sarkıtla sonlanmaktadır ve büyük bir bölümü içbükey formdadır. Detaylarda ufak farklılıklar mevcuttur.

İncelenen örneklerden birinde akant yaprağı bezemeli sarkıtla sonlanan konsol “S” formundadır²³².

Bir diğer örnekte de yine akant yaprağı bezemeli içbükey konsol **kozalak** biçiminde bir sarkıtla sonlanmaktadır²³³.

Akant yaprağı ile başlayıp **balıksırtı motifi** ile devam eden ve sarkıtla son bulan bir konsol örneği de bulunmaktadır²³⁴.

Volüt de akant yaprağı ile birlikte konsol süslemesinde sıklıkla tercih edilmektedir. Volüt, İyon sütun başlığının ayırt edici ögesi olan spiral biçimli kıvrım olarak tanımlanmaktadır²³⁵. Akant yaprağı bezemeli konsolların bir bölümü volütle saçak alt yüzeyine bağlanmaktadır²³⁶.

İncelenen bazı örneklerde de **süslemesiz içbükey konsollar** cumba saçağını desteklemektedir²³⁷.

Saçağı destekleyen konsollarda “C” kıvrımlı konsollarda kullanılmıştır²³⁸.

²³² Katalog No:10(Fotoğraf 32).

²³³ Katalog No:6(Fotoğraf 23).

²³⁴ Katalog No:28 (Fotoğraf 94A)

²³⁵ Anonim, “Volüt”, **Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi**, Cilt:3,1997, s.1889.

²³⁶ Katalog No:2,3,16.

²³⁷ Katalog No:23(Fotoğraf 77).

²³⁸ Katalog No:46(Fotoğraf 158).

İki adet örnekte de **figür kullanımı** görülmektedir. Her iki saçak konsolu figürler **ejder**dir. Ejder figürleri konsol formuna bürünmüş birer mimari unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Farklı dönemlerde ve kültürlerde sıkça kullanılan bir figür olan ejder, Türk mitolojisinde refah, bolluk, güç ve kuvveti sembolize etmektedir²³⁹. Hristiyanlıkta İblis ya da Şeytan olarak adlandırılan ve kötülüğün simgesi bu figür²⁴⁰ İzmir konutlarında nazarlık, tılsım, koruyucu birer unsur olarak yapıları nazardan korumak için kullanılmıştır²⁴¹. Bunlardan birinde konutun cumba saçağı, akant yaprağı biçiminde gövdesi olan **ejder** figürlü sekiz konsolla desteklenmektedir²⁴². Badem gözlü ejder figürleri, açık ağızları içinden çıkan sivri dil ve sivri dişleri ile dikkat çekici bir görüntü içindedir. Ejder figürlü konsol, bitki-hayvan birlikteliği ile Art Nouveau üslup etkileri göstermektedir²⁴³.

Bir diğer figürlü örnekte de yine cumba saçağının ejder figürlü konsolları bulunmaktadır²⁴⁴. Ejder figürü, badem gözlü, ağzı açık ve burun delikleri iri olarak tasvir edilmiştir. Alın akant yaprağı biçiminde verilmiştir. Bitki-hayvan birlikteliğinin işlendiği figür, Art Nouveau üslubundan etkiler taşımaktadır²⁴⁵.

²³⁹ Ejder figürünün Türk mitolojisindeki yeri hakkında detaylı bilgi için bkz., Emel Esin, “Evren, Selçuklu Sanatı Evren Tasvirinin Türk İkonografisinde Menşeleri”, **Selçuklu Araştırmaları Dergisi**, Sayı: I, Ankara, 1969, s.163-182; Emel Esin, **Türk Kozmolojisine Giriş**, Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 2001, s. 43-44; Gönül Öney, “Anadolu Selçuk Sanatında Ejder Figürleri”, **Belleten**, Cilt: XXXIII, Sayı:130, Ankara, 1969, s.171-192.

²⁴⁰ İncil, 12/7-8,9.

²⁴¹ A. Uçar, Figür, ss. 265-284.

²⁴² Katalog No:37 (Fotoğraf 121-122).

²⁴³ A.Uçar, Figür, s.276.

²⁴⁴ Katalog No:50 (Fotoğraf 174).

²⁴⁵ A.Uçar, Figür, s. 277.

	
(Kat. No: 10)	(Kat. No: 6)
	
(Kat. No: 46)	(Kat. No: 37)
	
(Kat. No: 28)	(Kat. No: 2)
	
(Kat. No: 50)	(Kat. No: 23)

Tablo 22. Saçak Altını Destekleyen Konsollarda Süsleme Özellikleri.

Cumbayı Destekleyen Konsollarda Süsleme Özellikleri

İzmir’de cumbaları destekleyen konsollar çoğunlukla demir malzemeli (Tablo 27, 28, 29) olmakla birlikte betonarme/taş (Tablo 30,31) ve mermer (Tablo 30) malzeme de görülmektedir. Toplam 82 adet cumba ve cumba konsolu incelenmiştir. Kentte incelenen örneklerdeki konsol süslemeleri ile malzeme çeşidi ilişkili olduğu için cumbayı destekleyen konsolların süslemelerini dökme demir,dövme demir, betonarme/taş ve mermer malzemeli konsollarda süsleme olarak ayırarak incelemek yerinde olacaktır.

Dökme Demir Konsollarda Süsleme

Kıvrım dallar ve meander motifinden oluşan dökme demir konsol tipinin İzmir için karakteristik bir örnek olduğunu söyleyebiliriz. İzmir’de sıklıkla görülmekle birlikte bu konsol tipinin İzmir dışında çeşitli bölgelerde de kullanıldığı bilinmektedir. Aynı örneklerin pek çok konutta kullanılmış olması bu konsolları üreten en az birkaç atölyenin varlığına işaret etmektedir.

Meander ve kıvrım dal bezemeli konsollar iki türlü karşımıza çıkmaktadır. Bir tipte meander motifi sadece konsolun üst bölümünde yer almaktadır.²⁴⁶ İncelenen 82 adet cumba içinden 56 adedinde kıvrım dalların üstte meander şeridine bağlandığı konsol tipi kullanılmıştır. 5 adet örnekte ise meander motifi konsolun hem duvara bağlanan bölümünde hem de üstünde yer almaktadır ²⁴⁷. Bunun yanında farklı süslemeye sahip dökme demir konsol tipleriyle de karşılaşmıştır (Tablo 23).

9 adet örnekte konsol sadece kıvrım dallarla bezelidir²⁴⁸. 3 tane de istisnai örnekten söz edilebilmektedir. Örneklerden birinde volütler, palmetler, daire içinde çok yapraklı çiçekler, kıvrım dallar ve oval halkalardan oluşan bir süsleme mevcuttur²⁴⁹. Diğerinde ise konsolların duvarla birleştiği bölümde çerçeve içine alınmış üst üste yerleştirilmiş çok yapraklı iki çiçek motifi yer almaktadır. Konsolların cumba ile birleştiği

²⁴⁶Örnekler için Bkz. Katalog No:2,3,4,5,38, 73.

²⁴⁷Örnekler için Bkz Katalog No:6 (Fotoğraf 24)29,51(Fotoğraf 179)

²⁴⁸ Örnekler için Bkz Katalog No:1(Fotoğraf 4), 16,53,55.

²⁴⁹ Katalog No:23(Fotoğraf 78)

bölümde ise yine çerçeve içine iki oval halka yerleştirilmiştir. Çerçevesel bölümlerin arasının ise kıvrım dallarla bezeli olduğu görülmektedir²⁵⁰.

Başka bir örnekte ise konutun kanatlı ejder figürlü dökme demir konsolları oldukça ilgi çekicidir²⁵¹. Daha evvel Alsancak'ta örnekleri bilinen ejder figürlü konsollar, cumba saçığını desteklemekteydi ve ahşap malzemeliydi. İlk defa demir malzemeli figürlü cumbayı destekleyen konsol örneği ile bu yapıda karşılaşmıştır. Bu kanatlı ejder figürlerinin benzer örneklerini Yahya Hayati Paşa Köşkü²⁵², Bornova Murad Köşkü²⁵³ Gureba-i Müslimin Hastanesi²⁵⁴ ve Hilal'deki konut²⁵⁵ gibi çeşitli İzmir yapılarının tavan resimlerinde neredeyse aynı kompozisyonuyla bulmak mümkündür.

Tablo 23. Dökme Demir Konsollarda Süsleme.

²⁵⁰ Katalog No:60(Fotoğraf 212A)

²⁵¹ Katalog No:74(Fotoğraf 265).

²⁵² İ. Kuyulu Ersoy, "İzmir, Bayraklı Yahya Hayati Paşa Köşkü: Kül Olan Resimler." **XVI. Ortaçağ-Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri**, Sivas, 2014, s. 540.

²⁵³ "Levantenlerin İzmir'e Kültürel Katkısı – Cultural Contributions of the Levantines in İzmir"

Geçmişten Günümüze Levantenler - Levantines From the Past to the Present, (Yay. Haz. - Ed. F. Yılmaz), İTO Yayını,, İzmir, 2011, s. 138.

²⁵⁴Rüçhan Bubur. "İzmir Gureba-i Müslimin Hastanesi", **Uluslararası Sanat Tarihi Sempozyumu (Prof. Dr. Gönül Öney'e Armağan 10-13 Ekim 2001) Bildiriler**, İzmir Ege Üniversitesi, 2002, s. 170.

²⁵⁵ Aygül Uçar ve Rüçhan Bubur, "İzmir - Hilal Semti Geleneksel Konut Dokusunda Cephe Tasarımı ve Süsleme", **Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi**, Cilt: 18 Sayı: 1, 2018, s. 173.

Ondokuzuncu yüzyılda İzmir’de kısa bir zaman dilimi içinde çok sayıda konut üretilmiştir. Bu dönemde ithal sanayi üretimlerinin yanında yerel üretimde artmaya başlamıştır²⁵⁶. Yapı malzemelerinden bazıları yerel üreticiler tarafından fabrikalarda seri üretilip satışa sunulmuştur. Bu seri üretim yapı malzemesinin başında da cumba konsolları gelmektedir. Seri üretim yapı malzemeleri mekanlarında standardını oluşturmuştur. Hazır cumba konsolları, cumba boyutlarını standart hale getirmiştir²⁵⁷. Bu durumdan dolayı incelediğimiz örneklerde cumba boyutuna uygun olarak konsollardan bazılarının basit eklerle uzatıldığı görülmektedir²⁵⁸.

Dövme Demir Konsollarda Süsleme

İncelenen örnekler içinde 3 adet örnekte konsolların dövme demir olduğu görülmektedir. Bunlardan biri volütle biten S kıvrımı ve üç oval halkadan oluşan süslemeye sahiptir²⁵⁹. Bir diğer örnek ise S kıvrımları ile süslenmiş ve ucu sarkıtlı sonlandırılmıştır²⁶⁰. Başka bir örnekte ise konsollar üç zarif dal ile oluşturulmuştur. Ortadaki dal volütle sonlanmaktadır (Tablo 24)²⁶¹.

Tablo 24. Dövme Demir Konsollarda Süsleme.

²⁵⁶ Çıkış, Modern Konut, s. 224.

²⁵⁷ Çıkış, Modern Konut, s. 224.

²⁵⁸ Katalog No:11, 20, 16, 48, 51, 73, 75.

²⁵⁹ Katalog No:18 (Fotoğraf 61)

²⁶⁰ Katalog: 57 (Fotoğraf 201)

²⁶¹ Katalog :62 (Fotoğraf 220)

Betonarme/Taş Konsollarda Süsleme

İncelenen örnekler içinde 7 adet konsol betonarme/taş²⁶² malzemelidir²⁶³. Bunlardan 5 adedi bitkisel süslemeye, 2 adedi figürlü süslemeye sahiptir. Bitkisel süslemeli 4 örnekte ana süsleme unsuru volüttür²⁶⁴. İçinden zarif bitkiler çıkan volütler, konsolun yere bakan yüzeyinde akant yaprağına dönüşmüştür. Bu 4 örnekten 3 adedi zar biçiminde sonlanmaktadır²⁶⁵. Bitkisel süslemeli örneklerden birinde de konsol yapraklarla bezelidir²⁶⁶.

Figürlü süslemeli örneklerin biri güvercin, diğeri kartal figürlüdür (Tablo 25). Güvercin figürlü konsolda; güvercin uçar pozisyonda verilmiş, gövdesi ve boynu pullarla dolgulandırılmıştır. Kartal figürlü konsolda ise; kartal figürleri oldukça gerçekçi verilmiş, gövdesi, kanatları ve kuyruğu detaylı olarak işlenmiştir.

²⁶² Konsolların malzemesinin betonarme ya da taş olduğu düşünülmekte; ancak kesin olarak bilinmemektedir.

²⁶³ Katalog No:30,31,32,33,35,39,49.

²⁶⁴ Katalog No:30 (Fotoğraf 98D), Katalog No: 31(Fotoğraf 101), Katalog No:49 (Fotoğraf 171).

²⁶⁵ Katalog No: 31 (Fotoğraf 101), Katalog No:32(Fotoğraf 103), Katalog No:49 (Fotoğraf 171).

²⁶⁶ Katalog No:35 (Fotoğraf 114).

Tablo 25. Betonarme/ Taş Konsollarda Süsleme

Yunan mitolojisinde Aphrodite'nin simgesi olan güvercin²⁶⁷, Hacı Bektaşî Veli'yi simgelemesi nedeniyle Alevi-Bektaşî inancında²⁶⁸, tanrının ruhunu simgelemesi²⁶⁹ nedeniyle de Hristiyanlık'ta önemli bir yere sahiptir. Çalışma kapsamında incelenen bir konutta,²⁷⁰ konutun cumba konsollarında uçar pozisyonda verilen güvercinin gövdesi ve boynu balık pullarıyla dolgulandırılarak, tüylerine dikkat çekilmiştir²⁷¹. Kanatlar ve kuyruk kaynaşmış, kanatların yere bakan yüzeyi akant yaprağına dönüşmüştür. Figür ve bitki kaynaşımından meydana gelen ana süsleme kompozisyonu Art Nouveau üslubundan etkiler taşımaktadır²⁷².

²⁶⁷ Erhat, s.99.

²⁶⁸ Ahmet Taşğın ve Bünyamin Solmaz, "Hacı Bektaş ve Hacı Toğrul Karşılaşması: Güvercin ve Doğan Donuna Bürünme", *TurkishStudies*, Cilt: 7, Sayı:1, 2012, s. 105-129.

²⁶⁹ Bedrettin Cömert, *Mitoloji ve İkonografi*, Ankara, 2010, s.180.

²⁷⁰ Katalog No:33(Fotoğraf 107)

²⁷¹ A.Uçar, Figür, s. 271.

²⁷² A.Uçar, Figür, s. 272.

Kartal figürlü konsolda ise; kartal figürlerinin gövdesi, kanatları ve kuyruğu detaylı olarak işlenmiştir. Hâkimiyet, güç, kudret simgesi olan kartal figürleri²⁷³, keskin bakışları, iri kanat ve kuyrukları, kıvrık gagaları ile oldukça gerçekçi verilmiştir²⁷⁴.

Mermer Konsollarda Süsleme

İncelenen cumbalar içinde 2 adet mermer konsola rastlanmıştır. Bunlar Alsancak'ta yer almaktadır. Bunlardan birinde betonarme/taş konsollardaki süslemenin benzeri yer almaktadır. Konsol üzerine içinden zarif dallar çıkan bir volüt işlenmiş, volütün zemine bakan yüzeyi yivli düzenlenmiştir. Konsollar zar biçiminde sonlanmıştır. Diğer örnekte de ana volütlü şema aynıdır²⁷⁵. Sadece volütün zemine bakan yüzeyi akant yaprağı biçiminde düzenlenmiştir (Tablo 26).

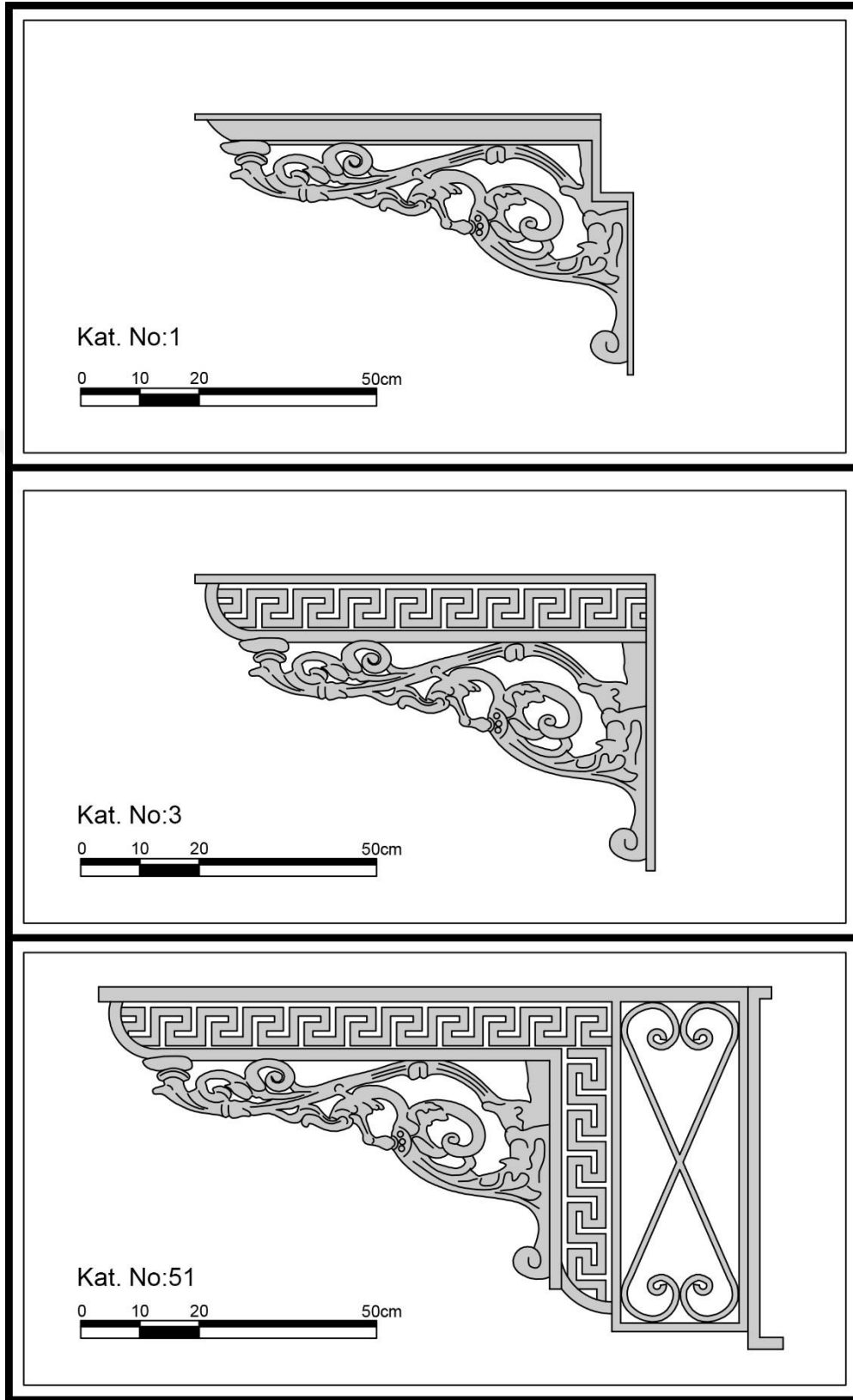
(Kat. No: 47)

Tablo 26. Mermer Konsol Süslemesi

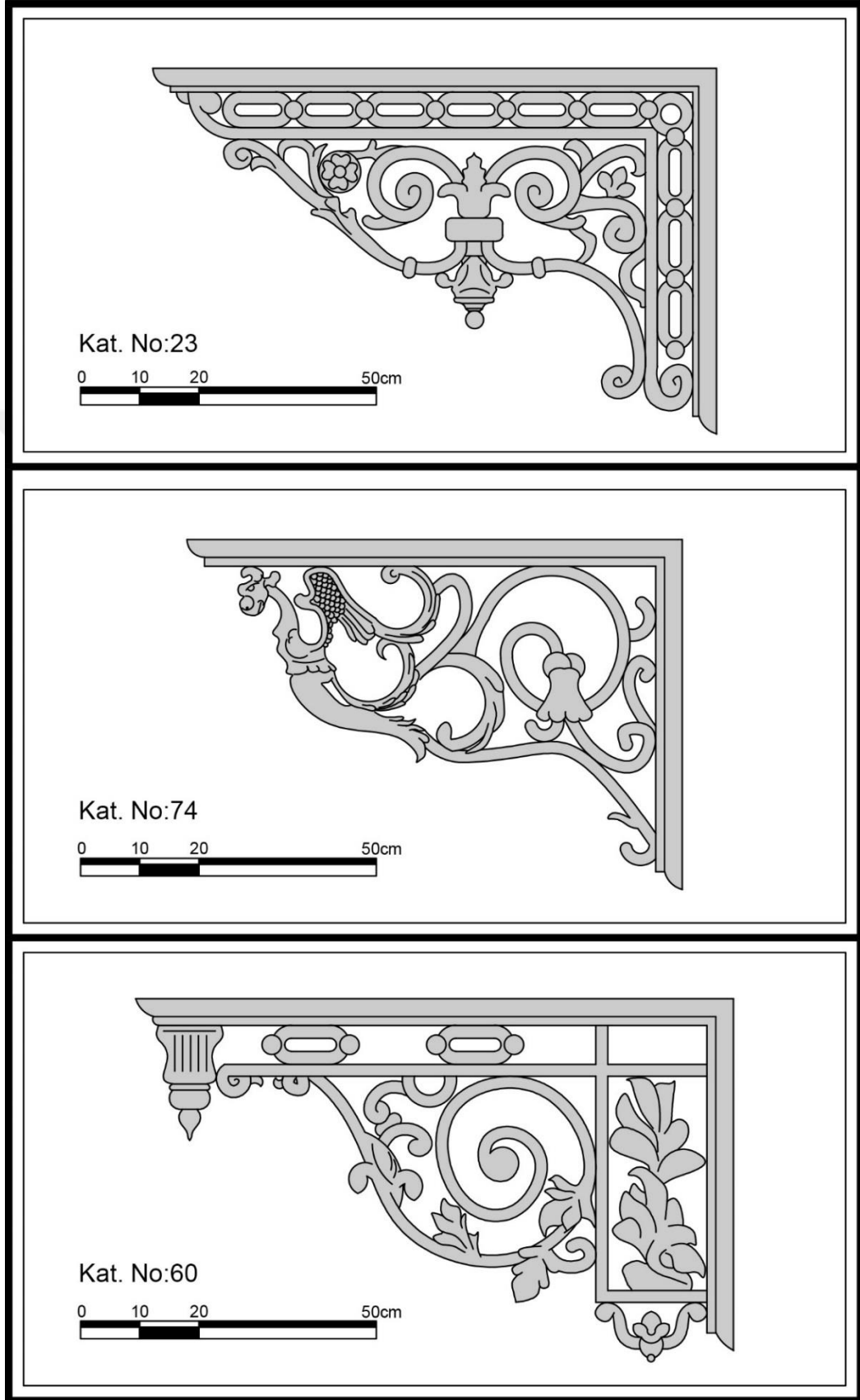
²⁷³ Yaşar Çoruhlu, **Türk Mitolojisinin Anahatları**, Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 2002, s 134.

²⁷⁴ A.Uçar, Figür, s. 273.

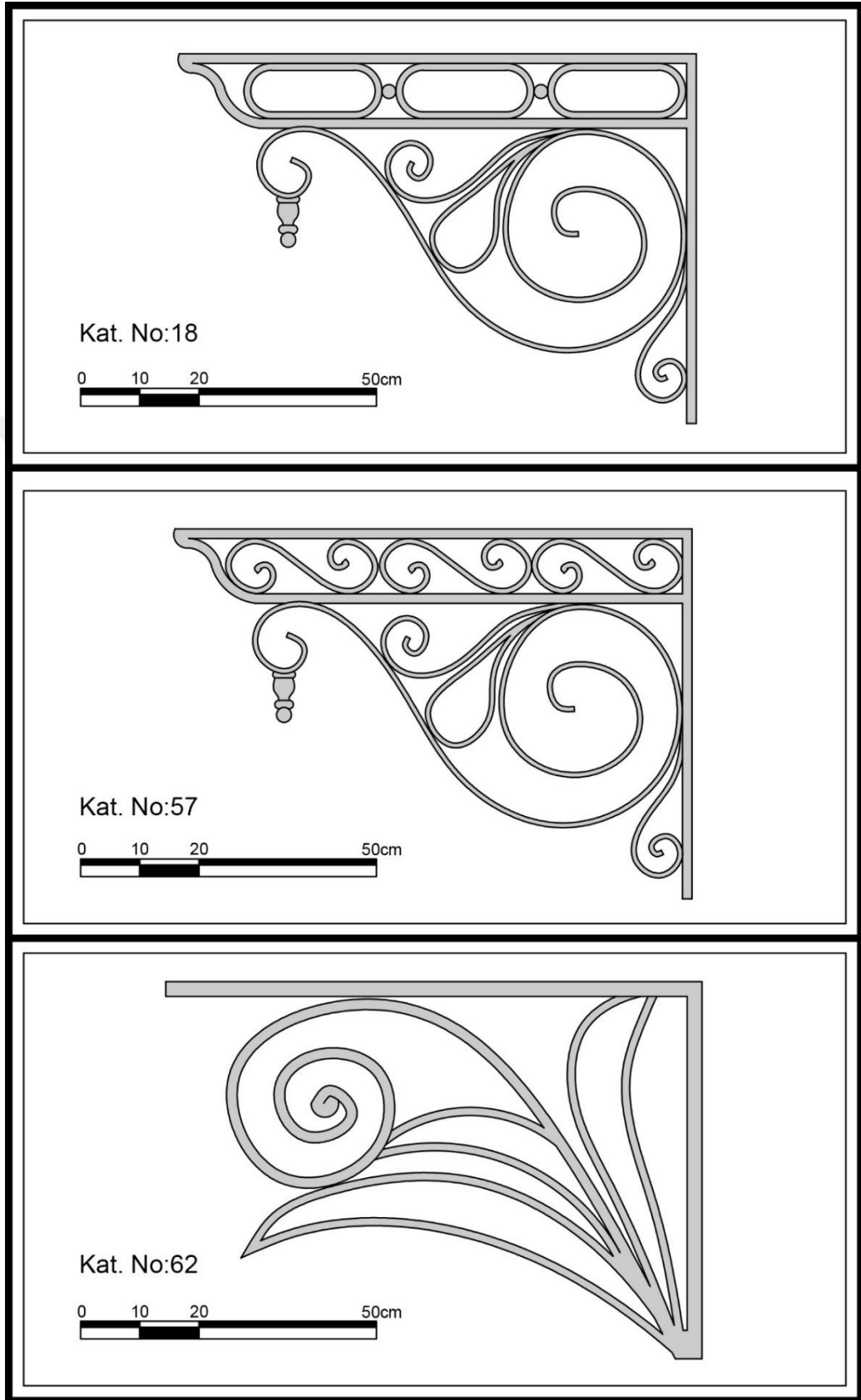
²⁷⁵ Katalog No:47(Fotoğraf 163).

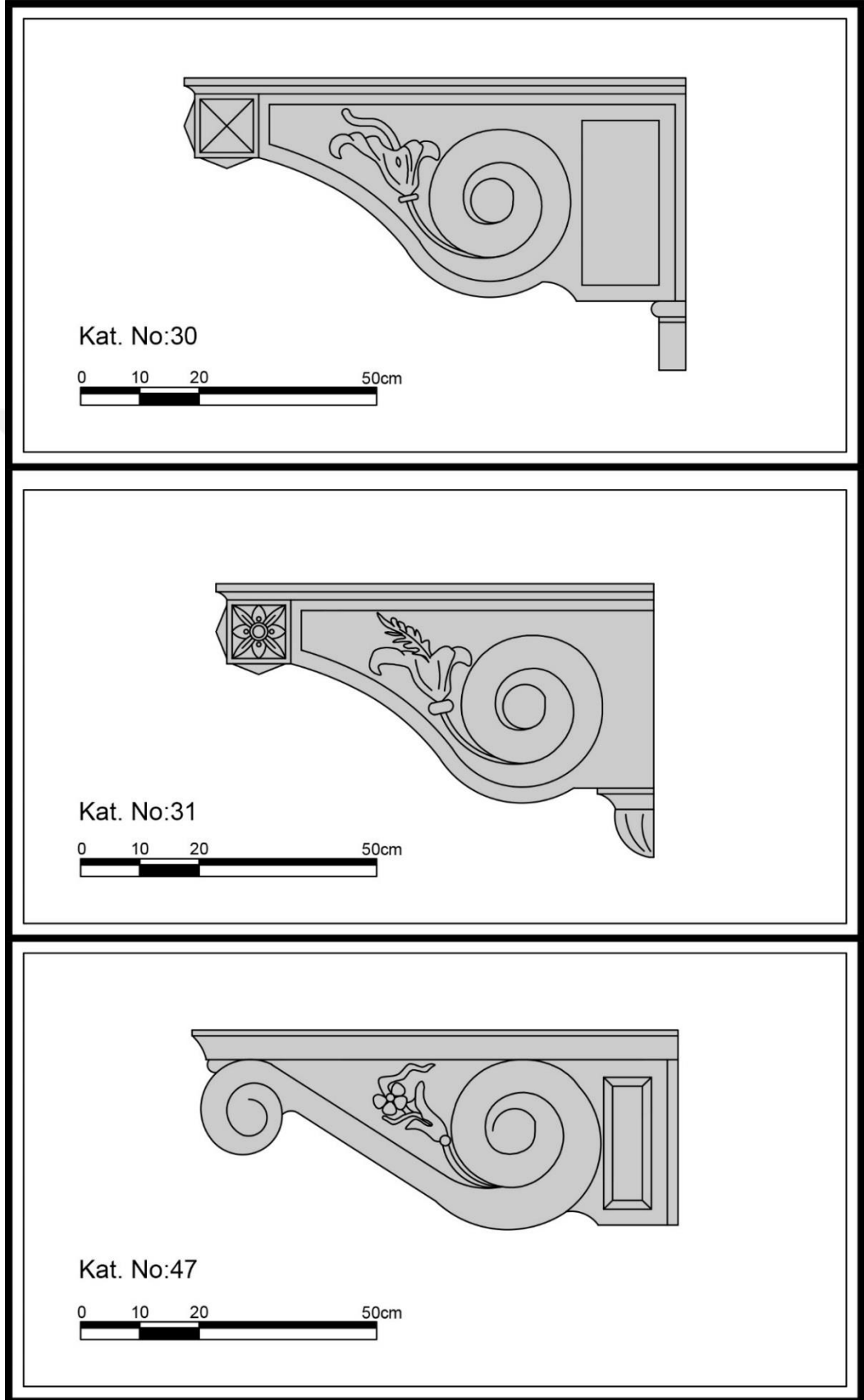
Tablo 27. Dökme demir konsol tipleri.

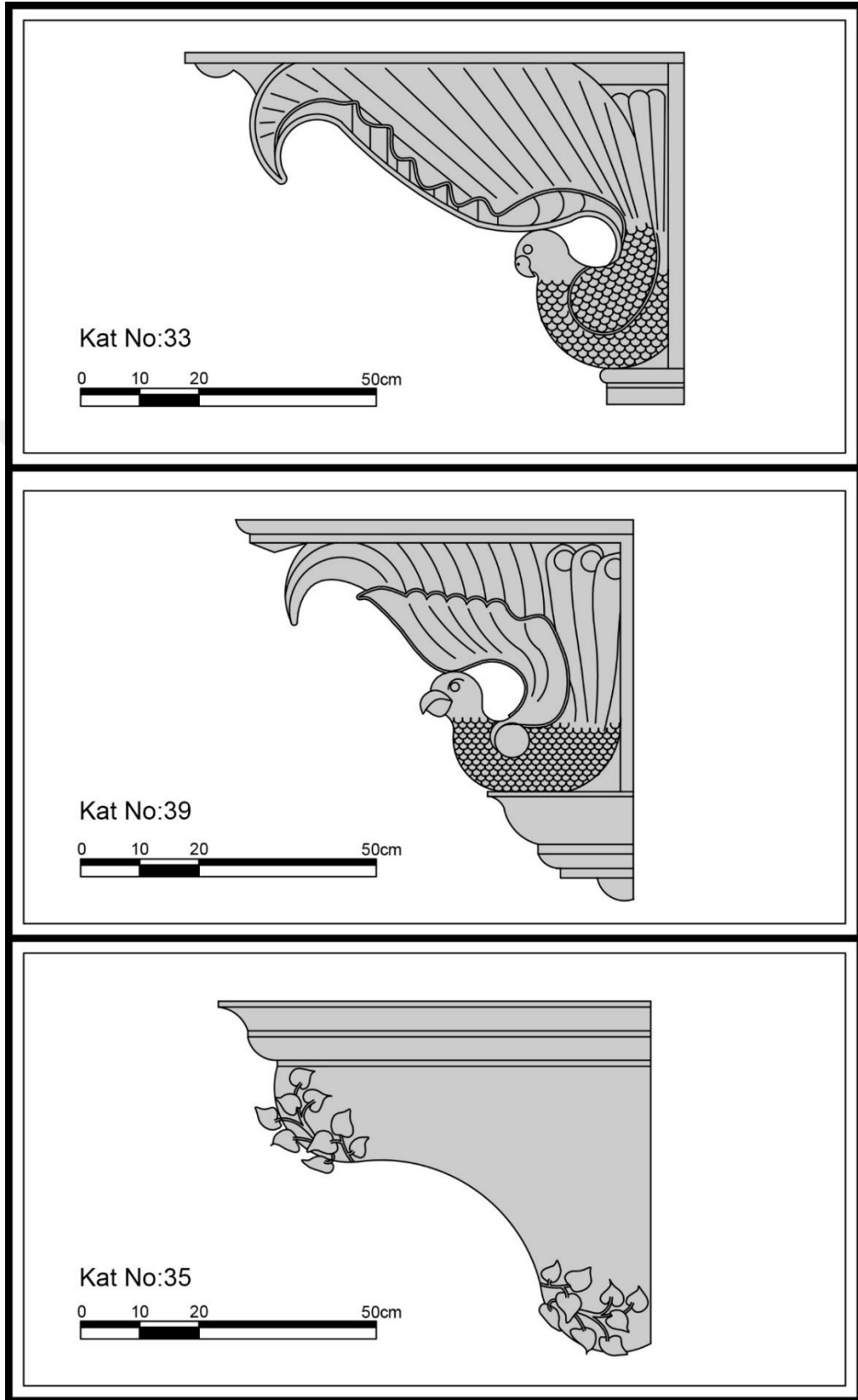
Tablo 28. Dökme demir konsol tipleri.

Tablo 29. Dövmе demir konsol tipleri

Tablo 30. Betonarme/taş ve mermer konsol tipleri

Tablo 31. Betonarme/taş konsol tipleri.

Çıkmaların Süsleme Özellikleri

Çıkmalı örneklerde süsleme kullanımı yok denecek kadar azdır. Sadece tek bir örnekte pencere üstünde “**Maşallah**” yazılı kalemîşi bir kitabeye yer verilmiştir²⁷⁶. Kitabenin tarihi oldukça silik olduğu için okunamamaktadır.

²⁷⁶ Katalog No:77 (Fotoğraf 275).

4. SONUÇ

Çalışmamızda 300'ü aşkın konut incelenmiş, iyi durumda günümüze ulaşan ve süsleme, form malzeme gibi nitelikleri farklılık gösteren 82 adet konut kataloğumuza dahil edilmiştir.

Çalışmamız kapsamında incelenen 82 konutun 76'sını cumbalı, 6'sını çıkmalı konutlar oluşturmaktadır. Kataloğumuzda bulunan Levanten ve Rum evi örnekleri Mithatpaşa Caddesi ile dik ve paralel sokakları, Alsancak, Kadifekale etekleri, Buca Bayraklı ve Karşıyaka'da yer almaktadır. Mithatpaşa Caddesi dik ve paralel sokaklarında incelenen konutlar, Güzelyalı, Göztepe, Çankaya, Mithatpaşa ve Turgut Reis Mahalleleri, Alsancak'da incelenen konutlar Alsancak Mahallesi, Kadifekale eteklerinde incelenen konutlar Akıncı, Pazaryeri ve Kurtuluş Mahalleleri, Buca'da incelenen konutlar Dumlupınar ve Vali Rahmi Bey Mahalleleri, Bayraklı'da incelenen konut Bayraklı Mahallesi ve Karşıyaka'da incelenen konutlar Tuna ve Dumlupınar Mahalleleri sınırlarında yer almaktadır.

Az sayıdaki çıkmalı Türk evi örneği ise Türk mahallelerinin yer aldığı Kadifekale eteklerinde konumlanmaktadır. Kadifekale eteklerinde bulunan söz konusu Türk evleri, Pazaryeri, Altınordu ve Ali Reis Mahalleleri sınırlarında yer almaktadır.

İncelenen konut cumbalarının konum, malzeme, süsleme ve form özelliklerinin ilçe ve semtlere göre çeşitli farklılıklar gösterdiği sonucuna varılmıştır.

Cumbaların cephedeki konumlarını değerlendirecek olursak; Karşıyaka, Bayraklı ve Buca ilçelerinde köşe cumbasına hiç rastlanmamıştır. Mithatpaşa ve Alsancak'ta iki, üç yöne cephe veren ya da bağımsız konumlanan konutlarda her cephede birer cumba kullanımının yaygın olduğu görülmüştür. İncelenen örneklerde cumba, bodrum kat üzeri iki katlı ve iki katlı konutlarda ikinci katta, üç katlı konutlarda bir istisna dışında üçüncü katta yer almaktadır.

Genellikle cumbada ahşap malzeme kullanılmaktadır; ancak istisnai örnekler mevcuttur. Malzeme olarak farklı örneklerin Konak'a bağlı Kadifekale eteklerinde ve Alsancak'ta görüldüğünü söylemek mümkündür. Kadifekale eteklerinde yer alan bir

örnekte cumba ahşap malzeme ile yapılıp üzerine demir kafes giydirilmiştir. Alsancak'ta sahil bandında yer alan iki konutun cumbasının taş, bu cumbayı taşıyan konsolların ise mermer malzeme ile yapıldığı görülmüştür. Alsancak'ta yer alan bazı cumba konsollarında da malzeme tespiti tam olarak yapılamamıştır. Betonarma ya da taş malzemeli oldukları düşünülmektedir. Dövme demir malzeme ise incelenen örneklerden Mithatpaşa, Kadifekale Etekleri ve Buca'daki birer konutun cumba konsollarında kullanılmıştır.

Form olarak farklı örneklerin Mithatpaşa ve Alsancak'ta toplandığını söylemek mümkündür. Mithatpaşa'da çokgen formu, dikdörtgen formu ve L formu cumbalar tespit edilmiştir. Alsancak semti de farklı örnekleri birarada bulundurmaktadır. Semtte dikdörtgen formu, çokgen formu ve L formu cumbalar yer almaktadır.

Süsleme olarak farklı örnekler Alsancak semtinde yoğunlaşmıştır. Figürlü süslemelerin büyük bir bölümü Alsancak'taki konutlarda toplanmıştır.

İzmir'de sadece Kadifekale eteklerinde tespit ettiğimiz az sayıdaki Türk evi örneğinde bulunan çıkmalar Anadolu' da yer alan diğer örneklerle hem form hem de süsleme olarak benzerlik göstermektedir. İncelenen örneklerde düz çıkma ve gönye çıkma kullanılmıştır. Süsleme olarak değerlendirdiğimizde tek bir örnekte pencere üstündeki kalemişi kitabe dışında süslemeye rastlanılmamıştır.

Kıvrım dallar ve meander motifinden oluşan dökme demir konsol tipi, İzmir'de pek çok konutta kullanılmıştır. Aynı tipte konsolların pek çok konutta kullanılmış olması bu konsolları üreten en az birkaç atölyenin varlığını düşündürmektedir.

Cumbalar üzerinde yer alan bazı süslemeler belirli bölgelerde yoğunlaşmıştır. İstiridye kabuğu motifi, Mithatpaşa caddesi boyunca uzanan pek çok konutun cumba korkuluklarında karşımıza çıkmaktadır. Bu hat boyunca uzanan birçok konutun cumba korkuluğunda istiridye kabuğu motifi aynı kompozisyonuyla verilmiştir. Cumba süslemelerinde figür kullanımı da genellikle Alsancak'ta karşımıza çıkmıştır. Belirli süslemelerin belirli bölgelerde yoğunlaşması bölgesel atölyelerin ve ustaların varlığını akla getirmektedir.

Cumba konsollarının bazılarının taşıyıcı, bazılarının ise sadece süs amaçlı olduğu söylenebilmektedir. Taşıyıcı işlevli olanlar yapıya putrellerle bağlanmaktadır. Hangi konsolun taşıyıcı hangisinin süs amaçlı olduğunu dışardan bakarak söylemek mümkün olmamaktadır.

Ortalama olarak cumba genişliklerinin 3,5 metre, cumba boylarının ise 3 metre civarında olduğu söylenebilmektedir.

Osmanlının önemli bir liman kenti konumundaki İzmir'in konut mimarisi, deniz yoluyla Akdeniz ülkeleriyle olan ilişkisinin ve kent nüfusunun büyük bir bölümünü oluşturan yabancı nüfusun gelenek, görenek, kültürleri ve Türk nüfusunun gelenek görenekleri ile şekillenmiştir. İzmir'de çıkmaları ve bir çıkma türü olarak ortaya çıkan cumbanın özelliklerini de İzmir'in çokkültürlü yapısı belirlemiştir.

5. KAYNAKLAR DİZİNİ

Akyüz, Eti. **Traditional Housing Architecture in Izmir**, (A Thesis Presented To The Graduate School Of Natural And Applied Sciences), Dokuz Eylül University, İzmir, 1993.

Akyüz, Eti. “Tarihsel Süreçte İzmir’de Konut”, **Ege Mimarlık**, Sayı:3, 1994, ss. 32-35.

Akyüz, Eti. “Geleneksel Konut Mimarisine İlişkin Kavramlar”, **Ege Mimarlık**, Cilt: 17, Sayı: 3, 1995, ss. 38-40.

Akyüz, Eti. “İzmir Evleri”, **Atlas (İzmir Özel Sayısı)**, İstanbul, 1996, ss. 34-42.

Akyüz Levi, Eti. “İzmir Kentsel Kültür Varlıkları Envanter Raporu”, **TÜBA-KED**, Sayı: 1, 2003, ss. 46-89.

Anonim, “Cumba Maddesi”, **Büyük Larousse Ansiklopedisi**, 1993, s. 2504.

Anonim, “Cumba Maddesi”, **İslam Ansiklopedisi**, Cilt: 8, Türk Diyanet Vakfı, İstanbul, 1993, s. 93.

Anonim, “Çıkma Maddesi”, **Büyük Larousse Ansiklopedisi**, 1993, s. 2674.

Anonim, “Cumba Maddesi”, **Ana Britannica**, 1994, s. 359.

Anonim, “Akant”, **Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi**, Cilt:1,1997, s.40.

Anonim, “Cumba Maddesi”, **Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi**, Cilt: I, İstanbul, 1997, s. 364.

Anonim, “Çıkma Maddesi”, **Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi**, Cilt: I, İstanbul, 1997, s. 398.

Anonim, “Konsol Maddesi”, **Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi**, Cilt: II, İstanbul, 1997, s. 1040.

Anonim, “Yumurta-Ok Dizisi Maddesi”, **Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi**, “Yumurta-Ok Dizisi” Maddesi, Cilt: III, İstanbul, 1997, s. 1949.

Areneo, Phyliss. **Green Man Resurrected: An Examination of the Underlying Meanings and Messages of the Re-Emergence of the Ancient Image of the Green Man in Contemporary**, (PhD Thesis), University of the Sunshine Coast, Western Visual Culture, 2006.

Arseven, Celal Esad. **Sanat Ansiklopedisi**, Cilt: I, İstanbul, 1975.

Atay, M. Çınar. **Tarih İçinde İzmir**, Yasar Eğitim ve Kültür Vakfı, 1978.

Baş, Ufuk. “Eski İzmir Evleri”, **Bilim Birlik Başarı**, Yıl:8, Sayı:31, 1981.

Baş, Ufuk. “İzmir’de Çıkmalı Eski Türk Evleri”, **Bilim Birlik Başarı**, Yıl:8, Sayı: 32, 1981.

Baykara, Tuncer. **İzmir Şehri ve Tarihi**, Akademi Kitabevi, Manisa, 2001.

Beyru, Rauf. **19.Yüzyılda İzmir Kenti**, İstanbul, 2011.

Bozkurt, Nebi “Cumba Maddesi”, **İslam Ansiklopedisi**, Cilt: 11, Türk Diyanet Vakfı, İstanbul, 1993, s. 509.

Bubur, Rüçhan. “İzmir Gureba-i Müslimin Hastanesi” **Uluslararası Sanat Tarihi Sempozyumu (Prof. Dr. Gönül Öney'e Armağan 10-13 Ekim 2001) Bildiriler**, İzmir Ege Üniversitesi, 2002, ss. 163-173.

Cephanecigil, Gül. **Geleneksel İstanbul Konutunda Çıkma**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, İstanbul , 1999.

Cömert, Bedrettin. **Mitoloji ve İkonografi**, De ki Basım Yayım, Ankara, 2010.

Çetin, Yusuf. "Geleneksel Türk Evinde Cumba", **Sanat Tarihi Dergisi**, Cilt: 15, Sayı: 2, 2006, ss. 18-27.

Çıkış, Şeniz. “Modern Konut Olarak XIX. Yüzyıl İzmir Konutu: Biçimsel ve Kavramsal Ortaklıklar”, **Odtü Mimarlık Fakültesi Dergisi**, Cilt: 26, Sayı: 2, 2009, ss. 211-233.

Çıkış Ergeçgil, Şeniz. “Ondokuzuncu Yüzyıl İzmir Konutunda Etkileşim ve Dönüşümler”, Mimarlar Odası İzmir Şubesi, **Ege mimarlık Dergisi**, Cilt: 36, Sayı:4, 2000, ss. 38-41.

Çoruhlu, Yaşar. **Türk Mitolojisinin Anahatları**, Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 2002.

Daş, Ertan. **İzmir’de Taş Çiçekler**, İzmir, 2012

Erhat, Azra. **Mitoloji Sözlüğü**, Remzi Kitabevi, İstanbul, 2007.

Erpi, Feyyaz. “İzmir’de Levanten Mimarisi”, **Mimarlık**, 1975, Cilt: 13, Sayı:1, ss. 15-18.

Erpi, Feyyaz. **Buca’da Konut Mimarisi (1838-1934)**, Ankara, 1987.

Esin, Emel. “Evren, Selçuklu Sanatı Evren Tasvirinin Türk İkonografisinde Menşeleri”, **Selçuklu Araştırmaları Dergisi**, Sayı: 1, Ankara, 1969, ss. 163-182.

Esin, Emel. **Türk Kozmolojisine Giriş**, Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 2001.

Etüd Proje Müdürlüğü, **Kemeraltı 2. Etap 1. Bölge Koruma Amaçlı Revizyon İmar Planı Plan Notları**, İzmir Konak Belediyesi, İzmir.

Evren, Mesut. **Türk Evinde Çıkma**, İstanbul, 1959.

Frangakis-Syrett, Elena. “Uluslararası Önem Taşıyan Bir Akdeniz Limanının Gelişimi: Smyrna (1700-1914)”, **İzmir 1830-1930 Unutulmuş Bir Kent Mi? Bir Osmanlı Limanından Hatıralar**, (Ed. Marie Carmen Smyrnelis), (Çev. Işık Ergüden), İletişim Yayınları, İstanbul, 2016, ss. 27-57.

Germaner Semra, “Barok” **Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi**, Cilt:1 ss. 194-197.

Goffman, Daniel. **İzmir ve Levanten Dünya (1550-1650)**, Ayşen Anadol Neyyir Kalaycıoğlu (çev), İstanbul Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1995.

Gürman, Taner. “Buca’daki Rum ve Levanten Evlerinin Giriş Kapılarında Bulunan Bezeme Örnekleri”, **İzmir Tarih ve Toplum**, Sayı: 2, 2008, ss. 88-95.

Hasol, Doğan. **Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü**, Yapı Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul, 2002.

İncil, 12/7-8,9.

İslimyeli, Nüzhet. **Sanat Terimleri Ansiklopedisi**, Cilt: I, Ankara,1973.

Kuyulu, İnci. “İzmir Mimari”, **İslam Ansiklopedisi**, Cilt: 23, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2001, ss. 526-529.

Kuyulu Ersoy, İnci. “Karşıyaka Levanten Konutlarından Örnekler”, **Karşıyaka Kültür ve Çevre Sempozyumu Bildiriler**, 2006, ss. 106-115.

Kuyulu Ersoy, İnci. “Dinsel Yapılar Mimarisi I: Cami ve Mescidler”, **İzmir Kent Ansiklopedisi- Mimarlık**, Cilt: 1, İzmir, 2013, ss. 88-138.

Kuyulu Ersoy, İnci. “İzmir, Bayraklı Yahya Hayati Paşa Köşkü: Kül Olan Resimler.”

XVI. Ortaçağ-Türk Dönemi Kazıları ve Sanat Tarihi Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri, Sivas, 2014, ss. 529-545.

“Levantenlerin İzmir'e Kültürel Katkısı - Cultural Contributions of the Levantines in İzmir”, **Geçmişten Günümüze Levantenler - Levantines From the Past to the Present**, (Yay. Haz. - Ed. F. Yılmaz), İTO Yayını, İzmir, 2011, ss. 116-138.

Neumann, Christoph ve Işık Tamdoğan. “Bilinmeyen Bir Cemaatin Portresi: Müslümanlar, Fikret Yılmaz’la söyleşi”, **İzmir 1830-1930 Unutulmuş Bir Kent Mi?**, (Ed. Marie Carmen Smyrnelis,(Çev. I. Ergüden)İletişim Yayınları, İstanbul, 2016, s. 61-63.

Öney, Gönül. “Anadolu Selçuk Sanatında Ejder Figürleri”, **Belleten**, Cilt: XXXIII, Sayı: 130, Ankara, 1969, ss. 171-192.

Pakalın, Mehmet Zeki. **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü I**, İstanbul, 1993.

Raglan, Lady. “The Green Man in Church Architecture”, **The Foklore Journal**, Cilt: 50, Sayı:1, 1939, ss. 47-57.

Rona, Zeynep. “ Art Nouveau”, **Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi**, Cilt: 1, 1997, ss. 141-142.

Rona, Zeynep. “Rokoko”, **Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi**, Cilt: 3, 1997, ss. 1567-1568.

Sandıkçı, Ümit Kazım. “Osmanlı Mimarlığı İstanbul Yapılarında Dövme ve Dökme Metalin Dekoratif Kullanımı”, **Osmanlı Mimarlığının 7 Yüzyılı: “Uluslarüstü bir Miras”**, Yem Yayınevi, İstanbul, 2000.

Sevinçtav Kanlıçay, Sinem. **Barok- Rokoko Yorumlu 18. Yüzyıl İstanbul Çeşmelerinde Kompozisyon, Motif ve Terimler (1740-1797)**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2010.

Sözen, Metin ve Uğur Tanyeli. **Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü**, İstanbul, 2015.

Şenyurt, Oya. İnşa Kuralları, Mimari Algı ve Mekân Kullanımı Bağlamında Osmanlı Toplumunda “Cumba”/ “Şahnişin”, **Mimarlık ve Yaşam Dergisi**, Cilt:1, Sayı:1, 2016: ss. 87-103

Taşgın, Ahmet ve Bünyamin Solmaz. “Hacı Bektaş ve Hacı Toğrul Karşılaşması: Güvercin ve Doğan Donuna Bürünme”, **TurkishStudies**, Cilt:7, Sayı:1, 2012, ss. 105-129.

Turani, Adnan. **Sanat Terimleri Sözlüğü**, İstanbul, 1980.

Tülek, Selahattin. **19. yy. İzmir Yapılarında Saçak Düzenlemesi**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2016.

Uçar, Aygül. "İzmir Konutlarında Çakıl Mozaik Örnekleri", **SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi**, Sayı:28, 2013, ss. 207-222.

Uçar, Hasan ve Aygül Uçar. “İzmir Kemeraltı Geleneksel Kent Dokusunda Konut Tipleri ve Cephe Tipolojisi”, **Sanat Tarihi Dergisi**, 2013, Cilt: 22, Sayı: 2, ss. 119-147.

Uçar, Aygöl. “Punta’nın Yeşil Adamı”, **KNK - Kent Konak Dergisi**, Sayı: 34, 2018, ss. 71-72.

Uçar, Aygöl ve Rüçhan Bubur. "İzmir - Hilal Senti Geleneksel Konut Dokusunda Cephe Tasarımı ve Süsleme", **Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi**, Cilt: 18, Sayı:1, 2018, ss. 153-178.

Uçar, Aygöl. “ Bazı Örnekleriyle İzmir Yapılarında Figürlü Konsollar”, **Yaşar Erdemire’e Armağan: Sanat Tarihi Yazıları**, (Ed. Osman Kunduracı, Ahmet Yavuzylmaz), Literatürk Academia Yayınları, Konya, 2019, ss. 265-284.

Usman Anabolu, Mükerrerem. “Batı Anadolu’nun Helenistik ve Roma Devri Mimarlığında Meander Motifi”, **Erol Atalay Memorial, Arkeoloji Dergisi Özel Sayı 1**, İzmir, 1991, ss. 3-6.

Yaprak, Nil. **Tarihi Kent Merkezindeki Su Yapılarının Koruma Problemleri İzmir Kemeraltı Örneği (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)**, Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir, 2009.

6. TEŞEKKÜR

Konunun seçiminde ve çalışmanın başından sonuna kadar her aşamasında rehberlik eden, bilgi birikimi ve kıymetli görüşleriyle ufkumu genişletmesi yanında manevi desteğini esirgemeyen tez danışmanım, değerli hocam Prof. Dr. İnci Kuyulu Ersoy'a minnet ve şükran borçluyum.

Verdiği fikirler ve yardımları ile çalışmamdaki eksikleri gidermemi sağlayan sayın hocam Prof. Dr. Bozkurt Ersoy'a teşekkür ederim.

Araştırmalarım sırasında kaynaklara ulaşmamdaki yardımı yanında bilgisi ve fikirleriyle çalışmaya destek olan sevgili hocam Dr.Öğretim Üyesi Aygöl Uçar'a teşekkür ederim.

Manevi destekleri ile her zaman yanımda olduklarını hissettiren sevgili hocalarım Prof. Dr. Ceren Ünal ve Dr. Öğretim Üyesi Başak Katrancı Kasalı'ya teşekkürlerimi sunarım.

Her daim her konuda yanımda olan canım dostum Arş.Gör. Zeynep Özkan Tekneci'ye teşekkür ederim.

Arazi çalışmalarım sırasında İzmir'i sokak sokak benimle gezerek fotoğraf çekimlerinde bana yardımcı olan, çalışmamızda yer alan cumba ve çıkmaların çizimlerini yapan ve en önemlisi manevi desteğini hep hissettiren eşim Volkan Barboros'a, her daim desteklerini gördüğüm annem Emine Kocaaycan ve babam Mehmet Zeki Kocaaycan'a teşekkürlerimi sunarım.

İzmir, 2019

Yasemin BARBOROS

7. ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler:

Ad-Soyad:Yasemin Barboros

Doğum Tarihi:10. 05. 1990

Eğitim Bilgileri:

Lisans: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü (2009-2013)

Yüksek Lisans: Ege Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü / Sanat Tarihi Anabilim Dalı(2016-2019)

Yabancı Dil : İngilizce

2018 yılından itibaren Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü Batı Sanatı ve Çağdaş Sanat Anabilim Dalında araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır.